

Bibliothèque VICTOR COUSIN

INCUNABLES 88

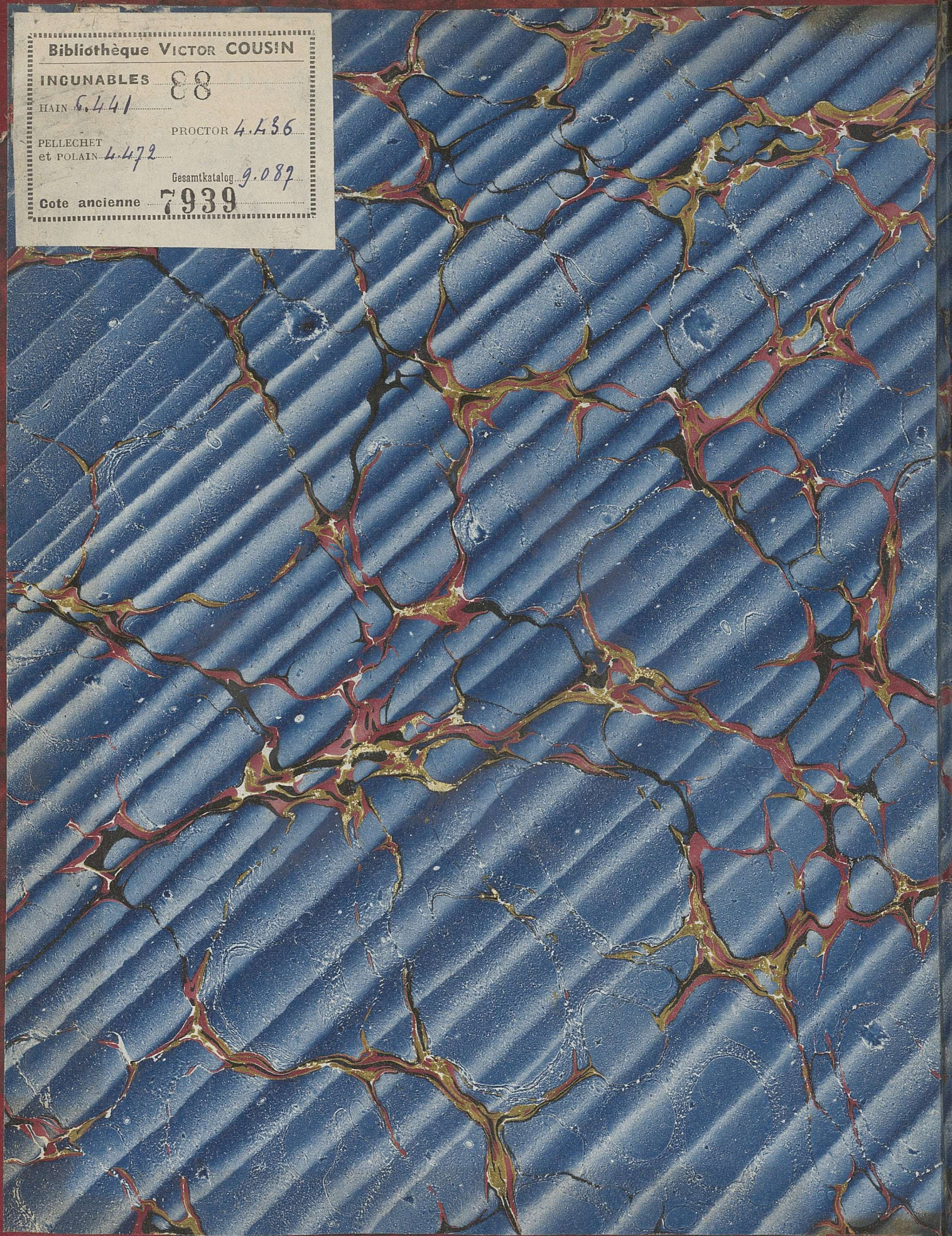
HAIN 6.441

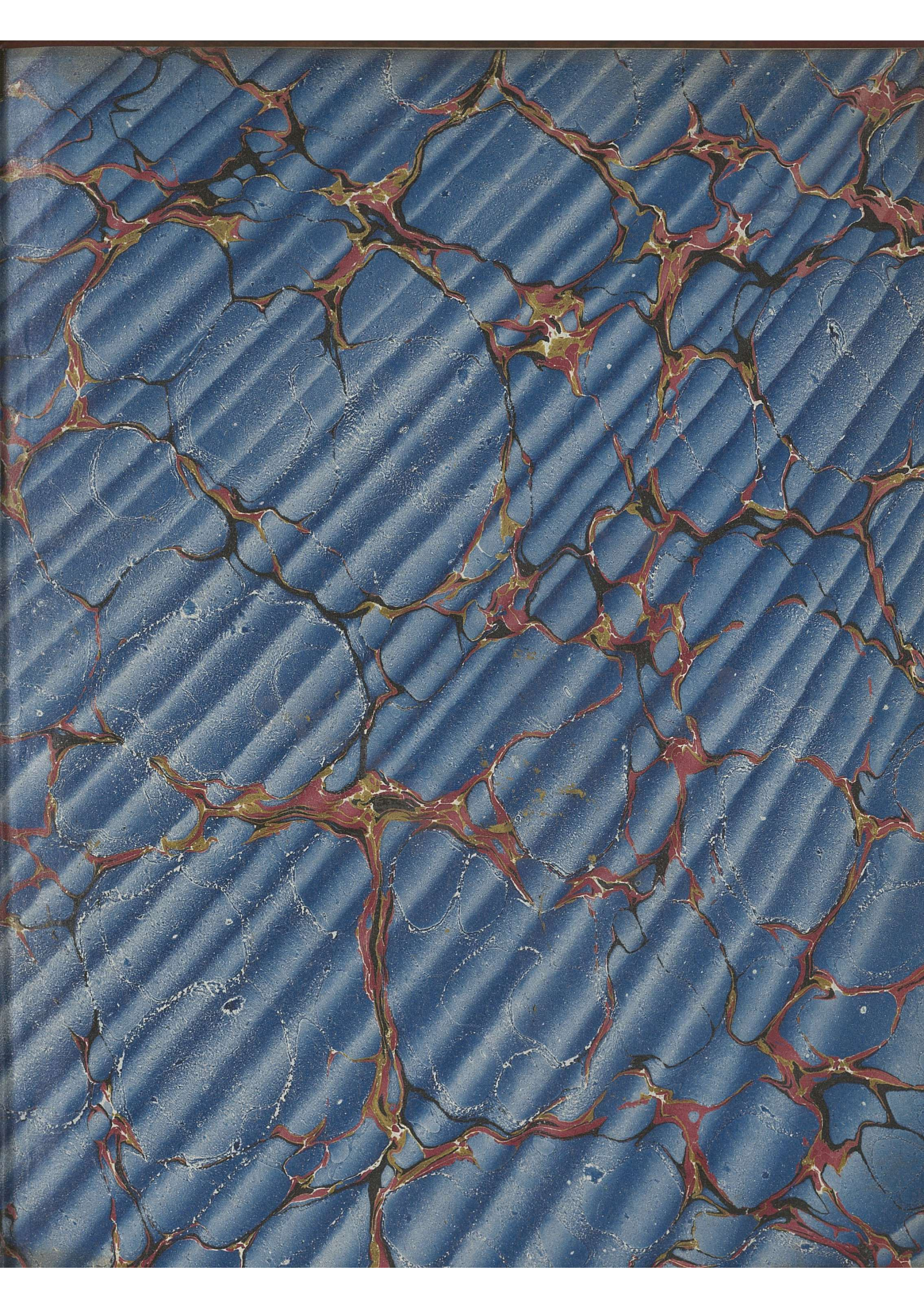
PROCTOR 4.436

PELLECHET
et POLAIN 4.472

Gesamtkatalog 9.087

Cote ancienne 7939

123

Antoij Andree gones lex pncipioz
nectuntur.

TRIA logicalia diligēter itendēs
ut vitates q̄ i eis sunt dubie clari⁹ elu-
tescant: mouēdo dubia: pmo sup̄ libru

Quastio

Quaestio
trum logica
+ Scia.
consequitur
con. 3.

13 Sentia Scoli logica
0 scientia

Typen der? von
Literatur.
1°

Solutur arithm

Contra hanc solu
tionem argum 3^m

1241m 2^m

Correctio prioris
editionis.

ici this solution.

Relativis 22

no è
rtitū *Solutio*

dis. *Qualis id est*
est
tem

Querit ritz logica sit scia cōis.
Nō uidet qā cōitas icie est
a cōitate subi. Subm autem

Aliquando
glus sic

Septima scilicet
quomodo logica
sit communis

Quaestio 3.
syllogismus sit
logica
quod non

Ar: quod sic

Si aliquando
conceptus formatus
ab actu

Considerare hoc quod
noto sed minus et sit
principale

Actus 2us

logice distinctum est a subis aliarum sci-
arum. **A**d oppositum arguitur per Boetium
logica est de secundis intentionibus appli-
catis primis: ille autem sunt coes qui sunt appli-
cabiles omnibus primis. **D**icendum quod scia-
mus dicitur cois a subo potest igitur intelligi cois
quod subum eius est predicabile de subis aliarum
sci-
arum. uel quod eius subum cadit in usum om-
nium aliarum sci-
arum. primo: non est cois logica per
se nisi forte per accensum si subum eius sit ap-
plicabile omnibus aliis scientiis: secundum
logica est cois: quod omnes scie utuntur fillo-
z aliis de quibus est logica.

Ouerit de subo logice an sit si-
llogismus quod non uidetur: quod omnis scia-
e per syllogismum: si ergo de fillo sit scia:
hoc erit per syllogismum: quod falsum est. **T**u-
m quod syllogismus de quo queritur scia est ignotus. **S**yllogis-
mus autem per quem habetur scia est notus: nam per
ignotum nihil scitur. **T**u-
m quod quod o fillo per
quem habetur scia aut de illo est scia aut non
si non pari ratione nec de syllogismo in cois
quod quod scitur in cois scitur de quolibet particulari
si sic ergo per alium syllogismum et sic erit pce-
dere in infinitum in syllogismis ad hunc
sciam quod est inueniens quod tunc nihil
sciret in infinitum. n. est ignotum per Aristotem.
primo posteriorum igitur idem notum et ignotum

Item nihil est subum totius et partis.
syllogismus autem est subum partis logice. s.
libri posteriorum 3. **I**tem syllogismus nunquam
fuit in sensu ergo nec in intellectu prima per
per Aristotem. in de sensu et sensato. **A**d
oppositum passiones. i. syllogismi in logica
principaliter de eo demonstratur et de aliis per
ipsum ergo. **D**icitur quod subum logice est
conceptus formatus ab actu rationis quia
ille cois est omnibus in logica consideratis
nam cum actus rationis sit triplex. **P**rimus
scilicet indivisibilium intelligentia. **S**ecundus
propter uel diuisio istorum simplicium seu indi-
uisibilium. **T**ertius est discursus for-
matus a noto ad ignotum. **D**e con-
cepto formato a primo actu rationis est li-
ber predicamentorum qui est de incompleto.

De conceptu formato a secundo actu
est liber perimetas qui est de enuntiatione

De conceptu formato per tertium actum
est tota noua logica que est de syllogismo
et de eius partibus subiectiuis. **A**lter potest
quod est de secundis intentionibus applicatis
primis sic dicitur Boetius quod ille sunt coes
omnibus in logica determinatis. **T**ertio
ponitur ens esse subum quod per Aristotem. 4.
metaphisica. circa ideam laborat metaphisica
dialectica et sophistica meta. aut labo-
rat circa ens igitur. **Q**uarto: ponitur
oratio quod de ipsa et eius partibus determinat
in ueteri et noua logica cum sit genus enun-
tiationis et ponitur etiam in diffinitione syllogis-
mi primo per se. **Q**uinto ponitur argu-
mentum quod de eius speciebus et eius partibus est tota lo-
gica. **S**extum ponitur syllogismus
quia omnia alia que in logica considerantur propter
ipsum considerantur. **A**d uidendum autem
que istarum ponitur sit uisum non dandum quod tres
sunt conditiones precipue subiecti in scientia.
Prima uidelicet quod sit notum quod est et quod
est nam hec duo ut inquit Aristoteles. primo po-
steriorum oportet presupponere de omni subo de
monstrationis. **S**ecunda est quod per eius
quod quod est demonstrant in scia passionem
illam subiecti de eo. **T**ertia est quod ad ipsum
alia omnia in scientia determinata reducatur
et propter ipsum considerentur aliter. n. ab eis
unitate non est unitas scie. **D**ue prime
conditiones sunt tribus primis ponitur quia
nulli eorum suborum sunt rationes generales ut
ponuntur suba habetur diffinitio in logica:
nec permittit ut principium scie nec passio
aliqua de eis demonstrat in generali quodlibet
illoz est nimis cois subum. etiam non diffe-
runt iste tres rationes inter se quod mai-
festum est de prima et secunda de tertia autem
probat quod aut ens reale est subum huius
scientie aut ens rationis si primo modo ergo
hec scia est realis quod falsum est si 2. aut
ergo tunc de ente rationis. i. considerato ab intel-
lectu aut de ente rationis. i. cato a ratione si
primo modo sic adhuc poterit esse realis nam
nihil est subum alicuius scie nisi ut con-
sideratum a ratione quod non nisi ut est ule-
g. oportet dare quod sit de ente cato a ratione quod
est idem cum aliis quibus. **A**d rationem quod

3 8

h per reflexiōez intellectus et ita de syllo
in plus. n. ē pfe q̄ pmo vt dicit pmo po
sterior: ysocheles. n. per se bz tres an
gulos: h nō pmo. ¶ In spali qrendū ē
de vli et qz oēm qōnez pcedit qd dicit p
nomē. ¶ Nō nōndū qz vli sicut cetera cō
creta tripliciter sumit: qñq. n. sumit p
subo. i. p re pme intentōis cui applicat
intentio vli: et hoc mō vli est pimum
obm intellectus: qñq. sumit p forma. s.
pro re secūde intentōis cāta ab intellectu
et applicabili rebo pme intentōis: et sic lo
q̄tur logicus prope de vli. ¶ Tercio
pro aggregato ex subo et forma et illud ē
ens p accēs qz aggregat diuersas nās
ex qbo nō fit unū pfe et sic nō ē de pside
ratōne alic⁹ artificis qz dēte p accēs
nulla est sciētia per A. 2. 6. metaphice
qz nec diffinibile tm̄ igit de celo de illo
fiet fmo. s. de vli secūdomō sūpto non
aut de alijs zc.

Primo q̄rit. Utz vniuersale
sit ens. qz nō uidet p Boetius
dntez oē qd est iō ē qz unū nu
mero ē vniuersale nō ē vnū nūero qz p
dicat de pluribz vniuoce ḡ zc. ¶ Itē p
A. 2. in pntis oē quod est aliud a prima
suba aut dicit de pma suba aut ē in illa:
h vli ē aliud a pma suba et nō dicit de p
ma suba: nec ē in illa ḡ zc. ¶ Probō mō
ris: sole secūde sube dnt de p̄mis vt pz
per A. 2. vli aut cū sit accēs nō ē secun
da suba nec ē i p̄mis: qz tūc pma suba
eēt vniuersalis. sic illud i q̄ est albedo ē
albū. ¶ Itē si vniuersale ē ens aut ē ex
nā aut ex intellectu: nō a nā qz tūc eēt sin
gulare et terminus tñsmutatōis ḡ ab itel
lectu solo ḡ ē figmētuz et ita nō ens.

¶ Ad oppositū vniuersale diffinit ab A. 1.
p̄mo piermēias: h nō entis nō ē diffō.
¶ Itē per Boetiū secūde sube appli
cant p̄mis nō ens aut nō applicat enti.
¶ Bōz qz vniuersale ē ens qz sub rōe
nō entis nihil intelligit qz intelligibile
mouet intellectū. cū. n. intellect⁹ sit vt
passiua p A. 2. 3. o aia nō opat nisi mo
ueat ab obo nō ens nō pēt mouē aliqd

ut obm: qz mot⁹ ē actus entis in actū ḡ
nihil intelligit sub rōne nō ētis q̄cqd aut
intelligit: intelligit sub rōne vniuersalis ḡ
illaz rō nō ē oino nō ens. ¶ Ad p̄mū
argumētū dico qz Boetius intelligit
illo qd ē pter opatōez intellectus cuius
mōi ē vniuersale. ¶ Ad secundū dico
silt qz A. 2. sic intellexit. Cōtra h qz pbat
pclusionē illā p h: qz secūde sube dnt
de p̄mis accētia sūt i p̄mis: secūde aut
sube ut ibi loq̄t de ipis nō sūt pter intel
lect⁹ opatōez ḡ nō tm̄ intelligit de his
q̄ sūt pter opatōez intellect⁹: h etiaz de
his q̄ sūt per opatōez intellect⁹ pbatō
mōis qz diuidit i pncipio capituli sub
statiā i p̄maz et secundā: si ḡ illa diuisio
valeat seq̄t qz m̄bra ut ibi intelligit oppo
nunt: h qd ē secūda suba pter opatōez
intellect⁹ nō oppōit pme sube: h ē idēz ḡ
nō intelligit de secūda suba q̄ ad illō qd
ē ens pter opōnez intellect⁹. ¶ Nō dicit qz
vli dē o p̄mis ad illō qd ē. Cōtra h qz
sole secūde substatiē dnt o p̄mis. Dico
qz secūde sube ut ibi loq̄t sūt accētia nō
qdē realia de qbo pōit aliud mēbz. s. eē
i h itentōalia qbo p se p̄petit dicit de vli
aut ē qd cōi⁹ ad secundā subaz qz secū
da suba dicit vli applicatuz ad aliqd in
ḡie sube. ¶ Ad tertiā dico qz vli ē ab
intellectu: et cū dicit ḡ ē figmētuz dicit qz
non seq̄t qz figmēto nihil cōm̄det in re
ex: vli aut aliqd ex cōm̄dz a q̄ mouet i
tellect⁹ ad cāndū talē itentōez: ē. n. fm
Boeciū sp̄s tenuis silitudo singlarū
et genus magis tenuis suaz sp̄ez. B. 2.
ḡ qz effectie ē ab intellectu: h mālū siue
originaliter siue occasiōaliter a p̄peta
te i re figmētuz vō mime zc.

Querit 5. an vniuersale sit pfe
intelligibile. qz nō uidet p A. 2.
de fsu et flato nihil ē i intellectu
qn pus fuerit i sensu: vniuersale autēz
nūq̄ fuit in sensu ḡ zc. ¶ Itē ois vt pas
sua p̄suppōit suū obm i actu ante eius
opōnez qz ab obo capit suū actū p quē
pōt opari: vniuersale aut non p̄suppōit
ab intellectu h cā ab eo p p̄metatōrē 2.

*Partis tribus
sumptio*

*Quaestio 4. utrum
unite sit ens.
arguitur quod no.*

Itē: quod sit

*De hac. Q. sentia
Scoti.*

*Quaestio
de unitate
et intelligibile
utrum quod sit*

de aia q̄. **A**d oppositū q̄cqd diffi-
nit ē p̄le obcm intellect' v̄le diffinit' ab
Aristo. p̄mo piermentias ḡitelligitur
Bōz q̄ v̄le est p̄le itelligibile q̄ p̄z sic
p̄mū obcz intellectus. s. q̄d q̄dest itelligi-
tur sub rōe v̄lis illa v̄o rō nō ē idē eēn-
tialiter cū illo q̄d q̄dest: s. modus ei' ac-
cidētaliter ḡitellēctus pōt ḡnoscē dīaz
iter suū obm p̄mūz t̄ illū modū q̄ pōt
distiguē iter oīa q̄ nō sunt eēntialr ead
s. oīs vtus ḡnoscēs p̄le dīntiaz inter
aliq̄ duo ḡnoscit v̄trūq̄ extremū sub
p̄pā rōne p̄ A. 7. 2. dīaia p̄ hoc. n. p̄o
bat sensū cōez eē igit̄ intellectus pōt ḡn-
noscere modū suū rōez v̄lis p̄le t̄ sub
p̄pā rōne hoc. reflectēdo cognoscit i-
tellectus se t̄ suā opatōez t̄ modū opā-
di t̄ cetera q̄ sibi iūt. **A**d p̄mū dictū
ē sup̄ q̄ itelligit̄ de p̄mo obco q̄d ē q̄d
q̄dest rei mālīs. l' alr q̄d itelligit̄ s̄z nāz
f̄sitiām. s. de sensibilibz cuiusmōi nō est
v̄le. **A**d secundū dicit̄ q̄ intellectus
possibilis ē vtus passiua t̄ illa p̄suppōit
suū obcm: s. intellectus agēs nō p̄suppo-
nit q̄ nō ē vtus passiua v̄le etiā nō est
obcm eius s. q̄d q̄dest i fantasmatibz t̄
v̄le est finis eius zc.

Querit̄ v̄t v̄le habeat aliq̄s p̄-
petates q̄ n̄ videt̄ q̄a p̄puz ei'
nō pōt eē singlāre q̄ tūc nō cō-
uerteret̄ cū ipo igit̄ ē v̄le igit̄ nō ē aliō
ab eo cuius p̄pū pōitur quod ē incōue-
niēs q̄ p̄puz nō indicat eēntiā eius c'
ē p̄puz p̄ Aristō. p̄mo topicōz. **I**tē
si habeat aliquā passiōē illa ierit ei' oī
t̄ soli t̄ sp̄ ḡerit p̄puz quod ē incōueni-
ens q̄ tūc illa passiō p̄tinebit̄ sub p̄pō
q̄d ē sp̄s v̄lis t̄ erit p̄uertibilis cū ipo
v̄l q̄d ē iconueniēs ḡ zc. **I**tē acc̄ns n̄
est subm acc̄ntis p̄ A. 7. 4. metaphice
s. v̄le ē acc̄ns ḡ zc. **I**tē oīs passiō ē
mīus ens suo subo s. mīus ens ente rō-
nis ē nōens. **A**d oppositū ē p̄o.
q̄ assignat aliq̄s p̄uenientias oīm q̄nq̄
v̄lūz. **U**n̄ māifestū ē q̄ p̄ueniūt i aliq̄
p̄petate: si igit̄ illa iūt eis v̄niuoce hoc
erit p̄ rōez cōez q̄est i eis t̄ i' cōis erit

p̄mo passiō q̄ si passiō v̄niuoce sit t̄ ei'
subcm p̄mū ē v̄niuoce p̄ A. 7. 2. poste-
rior igit̄ talis passiō ē ipius v̄lis p̄mo
Bōz q̄ sic q̄ diffō diffiniēs sufficiē-
ter idicat eēntiaz cuiuslibz igit̄ cuiusq̄
iest aliq̄d p̄uertibilē p̄ter ea q̄ ponunt̄
i ei' diffinitōe illud b̄z tale sibi iherēs
p̄ passiōe t̄ sic iest aliq̄d v̄lī: q̄ si diffi-
ipius v̄lis v̄a sit q̄ ē p̄dicabile de pluri-
bus q̄ ponit̄ p̄mo piermēias tūc p̄uer-
tibile p̄ter eēntiā v̄lis erit illud q̄d pōi-
tur p̄mo posterior. s. eē v̄nū i multis
t̄ de multis t̄ eod. **S**i hec sit diffinitō
bona t̄ v̄a istud ēit p̄puz t̄ ita alterut̄
p̄ diffinitōez v̄niuersalis de v̄niuersali
dīmōstratōe pōt p̄cludi t̄ ita scribi. **A**d
p̄mū āgumentū dō q̄ passiō ipius uni-
uersalis ponat̄ q̄ sit. a. a. ē v̄niuersale n̄
q̄ sit eēntialit̄ idē suo subo: s. q̄ v̄niuer-
sale applicet̄ sibi vt mod' eius t̄ erit p̄-
dicatio de noīaia dicēdo. a. ē v̄le. **C**ō-
tra subcm nō p̄tur de noīaie de acc̄nte
nec dicit̄ mod' eius ḡ nec v̄niuersale
dicit̄ mod' sue passiōis. **D**ico q̄ v̄ni-
uersale pōt sumi vt q̄d uel ut mod' rō
cōcludit̄ p̄mo. **P**er idē ad secundū
dico q̄ ē p̄puz de noīaie: s. nō p̄tiet̄
sub p̄pō possibile ē. n. t̄ maxie iūntēti-
nibz aliq̄d p̄uēti cū ḡnē t̄ de noīari a sp̄e
Ad tertū dico q̄ acc̄ns nō ē subm
p̄mū q̄d ē subsistēs t̄ suppoitans ac v̄lī
mate dēterminans de p̄dētā eius nā ta-
le ē sola suba: pōt t̄n acc̄ns eē p̄rimuz
t̄ imediatū subm acc̄ntis q̄ ē rō suscep-
tiua p̄ quā aliq̄d iest sube vt sup̄ficies ē
subm albedis hoc. ē i acc̄ntibz subm re-
spectu sue p̄pē passiōis. **A**d q̄rtum
āgumentū dico q̄ i ente rōnis sunt
multi ḡdus sic i ente nate q̄ mod' itel-
ligēdi ē i v̄no ḡdū t̄ alio ens itelligibi-
le t̄ mod' itelligēdi ē mīus ens itelligi-
bili. v̄n̄ p̄cedo q̄ illō q̄d ē mīus ens ēte
rōis i ultio ḡdū ē nō ens cuiusmōi nō ē
p̄puz q̄d p̄uertit̄ cū v̄niuersali.

Uiso q̄ v̄le b̄z p̄ditōes rēq̄sitas
ad subm scie q̄ v̄z ē ens t̄ diffi-
nibile t̄ passiōes habens de eo

*Partiq de hac
questione Scoti*

Soluitur argtm

*Alis contra hanc
soluimur.*

Soluitur

Soluitur argtm

*Aradent p̄t esse p̄pū et
i mediatū p̄uēti nō iest*

grads sunt i ente nō

*7. a. q̄ ip̄sum
nate sit subm
libri borghini*

*Arguitur quod
no 3.*

2.

3.

Probatur oppositum

*Q. 8. an unum
sit unum
arguitur quod
no 2.*

Solutur.

*Contra hanc solu
tionem alius 1.*

2.

*Ar: unum
cari unum.*

de monstrabiles erit nunc an ipm vlt sit
ipius libri. Porphyrius subz qd no videt
qz aut vlt in qtu e itentio aut in qtu est
applicabile rei no pmo? qz sic itentio bz
a metaphico psiderari pbo qz meta.
psiderat qolibz in qtu ens igit itentio
nez in qtu e ens igit itentioez inquantu
e itentio qz id e itentio in qtu intentio
z in qtu ens sic id e ho inquantu ho z
ho in qtu ens: no 2. qz sic e illud totu
ens pacchis de q no e scia. Itē ois scia
realis e de vlt qz singlariu no e scia: cuz
igit hec sit scia ronalis no erit de vlt.
Itē hic de terminat de istis qnqz sub pro
pa rone diuidedo z diffiniendo qolibet
p ppa sibi nulla faciēdo mēdoez de vlt
fm senec quo ad eius qddest nec qd
passioes qz hec qnqz erūt subm z no vlt
Ad opposituz hec scia e vna qz bz vnu
subm qz hec qnqz no sunt subm nisi fm
qz pueniūt i uno cōi quod erit pma sub
iectu z illud est vniuersale.

Terta hoc qrit o vnitatem istoz
qnqz i hoc qd e vlt an vlt sit
vniuocu. Ad hec qnqz. No
pmo qz oē vniuocu multis se bz ad illa
sub rone alie vlt vlt no ppat ad hec
qnqz sub rōe vltis qz pbo mioris: qz
no sub rōe alie istoz qnqz qz nullu isto
ru puenit alijs qz qolibz e distinctum ab
alijs si qz sub rōe alterius erit sextu vlt
Dicat qz ppat ad hec qnqz sub rōne
gnis qz pdicat de istis in qd z hec inter
le dnt spē. Contra hoc si vlt e genus
ad hec qnqz qz qolibz istoz e spē qz ge
e spē qd e falsu qz spē oppoita no p
dicat de alia cū hoc vbo e: h gen? z spē
sūt spē dispate sub vlt si vlt ponat ge
nus istoz qnqz. Itē genus no ptur
de spēbz fm magis z mius p Porphy
ca? de dntia: vlt ptur fm magis z mi
de istis qz genus est vltus qz spē l' ois
feretia ptur. n. de plurib. Ad oppo
sitū vlt ptur fm nomē z fm rōnez igit
vniuoce pna pz p 2. i pncipio pdica
mētoz aūs e manifestu qz qolibz istoz
e aptu natu dici o pluribz p qd diffinit

vlt pmo piermenias. Ad ista qd
dicat qd vlt e analogu ad hec qnqz per
pus. n. dicat de gne p posterius vo de a
lis vt pz p tertiā rōnez ad pma ptez z
fm hoc rōnez ad aliā qd vlt vlt no
e hic subm h qnqz vlt z tñ scia e vna p
pter unitatē pmi ad qd oia alia attribu
unt quod e genus. Contra hoc in o
gne e aliq spē q pfectius pticipat na
tura gnis qz alia io dicit nalis qz in gne
latet equocatōes 7. phicoz: h logicus
ponit genus vniuocu p unitatē rōis
igit logice loquēdo vlt poterit eē gen?
istoz qnqz lz genus aliq sit pfectius
alijs. Itē quo ad soloz alterius q
stionis no dicat puenienter vt uidetur
qz i pncipio 7. meta. ex hoc qd suba est
pma ens pcludit 2. p. qz ppter solum
z maxie z pma de suba speculanduz est
ex quo accipit qd ad determinanduz de
multis dictis pattributoez ad aliq p
ma sufficē determinare de illo pmo fm h
igit sufficeret Porphyrio determinare
de gne tm. Itē rōne ponētū no con
cludit qz numer? e mltitudo ex unita
tibz agregata tñ no dicat analogice de
binario z trinario lz tñarius sit ex plu
ribz vnitatibz h simplr vniuoce ppter
hoc z ppter rōnez suppositā. Ad op
posituz qois. Pōz qz vniuersale vniu
ce ptur de oibz istis qnqz. Ad pma
argumentū dico qz itentio gnis sibi ap
plicat respectu istoz qnqz. Cū aut dici
tur qolibz istoz est distinctu ab alijs ve
rū e io no pnt de seinuicē pdicatōe eēn
tiali z exercita nec aliqd de uno istorū
sub rōe alterius h pdicatōe sigta: qz rō
gnis e exnea vlt qn unistis p hoc uer
bū e sic z aliq dicat ho e aial. Ad p
ma argumentū p hoc pcedo qz qolibz
istoz e spē nec est icōueniēs spē eius
de gnis in accētibz de seiuicē denoiatie
pdicari. Contra incōueniēs e i spē
eiusdem gnis. nā sic hec e falsa albedo
e nigredo ita hēcalbū est nigr. Bi
co qd no e vlt vlt licet forte absolu
te ita sit no tñ i relatis ut idez est pater

*De hac qnq
stione vlt*

*Secundum hanc
stionem qz al*

*Contra hanc
stionem*

*Reiicitur
no 7.*

*Etiam de illi
no solutio qz
vltima.*

*Tertia solu
de q. 8.
Solutur argu*

*Solutur ob
i. contra st
tionem argu
e 8.*

*Arguitur in
dicta soluti
De hanc solu
no 2.*

et filius quod ratione. n. sequitur pater huius quod
 pater pari ratione sequitur filius huius quod
 filius sicut igitur antecedentia sunt simul
 sic in propria se relatione talia sunt dici de
 eodem et de se invicem non tamen relatione opposita
 quod non sunt opposita nisi respectu eiusdem
 sunt autem relatione secundum eorum rationes sua pater
 enim primo refertur ad filium non pater huius
 ad filium huius ita in proposito genus est
 species si non respectu eiusdem. **A**lter di-
 citur quod tales propositiones genus est species possunt
 esse de denominatione predicatione quibusque eni-
 istarum intentionum potest accipi ut quod vel ut
 modus: quoniam. n. est illud quod intelligitur tunc
 est quod: quoniam autem est ratio sub qua aliquid intelli-
 gitur tunc accipitur ut inodus ut genus est
 species secundum intentionem igitur intentiones non opponuntur
 nisi ut utraque accipitur ut quid vel utraque
 ut modus hec autem genus est species vera
 est ut genus accipitur ut quod quod in parte
 ad vel quod est genus suum species vero ut
 modus quod sub tali modo intelligitur genus re-
 spectu velis si si iferat quod predicat oppositum
 de opposito fit fallacia figure dictionis
 permutatio modum in quod vel eodem: ubi genera
 plurale est singulare hec est vera ut plura
 le accipitur ut quid et singulare ut modus
 quod quod signatur per singulare est modus eius
 quod signatur per plurale nec sic est oppositum
 Dicitur tamen quod est singulare dicitur quid quod acci-
 pitur per suo signato respectu sub plurale di-
 citur modum quod accipitur per suo modo respectu
 predicati. nam per se signata non ideo sibi predicatum
 et si utroque modo sumatur non est ad propositum
Soluitur **A**d aliud dico quod genus non est magis
 et contra solvitur. quod magis dicitur intentionem forme eius cui
 adiungitur: si est quodammodo maius vel quia
 extenditur ad plura quemadmodum quater-
 narius est maior numerus binario non ma-
 gis sic etiam una species specialissima non di-
 citur magis species licet plura sub se habe-
 at contenta. **A**d prima quoniam dicendum
 quod universale est huius scilicet subiecti: cum. n.
 tres sint principales additiones subiecti
 universales prima habet supponit enim hic
 quod est et quia est tamque notum: nec enim esset
 possibile aliquam speciem eius scire ignoto

de ipso quod est et quia est: hic autem eius species
 diffiniunt nec oportuit hic diffinitiones
 velis potest quia supponit auctor sufficienter
 assignatas fuisse ab **A**ristotele. primo per-
 menias vel primo posteriorum: unde ratione
 velis. s. predicari de pluribus utitur diffinitione
 istorum universalium. **E**t est etiam additio
 subiecti quod sub qua passio ininvoca istis quoniam
 bis ostenditur per rationes velis illa per hoc ostenditur
 de universali tanquam de primo et primo
 subiecto et si de uno hic demonstrat per rationem
 velis quod est prius de pluribus etiam in hoc ostenditur
 de universali quod medium demonstratio-
 nis equatur passioni aliter est contrarius: si
 fit hic ut per quod differre ab individuo de-
 monstrat de genere per hanc partem: az predicari
 de pluribus et ita supponitur de alijs posse
 ostendi. **T**ertia additio manifesta est quod
 quolibet istorum est eius species cum ipso divi-
 datur a **D**ionysio: hec quoniam posita. n.
 generis diffinitione ad eius declarationem
 ponit divisionem cuius unum membrum est prius
 de pluribus per quod intelligit velis quod sub-
 dividit in hec quoniam. **A**d primum argumē-
 tum dico quod hec divisio non est per opposita:
 quod intentio secundum quod intentio est applicabi-
 lis rebus: non concedo utrumque membrum cum sit id
 Cum autem obicitur. **C**ontra primum membrum dicitur
 potest quod metaphisicus omnis ens reale posside-
 rat non ens rationis cuiusmodi est universa-
 le ut hic loquimur vel si concedatur quod con-
 siderat intentionem inquantum ens non tamen
 sequitur quod intentionem inquantum intentio
 quia non sunt ideo quod veliter accidit quando
 terminus sequens reduplicatorem non signat
 absolute entiam sicut non est idem mobi-
 le inquantum mobile et mobile inquantum ens
 per hoc per ad exemplum de homine quod non
 est simile quod obicitur per aliud membrum
 de ente patens: dico quod non est ens pa-
 cidens sicut aggregatum quod res non cadit
 in intellectu illi totius ut per si ut de mi-
 nas respectum hoc modo intelligitur accides
 in dependetia ad subiectum nec tamen ut ens pa-
 acens. **A**d secundum dicendum quod scia
 realis est de velis primo modo quod est res si
 logica est de velis 2º quod est intentio.

Ad tertium p3 p dicta in solon. que
stionis 2c.

Queritur de vli cu sit accns ut
hic loqmur i quo est ut i subo
vtr in re uel i intellectu. **Q**u n
in re pbo oe accns qd est i re e psum
uel coe. si ppiu iest indiuiduis lz non
pmo qz propu pse pmo in e spai pse pre
supponit de oi. si coe e pmo indiuiduis:
si gesset accidēs i re ineet pmi indiuidu
is s hoc est falsu qz tunc indiuidu esset
vle g. **I**tem intellectus est vtus passiuu
p **A**risto. 3. de aia g no agit exmittedo
sicut e de sensu p **A**risto. pmo topico.
cu ergo causet vte no exmittet illd no
est g in subo aliquo ex ipm. **I**tem ex intel
lectu i intelligibili fit verius unum qz
ex ma i forma p pmetatorem 3. de aia
s forma no est ex materia nec everso
i g nec intelligibile ex intellectum ergo
nec modus intelligibil ex intellectu igit
nec vniuersale. **A**d oppositu ma i effi
ciēs no coincidunt per **A**risto. 2. phiz.
intellectus est ca efficiēs vniuersal g n
est materia ergo nec sibi quia accntia
no habent aliam materia nisi in q que
dicit sibi eoz. **I**tem p pmetatorem
sup 3. de aia. Intellectus facit vltate
in rebus ergo illa est in re no in intel
lectu ergo 2c. **I**tem accidens est in illo
ut in sbo quod denomiatur vniuersale de
nomiat rem no intellectu igit 2c.

Quarta hoc querit de veritate
istius pponis ho est vle i cōsi
miliu vbi pdicatur itentio de re
q sint false pbo sibi sigt vera naz g
pro illa suppoit pdicatum no predicat
veram natura qz no significat ea igitur
pdicat no vera na de va natura g oppo
sitū de oppoito. **I**tem si ho est spēs i spēs
est itentio g ho est intentio pclusio est
falsa ergo aliq premissaz non minor g
maior. **I**tem ois pdicatio vera i ab
stracto est vera pse pmo mō: hec no est
vera pse pmo mō ho est species i ptum
i sibi sūt abstracta g ppo falsa. **A**d
oppositū: de quocūq pdicat diffinitio

i diffinitū s ho pdicatur pluribz dnti.
numero ergo ho est spēs g vle.

Item hoc querit an tales sint
pse. **A**d sic videt. Cui. n. pse in
est diffō pse inest i diffinitum
s ho pdicatur pse de pluribz dntibus
numero g ho pse est spēs. **I**tem quod est
pse intelligibile est pse vle ho est pse in
telligibile ergo 2c. minor p3 qz p suum
quodqdest quod est idē sibi. **I**tem vle
pvenit homini fm q abstrahit ab omi
accnte g no pvenit ei ut accns ams est
ver quia ho ut p iungit accntibz est sin
gulare. **A**d oppositum pse psuppoit

dici de omi ergo si ho est pse vle ois ho
erit vle pns est falsuz ergo i antecedēs

Ad pnam qoez dicendū q vle est i
re ut in sbo quia illaz denomiatur no intel
lectū: s i intellectu est veluti in efficien
te i ut cognitū in cognoscente. **S**ci
endū tamen q sigtum termini cois sig
nificantis vaz natura triplr pōt consi
derari. Uno qdem mō fm esse in sup
positis quod dicit esse materiale eius:
i hoc mō insunt sibi accntia cōmunia.

Secundomō psideat absolute fm esse
qdditatuū i sic insunt ei pdicata cōn
talia. **T**ertiomō ut p formaz itelligi

bilem ab intellectu apprehenditur qd
est eē cognitū i sic insunt ei itentōnes
Intellect. n. psideat nāz hois unā

i mltis i o mltis ab aliq pprietate rep
ta in natura sic psideata mouetur ad
causandū itentionē i illā causatā attri
buit illi nature cuiusmōi e ppetas a q

accipit. **A**d pmiū argumentū dico
q procedit de accnte reali quod inest
nature fm esse māle. **A**d secundum

dico q no attribuit aliquā pprietatem
rei p eius tnsmutatōez quia no e vtus
factiua potest tamē aliquā attribuere
que dicit habitudinē rei ad intellectuz
psertim si accipiat a propetate illius
rei sicut attribuit modos signdi dōni
sigtiue qui sunt in uoce ut in subiecto:
effectiue tñ ab intellectu. **A**d tñuz
dico q illud dictum pmentatoris non

O. g. a. m. qm
necit vnde
re ar. in intellectu.
Quid non sit in re
arguitur. 3.

Quid non sit in
intellectu arguitur
3.

Quaestio 10. a. utrum
huc propositio homo e
uirtute sit bona. quod
non. arguitur 3.

Pro: quod sit
bona.

potest itelligi qd fiat unū ppositū ex il-
lis quia tūc intellectus eēt ppositus ex
qdditatibz omniū rez sensibiliū h itelli-
gendū est q intellectus in actu verius
recipit pdicationē unius cū itelligibī
in actu q mā r forma quia intellectus i
actu ē itelligibile in actu quia p spm
itelligibile in actu pōt seipm itelligē
reflectendo: materia aut nō est forma
p hoc q pponit cū forma. **¶** Ad secun-
dam qdem dōm q est uera eōmō quo
nunc dictū est accidēs in esse rei quia
diffinitō intētionis inest rei istomodo
¶ Contra hoc spēs inest hōi fm q hō
dicif de pluribz zc. h nō dicif de ill' nisi
fm q est in illis r hoc est fm eē māle g
p mōmō ppo est uera. Ad hoc dico q
spēs inest hōi fm q hō pōtur de indiuidu-
is loquēdo de pdicationē ligta nō de pre-
dicatōe exercita. i. n fm q ē idē suppoi-
tis qd ē p mū mēbz diffictōis. **¶** Ad
p mū argumentū dico q vera natura
pōt sumi triplr nō tñ ppo distiguēda
ē quia diuersitas supponis stat cū uni-
tate sibi r ligti h ē magi mltiplicitas fi-
gure dōnis siq sit. Est igit ppo sim-
plr uera q fm q sibi suppoit uerā na-
turā ut tñ ppa ad intellectū inest ei tale
accēs: mltiplicitas. n. figure dōnis
nō est uere mltiplicitas h tñ fantastice
vñ hec n distiguit sor. est hō: h eēt falsa
si accipetur hō ut accipit hic hō ē spēs.
¶ Ad secundū dō q hec est falsa spēs
est itentio sic hec albu est color q spēs
denomiatue iporat aliud q intentio i
abstracto. **¶** Cōtra tūc hec ē vā species
ē itentiale r ita seqtur q hō est intenti-
onale. Dicit potest q hic ē fallacia acci-
dētis q spēs respectu boīs accipit vt
modus respectu uero itentōis ut quid
quia qdlibet i suo gñe est quid. **¶** Ad
tertiū dico q nō ē ibi pdicatio i abstra-
cto quia spēs est pcretū r denoiatiue p-
dicatur de re. **¶** Ad tertiā qdēz dōm
q tales nō sūt pse qd pz de p mōmō p-
dicat. n. in p mōmō diffō uel ps diffō-
nis de diffinito. **¶** Impossibile ē autem

aliquā rē secūde itentōis diffinire rez
p me itentōis q tūc illa res fm suā eēn-
tiā ptim eēt a nata r ptim ab intellectu:
r ita a diuersis nō ordinatis qre nō eēt
unū essentialiter q impossibile est aliquā
itentōez pse p mō pdicari de re: nec 2°
q nō catur itentio ex pse pncipijs sibi:
nec 4° quia res nō est cā efficiens in-
tentiois h intellectus. nec vltier aliq^o
aliomō q tūc esset natura sufficiēs cā
talis accētis: in quocūq igit eēt illa nā
illi inest accēs quod falsū ē. **¶** Ad p
mū argumentū negat mior. Cōtra si n
pōtur pse pdicatur paccēs igit hec est
paccēs hō est aial r ista rñsio est cōtra
cōez modū loquendi. **¶** Vō dico q ly per
se i miori pōt dēterminare iberentiā hui^o
pdicati pdicat de pluribz uel iberēs. s.
ptum. **¶** Primo: est falsa r seqtur pōlo
falsa. **¶** Secūdo vero mō est uera nō tñ
ifert tūc consequens sic sile patet hic
accidēs est pse ens quia si pse dētermi-
nat inherentiā uera est si iberēs falsa.
¶ Ad secundū p idem mior ē uera ut
pse dēterminat iberēs r sic maior falsa.
¶ Ad tertiū dico q vlt inest homini
ut abstrahit ab oi accēti reali quod cō-
seqtur ipm fm esse materiale nō autez
aq accēte intentionali qre zc.

¶ Veritur de numero vniuersa-
lium. Utz sint tm qnq. **¶** 1°
nō videtur quia predicari est
vli p pūz quot igit sūt pta tot vlia p-
topi. nō ponit nisi qtuor pdicata igit
zc. **¶** Per idem ostendit q sint tm
tria quia ibi nō ponuntur spēs r dñā
igit ista nō sunt vniuersalia. Et q sint
sex pbat q ibi pōit diffō igit pē hec. v.
illō ē sextū vlt. **¶** Itē qd mōis dicit unū
oppoitoz tot mōis dicit r reliquū per
Ar. p mō topico. vlt et singlāre sunt
oppoita r singlāria sūt ifinita g r vlia.
¶ Itē indiuiduū ē vlt q pdicat de plri-
bz r nullū istoz qnq ē ut pz iductie igit
tur zc. **¶** Itē ens ē vlt r nō ē ge^o p Ar.
3° meta. pōtur. n. perse de dñtia nec est
species quia tūc habebit genus sup se

Soluitur argta

2^m solutio contra

Soluitur.

2^m

3^m

*Q. 12ª utrum
fantum 5^m int
uxitia 2ª arguit
quid non.*

2°

3°

4°

5°

6°

*Soluitur
2^a sm
scotus.*

*Contra hanc
solutionem
obicit.*

*Solutio huius
obicit.*

*Soluitur
argta.*

*Contra hanc
solutionem obicit.*

Soluitur.

3^m

*Soluitur
2^a sm
scotus.*

Quod sic
ep. porph. d.
p. 1. c. 1. d.
Sufficiens vltm voo

Arguitur contra
positum vltm.

Similiter ad alia
vultum.

Alia suffa

Arguitur contra
positum vltm.

nec ē aliqđ aliorū trium vltm quia illa
p̄dicant in q̄le ens uero p̄tur in qđ de
oibz ut p̄ p̄ 1. 4. mēta. ¶ Ad oppo
sitū est. ¶ Por̄ dicendū qđ sūt tm. v. vni
uersalia s̄ illud diuersimode p̄dicat: vno
qđ ē mō accipit̄ eorū sufficiētia sic vlt̄
sūt subaz uel accēs si subam uel totū
uel p̄tē: si p̄tē uel mālēz et sic est genus
uel formalē et sic ē dñā uel totā subaz
et sic ē spēs. Spēs. n. dicit totū ēē indiui
duorū si accēs uel p̄uertibile et sic ē pro
prium uel nō cōuertibile et sic est q̄ntum
vlt̄. s. accēs cū qđ nō sit possibile s̄ḡre a
liquid dicibile s̄ pluribz nisi aliqđ istorū
mōz nō erūt nisi hec quicq; vlt̄a. ¶ Co
tra hūc modū vlt̄a cū sint itentōes he
accidūt rebz p̄me itentōis s̄ nihil p̄se
distiguat̄ fm illud cui accidit s̄ nec itē
tiones distiguat̄ur p̄se penes res: s̄ lo
gicus p̄se cōsiderat itentōes qđ hec di
uisio nō est logicalis. ¶ Itē oia vlt̄a i
ueniunt̄ i gñe accētis qđ male distiguat̄
tur p̄ s̄ḡre subam uel accēs: nō dā ali
ter eorū sufficiētia penes ordinari. Bi
citur. n. qđ qđ hic liber imēdiate ordinat̄
ad libz p̄dicamētōz ubi dēterminatur
ō ordiabili i gñe. ¶ Por̄ hic loquit̄ ō uni
uersalibz fm qđ in gñe sūt ordinabilia et
dā sic eorū sufficiētia. ¶ Ordo. n. pōt
ēē eorū qđ sunt in eodē gñe itē se uel eo
rū qđ sunt in uno gñe ad illa qđ sūt i alio
genē i eodē genē pōt esse ordo direct̄
fm sub et supra et sic sūt duo uniuersalia
scz genus et spēs uel indirectus et sic ē
dñā que ē indirecte sup spēm et sub gñe
Accētū aut̄ ad subam est ordo p̄uer
tibiliū uel nō p̄uertibiliū et sic sunt alia
duo uniuersalia. ¶ Co tra hūc modū
arguitur qđ aliqđ fm qđ sunt ordiabilia
in genere fm sub et supra sunt p̄dicabi
lia et subicibilia qđ hic dēterminat̄ de istis
inquātū sunt p̄dicabilia nō inquantūz
sunt ordinabilia. ¶ Itē unūqđqđ diffi
nitur hic per p̄dicari uel ei equivalens
¶ Itē si per hoc bene datur diuersitas
inter hūc libz et libz t̄opicorū: tunc
dñā maḡ ibi ēē enumerāda qđ hic cū

magis habeat rōez p̄dicabil' qđ ordina
bilis. ¶ Itē indiuiduū est p̄se ordinabi
le in genere ergo licet nō p̄dicet̄ p̄pe
tamē ēē ponendū hic sextū vlt̄e qđ p̄ sic
dñtes hic nō agūt̄ de istis inquātūz sūt
p̄dicabilia s̄ inquātūz ordinabilia. ¶ Itē
sicut accidētia ordinē hñt ad subiectū
eorum quod ē suba uel aliquod accēs
ita subm ad accēs qđ ex p̄te subi accipi
pōsūt duo alia vlt̄a penes eius ordina
tionē duplicē ad accidēs sic est a parte
accidēt. ¶ Por̄ istas tres rōes omit
tendus est iste modus et dicendūz alr
qđ eorū sufficiētia accipit̄ penes p̄dicari
sic. ¶ Predicari enim diuidit̄ in p̄dicari
in quid et in q̄le tāq; in p̄se dñas quia
isti sunt p̄mi mōi p̄dicandi. ¶ Predicari
i quid ē p̄dicare eēntiam subi p̄ modū
essēcie. i. p̄ modū subsistentis et nō de
nomiantis. et hoc p̄tingit dupl'r uel qđ
p̄dicet totā eēntiā subi et sic ē spēs: si. n.
aliquid ēē in eēntiā indiuidui p̄ter
essētiā spēi duo indiuidua essentialiter
differēt et p̄ dñas ab illo acceptas ab
illo qđ plus est in hoc et illo et sic possz
spēs formaliter diuidi et in indiuiduum
diffiniri qđ est inueniēs. Si vō p̄tē
eēntie sic est genus. Si enīz ipm ge
totā spēi eēntiam diceret sufficeret ad
diffiniendū spēm et dñtia supflueret
predicari in q̄le est p̄dicari p̄ modum
denoiantis qđ p̄tingit dupl'r uel qđ qđ
p̄dicet subiecti eēntiā p̄ modū denoian
tis et tūc p̄dicat̄ in quale subale siue ef
sentiale et sic est dñā. Est. n. differētia
sube q̄litas per Aristotilez 5. mēta.
uel qđ p̄dicet accēs p̄ modū denoian
tis et tūc predicatur in quale accēntale uel
ergo predicat accidēs p̄uertibile egre
diens a p̄ncipis subi et sic est p̄prium
uel est accidēs cōe et sic ē ultimū vlt̄e
nā de tali accēte se expōit̄. ¶ Por̄ itelli
gere ubi pōt diuisiōez ad declarādum
diffiōez gñis cū igit̄ p̄ri de pluribz nō
p̄tingat nisi aliqđ istorū quinq; mōz qui
p̄se diuidūt̄ p̄ri de pluribz qđ ē rō ipius
vlt̄s seq̄tur qđ vlt̄e diuidit̄ i bec q̄nq; tm

hec diuissio uidet eē pneniēs qz diuidit
rōez gñis p dñas psc. Et ex hoc etiaz
nō tm pz sufficiētia vliuz: s; etiā ordo z
rō ordinis quē t3. **Por** i dēterminando
de istis. **Cōtra** hūc modū obicit qz si
hic dēterminat de istis qñq; fm q sunt p
dicabilia z ita loqitur **Az** pmo topico
rū de eis: tūc uidet q nō possit solui cō-
trouersia hic z ibi: s; hoc patebit rñden-
do ad argumēta. **Az** pmiū argumē-
tū dico q **Az** i pmo topicor diuersi-
ficat pdicata penes hoc q ē pdicare ef-
ficientiā pueribilitē uel nō pueribilitē:
z sic nō ptingit eē nisi illa qtuō q ponit
ibi: hīc aut licet cōsideret de vniuersali-
bus penes pñ nō tm quo ad illa que ibi
qz istoz qñq; tm unū pñtur pueribilitē.
Tria pdicant eēntiā nō cōuertibiliter
s; penes pdicari in qd uel i qle vt prius
dictū est nō ponit q ibi dñam q illa ut
ibi dicitur educet ad genus pdicat enīz
eēntiā subī nō pueribilitē. **Uñ** qz
topicor ubi docet pstituerē riterimere
genus: docet etiā hoc d dñā. **Alia** etiā
e dñā vltia z specifica q puerit cū spē
q pdicat de ea cōuersim q reducēda est
ad diffōez z forte ppter talē diuersita-
tē dñaz nō posuit dñam cū aliq uuo
pdicato diffinitōez hīc nō ponit qz nō
bz aliqūe unū modū pñdi i quid uel in
qle. **Spēm** ibi nō ponit uel qz reducīt
ad diffinitōez cū diffō sit p pñz speciei
uel potius ad genus qz spēs. i. pdicat
de quo pdicat eēntialiter nō puerit bñr
Et iō ex 4° topicor hñtur pñderatio-
nes iterimēdi uel pñstruēdi pbleuma de
spē sic de gñe uel spēs nō ē pdicatū p-
pñis dyaletice qz illa ppō dyaletica nō
ē cōiter singlaris: excludit. n. **Aristo**.
pmo topicor ab itentōe dyaletica illa
q sunt manifesta sensui ibi nō optz aut
oē pbleuma nec oēz pñez pñderare
s; quā dubitabit aliq; rōne idigentūz
dubitāt nō pena uel sensu minimū aut
cōe ē spēs z iō magi subicif i ppōe dya-
letica q pdicat. **Az** d secundū dico q
iste ē sensus illius ppōis qz sunt sigta

pmi^o oppositi tot alterius si fm oēz sig-
nificatōez alteri sibi oppōat nō qz sup-
posita: iō nō ē ad ppositū. **Az** d tertiū
dico qz idiuuū ē spēs respectu itentō-
nis z quō itentio dispata pdicat dictū
ē supius. q. 8. **Az** d qrtū vōm qz ens
ē equocū iō nō pdicat. i. p^o alio dicit
qz qd ē pñs alio ē vniocū: nō nec ē uni-
uersale. **Cōtra** accipiat ens i gñe sube-
ibi ē vniocū g vñe z nulluz istoz qñq;
ut argutū ē pñs. **Dicit** qz adhuc in gñe
sube ē equocū ad tria ipossibile ē. n. ali-
qd vniocū pdicari pñe pmo: de spēb
z dñis uel de dñā una z alia oppoita
nisi dñā supior qz dñis isferioribus
oppoitis pñtur vniocū qz tūc dicit res-
pectu eius dñe spēs eēnt spēs i recta
linea z p pñs dicit respectu spēs quaz
sūt dñe eēnt gñā qd ē ipossibile: iō ens
i suba ē equocū ut dicit de spēb i gñe z
dñis ex una pte z de dñis oppoitis
z iō cōcedit **Az** d. qz tria sūt pma entia
i quolibet gñe nō tm tot pdicata qz due
coordinatōes dñaz i oī gñe reducunt
ad coordinatōe speciez.

Querit an loc^o sit gñonis pñ-
cipiū quēadmodū z pater. **Az**
nō uidet qz pñs ē pñcipiū pñse
locus vō paccūs qz nō mouet. **Az** tē si
sic igit z tps erit gñonis pñcipiū qz est
mēsa extrileca sic locus. **Az** d oppo-
tum est **Por**. **Az** d. q. oēz qz ppō ē vñ
si attendat similitudo quo ad genus cāe
quia utrūq; ē in gñe cāe efficiētis sic i-
telligit **Por** iō dīc pñcipiū qz a ppe-
tate puenit efficiēti. **Falsa** ē aut similitudo
si itelligatur quo ad oēz modū cāe. nā
pater ē pñe efficiēs: locus vō tm pacci-
cūs. s. coadiunās ad gñonez z pñuās
dñā mēbroz istī^o distictōis pz secūdo
phicor z qnto metaphice. **Az** d argu-
mēta. **Az** d pmiū pz. **Az** d secūdu d^o qz
tps nō pñe coadiunat ad gñonē nec sal-
uat gñatū s; magi ē cā corruptōis perse
vt onditur 4° phicor.

Querit an loc^o sit gñonis pñ-
cipiū quēadmodū z pater. **Az**
nō uidet qz pñs ē pñcipiū pñse
locus vō paccūs qz nō mouet. **Az** tē si
sic igit z tps erit gñonis pñcipiū qz est
mēsa extrileca sic locus. **Az** d oppo-
tum est **Por**. **Az** d. q. oēz qz ppō ē vñ
si attendat similitudo quo ad genus cāe
quia utrūq; ē in gñe cāe efficiētis sic i-
telligit **Por** iō dīc pñcipiū qz a ppe-
tate puenit efficiēti. **Falsa** ē aut similitudo
si itelligatur quo ad oēz modū cāe. nā
pater ē pñe efficiēs: locus vō tm pacci-
cūs. s. coadiunās ad gñonez z pñuās
dñā mēbroz istī^o distictōis pz secūdo
phicor z qnto metaphice. **Az** d argu-
mēta. **Az** d pmiū pz. **Az** d secūdu d^o qz
tps nō pñe coadiunat ad gñonē nec sal-
uat gñatū s; magi ē cā corruptōis perse
vt onditur 4° phicor.

Querit an loc^o sit gñonis pñ-
cipiū quēadmodū z pater. **Az**
nō uidet qz pñs ē pñcipiū pñse
locus vō paccūs qz nō mouet. **Az** tē si
sic igit z tps erit gñonis pñcipiū qz est
mēsa extrileca sic locus. **Az** d oppo-
tum est **Por**. **Az** d. q. oēz qz ppō ē vñ
si attendat similitudo quo ad genus cāe
quia utrūq; ē in gñe cāe efficiētis sic i-
telligit **Por** iō dīc pñcipiū qz a ppe-
tate puenit efficiēti. **Falsa** ē aut similitudo
si itelligatur quo ad oēz modū cāe. nā
pater ē pñe efficiēs: locus vō tm pacci-
cūs. s. coadiunās ad gñonez z pñuās
dñā mēbroz istī^o distictōis pz secūdo
phicor z qnto metaphice. **Az** d argu-
mēta. **Az** d pmiū pz. **Az** d secūdu d^o qz
tps nō pñe coadiunat ad gñonē nec sal-
uat gñatū s; magi ē cā corruptōis perse
vt onditur 4° phicor.

Amendna

*Q. 13. ar. l. c. g.
et gñonis principium
nam et pater. ar.
quidam quod non.*

*Serbia de hac
Q. Scoti.*

*Pluribus regta
m. d. r.*

Q. 1. q. an in
hac defiv. gnis
definatur de hntis
an res. qm. p. r. g.
non arguitur.

Querit pmo qd hic diffiniat an ite-
tio an res q nō itentio videt qz itentio
cū sit accns nō p̄tur i qd de re qd autēz
hic diffinit p̄dicat qd de re. **I**te ite-
tio nō p̄dicat in qd nisi de hac itentioe:
z illa: q t̄m d̄nt mālī z numēalr. d̄ntia
aut sp̄cifica ē formal: qd aut hic diffi-
nit p̄dicat de plurib d̄ntib sp̄i qd assū-
ptū p̄z quia itentio gnis i aiali z colore
nō d̄nt nisi p illud cui applicat itentio
accntalī. **I**te si hic diffiniat itetō gnis
pari rōne itentio sp̄i: postea g cū iste in-
tentōes sint dispate z dispatū nō p̄tur
de dispato seq̄t g q gen nō p̄tur de sp̄i
vt hic loquit **P**or e o p̄oituz dicit
Por ca de sp̄i. **I**te **P**or exponē
do diffōez exēplificat de aiali z boine g
de illis itēdit diffōez dare alr exēplū n
eēt ad p̄positū. **A**d o p̄oituz logic
t̄m oz diffinire qd p̄se p̄siderat illud ē
itentio igit̄ zc. maior p̄z qā qd d̄ diffi-
nit ab aliq cognoscit ab eo fm sūz qd
qdē z ita p̄se p̄batio mioris qd p̄. p̄sio
ra a logico ē aliqd cōe h̄is unū itellec-
tū qz ens pacch̄s n̄ ē scibile: aut g illō ē
res z sic a p̄mo p̄siderato diceret logi-
cus artifex real aut itetio qd ē p̄positū
Ad qdēz dicit q res sub itentioe dif-
finī qā sic res a logico p̄siderat z sic p̄z
ad argumēta p vtraq pte. **C**ōtra h̄
quod hic diffinit vniuoce puenit reb
oim genēz vt aiali color figure zc. qz
fm idē nomē z diffōnez eandē: s̄ ipossi-
bile ē aliq rē q̄lēcūq sub itentioe pueni-
re vniuoce reb oim genēz g. p̄bō mi-
noris: res. n. nō pōt cōiori noie siḡri q̄
p hoc nomē ens: si g res aliq sub itenti-
one oib eēt vniuoca ens sub itentione
gnis possz eē vniuocū illis z ita t̄m vnū
eēt genus rez oim. **D**icit q res illa q
hic diffinit nō ē vniuoca s̄ t̄m h̄z p̄por-
tiois vnitatē mōus t̄n sub q diffinit est
vniuoc oiner s̄ gniib. **C**ōtra si res
sub itentioe diffinit tūc res pacch̄s dif-
finī q: per h̄: q itentō sibi accidit s̄ oē
qd ē pacch̄s reducīt ad aliq p̄se a q
illud dicit pacch̄s: cū g res non habeat

nisi ab itentioe q hic diffiniat seq̄tur qz
tentio p̄se hic diffinit. **I**te si res paci-
ch̄s diffinit qz vt sub itentioe q sibi accit
g nō diffinit qz diffō puenit diffinito p̄-
se. **B**ōz igit q res nullo diffinitur
ppter rōes factas nec agregatū quia
illud ē ens pacch̄s cuiusmōi nō ē diffō
p **A**z. 6. z 7. meta. nec res sub itenti-
one qz illud uel erit agregatū uel res i
itentio: s̄ itentio sola diffinit: t̄m. n. illō
diffinit cui p̄se p̄mo iest diffō z illud est
sola itentio qz q ponūt diffōe sunt iten-
tionalia. s̄ p̄dicari de plurib zc. qd est
ipossibile p̄se p̄mo puenire nisi itentōi
t̄n itentio pōt siḡri i p̄creto uel i abstra-
cto p̄mo siḡi p hoc nomē genus z p̄-
p̄e fm q itetio qz fm h̄ ē applicabile rei
z iō fm q siḡtur p hoc nomē gen diffi-
nit hic vt. s̄ ē itentio t̄n forte vt qd ē
h̄z diffiniri a metaphico. **P**er argu-
mēta sciendū ē q p̄dicari cū sit itentō
ē itentionū p̄se: rei vō pacch̄s eē vō est
rei p̄se. **A**liud sciendū q eē i reb p̄-
me itentōis illud exercet qd p̄dicari
siḡi i scōis itetōib. **E**x qb seq̄t q noia
p̄creta scōe itetōis respectu h̄ qd ē p̄i
supponūt p suis fūdamēd siue subis re-
spectu eē. **E**x q seq̄t q a p̄dicat siḡto ad
p̄dicat exercitū siue ad eē nō t̄z p̄na p̄se
i eisdē finis: s̄ a p̄ri p̄se i itentōib ad eē
i fūdamētis b̄n t̄z p̄na sic ge p̄tur de sp̄i
g h̄ ē aial hic. n. exercet i secūda qd si-
gnificat i p̄ma oīa inter actū siḡtur z
exercitū p̄z i mltis. p nō. n. exercet ne-
gatio: p nego vō siḡt. p t̄m s̄l̄r exercet
exclū: p excludo siḡt. z ita de p̄t z excipi
z alijs iō sic ē agnēdū ad negatōez supi-
oris seq̄t negatio inferioris g si nō ē aial
nō ē h̄ vbi exercet qd p̄us p̄se siḡtum
fuit p hoc q dico seq̄t z ita bec p itenti-
onib supiōis z inferiōis ponūt fūdamē-
ta. s̄. h̄o z aial. **C**ōtra h̄ qz seq̄t aial p̄tur
ō boie g h̄ ē aial z t̄n sit i eisdē finis: o
q p̄ns pōt eē rez s̄ n̄ pp aīs qz māise-
stū ē q p̄ns ē p̄se z aīs pacch̄s: vī aut
suā vitatē n̄ h̄z a mius vō vñ n̄ v̄z p̄na.
El pōt dici q nō sūt idē finiantis

For sum dicitur
intent. diffini.

Vna q̄o de
hac q.

Contra hanc
argum. obis.

Solutur.

Contra solutur
ne obis.

et pntis qz i ante sumit vt ligta iformat
itenotibz qbz puenit pdicari pfe i pnte
p ligtis absolute qbz ut sic exneat iste
itenotes et ita no sut ide termini qz tata
diuersitas fuffic ad fallatia accns igit
et ad diuersificandu tmini qz terminus
variat i fallacia accntis e duo tmini.

Ad pnu argumentu dico qz itentio
no e qd rei pdicat tn i qd de re ita qz in
qd sit determinatio liberetis no liberetie
qz pdicari in qd e accns qz itentio ficut
et diffinitu. **A**d secundu pz p ide qz
hec itentio genus no est qd nisi tm nu
mero dntiuz pdicat tn de dntibz spe.

Ad tertiu p ide qz genus pdicat de
spe lz itentoes sint difpate no tn vnu e
alter. **A**d qrtu dico qz illud quod si
gnificat p diffonez i itentioibz exercefi
rebo: et io illis exemplificat taqz i manife
ftioibz no qz de eis diffonez de erit.

Queritan diffi gnis sit puenie
ter data. **R** no videt qz oe ac
cides diffinit p subaz: suba. n.

pcedit oe accns diffinitioe cognitoe et
tpe p **A**z. 7. metaphice h nihil ponit
hic ad subam ptines g. **I**te coe
tu no diffinit 7. metaphi. g. pb o an
tis p **A**risto. 7. metaphi. i dictis fz ac
cides no est ide qd qdest cu illo cui e: et
exemplificat vt musicu talbu h qcuqz ve
diffiniunt hnt qd qdest idem sibi g. **I**te

Ite pbat roe qd. n. diffinit e in gne
Sed coecretum non est in genere per
Az. 3. topiconz vbi dicit qz mag e eli
gendu qd e i gne qz quod no vt iusticia

iusto. **I**te diffinitio tm e spei genus
no e spes g. **I**te hic no ponit gen et

diha qad vraz diffonez requit p **A**z. 6.
topiconz. **I**te p **A**z. 6. topiconz diffi

dal inotescendi ca: io vari oz p poia et
notiora spes no est tale qz est posterius

gne uel fil na et ita no pus uel notius.
Ite nugato e dice pluribz dntibz pbo

qz diha ife includit multitudiez veluti
spes fuu genus qz pz p **A**z. 5. et x. me

taphice g et dntia pcretiue dicut mltia
ge nugato. dicedo multis dntibz: et ly

pluribz poitur p multis uel si ppatine
ad huc ide figt. **S**icif ad h qz nuga?

e i pponedo iferius fupiori ex eade pte
orionis no e couerfo qz iferius tuc e fpe

cificas fupius. **C**otra **A**z. 6. topi.
vbi docet iterime diffinitoes ppter nu

gatoez die sic rursus si vli dicto addat
et pticulae fuple nugato e ut iustu expe

dies qd qre iustu ptinet i expedite fic
iferius i fuo fupiori hndas g iustu. i. fu

pluu e in diffinitoe pus habito expedi
ente. **I**te dicif 7. metaphice ca: de

vnitate diffois qz nugato e i pponendo
dntiaz fupiore iferiori vt aial hns pe

des bipes qd ibi pbat duplicif: vno mo
ex pfe mo pgnofcedi nugatoez qd est

ponedo rones p noibo nihil. n. alio dit
erat qz aial habens pedes duos pedes

hns. **A**lit pbat ide ibi fic ex traspoe
finoz palā aut erit si qs tn fponat ties

diffones dicēs aial bipes pedes habēs
dicto. n. bipes fupfluū est dicere pedes

habēs: pus g fuit nugatio hec duo me
dia. i. de rone poneda p noie et tn fpone

termioz si v3 hic et vbiqz i pbat pdictaz
rñfionez. **A**d oppoituz e porphiri

et **A**z. sic diffiniēs gen pmo topico.
Sicif ad qoez qz est descriptio no va

diffinito qz inuit in littera qz etiā de fcri
bentes: h fic facile e euade pene i oibus

diffinitioibz: nec illud ex littera pdest qz
in littera e assignauerūt. i. diffinierunt

Ite iferius cap: de spe die necelle
e iutroiz qz roibo vtrifqz vti: no aut qua

figt nom e diffi 4. meta. **I**te hec ro
puertit cu diffinito: vt pbat por et no p

dicat vt accns de ipo qz q ponit i ea fut
eiusde gnis cu diffinito qz itetoes qoli

bet aut eiusde gnis quod pdicat pfe de
alio eiusde gnis e fuperi ad ipm: quia

nec iferius nec difpatu g hec ro e diffi
Ite p **A**z. 7. meta. ro qe ex ptis pfe

i qz diffone no cadit pfe fubm: si fit co
uertibilis cum diffinito est diffinitio:

hec est huiusmodi qz in diffinitoe nulli
diffiniti cadit diffinitu. **I**te pdicat p

se et puertibiliter et no ut p puz qz tunc

De Nugator

*Defenditur. nra hanc
te fupiora, et nra de
fcriphonem ad eligai
putant. 7.*

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

NB.

Arg. ad argum.

Alia contra

Solutur.

Alia alia

Solutur.

tota hec oratio posset diffiniri neq. ut
vntia vltia: tñc. n. illi opterz addē ge?
s addēdo ulē qd est genus diffiniti in
hac diffinitōe erit nugatio q̄ hec ē vā
diffinitō. ¶ Dñm ergo ad qñez q̄ ē
vera diffō quod sic oñdī rō ulis est p̄
dicari de pluribz p̄ Al. 2. pmo pierme
nias: cū ergo in diffōne gñis ponatur
p̄dicari de pl̄ribz ponit̄ genus eius po
stea ponit̄ vntibz sp̄: z i quid: que sūt
pse vntie gñis. pbatō qz perse diuidūt
supius. s. p̄dicari de pl̄ribz q̄ sūt pse cō
stitutie inferioris ad quod supius p̄ illa
apropat. diuidit̄. n. p̄dicari pse de plu
ribz in vntibz sp̄ z vntibz numero qz
de vntibz gñe inq̄tū tñc non predicat̄
pse diuidit̄ etiā in p̄dicari in qd z i qle:
vt i p̄mos mōs p̄dicadi z p̄ has vnti
as diuisiūas māifestū est qz p̄trabit̄ vltē
ad gen. sit enīz ratō p̄uertibilis q̄ zc:
¶ Ad p̄mū argumentū dicit̄ q̄ illud
est vñz o accñtibz copulatis. i. que sibi
dēfiant subiecta que vocat̄ copulata
7. metaphice: intētiōes aut̄ sibi non
dēfiant rē alicui? gñis qz vniuoce
applicat̄ oibz. ¶ Cōtra si passio sit vni
uoca z subm per Aristo. 2. posterior.
q̄ si passio scz intētiō sit in mltis gñibz
vniuoce z subm eius: etiāz si actus sit
vniuocus qz potentia perse ordinat̄ ad
actū subm est in potētia ad accñs sicut
mā ad formā qz accidēs nō habet aliaz
materiā nisi i q̄. Dicit̄ pōt qz propō Al. 2.
vā est de passiōe reali q̄ egredit̄ ex p̄n
cipis subī de q̄ loq̄tur ibi q̄ est de subo
dēmonstrabilis cuiusmōi nō est intentio
qz effectie est ab intellectu. ¶ Per h̄ idēz
ad aliud qz illud est vñz de potētia pse
ordiat̄ ad actū cuiusmōi potētia nō est
in subo intentōis ad ipāz qz illa nō est
rei fm nāz s̄ ut p̄siderat̄ a rōne. ¶ Cō
tra si nulla i hac re z illa ē vntas z hec
itētiō est illis vniuoce q̄ a nullo quod
ē i hac re z illa accipit̄ intētiō q̄ ē figmē
tuz. Dicit̄ qz aliq̄ vntas i re sufficit scz
vntas p̄portōis a q̄ mouet intellectus
hāc intentōez vniuoce huic z illi attrbu.

ens sic. n. sē bz color ad albediez sicut
aial ad boinez. ¶ Cōtra vntas vniuo
catōis maior ē vntate p̄portōis q̄ hec
ab illa n̄ sumit̄. Dicit̄ pōt qz occasioalr
pōt accipi maior vntas a miori nō to
taliter. vnde vntas i re tñ est occasio
vntatis in itentōe inq̄tū itellect? mo
uet̄ ab ipā pōt tñ itellect? mot? maiore
cāre vntatē i itentōe. ¶ Alr pōt cōcedi
qz bz subm vniuocū qz lz nulla eadem
res sit i diuersis gñibz pōt tñ eē eadē fm
qz p̄siderat̄ a rōne z sic tñ est subz intē
tionis. ¶ Alr dicit̄ pōt ad p̄mū argum
tū p̄ncipale qz vñm est de accñtibz q̄ hnt̄
suū eē a subo qz nō pp aliud aliqd diffi
nit̄ p̄ subaz nisi qz ē p̄ illā sic. n. ē alicui?
rei qz qd ē z diffinitō sic illud ē ens. in
tentō aut̄ nō est p̄ suū subm s̄ hēt eē ab
intellectu. ¶ Ad secundū p̄ncipale dico
qz p̄cretū pōt diffiniri euz aut̄ oñdī qz
nō p̄ Al. 2. 7. metaphi. dico qz ibi vocat̄
dicta paccñs q̄ i se diuersas agregant
nās ut hō albz qz in ill̄ exēplificat̄ i p̄n
cipio capitli ibi i dictis fm accñs alb?
hō iō oia posteri? dicta sic sunt itelligē
da. vnde musicū sup̄pōit̄ p̄ tñ ut p̄ ho
mine musico: musicū. n. nō bz duplex
figre. ¶ Ad aliō de topicis dicit̄ pōt qz
iustū nō ē i gñe vñz iō n̄ fac̄ hntēz bo
nū sic iustitia est tñ in gñe p̄dicablī. vñ
aliē qz gñalissima accñtiuz sūt abstracta
z i ill̄ pse nō sūt nisi abstracta. i. q̄ recipi
unt pse p̄tionē ipoz tñ p̄creta inter se
sūt i gñe pse qz iter se se hnt̄ sic supi? z
iferi? qz suffic̄ ad h̄ vt diffiniant̄: s̄ sim
pliciter loq̄ndo nō sūt i gñe nisi p̄ reduc
tōez qz. s. nō sūt i aliq̄ p̄nto nisi qz coor
diatio p̄cretor̄z reducīt̄ ad coōdiatōez
abstractor̄z. ¶ Ad t̄tū p̄ncipale vñz qz
ge? ē spēs vñs ut dictū ē sup. q. 8. ¶ Ad
q̄rtū p̄z p̄ p̄dca in solone qz diffō vñs
pōit̄ p̄ gñe z cū illa orā pse vntibz sp̄
¶ Ad q̄ntū dico qz absolutū pōt cog
nosci i se p̄ eēntialia z notiora z iō i ei?
diffinitōe alia poni nō debēt. Illō aut̄
quod pse fm qz est dependet ad aliud
sine illo cognosci nō pōt sicut dicitur i

pdicamētis capitulo de relatis: et ideo potest
correlatiō nō ut notū ē qd lū eo diffinitū
agnosci nō potest. Ad sextū dico qd ois
ferētibz spē ē ex pō et nō potitur ibi ut ptes
diuerse ut dicēdo de pluribz. i. de or nti
bus specie.

Quia hāc pticulaz genus pdi
catō spē. qritur an gen^o pdicet^r
de spē loquēdo de pdicatiōe ex
ercita in fūdamētis istaz intētionum.

Utz uiz hec sit uera hō est aial et pssiles
q nō uidet q: pars nō pdicat de toto p
Aristo. 4° topicor. id dicit eos pccāre
q partē dicūt esse genus. s. gen^o ē ps
spē p Aristo. 5° metaphi. capitulo de
toto et pbat qd. n. est ps diffinitōis est
pars diffinitū. s. genus ē pars diffinitōis
ē est ps diffinitū.

Itez mā nō pdicat de
illo cuius est mā s. gen^o ē mā spē g. zc.
maior pz q mā est pte i potētia ad illud
cuius ē pposituz aut est ens i actu mior
pbat per Porphiriū in hoc ca. dntez
genus ē pncipiū spē: et dicit q puenit
cū secūda significatiōe nō ē aut pncipiū
formale q nō distinguit specie z ab alijs
forma aut distinguit specie z ab alijs nec
efficiēs q nō facit spē esse in actu nec
finis q ppter ipm nō est species cū sit
ipfectius spē ē est pncipiū māle.

Ide
pz p Porphiriū ca. de or nti ubi pro
bat diffinitōez secūda differētie p hoc
q or nti habeat similitudinē forme g nō
matie.

Ad hoc secūdu dicit q ge^o
nō est mā s. forma q per Aristo. 7° me
taphice oēs partes diffinitōis sunt sicut
forme. Et cū dicit forma distinguit v z
est de forma uliata et pletiuā gen^o aut
nō est huiusmōi forma.

Ad secūdu
dictū Porphiriū dicit q ipse nō dicit
genus ē māz: s. simile mē q ē ex termi
natū.

Cōtra forma nō pdicat de cō
posito sic. nec mā q repugnat pposito
rōne mē rōne cuius est in potētia. Di
citur q duplex est forma qdaz. n. eāta
ps ppositi alia vō pns pposituz. pma ut
aia et hec nō pdicat de pposito. secūda ut
hūanitas q resultat ex pōne mē cū for

ma huiusmōi forma est genus et hec p
dicat de cōposito. Cōtra forma secūda
nō pdicat de pposito nisi in cōcreto. hec
eniz est falsa hō est hūanitas sic aut. s.
in cōcreto mā pot pdicari de pposito g
pma rōne nō valet negādo genus esse
matiaz et cōcedendo ipm esse formā ad
saluandū ipm pdicari de spē.

Soluitur aliter duo
principalia argta. 2°
Cōtra hanc solu
tione obicitur.

Soluitur
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

ma huiusmōi forma est genus et hec p
dicat de cōposito. Cōtra forma secūda
nō pdicat de pposito nisi in cōcreto. hec
eniz est falsa hō est hūanitas sic aut. s.
in cōcreto mā pot pdicari de pposito g
pma rōne nō valet negādo genus esse
matiaz et cōcedendo ipm esse formā ad
saluandū ipm pdicari de spē.

Soluitur aliter duo
principalia argta. 2°
Cōtra hanc solu
tione obicitur.

Soluitur
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

Soluitur.
Cōtra obicitur.

tūc t3 a p̄cretis ad abstracta: q̄a si sit p
se tūc est v̄itas in p̄cretis rōne eēntie
sīḡte: nō rōne illius q̄o p̄cernit: q̄a in
p̄se p̄mōmō p̄dicatuz p̄dicat eēntiam
subi: s̄ ip̄a eēntia abstracta ab eo quod
p̄cernit sīḡt p̄p̄e p̄ abstractū ḡ v̄a est i
abstracto. Itē p3 in exēplo: l3. n. nō se
q̄tur musicū ē albu ḡ musica ē albedo
q̄a aīns nō est p̄se: bñ tñ seq̄tur album
est p̄se coloratū p̄mōmō ḡ albedo est
color: q̄a ex mō sīḡndi finoz idē p̄oif i
p̄nte q̄o p̄se exp̄m̄it in aīte p̄bō falsi-
tatis p̄ne: q̄a si hūanitas ē aīalitas p̄aī
rōne hūanitas ē rōnālitās: nā eq̄ p̄se
p̄dicat rōnale de hōine sīc t aīal: t sic ex
ill' duobz seq̄t in tertia figura ḡ p̄ se rō-
nālitās ē aīalitas q̄ falsa ē igit̄ maiō: q̄a
ex maiōi seq̄tur mior: q̄ si mior ē falsa
sequit̄ q̄ maior: q̄ sīlīs rō est de utraq̄
q̄ illa p̄cto sit falsa: p̄bō: ois. n. p̄dicatō
v̄a in abstracto ē p̄se p̄mōmō: s̄ h̄ nō
ē p̄se rōnālitās ē aīalitas: q̄ genus nō
p̄dicat p̄se de dīntia p̄ **A** 2. sexto topi-
coz t 3. metaphi. ḡ 2. p̄batō maiōis
q̄ **A** 2. 7. metaphi. uolens ostēdere
dīntiaz supiorē eē de intellectu īferiōis
ōndit ex h̄ q̄ fīlīo p̄dis ē p̄dalitās q̄-
dam: q̄. s̄ ē v̄a p̄dicatio supioris dīntie
ō īferiori dīntia in abstracto: s̄ quod ē
de intellectu alīi p̄dicat p̄se p̄mōmō o
illo. Itē oñdīt rōne: q̄ abstracta si
gnificāt eēntiā s̄m se: igit̄ si unū v̄e de
altero dicat: cū hoc v̄bo ē: hec eēntia ē
illa: t ita p̄dicatū p̄dicat eēntiālī o sub-
iecto q̄re p̄se p̄mōmō. Itē q̄rto ad
p̄ncipale pōt argui p̄ media cōia: quia
ubi sp̄s subicit̄ t gen' p̄dicat: p̄pō ē
falsa: q̄ sub3 t p̄dicatū accipiūt sub op-
positis rōnibz ḡ p̄pō falsa: p̄na p3: q̄a
nō p̄pter aliud ē hec falsa: albedo ē al-
ba. Itēz sīc affirmatio asini seq̄t ad
affirmatōez aīal: sic negatō ad negatō
nem: s̄ seq̄t hō ē asin' ḡ hō est aīal quia
oppoītuz p̄ntis n̄ stat cū aīte ḡ seq̄t hō
nō ē asinus ḡ hō non ē aīal: aīns ē v̄m ḡ
t p̄ns: p̄bō p̄me p̄ **A** 2. p̄mo postēioz
si affirmatō ē cā affirmatōis: ḡ negatō

ē cā negatōis. Itē p̄bat rōne: q̄ sīc
affirmatio asini ad suā negatōez ita af-
firmatio aīalis ad suā negationē ḡ per-
mutati sīc p̄mū ad tertiū: t secundū ad
q̄rtū. Itē mod' arguēdi p3 eē bon':
p̄ **A** 2. 2. p̄oz: in illo capitulo: quādo
aūt p̄uertūt extremitates: ubi pōit du-
as reglas manifeste modū hūc arguē-
di p̄tinentes: hoc etiā mō arguēdi uti-
p̄mo p̄ier mēias circa finē ad determi-
nandū illā q̄onez utz aūt p̄ria 2c. Itē
aut p̄dicat de hōine aīal q̄o est idē hōi
aut quod ē alīo ab eo: si idē igit̄ idē p̄-
dicat de se ip̄o si alīo igit̄ illud aliud po-
terit p̄dicari de hōie. Itē si hō ē aīal
tunc tota nā aīalis est in hōmie: alī. n.
nō esset aīal nisi s̄m q̄d: s̄ totuz ē ex q̄o
nihil ē p̄ **A** 2. 3. p̄hicoz ḡ ex hōminez
nihil ē nāte aīalis ḡ asin' nō ē animal
Itē si hō est aīal: t aīal est genus ḡ hō
est genus. Dicit̄ hic q̄ est falsa accū-
tis p̄pter variatōez medij: q̄ ut p̄dica-
tur de hōine accipit̄ s̄m eē in suppoitis
ul' q̄dditativū: ut v̄o ei p̄uenit intentio
accipit̄ s̄m esse quod h3 ut p̄pat ad itel-
lectū q̄ q̄dem faciūt exneitate in ēmio.
Cōtra omē q̄o p̄dicat: p̄dicatur sub
ratiōe alicuius v̄lis ḡ hic hō est aīal: si
p̄p̄ie p̄tur p̄dicabit̄ sub rōne alicuius
v̄lis nō alteri' q̄ genēis ḡ illa p̄dicatō
nō est sibi extrāca s̄m q̄ accipit̄ hic hō
est aīal de sp̄e argui s̄pālīter: q̄a in cor-
ruptibīle nō p̄dicat de corruptibīli indi-
uiduū ē cōruptibīle sp̄s ē icōruptibīl:
per **A** 2. 7. metaphi. Ad oppoītuz
est porphiri' capitulo de sp̄e: ubi dicit q̄
omia supiorā de īferioribz p̄dicant: t hic
post diffōnez datam exēplīficat: ut aīal
de hōmie ḡ de aliq̄ hōmie. Itēz per
A 2. in p̄dicamētis secūde sube p̄ntur
de p̄mis q̄o p̄bat: q̄. n. aīal p̄dicatur
de hōie ḡ t de aliq̄ hōie. Itē p̄mus
modus dicēdi p̄se: est q̄n diffō uel ps
diffōis p̄dicat de diffinito ḡ hec ē p̄le
p̄mōmō hō ē aīal ḡ necessario igit̄ uēa
p̄ne patēt p̄ **A** 2. p̄. postēioz t p̄mu3
aīns s̄līr. Itē seq̄t hō currit ḡ aīmal

currit ut dicat in predicamentis antequam
ponat proprietates sbe et probat ratione
quia oppositum prout non stat cum ante h
ois pna entimematica tenet uirtute
alie? medij necesse p qd reduci potest in
syllogismu illud mediu in pposito est
ho est aial ergo illud est necessariu q
ois pna bona est necessaria et q mediu
sit necessariu ad pna patet p Aristo.
pmo por et posterior ubi dicit q ex vno
nihil sequitur. s. sufficienter nisi aliud sub
intelligatur. Ad id ad qd dicit q p
dicatio superioris et inferioris vniuersalit
vera est. Ad pmu argumentu solu
du nota q genus sumit ab aliquo ma
li in specie et illud pmu importat de suo i
tellectu determinato no tn per modum
ptis illud significat s p modu totius:
et ideo totu ex pnti importat. Et ita dicit
primo sicut aliquid formale spei a quo
accipit. s. totu ex pnti quia illud formale
importat p modu totius. Si eniz vtru
q idem pmu importaret non possit uita
ri nugato in diffinitionibus quia potius dif
finitionibus pro noibo q esset o intellect
vtriusq illud idem bis diceretur si etiaz
alter significatum suum haberet per
modu partis predicatio eius esset falsa
ppter modu repugnantem. Bici igit
pot ad prmu et ad secundu argumentu
q materia uel ps intellecta per modum
ptis no predicatur de toto vere intellecta
tn per modu totius pot vere predicari
vt Auic. exemplificat de manuato et capi
tato que diuersa significat: pmo. s. ma
nu et caput vtrumq tamen ex pnti sicut
totu ex h. s. q significat ptem p modu
totius et manuatu exponit per habens
manu: ubi habes no e de sigto manuati
s o modo significandi p modu totius
no. n. est ptis habere manu sed totius
et ita exponet aial bns sensu: rationale ha
bens intellectu quia vero rñsiones pus
dicte possunt reduci ad istam ppter pri
maz. Ideo rñdendu est etiam ad ea q
obiciunt contra illas et quia secunda re
sponso pcedit genus significare ptez

malez per modu cōcreti in quo pueni
unt iste due fm q por ualeat id dicens
ad argumenta q secundā rōnez. Ad
pmu cū dicit oē cōcretū est denotatū
distinguentū est q sicut est duplex ab
stractū vnu. s. quod abstrahit a sbo ali
ud uero quod abstrahit a supposito seu
a forma ut est in suo supposito. Ita
duplex est pcretū p oppositū. vnu v
quod pcernit sbo qd est alterius nate
a forma sigta. aliud quod cōcernit sup
positū: de pmo vera est dicta ppō de 2o
uero falsa. Per idē ad secundū ar
gumentū dico q cōcretū pmomō sigt
formā ut ē in sbo et tale est tm in acci
dentibus sicut albu respectu albedinis. Se
cundo vō mō ut est in suppositis et sic ē
in subiectis ut hō respectu hūanitatis.
Ad pbationē cum dicit oē cōcretū
habet diffinitionē denotatiu. Bōz
q concretū sbale habet diffinitionē q
no differt solo casu. i. sola inclinatio
forme ad subm respectu abstracti sicut
sumitur ibi casus: s. differt sola icliatio
ne forme ad suppositū. Contra rñsi
onem q cōcedit q materia i concreto
pdicat. Arguit alr: nā sicut aial signifi
cat materiā hois in cōcreto sic lignum
māz arche i concreto q sicut hec ē fal
sa archa est lignū no obstatē pcretōne
illa sic et hec hō est aial pma ppō patet
nam sicut aial est concretū respectu aia
litis ita lignū respectu ligneitatis.
Ad hoc dicendū q aial est concretum
ad suppositū respectu hois quia hō est
suppositū eius no sic lignū respectu ar
che quia licz sit cōcretū respectu lignei
tatis et idē de hoc ligno pdicatur no tn
respectu arche quia archa rōne forme
quā pncipaliter significat est artificia
le: forma aut artificialis se habet ad nā
lem sicut accūs ad subiectū et nihil qn
tūcūq cōcretū est concretū respectu
sui accntis. Unde no est sile hic et ibi:
q hic sigtur materia in cōcreto q ē cō
cretū mātū ibi non. Ad aliud argu
mentū q tertiaz responsionē supdictā

*Concretum
Abstractum*

*entia
toti de
ac qua
time*

dico q̄ similitudo **A**ristotilis intelligēda
est quo ad determinate impōtate non
quo ad predicare: sicut. n. tota ratio ex
pmit totū diffinitū sic pars ratiois tā
tum ptem rei sed nō sicut tota rō p̄tur
de tota re. sic etia; pars rōnis de parte
rei. **H**ec. n. est falsa anima est ratioale
put rōnale est hoīs vntia: si ergo fiat
pmutatio quo ad difficte importare: et
sic pcedo p̄lonez nec quo ad aliud ua
let similitudo. **Q**uāta rōtio **B**oeti; sic
intelligenda est genus vtrobiq; pars ē
et totū. i. ptem distincte importat p mo
dū totius appropate tamen p̄dicat q̄
totū. i. habēs modū totius appropate
diffinitur quia significat ptem nā dif
finitio debet p̄cipia diffiniti distincte
exp̄mere: sed difficte nō exp̄mit ge
nū ptē ideo appropriate loquēdo diffi
nit ut pars vtrobiq; tñ in se est totum
et pars ut oñditur per duo argumenta
facta contra illā rōne. **A**d tertiū
p̄cipale negat p̄na: ad p̄bationē dici
tur q̄ tñ t̄z i cōcretis dictis a p̄cretōe
ad sūm in alijs vero nō. **A**d quartū
p̄cipale dico q̄ quidā sunt modi qui
pp̄e dicunt mōi signi qui pueniunt
oñi ex impōne et illi sūt a significato
insepabiles quia signū ut significat
tali dictōne nō potest itelligi sub oppo
sito talis modi signi sine repugnātia
sicut homo sūm q̄ singulare nō p̄t itel
ligi sub mō plurali sine repugnantia.
Alii vero sunt mōi magis pp̄e dicti
mōi intelligēdi qui tñ insunt significa
to sūm q̄ sub aliquo certomō cōcipitur
qui quidē sunt sepabiles q̄ signū ut si
gnificatur sub tali oñone potest itelligi
sub oppoito talis mōi sine repugnātia
sicut se habēt iste intēiones ad illa qui
bus applicantur. **P**ot. n. hō itelligi
sub oppoito huius intentionis species
sine repugnātia ut iste hō. p̄min. oī qui
sunt insepabiles a significato ut signifi
catur p̄ talem dictōez non relinquunt
ip̄m respectu cuiuscūq; p̄dicati et l̄z non
sūt illa que vniuntur sunt tñ formalia

p̄cipia seu rōnes sub quib; significata
vniunt. **I**ō tales mōi repugnātes cau
sant fallitatē q̄ndo sunt circa idē signū
ut albedo est alba non qñ sunt circa di
uersa ut hō est albus quia ibi non sunt
oppoiti. **S**ecūdimōi ex nei sunt signis
ut vniunt p̄ hoc v̄buz est esse. n. est rei
p se: iste aut intentōnes nō insunt rebo
p se s̄ ut p̄pantur ad itellectū: iō isti mo
di nō sunt vñiti p se nec sūt p̄cipia for
malia sub q̄b; significata formalia vni
unt. iō eoz repugnātia nō cāt fallitatē.
Ad q̄ntū negat similitudo: quia implicat
fallacia; p̄ntis ad destructōez antis.
Ad p̄maz p̄bationē dicendū q̄ **I**ō.
itellexit in caus p̄cis sicut exēplificat:
si habere pulmonez est cā respirandi et
nō habere pulmonez est causa nō respi
randi: s̄ affirmatio sp̄ei nō est p̄cise cā
iferendi affirmatōez gñis. **A**d aliō
dicendū q̄ p̄ma similitudo tenet quo ad
opponi quo ad hoc q̄ solū tenet p̄na in
pmutando: s̄ in pmutando p̄cluditur
esse similitudo quo ad antecedere et p̄sequi
Ad sextū dōm q̄ aial p̄dicat de hoīe
quod ē in dñs ad idē hoī et ad aliud ab
hoīe: v̄ficatur tñ p̄ aiali quod ē idem
hoī. **C**ōtra si aial p̄dicat de hoīe ut ē
idifferens ad mltā q̄ quodlibz illorum
de illo p̄dicari p̄t. **D**ico q̄ p̄nanō valz
quia illa in dñs est per modū difficctō
nis: ad aliquid aut se hñs difficctie ad
mlta nō seq̄tur aliquod illoz quia pro
quocumq; poterit v̄ficari sic i p̄poito
Ad septimū dicendū q̄ diffinitio
totius sic est intelligēda cuius nihil est
ex. i. cui nihil ē requisitū ad ip̄m sic nāc
ailis nihil dēst in hoīe de natura aial
nō tamen est p̄cise illa nā in homine
Ad octauū dicitur ut p̄us quod est
fallacia accētis. **A**d argumen p̄ h
oē q̄ p̄dicat sub rōne alic v̄lis et v̄ez
est de p̄dicari signū non aut exercito q̄
alicui quātū p̄dicat p̄dicatōe exercito
que fit p̄ eē ex̄neatur rō v̄lis. **A**d no
nū dicit dupl̄r vno q̄dem mō q̄ p̄ se
suppoituz cōis tantū includit naturam
sui cōis tñ

fui cōis tñ signatam ⁊ nullū accidens
ideo nec est corruptibile p se sicut nec
cōe s vtrūq; fm quid scz per accidens.
Alr dicit q species vt est in indiuiduis
est corruptibilis: fm se vero est incorrup
tibilis ex hoc q semp p̄tinuāt p succes
sionē in diuersis indiuiduis.

Querit de secūda p̄tula posi
ta in diffinitōe genēis scz dif
ferentibz sp̄e. Et p̄ueniēter
ponatur. ⁊ nō uidetur quia ponitur
ad distinguendū genus a specie q nō
contingit quia seq̄tur dñtibz specie q
dñtibz numero p̄ Aristō. q̄nto meta.
ca? de vno: sed dñtibz numero pōit
in diffinitōe specier: antecedens autēz n̄
distinguit a p̄nte. Item in ista p̄tula
ponitur ad distinguendū genus a pro
prio quod nō contingit q frustra pōit
ergo ⁊c. mior patet quia alia genera i
termedia habent pp̄ia vt numerus fi
gura triangulus ⁊c. aut q̄ ista pp̄ia p̄
dicantur d̄ dñtibz specie ⁊ sic seq̄tur
ppositum quia hec p̄tula tunc pueni
ret propo aut nō ⁊ tunc non erunt pp̄a
quia propriū cōuertit cum eo cuius est
pp̄ium. Itē si pueniēter ponitur
tunc p̄dicari de pluribus dñtibz specie
p se inest diffinito ⁊ si hoc ergo dñtia
sp̄e p se subiciunt generi: s hoc est falsū
q ⁊ p̄mū añs: p̄ma p̄na patet ex rōe
p̄mi modi p se p̄batio secunde p̄r sile
in alijs relatiuis duplū. n. p̄ se referē
ad dimidiū ergo dimidiū p̄ se referē
ad duplū. Idē oñdī rōne qz nihil
dicitur p se relatiuū nisi ad suū p̄ se
correlatū. Si enīz ad correlatiuū p̄
cidens cuz illa contingant esse multa
idem p se dicere ad multa quod est in
conueniens. Tū p̄pter auctoritatem
q̄nti metaphice vbi Aristō. illud habz
p̄ incōuenienti in capitulo de relatiōe
Tū etiā ex rōne relatiui quia eius esse
est habere se ad aliud ergo habitudo ē
de eēntia relatiui ad diuersa aut ē alia
⁊ alia habitudo q̄ quod p se est ad duo
nō est ad unū eēntialiter. Tū etiā ex

pp̄ietate relatiuoz quia sunt fil' nata
ex libro p̄dicamentoz ca? de ad aliqd:
si. n. a. p̄ se dicatur ad. c. ⁊. b. ergo. c. n̄
existente non erit. a. ⁊. b. potest eē quā
tum est ex se ergo. a. erit ergo fil' erit
⁊ nō erit: p̄batio falsitatis p̄ncipal' cō
sequētis quia que p se subiciuntur gñi
sunt tantum intentōes: subici. n. cū sit
intentionale sicut ⁊ p̄dicari tñ cōpetit
intentōibus p se s̄ ille itentōnes tantū
differūt per materiam cui applicantur
igitur tñ numero ⁊ non specie qz dñia
specifica est differētia formaliter vni
uersalit. aut differētia accētū per s̄bm
est tantū materialis. Ad oppositūz
est Porphirius. Ad. q. dicendum q
conueniēter ponitur vt dñtia quia p
illam p̄tulam uniuersale descendit in
ipm diffinitū tāq; genus per differen
tiam. Est enim ratio uniuersalis p̄di
cari de pluribz que p se diuidit i pluribz
specie ⁊ numero ⁊ illud ponitur qz dif
finitū est relatiuū p se. Ad p̄mum
argumentū genus ⁊c. dicit q genus i
quantū genus nō p̄dicat de pluribz nu
mero dñtibz nisi p̄cidens s̄cīdē
fm exneam rōez pōt eē gen? ⁊ species
Cōtra inquātūz aliqd p̄dicatur de plu
ribz sp̄e dñtibz p̄dicat de pluribus
numero differētibz q non ex nec añs
p̄z qz ad differre sp̄e sequit differre nu
mero ⁊ p̄ns p̄tur de añte cum redupli
catōe. Idē dici pōt q diffō speciei oz
itelligi cū p̄cisiōe. s. dñtibz tñ nume
ro ⁊ sic nō seq̄tur ad differre sp̄e differ
re numero uel pōt dici q species p̄dica
tur imediate de dñtibz numero ge?
vero nō quia mediāte specie. Ad se
cundū dico q pp̄ium nullius est inquā
tum est genus s̄ inquantū est species
⁊ ita conuertit cum eo inquātum p̄di
catur de pluribus numero dñtibz: rō
assumpti est quia pp̄iūz solū est alie?
inquantū est aptum natū esse subiectū
demonstratōis ⁊ hoc solum est iq̄tum
est species quia solū inquantū est spe
cies diffinit cum de subiecto oporteat

Ad p̄mū

Ad 2m

presupponere quid est et quia est per
Aristo. pmo posteriorum inquantum autem
diffinitio habet genus et differentiam et ita est
species. **A**d tertium dicitur quod sic intelligitur
illud differentibus specie. i. de speciebus differentibus
que tamen non differunt specie ut ostendit
ratio. **A**liter negat consequentia secunda
quia ad aliquid per se patitur in ante et con
sequente processa consequentia prima potest
cedi ultimam per se cum hoc quod illa que per
se subiunguntur generi tantum differant nu
mero quia differentia specie non differentia specie
sed numero tantum accipiendo differentia specie in
subiecto per suppositis huius quod est differ
re specie que sunt differentia specie quod con
in plurali predicatur de suppositis multa
simul et tunc differentia specie accipitur ut di
cit quid respectu superioris sed illa non
sunt differentia specie put differentia specie
dicitur modus sicut genus est genus ut
genus dicit quid non ut dicit modum sed
est species sicut differentia non est differen
tia sed species sic multa genera. i. multa
supposita generis non sunt multa genera. i.
multa quibus applicatur genus ut mo
dus nec est oppositio modi ad quid nec est

Queritur an genus necessario re
quirat multas species. **R**espondeo sic
videtur quia illud ponitur in eius
diffinitione ergo est de essentia eius. Item
capitulo de specie dicitur genere uno spe
ciebus aut pluribus quod probat semper. n.
in plures species fit divisio generis quod
potest probari quia genus de sua ratione di
viditur per differentias oppositas utraque autem
adueniens generi speciem constituit.
Ex hoc concludit Boetius in libro divi
sionum quod sub uno genere minus duabus
speciebus esse non possunt. **I**tem 4. topi.
si species peritur de equalibus cum genere iterumitur
quod ponitur per genus. Item in alia consideratio
dicitur quod omnis generis plures sunt species et infra
si destructa specie destruitur et genus male
assignatur genus et infra 13. n. de pauciori
bus specie in quo genus prius. **A**d hoc etiam
sunt multe alie auctoritates 7. metaph. et
in libris logicalibus Boetii et Porphyrii

Ad oppositum sic se habet species ad indi
viduum sic generis ad species sed species non requirit mul
ta individua sed nec generis multas species mi
nor pars de sole fenice et similibus speciebus. **D**i
citur quod non est simile quod de ratione generis est dividi per
differentias oppositas quod cum genere constituit ad
minus duas species non sic autem species descen
dit in individua. **C**ontra eque centiale est
cuius quod in eius diffinitione ponitur sed differentibus nu
mero equaliter ponitur in diffinitione species sic differentibus
specie in diffinitione generis. **A**d quod dicitur quod
genus siue sumatur per intentionem siue per
illo cui applicatur intentio non requirit mul
tas species actu vel potentia. **Q**uod ostendit
tur de intentione generis quod illa refertur ad i
tentionem species una ergo existente specie erit et
genus quod relativa sunt simul nam sicut ostendit
tur de fundamento intentionis quod illud
est quod male in specie impossibile est aut aliquid esse
sine suo mali ergo impossibile est species esse nisi
genus sit illi modo tamen sic vltimo requirit mul
ta aptitudinaliter quia diffinitio per aptum
naturam predicari de pluribus sic ad rationem
generis requiritur quod dicatur aptitudinaliter
de pluribus speciebus differentibus. **P**er hoc
hoc ad argumenta in oppositum omnes auc
toritates intelligende sunt de aptitudine
non de actu vel potentia. **D**iffert autem
aptitudo a potentia nam aptitudo est i
clinatio alicuius finem se in aliquid vel
magis non repugnans. **P**otentia autem
est ordo ad actum. **P**otest igitur potentia
esse sine aptitudine ut possibile est genere
esse sursum non tamen est aptum ibi esse
quia repugnat ei finem se et aptitudo est
sine potentia ut cecus est aptus natus
ad videndum nihil. n. dicitur privatum nisi
cum est aptum natus habere habitum
finem Aristo. in postpredicamentis capitulo
de oppositione et 5. metaphice capitulo de pri
vatione non est aut possibile cecum videre quod
a privatione ad habitum non est naturalis
regressus sic nulli vltimo quantum est ex sua
forma repugnat dici de multis hec tamen
aptitudo impediri potest ut quia non
sunt multa de quibus dicatur. **C**on
tra hic modus dicendi non videtur esse

ad ppositum quia procedit de intentionibus ac si suponeret in questione intentionem speciei unam esse que refertur ad genericentialem et dubitaretur an intentio generis sit quod non videtur quia genus per se refertur ad speciem non hanc vel illam unam accidit sibi sic refertur ad multa nec queritur an natura generis sit si natura speciei est si non sint multa quibus applicetur sed tamen unum. scilicet b. an illi nature. scilicet a. applicetur cui applicaretur si multis naturis ut. b. c. d. applicaretur intentio speciei respectu illius nature. scilicet a. et sic intellecta questione neutrum inest ponis est ad propositum. ¶ Item non videtur vera quia impossibile est aliquid esse aptum natum dici de pluribus nisi illa plura ab intellectu per diversas species apprehendi possint si sic possunt concipi per plures species generis sunt in actu quia iste est actus nature in quantum dicitur spes quod actu concipitur ab intellectu per speciem intelligibilem quia secundum hoc sibi attribuit intentionem speciei. ¶ Item si aliquid est aptum natum dici de pluribus omnibus speciebus plura omnitia specie sunt apta recipe predicationem illius igitur si illa aptitudo sufficit ad genus similis aptitudo participandi sufficit ex parte speciei igitur si aliquid sit genus actu propter talem aptitudinem illa multa que participant ipsum aptitudinaliter erunt actu spes quod omne genus multas habet actu spes. Assumptum patet quod equele esse sufficit utriusque correlatio cum sint simul natura. ¶ Sed o test igitur dici ad quod nem quod ad rationem generis requiritur quod multas habeat actu species non que existant actu vel potentia sed quod tamen actu concipiantur per speciem intelligibilem ab individuis acceptam quoniam quod existit et quod actu habeat aptitudinem participandi genus quia talis actualitas est illorum in quantum dicuntur species generis. ¶ Ad argumentum in oppositum dicitur quod si illi spes requirit multa individua aptitudinaliter sustinendo primam positionem dici potest ad primum argumentum illa quod si huic nature tamen applicat intentio

speciei quod illi nature que est in hac natura adhuc applicatur intentio generis ut prius quia adhuc cum concipitur minus habet de intellectu quod illud quod est spes et descendit illud per omnia et ita est ratio ad propositum. ¶ Ad secundum dicitur quod non sufficit ad esse speciei alicuius posse concipi ab intellectu sed quod in eius intellectu sit genus respectu cuius dici debet spes quod non est verum de illis multis ad que est aptitudo generis ut predicatur de illis tamen si sic sit genus aptum dici de illis quod aliquando dicebatur et illa concipiuntur ab intellectu per eandem speciem per quam etiam cum essent tunc sunt multe species actu qui actus requiritur ad speciem in actu quia tunc in eorum intellectu cadit genus sicut et quando erant. ¶ Ad tertium negatur prima propositio quia forma soluta est esse in alia materia quam in qua est quantum est de se nec tamen est aliqua materia alia nata recipe tale formam quod si talis argumentum teneretur aptitudinem per esset aptitudo in utroque extremo et ita potentia quod aptitudo in uno extremo non impeditur a potentia nisi propter defectum aptitudinis in alio extremo. ¶ Nota quod simpliciter teneri potest quod genus non est aptum natum dici de multis nisi que concipiuntur ab intellectu in quo intellectu. a. est genus et huiusmodi sunt species actu siue existant siue possint existere. vel non et sic sequitur quod genus per multas habet species actu.

Queritur de tertia particula diffinis generis scilicet in quid utrum convenienter ponatur. ¶ Non videtur quod illud predicatur in quid per quod convenienter respondetur ad interrogationem factam per quod ut patet ex probatione. ¶ Porphyrius tale non est genus hic diffinitum quia siue queratur de rei siue de intentione speciei non convenienter respondetur per genus ut denotat intentionem et genus sic sumptum diffinitum hic ut dictum est prius. ¶ Item hec particula ponitur ad distinguendum genus a omnitia per Porphyrium si hoc non potest igitur frustra ponitur probatur minor omnitia. n. superior predicatur de omnitia inferiori per se per modum

p Aristot. 7° meta. et non sicut differentia
quod tunc per se ipsum descenderet superius in
hanc inferiorē dñtiam ergo predicat super
iorē de inferiori in quid. ¶ Itē ponitur
ad sepandū genus ab accidēte quod non
p̄tingit quia accidēs predicat in quid quod
in oī gñe est rep̄ire quid p̄ Arz. p̄mo to
picoz. Ad oppositū ē *¶* Por^o Bōz q̄
p̄ueniēter pōit q̄ predicari diuidit in p̄i
in quid et in q̄le tanq̄ p̄mos predicandi
modos igit̄ p̄ illa descendūt vlt̄ i spēs
genus aut̄ non predicatur in q̄le igitur
in quid. ¶ Intelligendū q̄ predicari in
quid est predicare eēntiam p̄ modū eēn
tie hoc p̄uenit generi quod genus accipi
tur a pte mālī et ideo predicat eēntiaz p̄
modū substātis qui est modus eēntie
per oppositūz aut̄ dñā accipit̄ a pte for
mālī et ideo predicat eēntiam p̄ modum
iformantis et q̄lificantis et iō in quale.

Nota q̄ qualitas que est predicamē
tum predicatur in q̄le absolute: Sed dif
ferentia s̄balis predicat in q̄le qd. Ex h̄
eniz q̄ ip̄ortat formā predicat in quale ex
hoc q̄ ip̄tat subām predicat in quid ideo
rōne totius dicit̄ predicari in quale qd:
vnde patet dñtia p̄ndi inter q̄litatez
et dñtiam que diuersitas predicandi su
mitur a diuers̄ modis eēndi q̄litatez et
dñtie s̄balis vt p̄z. ¶ Cōtra solutio
nē q̄onis si predicari in qd est predicari es
sentiā p̄ modū eēntie q̄ hec est predica
in quid hō est lapis. Itē si predicari i qd
est predicare eēntiaz p̄ modū eēntie et il
lud nō est uniuocū rebo diuersoz gene
ruz quia nec eēntia igit̄ hec p̄ticula in
quid nō p̄uenit rebo diuersoz generū
q̄ nec genus hic diffinitū ē uniuocum
oibus illis gñibus. Dico q̄ predicari
in quid est predicare essentiaz subiecti
p̄ modū eēntie et q̄ lapis uel aliud dis
paratū nō predicat essentiā hoīs p̄ mo
dū eēntie quia nō predicat de hoīe naz
illomō tm̄ abstractū p̄tur de p̄tētis sub
illo et de illis est manifestū. ¶ Ad secū
dum potest p̄cedi q̄ predicari in quid est
predicare eēntiaz p̄ modum eēntie et est

uniuocū licet eēntia non sit uniuoca quod
sufficit eēntiā siml̄r se habere hic et ibi
ad predicari uniuoce quia predicari di
cit habitudinem. Ad p̄mum argu
mentum dico q̄ duplex est questio de
sp̄i sumpta pro intentione. scilicet quid est et
quid predicat quid predicatur est prop̄a
q̄stō in intentionibus et sic cōueniēter
respondetur per genus ut hic diffinit̄
ut querenti quid predicatur de specie
bene r̄ndetur genus si fiat questio cuz
eē iste ē p̄p̄a sūdamētis et sic p̄tōne ex
ercita p̄tur fundamētū gñis de funda
mento sp̄i in quid. Ad secundū dico
q̄ dñtia nō predicat in qd de aliquo re
spectu cuius est differentia. Sed re
spectu cuius est genus sed quia sup̄ior
dñtia est genus respectu inferioris.
¶ Cōtra quod si sic q̄ et in oī gñe sunt tria
gñalissima scilicet speciez et duay dñtiaz.

Itē si dñtia inferior sit spēs ergo h̄z
p̄p̄iaz dñtiaz sup̄iorē i se ut genus et
aliam dñtiam sup̄additā et ita illa dif
ferentia pari rōne erit spēs respectu
sup̄ioris dñtie et ista habebit aliaz dif
ferentiā et illa alia dñtia nō pōt esse in
alio gñe quod tūc n̄ suba eēt p̄us s̄ba q̄ sic
procedēdo infinite erūt dñtie in gñe
s̄be et ita nihil cognoscibile quia n̄ erit
deuenire in p̄maz illaz dñtiaz. ¶ Ad
hoc dōz sic dictū est q̄ tota coordinatio
dñtiaz reducitur ad coordinatōez sp̄ez

Ad tertiu p̄ncipale dico q̄ nihil pre
dicat in quid de illo respectu cuius est
accēs s̄ respectu cuius est genus ut co
lor nō predicat de s̄ba in quid sed de albe
dine respectu cuius est genus. ¶

Verū vtz genus sit p̄ncipiūz
sp̄i. ¶ nō uidet̄ q̄a idē nō est
p̄ncipiū et p̄ncipiātū q̄a p̄ncipi
um et p̄ncipiātū distinguūt. S̄z ge^o ē iō
sp̄i q̄ nō pōt eē p̄ncipiū sp̄i maior p̄z
p̄bō mioris ē duplex. p̄ma ē hec q̄a ge
nus s̄m philoso. nihil aliō ē p̄ter eas q̄
sūt gñis spēs. Itēz gen^o p̄tur de sp̄e p̄
se hec. n. est p̄se hō ē aial s̄ qd p̄tur p̄se
de aliq̄ nō ē distinctū ab illo q̄ ē idē sibi.

Itē genus est totū respectu spēi q̄ nō ē p̄ncipiū ei⁹ q̄ nā pbat q̄a p̄ncipiū est simplici⁹ p̄ncipatio. s̄z totū ē p̄positius eo c⁹ ē r̄a n̄s p̄z p̄ auctorem i lītā vbi dīc ge⁹ ē totū respectu spēz. Ad op̄ positū ē auctori lā i p̄pando tertiā siḡnificatōez ḡn̄is ad p̄mā vbi dīc q̄ sicut genus 3° dictū ē p̄ncipiū spēz sic ge⁹ p̄mo⁹ dictū ē p̄ncipiū multitudinis.

Ad q̄dēz dōz q̄ sic sumēdo ge⁹ p̄o nā i q̄ fūdaī ip̄a intētio r̄ nō p̄itētiōe q̄o declaraf sic ge⁹ ē eēntiale p̄ncipiūz p̄gnoscēdi spēz q̄ ē eēntiale p̄ncipiū spēi q̄ nā pbat q̄a dīffō faciēs sciē dīffinitū exp̄mit eēntialia p̄ncipia dīffinitū q̄o ē spēs solū p̄peloquēdo q̄a nihil p̄ prie dīffinitū nisi spēs aīns p̄z p̄ philo. 6° topicoz. S̄z sciendū q̄ eēntiale p̄ncipiū spēi ē duplex q̄ddaz fm̄ rē q̄o est p̄s rei in existētia cuiusmōi sūt materia r̄ forma. Aliud fm̄ rōnez q̄o ip̄ortat eandē rē sub mō idēfmiato quā spēs i portat mō dēfmiato r̄ h̄ si illō nōm ip̄or nīf ad siḡndū illā rōez put sumit uel a mā uel a forma. Nūc aut̄ genus puta aīal nō ē p̄ncipiū spēi puta hoīs p̄mo⁹ sc̄z fm̄ eē quia si sic tunc non v̄e pretur dē ea q̄ ē p̄ncipiū spēi 2° r̄ iō si hō dēbe at dīffiniri cū dīffinire sit actus rōnis i ei⁹ dīffōe d̄z poni aīal tāq̄ p̄ncipiū spēi fm̄ rōez r̄ eq̄ rōale r̄ sic i re nā materie extraneaf nāte forme ita q̄ neutz ē dicibile dē altero ita apud rōez itelle ctus ḡn̄is extraneaf itellectui dīntie l̄z eadē res ip̄ortet p̄ utrūq̄ idē. n. siḡt aīal quod hō p̄ter dētermiatōez ultie forme r̄ hoc siḡt p̄ modū q̄d r̄ p̄se dictā r̄ iō fm̄ Porbiriū p̄tur in q̄d. rōale aut̄ iō siḡt cuz dētermiatione ultie forme h̄ tñ p̄ modū q̄lis r̄ dēnoiantis r̄ ideo apud rōnez cōceptus ḡn̄is r̄ dīntie sūt ex̄nei

Et p̄pter rōnes ē sciendū q̄ hec est dīntia inter ptes rōis r̄ ptes fm̄ rem q̄a l̄z utrūq̄ significet ptes totū ptes tñ fm̄ rōez siḡnt ptes totius p̄ modūz totius ptes aut̄ fm̄ rē siḡnt ptes p̄ modū partis vbi ḡcia gen⁹ hoīs puta aīal

ē pars eius fm̄ rōnez. Nā a sua p̄ma i pōne ip̄onit ad siḡndū ptem hoīs puta h̄is aīaz sensitivā q̄a tñ eam significat p̄ modū totius r̄ nō p̄ modū ptis iō vere p̄dicatur dē hoīne. Sed non ē sic dē pte fm̄ rē quia es q̄o ē p̄s māl̄is statue significat ptez p̄ modū partis r̄ iō dē statua nō potest p̄dicari. Per h̄ ad rōnes dicendū q̄ nō est icōueniens idē eē totum r̄ ptem diuersimode iōo dicit Boetius libro diuisionū q̄ gen⁹ in predicatione est totum in dīffinitione vero ē pars.

Ira capitulūz dē spē querit an hec dīffō spēi. s. species est que p̄dicat dē plurib⁹ numero dīntibus in eo q̄ quid sit p̄uenienter data. Ad nō uidet p̄ Porphi. qui dīc q̄ genus r̄ species sunt duo correlatiua r̄ p̄pter hoc necesse est in utrōq̄ rōibus vtrūq̄ uti hic aut̄ nihil ponitur p̄ quod habeatur correlatiū. s. genus ḡ male dīffinitur. Itē hec dīffinitio conuenit ḡn̄i ut p̄z q̄ seq̄tur dīntibus specie ḡ dīntib⁹ numero ut sup̄. Itē nō sūt multe dīffōnes eiusdē per Ar. 6° topicoz sicut nec multe centie q̄li sic nō eēt dīffinibile cum ergo species p̄uenienter dīffiniat sic que ponitur s̄b assignato genere non conueniēter dīffinitur hac dīffinitione. Item p̄ hāc dīffinitionem poni sub genere habet q̄ perse est subicibilis ergo non est perse p̄dicabilis igitur alia dīffinitio falsa quia oppoita non insunt eidem perse. Dicitur q̄ vniuersale oppoita possunt inesse eidem h̄ non respectu eiusdem: quia sic sūt oppoita h̄ predicabile respectu indiuiduoz est subicibile respectu generis. Contra si dīffiniatur conuenienter p̄ genus quia ad ip̄m refertur ergo perse refertur ad genus illud refertur etiam ad indiuidua p̄ q̄ dīffinitur in hac secūda dīffinitione ergo idem bis dicitur relatiē quod est cōtra Aristotilem 5° metaphice. Item ad p̄ncipale p̄ hanc dīffinitionez nō

sepatur spēs a diffinitōe. ¶ Itē spēs
nō est p̄dicatū per Aristō. p̄mo topico.
g̃ male diffinit̄ p̄ p̄dicari. Ad oppo-
sitū est Porphyrius p̄ illi posset hic ar-
gui p̄ et contra et obici sicut supra ubi
quesitū ē de diffōne g̃nis. Dōm q̄ dif-
finitio eius cōueniens est sicut sup̄ dic-
tū est de diffinitōe g̃nis. ¶ Ad p̄mum
argumentū dicit̄ q̄ spēs dicit̄ correlati-
ue ad genus et iō necesse est aliquā dif-
finitōe eius dari in qua ponatur ge-
nus et est ista species ē que ponitur s̄b
assignato g̃ne. Aliā aut̄ compatōez h̄z
spēs ad indiuidua nō s̄m quā est gen⁹
quia sic negat Por⁹ extrema habere
duas habitudines s̄ s̄m quā est spēs et
ideo necesse est ip̄m habere aliā diffō-
nem in p̄patione ad indiuidua. Ad se-
cundū dictū ē sup̄ q̄dne. xv. ¶ Ad t̄tius
dicit̄ q̄ vnius absoluti cuius est diffi-
indicans eius esse in se nō sunt multe
diffōnes. Spēs aut̄ perse refertur ad
duo. Cōtra saltē nō habebit tūc nisi
duas diffōnes quia sicut t̄m h̄z vnam
in compatōe ad indiuidua sic t̄m unā
in compatōe ad gen⁹ dat t̄m Por⁹
duas in p̄patione ad genus. dicit̄ enīz
hec quidā assignatio. s̄. p̄dicari de plu-
ribus &c. spēs specialissime ē que soluz
species est. Alię uero erūt species nō
specialissimaz q̄ ad m̄ius sunt due alię
p̄ter istā: hoc cōceditur et dicit̄ q̄ spe-
cies pōt habere compatōez duplicem
ad genus vnā ut ordinat̄ sub ip̄o aliam
uero ut genus enūtiatur de sp̄i p̄po-
sitione. ¶ Primomō dat̄ hec diffini-
species est que sub assignato ponitur
genere secūdo modo hec species est d̄
qua genus i eo q̄d quid est predicatur.

Contra liber p̄dicamentoz imedia-
rius ordinatur ad librum p̄iermenias
q̄ iste sed in p̄dicamentis non determi-
natur de icomplexis inquantum vnuz
enūciatur de alio quia tunc in libro p̄-
iermenias sup̄flueret determinare d̄ no-
mine et verbo que s̄gn̄t icomplexa s̄b
illis rōibus ergo multo m̄ius diffinit̄

hic spēs vt de ea enunciat̄ genus hoc
potest p̄cedi et dici q̄ t̄m ponit vnāz dif-
finitōez in compatōe ad genus et tūc
hec ratio sc̄z que ponit̄ sub genere ex-
ponitur sequēs et pro. i. de qua.

¶ Aut̄ dicit̄ alię erūt nō spālissima-
rum. i. alię notificatōes nō diffōnes q̄
s̄m quādā diuersitatē t̄m s̄m quid no-
tificant speciem p̄similis enim diuersi-
tas poterit inueniri compando specie
ad indiuidua s̄m q̄ p̄pationez tantum
ponitur una diffinitō. Ad q̄rtū dictū
est supra. ¶ Ad argumentū cōtra hoc
pōt dici q̄ species nō t̄m s̄m diuersa si-
bi accidentia refertur ad genus et idui-
dua quia tunc per neutz diffiniret̄ sic
nec homo licet sibi accidat duplū sed
eēntialiter et p̄ se compatitur ad utrūq̄.
Et q̄ dicitur idē nō referē bis itellerit
Aristō. q̄ accidēs nō referē ad s̄m et
terminū sicut innuit in littera ibi nō ē
aut̄ intellectus ad intelligentē et intel-
ligibile et tunc nō est contra p̄dicta uel
optet dicere q̄ idez nō referē p̄mo ad
diuersa perse tamen pōt quia p̄mo ad
vnū p̄ suam rōnez perse vero ad aliud
s̄m rōnem sui g̃nis relatiuū. n. s̄m ge⁹
est relatiū p̄ se quia includit in sua eēn-
tia illud per quod referē. Impossibile
est. n. absolutum in sua eēntia eēntialr
includē relatiū sic species s̄m suam p̄-
pam rōnez dicit̄ ad genus s̄m aut̄ rati-
onē sui g̃nis. s̄. v̄le dicitur relatiue ad il-
la de quibz p̄dicat̄ quia dici de cōuenit
sibi inquantum est v̄le: verbi g̃tia du-
plum s̄m se refertur ad dimidiū s̄ s̄m
suuz genus ad multiplex nō est tamen
oino simile quia ibi correlatiū generis
p̄tinet correlatiuuz sp̄i hic nō iō p̄ma
diffinitio est sp̄i p̄pria s̄m se quia dat̄
p̄ eius p̄mūz correlatiū. Secunda dat̄
per posterius quia magis ē ad propo-
situm est enim p̄pria speciei inquantū
est v̄le. ¶ Ad quintū potest concedi q̄
diffinitio non est distinctum vniuersa-
le a specie s̄m q̄ hic de v̄libz agitur l̄
aliter q̄ nō predicatur i quid s̄ in quid

et in quodlibet quia non habet simpliciter unum modum predicandi sed duos sicut genus et differentia ex quibus est. Ad sextum dictum est quod non. xij. in solutione primi argumenti

Veritur de veritate istius plures homines sunt unus homo quod sit vera videtur quia sequitur participatione speciei plures homines sunt unus homo ergo plures et. ans est verum per Porphyrium ergo et per hoc probatio per hoc quia nihil diminuit ab alio nisi ponatur ex parte eiusdem extremi sed participatione speciei ponitur in antecedente a parte subiecti et verum non ergo unus non diminuit in antecedente. Item quoniam aliquid se habet ad alia simpliciter et secundum quid si addatur sibi aliquid determinans secundum quid stat tantum pro illo sed unus se habet ad unum numero simpliciter et ad unum speciem secundum quid ergo cum sibi addatur proposito nomine speciei. s. homo tantum stabit hic per unitatem speciei et sic est vera propositio ergo simpliciter est vera. Item secundum Aristotem. 5. metaph. ultimum secundum quod aliqui habent in aliquo indivisione sic sunt unus plures homines in homine habent indivisionem quia forma hominis in voce inest eis ergo sunt unus homo. Item uterque istorum est unus homo ergo plures homines sunt unus homo ans est verum quia uterque istorum est singularis propositio sequencie quia oppositum contrarium. s. tantum unus homo est unus homo non stat cum antecedente sed uterque istorum est unus homo quia ibi attribuitur unus homo sibi ad minus per duobus. Ad oppositum si plures homines sunt unus homo per conversionem sequitur unus homo est plures homines per hoc est falsum quia sua predictoria est vera. s. nullus homo est plures homines. Item in subiecto et predicato accipitur idem subiectum oppositis modis qui non sunt separabiles a significatione secundum quod significatur per istas conversiones idem propositum falsa. Ad. q. d. omne quod unus potest accipi categorice et sic significat differentiam entis et sic de eo loquitur Aristoteles. 5. et 4. metaphice et tunc dividit ab Aristotile 5. meta. in multos modos ultio autem in capitulo de uno ponitur quatuor modi

ad quos omnes precedentes reducuntur scilicet unum numero unum specie unum genere et unum proportionem si unum categorice se habet equivoce ad hec quatuor tunc sumpto uno sic adhuc distinguenda est propositio penes equivocationem unius categorici et pro tribus sensibus est vera si pro quarto est falsa sed pro uno numero. si autem sicut forte verius est unum se habere ad hec quatuor ut ad simpliciter et secundum quid quod videtur ex dictis Aristotelem. quanto metaphice dicitur quod ad unum numero sequitur unum specie et ulterius genere proportionem et non e converso quasi sit minor unitas in uno specie quam numero et genere quam specie et tunc dicens est quod propositio est falsa ut unum est categorice categorice quia cum hoc nihil sibi additur habens ad unitatem secundum quid stat tamen per uno numero quod est unum simpliciter.

Aliter sumitur unus ut est sine categorice categorice et sic dicit modum intelligendi tamen per supposito determinatio idem determinate tamen et homo sic sumptus per supposito non inest subiecto ideo sic propositio est falsa nihil enim est in subiecto virtute cuius posset unum homo profundi et accipi pro diversis quia copulatio non confunditur quia tunc hec esset vera in sensu composito duo et duo sunt duo quod falsum est in illo sensu est hec vera duo et duo sunt quatuor ex quibus sequitur quod quatuor sunt duo quod est impossibile altera premissarum in sensu composito in quo inferunt illam conclusionem. Ad primum argumentum nego per hoc. Ad probationem dico quod illa determinatio intelligenda est in predicato sic plures homines sunt unus homo participatione speciei id est in participando speciem. Ad secundum dico quod determinabile non prohibet determinationem sed e converso maxime non ad secundum quid unde hic homo mortuus non stat mortuus secundum quid licet aliquando habet ipsum ad supposita nam hic homo albus stat album tantum pro albo in homine.

Ad tertium dico quod non valet per hoc sunt indivisa in homine siue in forma hominis sunt unus homo vel homo indivisus quod

in ante significat hō ut habens rōnem
 de terminatōis respectu vnius s in pnte
 vt determinabile. ¶ Ad qrtum dico ne
 gando pñaz. Ad pbōnez dico q illō
 quod ponit loco pñtis si sit vnū ut hic
 iste r iste sunt vnus homo est vera in
 sensu pñtis licet n diuisionis nō eni
 habet pro oppoito tm vnus hō licet ha
 beat nō plures quia bene stat cuz ante:
 quia hic negat predicatū a pluribz sup
 tis p modū plurium quod ibi affirma
 tur de pluribus sumptis per modū vni
 us quia ibi diuissim huic r illi est enim
 vtriq diuissim significatū hic iuncti
 ambobus vel potest cōcedi q stat siml
 tm vnus hō est vnus homo r vterq ē
 vnus hō quia. n. uterq distribuit p sup
 positis diuissim nō excluditur aliqō sup
 positum hic tantū vnus homo sub illa
 rōne quia p eis distribuit vterq.

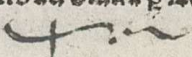
Circa capitulū de dñtia qñtur
 pmo an diuissio pma dñtie. s.
 dñtiam cōiter prope r magis
 proprie sit pueniens. ¶ Ad non videt
 quia non est diuissio gñis in spēs gen?
 enim eque prope dicit de spēbus nec
 totius in partes integles quia totum
 non pdicatur de ptibz talibus s diuissū
 hic pdicatur de diuidentibz nec vocis
 in significatōes quia tunc hec vox dif
 ferētia pmo importaret illa tria r non
 sequeretur ad diuidentia nec eēt diffinibi
 le quia equoci nō est diffinitō nec ē ali
 qua diuissio paccidens patet q in omni
 mēbro diuisionis itelligit p se diuissum
 quod vnq accidit in diuisione paccis
 ¶ Itē hec diuissio nō est p oppoita tuz
 quia est trimēbris g aliquod mēbroruz
 alteri nō oppoitur quia tm vnū vni op
 ponitur. Tū quia ad vnū mēbz sequit
 aliud sequit. n. dñt magis pprie ergo
 dñt cōiter. i. accēte aliquo seqtur etiā
 dñt ppe g cōiter r etiā seqtur differūt
 magis ppe g pprie p similis dubitatō
 est de diuisione q ponitur ad declaran
 dū diuissōez gñis ibi eoz q pdicant &
 quia qō pdicat de plibus pdicat ppe

quod de vno solo cōiter vnū etiā mem
 bz videt sequi ad aliud r vliter de diui
 sionibz pā prope r cōiter datis. ¶ Ad
 oppoitus est pñor dicendū q tles di
 uisiones sūt bone q sūt uocis in signi
 ficationes nō vocis equoce penes pri
 mū modū equocatōis quia sic equoca
 pmo iportant multa s penes secunduz
 mēbz q vox sit equoca sūt vnū ppe:
 r ex impōne aliud tñsumptie r ex usu si
 cut dicitur. ¶ pmo elencor: secund? mo
 dus est ex eo q soliti sumus sic dicere

¶ Ad pñm argumentū pz q nō sequi
 tur ad diuidentia neq diffinitū vt equo
 catur sed sumpta i uno sensu vniuocū
 est r pōt diffiniri r eē pncipiū cōe.
 Ad secundū dico q mēbra sunt oppoi
 ta. ¶ Ad pñm s h dōz q hz reduci ad
 diuissōez bimēbris sic dñaz qdā magi p
 pā qdā n magi ppria r ultra nō magis
 propā qdā propria qdā cōiter r sic
 vliter ois diuissio nō bimēbris reducif
 ad bimēbrem. Alia aut mēbra poita
 sunt mēbra sub diuissōis r ponunt pp
 ter breuitatē loco diuissi in ea ex h? qd
 diuissum est vnū mēbz pncipalis diui
 sionis. ¶ Ad secundū s h dico q mē
 bra debēt itelligi sub pccisione r sic nul
 lū sequitur ad aliud sic etiam in diuissio
 ne sequenti quedā facit alteratū qdā
 aliud que mēbra non sunt opposita
 nisi sumatur alteratum tm.

Circa pñm mēbz
 diuissōis dñtie. ¶ An hec sit
 vera sor. senex differt a seipso
 puero. ¶ Ad nō videt qz relatio requirit
 duo extrema in actu quia si sit suū sūm
 est r si hoc eius correlatiū est quia re
 latius sunt simul nata s sor. senex r sor
 tes puer non sunt simul natura in actu
 ergo differentia q ē relatio qdā non
 est inter illa ut extrema cuius oppoitu
 notat illa propō. ¶ Itē si sortes senex
 differt a seipso puero ergo non ē idez
 sibi puero ergo nō est idem sibi prima
 psequentia patet quia idem r differēs
 opponūtur ergo ad vnū sequit negatō

alterius pbatio secunde pñe negatio
in ante negat idemptitatē vniuersalr
ergo sequitur negatio idēptitatis eius
dem a se sicut a supiori ad inferius ne-
gando. et hoc tm significat cōsequens.
Ite seqtur sor. senex differt a se pue-
ro ergo sor. senex et sor. puer differūt
ergo sor. senex et sor. puer sunt multa et
vltra ergo sortes et sor. sunt multa pñs
est falsū ergo. et pñm añs: pbatio pñme
pñe sic eniz sequitur in oibus relatiuis
eq̄perantie sequitur. n. sor. est filia plōi
ergo sor. et plato sunt similes. Et ratio
est hec quia relatiū equipantie eq̄liter
de noiat utrūq; extremū: pbatio secun-
de dñtia est spēs multitudinis per **Az.**
5. et q̄rto metaphice. seqtur q̄ differūt
ergo sunt multa sicut seqtur album est
ergo coloratū pbatio tertie pñe quia
ab inferiori ad suūz supius tenet affir-
mando quēadmodū a determinatione
nō diuinuente sequit̄ ad determinabile
sic arguit̄ ibi q̄ pñs bona. **A**d oppo-
sitū est **Por.** **I**te arguit̄ rōne sic
circa ens immediate opponūtur idem et
diuersum p **Aristo.** x. meta. aut q̄ sor.
senex et sor. puer sunt idē nel diuersum
nō idem quia tunc hec affirmatia sor.
senex est sor. puer eēt vera sed hoc est
falsū est q̄ diuersū et hic sumit̄ dñs vt
est cōe ad oē diuersūz. **R**ñdeo vōz
q̄ ppō distiguenda est fm equocatio-
nē quia sumpto differre in cōi est vera
ppō q̄ istomō quodcūq; accñs ipedit
oidam ydēptitatem accipiēdo tam
dñtiam pro propa uel magis propia
est propō falsa ut patet ex ratione ista-
rum dñtiarū. **A**d pñm argumentū
pōt dici q̄ oportet extrema relationis
eē in actu quoad rōnem referendi et n̄
quo ad existentiam quia pus et posteri-
us licet nō simul existant tñ simul sūt
fm rōnem q̄ referunt̄ nā qñ pus ē sub
rōne pōis posterius est sub rōne poste-
rioris licet tunc nō existāt. **A**l r potest
dici q̄ sor. puer nō est pñe extremū bñ
relatiōis s̄ sor. puer dñs quia perse ex

trema relatiōis eq̄pantie noianfeodez
noie illius relatiōis: illud aut̄ extremū
ē pñe s̄l cū sorte sene dñte quia p eo
dez tpe est hoc dñs ab illo et illud ab
isto. **A**d secundū dico q̄ hec pñs nō
ualet non est idem sibi puero q̄ nō est
idē sibi quia in pñma negat ydēptitas
respectu ēmini accñtalis in secūda vō
respectu termini sbalis q̄ iportat p sibi
quod ē relatiū reci pñū et in hoc fit fal-
lacia pñtis quia ad diuersitatē acciden-
talem nō sequit̄ diuersitas sbalis s̄ ex
uerso s̄ siml in pñte referat̄ n̄s cū de
terminatiōe. s. hoc totum sor. senex tūc
patet pñs nō valere quia in ante et con-
seqnte respectu diuersorū terminorū acci-
dentaliū negatur ydēptitas. **U**nde qō
hic assumit̄ in probatiōe q̄ in ante ne-
gat ydēptitas vlt̄er falsū est s̄ tantū
respectu hui⁹ termini sor. puer. **A**d
tertiū dico q̄ negat pñma pñs propter
negatōez inclusam in differt ut patet
in alijs quia hec est uera sor. differt ab
oñni hoie sicut sor. n̄ est idē oī homini
hec tñ est fl'a sor. et ois hō differt sicut
hec sor. et ois hō nō sūt idē. **A**d pñm
nez dicat̄ q̄ tenet i relatis eq̄pācie ubi
nō icluditur negatio ut de simili patet
sic nō ē de dñia. **C**ōtra h̄ negatio iclu-
sa i differt nō tollit t̄ez pñas nisi pp h̄
q̄ fin⁹ pcedēs ipz et sbicq̄ns diuersā ba-
lēt suppōez: vñ obfuata ead suppōez
tal' pñs cū differt s̄ i singlaribz n̄ refert
ppōnē uel postpōnē negatōez p **Az.**
2. periermentias q̄ ill' cū differt bñ t̄z tal'
pñs. **I**ō pōt pcedi illō vltimū pñs scz
sor. senex et sor. puer sūt mltā s̄ nō seq-
tur sor. et sor. sūt mltā q̄ illa dñtia in
ante respectu t̄lis pñi diuinuit a sor. ab-
solute. id nō seqtur ut supi⁹ ad inferius
s̄ ut fm quid ad simplr s̄l in illo pñe
to sumit̄ sor. fm accidēs q̄ fm rōez ali-
cuius quod fm rōnez talis pdicati est
sibi ex neū absolute sumpto et in dictis
fm accñs siue pdicatis siue subiectis
nō tenet a coniunctis ad diuisa p **Az.**
2. periermentias.

Veritur de pma diffōne dñ-
tie. f. dñtia est qua species ha-
bundat a gñe an sit puenientē
data. **Q**uod nō uidet quia quod habūdat
ab alio est in plus illo genus est in pl^o
q̄ species et nō econuerso p Aristoti.
in pdicamentis vbi dñt aial plus pple-
ctitur q̄ hō ergo &c. Itē si sic quero
a quo spēs habz dñtiaz nō a nullo qz
ex nihilo nihil fit nō a se quia nihil fa-
cit se eē i actu si igitur habeat ergo hz
hoc a gñe f. hoc est incōueniens ppter
duo. Primū est quia tūc nō habūda-
ret in hoc a genere cum vtrūq; habeat
illud. Secūdo quia haberet tunc ge^o
in se hñtia qua. n. rōne vna species habz
vnā dñtiaz a genere pari rōne alia spēs
habebit aliā dñtiam sibi oppoita ergo
vtramq; habz ḡ oppoita sil. Dicit hic
sicut **Por^o** in littera respondere vide-
tur q̄ species habet dñtiaz a genere et
ita genus habet illā dñtiaz i potentia
tantū: spēs aut actu nec seq̄tur tunc p-
mū incōueniens quia illud habūdare
debet intelligi quo ad actu habere.

Ad secundū dicit q̄ nō est inconue-
niens oppoita sil. in eē eidem i potētia
Cōtra p̄mū a nullo pōt aliqd uerius
haberi q̄ ipm illud in se habeat igitur
a gñe non potest spēs habere veri^o dif-
ferenciam illam q̄ genus habeat illaz
sed spēs habet illam actu genus tantū
i potētia ḡ spēs illā a gñe nō hz. **C**ō-
tra secundū ois potētia est reducibilis
ad actū igit si oppoita i potētia insunt
generi poterūt inesse actu quod est im-
possibile. Itē cōtra vtrūq; sil illō qd
tm̄ iest alicui i potētia nō predicat vere
de illo cum hoc verbo est qz eē denotat
actuale vnionē extremoz: f. hec ē vera
aial ē rōale ḡ pdicatū nō tm̄ inest subo
i potētia. Ad oppoitus est porphiri^o

Dicendū q̄ spēs habūdat a genere
in dñtia quia diffinitō expmit totū p-
se intellectu diffiniti quia aliter nō con-
ueniret pmo diffinito f. diffinitō pstat
ex gñe et dñtia ergo dñtia est aliquid

de p̄se intellectu sp̄ei et nō de intellectu ge-
neris quia si sic genus p̄se pdicaretur
de dñtia uel econuerso quoz utrūq; est
falsum et nugatō eēt in diffōne quia ex-
ponēdo rōez gñis et dñtie loco noim
idem bis diceret ḡ spēs habūdat a ge-
nere. Ad p̄mū dico q̄ esse in plus ē
dupl^r. f. fm̄ p̄tinentiā actualē uel potē-
tialē siue fm̄ i dñtiam et isto 2° ge^o
ē i plus ut vult auctoritas adducta sp̄-
cies vero alio mō et iō sic habūdat a gñe

Ad secundū dico sic dictū ē quia sic
p̄poitum natale habet formā i potētia
a materia inquantū m̄a est i potētia p
se ad formā et iō qñ m̄a est: etiā forma
cōpositi i potētia formā aut hz p̄positū
i actu ab agente quod actu inducit for-
mā i materiā sic spēs i potētia habet
dñtiaz a gñe quod est p̄portionabile
matie. Ad p̄mū q̄ h^o cōcedo q̄ spēs
nō hz dñtiam in actu a genere qz nec
genus illā habet actu. Ad secundū
pōt dici q̄ nō est incōueniens oppoita i
actu inesse eidē gñe licz sit iconueniens
de eodē numero. Vel al^r q̄ potētia
nō dicit hic ordo ad actū sicut sumitur
9° metaphice f. potētia dicitur hic ide-
terminatio sicut p̄ oppoitus actus p̄pe
determinat aliud et tunc genus hz dñti-
as i potētia. i. ideterminate et isto mō nō i-
telligit p̄pō illa q̄ ois potētia reduci-
bilis est ad actū. **P**er hoc ad aliud cō-
cedo enī q̄ hec est v̄a aial est rōale nā
sua cōtradictoria est falsa f. nō est vera
vliter nō est. n. incōueniens aliqd p̄ri-
vere de eo quod ē i potētia ad ipm. i. in
determinate se habet ab ipm et hoc par-
ticulariter non vliter.

Verit an dñtia possit diffiniri

Quod nō videt qz dñtie nō ē dif-
ferētia sic. n. eēt p̄cedē i infinitū
oē aut quod diffinit f. hz dñtiaz. Item
sola species diffinit dñtia nō est spēs

Ad oppoitus est **Por^o**. Ad q. di-
cendū q̄ dñtia pōt diffiniri qz hz ge^o. f.
p̄le qd p̄ aliq; p̄se dñtiaz dēscēdit i ipaz
et patebit in solōne questiōis seq̄ntis

Ad primū concedo q̄ dñtia nō est
dñtia respectu cuius dñtia habet rō-
nem differētie s̄ potest habere dñtia
respectu cuius ipsa est species sicut h̄
quod est predicari in quale per quod p̄-
stituitur dñtia in sua specie sicut homo
per rōnale. Cōtra tunc dñtia respec-
tu alicuius non est dñtia quod ē s̄m
quia necessario ē dñtia r̄ p̄se ḡ respec-
tus ad quodcūq; non poterit illud tol-
lere. Cōcedo q̄ dñtia ut quid in se nō
est dñtia ut modus tamen necessario
ē dñtia ut q̄d sic spēs est modus eius.

Ad aliud cōcedo q̄ dñtia est spēs.
Veritur an hec diffinitio sit cō-
ueniens: dñtia p̄dicatur de plu-
ribus dñtibus specie in eo q̄ q̄
le. Non uidetur quia diffinitio exce-
dit diffinitōez p̄dicatur. n. diffinitum
de vltima dñtia r̄ p̄letiva speciei r̄ nō
diffinitio quia illa dñtia tantū inest
speciei specialissime r̄ eius sup̄p̄itis.

Item diffinitio excedit diffinitum
p̄batur quia sensibile p̄dicatur de plu-
ribus dñtibus specie in eo q̄ quale et
tñ nō est dñtia quia dñtia est abstrac-
tum significans aliq̄ intentōem secū-
dam. Impossibile est aut̄ aliquā secun-
dam intentōez in abstracto p̄dicari de re
p̄me intentōis p̄batio allūpti q̄ dif-
ferens dicit̄ de noīatiue a dñtia de noīa-
tiuū aut̄ tantū differt ab abstracto solo
cāu ḡ r̄c. añs patet per Porphyrium.
nā vbi vult exponere mēbra diuisiōis
dñtie exponit sic differt. n. sor. senex a
se puero r̄ p̄similiter i alijs. Itē hoc
quod est p̄dicari de est rō relatiui vt p̄
de vli dñtia antez nō est relatiuum q̄
relatio non refertur esset. n. p̄cedere i
infinitum: dñtia aut̄ est relatio q̄ s̄m
iplaz refertur dñs ad dñs est enīz re-
latō equipantie omne. n. differens dif-
fert a differente ḡ dñtia nō refertur.
hoc etiam p̄z inductie quia ad nullam
rem p̄me intētionis referi quia nō est
simul nā cum aliq̄ nec ad aliquā secun-
dam intētionē quia nō ad genus uel

spēm uel indiuiduū quia quodlibz illo-
rum h̄z aliud correlatiuū ut p̄z ex p̄dicto
nec ad propum uel accidēs quod ē ma-
nifestum. Itē omē diffinitū differt
specie ab alijs per suam diffinitōez dif-
ferētia aut̄ nō differt quia s̄m r̄ p̄tum
signantur sub oppoitis mōis isepabilibz
qui causant fallitatem. Itēz Por-
phirius ponit alias diffōnes ḡ uel ille nō valēt
uel ista nō valet quia vnus tm̄ est vna
diffinitio p̄ Aristot. 6.º topicoz. Ad
oppoitus est Porphyrius. Dicēdū
ad q̄ōnez q̄ dñtia est duplex quedam
vltima quedā intermedia hec diffinitio
p̄uenit dñtie intermedie vlt̄er r̄ ē vā
diffinitio ponūtur enīz ibi genus r̄ dif-
ferentia ipsius dñtie quia dñtia spēs
est respectu vlis sicut de gñe p̄us dictū
est quia v̄le p̄ dñtias sibi additas in
ipam d̄scēdit quia ille p̄se diuidūt v̄le
r̄ ipm̄ ad dñtiam p̄bunt. dñtia autēz
p̄se diuisione sup̄iorū p̄se sūt p̄stitutie
iferioz quia p̄illas sup̄ius d̄terminat̄
adiferius tm̄ non est diffō vlt̄er quia
nō dñtie vlt̄ime. Sicut. n. est quedaz
spēs specialissima r̄ q̄dā subalterna r̄ si-
cut est aliqua d̄scriptio data de specie
specialissima tm̄ sic est dñtia quedam
vlt̄ia r̄ q̄dā iēmediā sic q̄ ē alia d̄scriptō
p̄ueniēs dñtie intermedie cuiusmōi est
ista. Cōtra illa dñtia vlt̄ia nō diffi-
nitur nisi p̄ dñtibus numero ḡ est aliud
v̄le ab ista hic diffinita sicut species est
aliud v̄le a gñe nō enim est alia dñtia
inter genus r̄ speciem nisi in dñtibus
spēs r̄ numero q̄ duo p̄sūt se habēt cir-
ca p̄ri in q̄d r̄ in quale cū igit̄ p̄dicari i
quid faciat duo v̄lia ergo p̄dicari in q̄
le alia duo. Itē s̄m nullā vna diffi-
nitōem dñtia p̄uenit differentie inter-
medie r̄ vlt̄ime q̄ illa diffōne oportz
habē p̄ri de pluribz in quale r̄ nō pote-
rit poni dñtibus specie nec numero ḡ
equoce p̄uēt illis nec illō tm̄ de pluribz
in quale sufficit quia pluribz equoce
cōuenit pluribus specie r̄ numero sic
vnum equoce cōuenit vni spēs r̄ vni

Veritur de pma diffōne dñi-
tie. s. dñtia est qua species ha-
bundat a gñe an sit puenient
data. **N**ō uidet quia quod habūdat
ab alio est in plus illo genus est in pl^o
q̄ species et nō econuerso p Aristoti.
in pdicamentis vbi dīc aīal plus pple-
ctitur q̄ hō ergo &c. Itē si sic quero
a quo spēs habz dñtiaz nō a nullo qz
ex nihilo nihil fit nō a se quia nihil fa-
cit se eē i actu si igitur habeat ergo hz
hoc a gñe s̄ hoc est incōueniens ppter
duo. Primū est quia tūc nō habūda-
ret in hoc a genere cum vtrūq̄ habeat
illud. Secūdo quia haberet tunc ge^o
in se p̄ia qua. n. rōne vna species habz
vnā dñtiaz a genere pari rōne alia spēs
habebit aliā dñtiam sibi oppoita ergo
vtramq̄ habz q̄ oppoita sūt. Viciū hic
sicut **P**or^o in littera respondere vide-
tur q̄ species habet dñtiaz a genere et
ita genus habet illā dñtiaz i potentia
tantū: spēs aut actu nec seqtur tunc p̄
mū incōueniens quia illud habūdare
debet intelligi quo ad actu habere.

Ad secundū dicit q̄ nō est inconue-
niens oppoita sūt in eē eidem i potētia
Cōtra p̄mū a nullo pōt aliqd uerius
haberi q̄ ipm illud in se habeat igitur
a gñe non potest spēs habere veri^o dif-
ferenciam illam q̄ genus habeat illaz
sed spēs habet illam actu genus tantū
i potētia q̄ spēs illā a gñe nō hz. **C**ō-
tra secundū oīs potētia est reducibilis
ad actū igit si oppoita i potētia insunt
generi poterūt inesse actu quod est im-
possibile. Itē cōtra vtrūq̄ sūt illō qd
tm̄ ict alicui i potētia nō predicat vere
de illo cum hoc verbo est qz eē denotat
actualē vnionē extremorū: s̄ hec ē vera
aīal ē rōale q̄ pdicātū nō tm̄ inest subo
i potētia. **A**d oppoitus est porphiri^o

Dicendū q̄ spēs habūdat a genere
in dñtia quia diffinitō expmit totū p-
se intellectu diffiniti quia aliter nō con-
ueniret pmo diffinito s̄ diffinitō pstat
ex gñe et dñtia ergo dñtia est aliquid

de p̄se intellectu sp̄ei et nō de intellectu ge-
neris quia si sic genus p̄se pdicaretur
de dñtia uel econuerso quorū utrūq̄ est
falsum et nugatō eēt in diffōne quia ex-
ponēdo rōez gñis et dñtie loco noim
idem bis diceret q̄ spēs habūdat a ge-
nere. **A**d p̄mū dico q̄ esse in plus ē
dupl^r. s. fm̄ p̄tinentiā actualē uel potē-
tialē siue fm̄ i dñtiam et isto 2° ge^o
ē i plus ut vult auctoritas adducta spe-
cies vero alio mō et iō sic habūdat a gñe

Ad secundū dico sic dictū ē quia sic
p̄positum natāle habet formā i potētia
a materia inquantū mā est i potentia p
se ad formā et iō qm̄ mā est: etiā forma
cōpositi i potētia formā aut hz p̄positū
i actu ab agente quod actu inducit for-
mā i materiā sic spēs i potentia habet
dñtiaz a gñe quod est p̄portionabile
matie. **A**d p̄mū h^o cōcedo q̄ spēs
nō hz dñtiam in actu a genere qz nec
genus illā habet actu. **A**d secundū
pōt dici q̄ nō est incōueniens oppoita i
actu inesse eidē gñe licz sit iconueniēs
de eodē numero. **U**el al^r q̄ potentia
nō dicit hic ordo ad actū sicut sumitur
9° metaphice s̄ potētia dicitur hic ide-
terminatio sicut p̄ oppoitus actus p̄pe-
determinat aliud et tunc genus hz dñti-
as i potētia. i. ideterminate et istomō nō i-
telligit p̄pō illa q̄ oīs potētia reduci-
bilis est ad actū. **P**er hoc ad aliud cō-
cedo enī q̄ hec est vā aīal est rōale nā
sua cōtradictoria est falsa s̄ nō est vera
vliter nō est. n. incōueniens aliqd p̄ri-
vere de eo quod ē i potētia ad ipm. i. in
determinate se habet ab ipm et hoc par-
ticulariter non vliter.

Verū an dñtia possit diffiniri

Nō videt qz dñtie nō ē dif-
ferētia sic. n. eēt pcedē i infinitū
oē aut quod diffinit hz dñtiaz. **I**tem
sola species diffinit dñtia nō est spēs

Ad oppoitus est **P**or^o. **A**d q. di-
cendū q̄ dñtia pōt diffiniri qz hz ge^o. s.
p̄le qd p̄ aliq̄ p̄se dñtiaz dēscēdit i ipaz
et patebit in solōne questōis seqntis

Ad primū concedo q̄ dñtia nō est
dñtia respectu cuius dñtia habet rō-
nem differētie s̄ potest habere dñtiāz
respectu cuius ipsa est species sicut hō
quod est predicari in quale per quod p̄
stituitur dñtia in sua specie sicut homo
per rōnale. **Cōtra** tunc dñtia respec-
ctu alicuius non est dñtia quod ē s̄m
quia necessario ē dñtia r̄ p̄se ḡ respec-
tus ad quodcūq; non poterit illud tol-
lere. **Cōcedo** q̄ dñtia ut quid in se nō
est dñtia ut modus tamen necessario
ē dñtia ut q̄dlic spēs est modus eius.

Ad aliud cōcedo q̄ dñtia est spēs.

Veritur an hec diffinitio sit cō-
ueniens: dñtia p̄dicatur de plu-
ribus dñtibus specie in eo q̄ q̄

le. **Q̄** non uidetur quia diffinitio exce-
dit diffinitōez p̄dicatur. n. diffinitum
de vltima dñtia r̄ p̄pletiva speciei r̄ nō
diffinitio quia illa dñtia tantūz inest
speciei specialissime r̄ eius sup̄positis.

Item diffinitio excedit diffinitum
p̄batur quia sensibile p̄dicatur de plu-
ribus dñtibus specie in eo q̄ quale et
tñ nō est dñtia quia dñtia est abstrac-
tum significans aliq̄ intentōem secū-
dam. **I**mpossibile est aut aliquā secun-
dam intentōez in abstracto p̄dicari de re
p̄me intentōis / p̄batio assumpti q̄z dif-
ferens dicit̄ de notatiue a dñtia de notia-
tiū aut tantū differt ab abstracto solo
cāu ḡ zc. an̄s patet per **Porphyrium**.
nā vbi vult exponere mēbra diuisiōis
dñtie exponit sic differt. n. sor. senex a
se puero r̄ p̄similiter i alijs. **I**te hoc
quod est p̄dicari de est rō relatiui vt p̄z
de vli dñtia antez nō est relatiuum q̄z
relatio non refertur esset. n. p̄cedere i
infinitum: dñtia aut est relatio q̄z s̄m
ipsaz refertur dñs ad dñs est enīz re-
latō equipantie omne. n. differens dif-
fert a differente ḡ dñtia nō refertur.
hoc etiam p̄z inducie quia ad nullam
rem p̄me intētionis refert̄ quia nō est
simul nā cum aliq̄ nec ad aliquā secun-
dam intētionē quia nō ad genus vel

spēm vel indiuiduū quia quodlibz illo-
rum h̄z aliud correlatiuū ut p̄z ex p̄dicto
nec ad propum vel accidēs quod ē ma-
nifestum. **I**te om̄e diffinitū differt
specie ab alijs per suam diffinitōez dif-
ferētia aut nō differt quia s̄m r̄ p̄tum
s̄gn̄tur sub oppoitis mōis isepabilibz
qui causant fallitatem. **I**te **Por-**
ponit alias diffōnes ḡ vel ille nō valēt
uel ista nō valet quia vnus tm̄ est vna
diffinitō p̄ **Aristo.** 6.º topicoz. **Ad**
oppoituē est **Porphyrius**. **B**icēdū
ad q̄onēz q̄ dñtia est duplex quedam
vltima quedā intermedia hec diffinitio
p̄uenit dñtie intermedie vlt̄er r̄ ē vā
diffinitio ponūtur enīz ibi genus r̄ dif-
ferentia ipius dñtie quia dñtia spēs
est respectu vlis sicut de gñe p̄us dictū
est quia vlc p̄ dñtias sibi additas in
ipam d̄scēdit quia ille p̄se diuidūt vlc
r̄ ipm ad dñtiam ḡbunt. dñtia autēz
p̄se diuisiue sup̄iorū perse sūt p̄stitutie
iferioz quia p̄ illas sup̄ius d̄terminat̄
ad iferius tñ non est diffō vlt̄er quia
nō dñtie vlt̄ime. **S**icut. n. est quedaz
spēs specialissima r̄ q̄dā subalterna r̄ si-
cut est aliqua d̄scriptio data de specie
specialissima tm̄ sic est dñtia quedam
vlt̄ia r̄ q̄dā intermediā sic q̄ ē alia d̄scriptō
p̄ueniēs dñtie intermedie cuiusmōi est
ista. **Cōtra** illa dñtia vlt̄ia nō diffi-
nitur nisi p̄ dñtibz numero ḡ est aliud
vle ab ista h̄c diffinita sicut species est
aliud vle a gñe nō enim est alia dñtia
inter genus r̄ speciem nisi in dñtibus
spē r̄ numero q̄ duo p̄s̄it se habēt cir-
ca p̄ri in q̄d r̄ in quale cū igit̄ p̄dicari i
quid faciat duo vlia ergo p̄dicari in q̄
le alia duo. **I**te s̄m nullā vna diffi-
nitōem dñtia p̄uenit differentie inter-
medie r̄ vlt̄ime q̄z i illa diffōne oportz
habē p̄ri de pluribz in quale r̄ nō pote-
rit poni dñtibus specie nec numero ḡ
equoce p̄uēt illis nec illō tm̄ de pluribz
in quale sufficit quia pluribz equoce
cōuenit pluribus specie r̄ numero sic
vnum equoce cōuenit vni spē r̄ vni

in numero ut patet 5° metaphice cap^o
de vno sed tunc uidetur q^d diffinitio
vniuersalis in qua ponitur predicari
de plurib^{us} absolute et nō pro aliquo sig
nificato nihil valeat lⁱ si sic tūc poterit
dñtia diffiniri cōi p^{er} predicari de plib^{us} i
quale itelligē^r q^{uod} p^{ro} q^{uod} lⁱ eñciali. S^{ed}
cōtra tunc genus et spēs erūt vnū v^{er}le
sicut et dñtia cuius vnus v^{er}lis eēt vna
dñtia p^{er}dicari de plurib^{us} in quid. D^{icitur}
pōt q^{uod} genus et spēs nō tñ dñt per hoc
q^{uod} ē p^{er}dicari de pluribus numero et specie
dñtib^{us} sed in q^{uod} cōuenit eis equoce
quia genus p^{er}dicat ptem eēntie et spēs
vero totū nō sic aut quale subale con
uenit equoce dñtie vltime et interme
die quia vtraq^{ue} dicit partē formale dif
finitio igit^{ur} ista nō ē tñ dñtie infmedie
et nō vltie. Differētie aut^{em} in cōi ē suffici
ens diffinitio p^{er}dicari de plurib^{us} i q^{uod} lⁱ
q^{uod} puenit vtriq^{ue} dñtie predicari autez
in quid vniuoce nō cōuenit gñi et spēs:
iō illa sunt duo v^{er}lia: dñtia vō vnū pro
diffinitōe aut^{em} v^{er}lis et differētie sic in cōi
o^{mn}es dicere p^{ro}ba eē vniuoce ad p^{ro}ba spēs et
ad p^{ro}ba nūero et simpl^{iter} iēē lⁱz vnum isit
vni numero et specie simpl^{iter} et fm quid
sicut nō hō est vniuoce ad mortuū et nō
mortuū licet hō pueniat simpliciter et
fm quid illis nec est vnū equiuocū ad
illa quia tūc suū oppositūz esset equiuo
cū cū sibi oimode oppōat h^{oc} s^{ed} s^{ed} simpl^{iter}
vnum numero et p^{ro}ba nō accipit nisi
per d^{eter}minatōez dñtrahentē sic nec
hō pro boie mortuo nec est incōueniēs
vnū lⁱz nō sic equocū. Adhuc distingui
in hec 5° meta. et p^{ri}mo topicoz quia sic
multa alia noia distiguūt^{ur} ibi nō i eq
uocata h^{oc} in simpl^{iter} et fm quid vt p^{er} ibi
de p^{ro}uatione. Ad p^{ri}mū argumētum
patet. Ad secundū dico q^{uod} dñtia po
test esse nomē p^{ri}me itentōis vel secūde
p^{ri}mo nō ē nomen abstractū et s^{ed} rela
tionē et ē spēs multitudis ut multū est
dñtia entis. secūdo nō est p^{er}cretū sicut
et alia noia itentōnū de q^{uod}bus hic agit^{ur}
et trāssumit dñtia ut est nomen p^{ri}me i

tētōis s^{ed} t^{em}p^{or}is autem itentōne applica
bilez ei quod est p^{ri}ncipium formale dif
ferentie ut est res p^{ri}me itentōis cu^m
ōnditur q^{uod} sit abstractum potest dici q^{uod}
distferre tantum dicitur de nominatiue
a dñtia ut est nomen p^{ri}me itentōis
et q^{uod} dicit^{ur} Porphirius q^{uod} sor. senex dif
fert a se puero non est quia distferen
tia ut ē intentio sit i vno extremo et de
nominet ipsuz sic sor. differt sed sic est
illud. Ad propositum si sor. senex dif
fert a se puero q^{uod} dñtia est inter extre
ma ut dñtia est nomen p^{ri}me itentōis
q^{uod} in altero extremo est aliq^{uod} p^{ri}ncipiu^m
quod dicit^{ur} dñtia ut dñtia est itentio
illud est puericia ergo puericia ē dñtia
cōis et sic est tielligēdū de extremis ali
o^{mn}z m^{or}biōz. Ad t^{er}tiu^m pōt dici q^{uod} dñtia
ut est res p^{ri}me itentōis ē relatō et sic
nō refertur ut aut^{em} est secunda intentio
refert^{ur} et nō est relatio. Cum aut^{em} per in
ductōez oñditur q^{uod} nō refert^{ur} potest di
ci q^{uod} fm rōez sui gñis refert^{ur} ad illud de
q^{uod} dicit^{ur} q^{uod} vocari pōt subiectū q^{uod} p^{er} dica
tū refertur ad s^{ub}iectū nec ad indiuiduum
nec ad spēs ut ad p^{ri}mū correlatū quia
fm Aristo. 4° topicoz oportet spēm
dici ad illud ad q^{uod} genus dicitur. D^{icitur}
aut^{em} i spālⁱ q^{uod} dñtia fm q^{uod} diuisiua
dicitur ad genus non q^{uod} genus sit p^{ri}
mum eius correlatiuum quia p^{ri}mo est
speciei sed ratōne diuisi ita q^{uod} p^{ri}mo di
citur ad diuisum fm autem q^{uod} est con
stitutiuū dicitur ad speciem non iquan
tum species h^{oc} in quantum constituta
per differentiam. Per hoc patet
ad quintum quia non sunt multe dñfi
nitiones differentie fm se sed p^{ri}ma ē
eius fm q^{uod} est constitutiuū speciei est
enim sensus differentia est qua habū
dat species a genere idest que cum ge
nere constituit speciem ita q^{uod} ibi pon
tur species ut correlatiuum differentie
in quantum species est constituta et dif
ferentia constitutiuū habundat a gene
re pōt^{est} p^{ro}stituere et p^{ro}ba rōe p^{ro}stituēdi
quia non ut genus constituit speciem

Secūda diffinitio est dñtie iter me
die iquantū est vñe s̄ si sumat gñalius
empto hoc q̄ est dñtibz sp̄e ē p̄p̄a
dñtie inquantū hic de illa agit. **¶** Aliē
due diffinitōes sunt dñtie inquantū
diuisiua est p̄ma dñta diuisione actiua
in q̄ ponit rō dñtie diuisiue. s. nata di
uidere cū correlatio scz diuisio et termi
no diuisiōis. s. ea in que diuisū diuidit̄
scz ea que sunt sub eodē gñe. Quaz
ta nō multū ualet ut ip̄e dñt in littera et
cū corrigitur tunc cōtrahit̄ magis ad
dñtiam cōstitutiuam. **¶** Ad q̄rtū pōt
dici q̄ dñtia ut est nomen secūde intē
tionis est equocū uno enim mō. s̄gt i
tentionē applicabilez ei quod est p̄nci
piū dñtie ut est relatō realis sic rōale
dicit̄ dñtia et sic ē vñe hic alio mō signi
ficat relatōnem rōnis cuius sp̄s sūt
dñtia numero et dñtia sp̄e a quibz di
citur dñtiue dñs sp̄e et differens
numero et sic est abstractū sicut quādo
est nomē p̄meitentiōis. Hoc uidetur
p̄babile quia dñs sp̄e est vñuoce i oi
gñe ḡest dñtiuinū intētionale simili
dñtia diffinita sic qua differūt a se sin
gula repitur in oi gñe quia tñ diuersi
ficat̄ p̄ m̄az accñtales q̄ et dñs cōcretie
dictū quod ponit̄ in eius diffōe nō est
enim diffinitio nec discretio pueniēs
nisi cōuertat̄ cū diffinito uel d̄scripto
q̄ aliquomō est dñta abstractū et nomē
secūde intētiōis a quo possit dñtiue
dici differre ut ē intētionale. Tunc
ad argumentū pcedo q̄ differētia dif
fert ab alijs vñbz diffōne et sp̄e nec sig
nificat̄ idē p̄ s̄bm et p̄dicatū sub disp̄a
rōibz. **¶** Cōtra videt̄ q̄ dñtia ut ē vñe
sit abstractū tū quia ē q̄ dñt a se singu
la p̄ q̄rtā diffōnez quo. n. aliqd ē albus
illud est albedo tū etiam quia si sit con
cretū et dñtiuinū a quo abstracto di
cet̄ dñtiue videt̄ q̄ a nullo. Ad p̄
mū dico q̄ diffinitio sic intelligi dñ
tia est q̄ nō ut forma informāte vt ē de
albedine s̄ q̄ ut itentōne applicabili ad
p̄ncipiū dñtie specie singula differūt

a se differentia specie quia differre de
nominatiue dicit̄ de dñtia ut est rela
tio rōnis. Ad aliud dico q̄ eius ab
stractū n̄ s̄gtur uno noie sicut nec ab
stractū generis sp̄ei et accñtis ul' p̄p̄q
omnia constāt esse concreta s̄ pōt exp̄
mi p̄ circūlocutione sic intentio dñtie
et illud nō p̄dicatur de rationali. Iuxta
dicta potest dici q̄ multū cum omnibz
speciebus suis et ita unū p̄ oppositum
possunt equoce esse res uel intentōes
p̄mōdo loquitur de eis metaphisi
cus et logicus et sic faciliē saluat̄ eoz
vñuocatio in omni genere tamē pōt
esse equiuocum ad plura specie et nume
ro saluatur etiam quomō pluribz non
sit equiuocum in diffinitione vñis.

Veritur de ultima particula
secūde diffinitōis differentie

s. an differentia predicetur i q̄
le. **¶** non videtur quia quid dicitur a
quidditate differentia predicat quiddi
tate eius cuius est aliter nō poneretur
in diffinitione eius igit̄ predicatur i
quid. **¶** Itē si p̄tur in q̄le igit̄ ē q̄litas
consequēs est falsum quia accidens ē
posterius substantia differentia est p̄
or speciei. Item si predicatur in qua
le predicatur dñtiue consequens
est falsum quia quod predicatur dñ
minatiue predicat aliam essentiam a su
biecto. **¶** Item predicatio dñmina
tiua distinguitur contra predicationē
vñuocā per Aristotilem in p̄dicamē
tis differentia autēz p̄dicatur vñuoce
sicut species et genera per Aristotilem
in predicamentis capitulo de substan
tia in secunda proprietate ergo nō de
nominatiue. Ad oppositū est **¶** Por
phirius. **¶** Dicendum q̄ differentia
predicatur in quale quod ostendit auc
tor dupli. **¶** Prius q̄ ad q̄dē factā p̄ q̄le
pueniet̄ rñdet̄ p̄ differētia. Secūdo
quia sic ē i p̄posito reali ita p̄porōabili
ter est in composito rationis in compo
sito autem reali est aliquid habens ra
tionem materie aliquid rōnem forme

igitur in proposito rationis erunt aliqui isti proportionabiles: nam omnia ex quibus fit unum per se alterum est ut potentia alterum ut actus per Aristotem. 8° metaphice dicitur autem non habere modum materie quia non est indeterminata nec in potentia quod propria sunt materie quibus modum forme forma et qualitas et actus idem sunt quibus habetur in modum qualis respectu speciei et hoc est predicari in genere. **I**ntelligentius tamen quod sicut est actus duplex primus qui facit ens simpliciter in actu et secundus qui presupponit ens in actu et tantum facit ens in actu tali sic est forma duplex et qualitas duplex et ita a qualitate duplici duplex est modus qualis dicitur sumitur a primo actu. scilicet a forma specifica que est qualitas essentialis et ideo predicatur in quale essentiali non accidentali sicut alia scilicet ultima sequentia. **A**d primum argumentum dico quod ad predicari in quid non sufficit quod predicet quid sed quod predicet quid per modum quid differentia autem predicat essentialiter per modum informantis non per modum subsistentis. **A**d secundum dico quod est qualitas secundum quod dicitur 5° metaphice. sed non ut qualitas est unum generalissimum sed equo ut forma qualitas et actus sunt eadem transcendetia. **A**d tertium dico quod prima non valet quia oportet addere in ante quod predicet aliam materiam et illud est falsum et si ne illo non sequitur prima. **E**l aliter quod excepto quali accidentali in ante versus prima sed sic non ponitur ante versus nam denotatur differentia a principali solo casu. id est cadentia ad subiectum et illud tamen convenit his que predicantur in quale accidentali quia quod predicatur in quale essentiali non habetur ipsum pro subiecto ut accidens dicitur esse in subiecto. **C**ontra rationem ad primum argumentum si predicet quid et non per modum quod igitur illud quod predicat et modus sub quo predicat sunt opposita dico quod opposita debent fieri circa idem id quod ut res et quale ut modus non opponuntur sed res rei et modus modo ut plurale significatum et singulare ut modus non opponuntur sunt enim simul in hac dictione plurale etc.

Circa quartam definitionem dicitur queritur an mortale sit dicitur anima rationalis diuisiva et hominis constitutiva. **R**espondeo sic videtur per Porphyrium. hic in causa de specie. Item rationale non est ultima hominis dicitur quod propter illam oportet addere aliam illam autem non est nisi mortale probatur antea ultima dicitur convertitur cum definitio sed rationale non convertitur cum homine quia igitur intelligitur ut hic dicitur Porphyrius et Aristoteles. 6° ethicorum. **R**espondeo quod equo ce inest illis et nobis. **C**ontra per Aristotem. 2° de anima potentie distinguuntur per actus et actus per obiecta obiectum autem actus intelligitur de eorum et nostri idem est. scilicet quod quid est rei rationalis saltem idem genere quod potentia naturalis uniuoca. Item si rationale sit ultima hominis dicitur quod irrationale erit dicitur ultima constitutiva alterius speciei tamen quia dicitur diuisive addite generi simpliciter species constituantur. **A**d oppositum aial rationale non predicatur in quid de dictionibus specie quod non est genus ante patet quia intelligitur cum non sint ibi anime sensibiles non erunt animalia per locum a definitione et preter nos ille sunt tantum rationales ergo animal rationale non habet dicitur diuisivas. Item mortale non constituit speciem probatio dicitur sumitur a forma unde inest speciei ratione forme mortale tamen ratione materie quia materia est principium qua res potest esse et non esse per Aristotem. 7° metaphice et hec intelligitur tantum de materiis in diuisualibus que non pertinent ad speciei essentiam. Item differentia primo inest speciei postea vero indiuisis quia per formam speciei: mortale versus e converso quia per Aristotem. primo metaphice. actus et generationes omnes per se sunt circa singularia ut callias sanatur per se homo vero per accidens mortale dicitur aptitudinem ad transmutationem aptitudo autem ad aliquid est eius per se cuius est terminus aptitudinis. Item differentia est prior specie vel simul: sed mortale est posterius homine secundum naturam quia prius natura

est homo q̄ sit aptus ad dissolutiōem. It̄ ē ultima dñia p̄uertit̄ cū diffinito mortale nō p̄uertitur cū bonine. It̄ez differentia p̄ducit ad esse et est ps rei per p̄dorphiriū mortale non p̄ducit ad eē hois. ¶ Ad q̄dēz dicēduz p̄pter istas rōnes q̄ aial rōnale nō est genus nec mortale dñtia diuisiua eius uel cōstitutiua hois. ¶ Ad p̄dorphiriū. dicit̄ q̄ loquit̄ fm opinionē Platonis q̄ dicit̄ itelligētiā aialia esse rātionalia diffinit aial quod ē suba se mouēs motu volūtario et hec rō p̄petit itelligētys. ¶ Cōtra hoc p̄dorphiriū n̄ loquit̄ hic de aiali fm hanc diffōnez s̄ fm hanc sba aialta sensibilis quia apponēdo coordinatiōnem eoz que sūt i gñe sube diuidit corpūs aiatum in insensibile et f̄sibile et sub corpore aiatō collocat aial per hoc inuēs ge^o descēdere i hāc sp̄ez p̄ alteraz dñtiāz diuisiua sic autē collocat A. p̄. aial et f̄sib̄ diffinit p̄ illud genus et illas differentias ergo loq̄tur fm opiniōez A. p̄. et potest cōcedi q̄ nō loquit̄ de aiali fm opiniōez Platonis quia fm illaz rōez nō loquit̄ quā pōit Platon de aiali s̄ loquit̄ fm opinionē uulgi: nihil. n. p̄muniter p̄cipit nisi per aliquā speciez ymaginatiam et ideo cōter ymaginatō circa insensibilia decipit id dicit̄ 3° p̄bicoz q̄ fatuū est credere ymaginatōni et ideo uulg^o seq̄ns ymaginatōez concipit de itelligentiys q̄si de s̄bys corporeis et ita eēnt ponēda aialia rōnalia s̄z verā rōnez aialis sic autē loq̄t̄ p̄dorphiriū q̄ loq̄t̄ min^o p̄uētis q̄ n̄ itelligūt multū remota a sensu. ¶ Ad rōez dico q̄ rōnale est equocū nob̄ et itelligētys ipe. n. itelligūt per sp̄es inatas nō acq̄sitas id nō egent f̄sib̄ ad sciam nos v̄o indigemus p̄ A. p̄. p̄mo posterior q̄ omis nostra p̄gnitio ortū h̄z a f̄sib̄. ¶ Diet̄ea ipe itelligūt p̄plexa sine discursu: nos uero cū discursu ut dicit̄ 3° de aia omē nostr̄ itelligē ē cum cōtinuo tempore. ¶ Cōtra quia tūc eodē rōnale erit equocū q̄ q̄t mōis dicit̄ vnū oppositōz

tot et reliquū p̄ A. p̄. p̄mo topicōz ergo hec est uera vñmō itelligētia ē irrōnalis quod uidet̄ incōueniēs. It̄ ē equoca sunt quoz solū nomē cōe est q̄ si rōnale sit equocū illis et nob̄ seq̄tur q̄ tū sit cōe fm nomē s̄ nos sumus itelligētes fm rē q̄ ipe tū fm nomē. ¶ Ad p̄muiz istoz dicit̄ pōt q̄ nō est incōueniēs hāc multiplicatē p̄cedere fm equocatio nē itelligētia est irrōnalis et uera est in vno sensu. ¶ Vel alr̄ q̄ ē simplr̄ vera q̄ irrōnale tū opponit̄ rōnali ut est dñtia aialis nō aut̄ ut est dñia p̄stituens sp̄ez s̄be incorporee sicut p̄uenit itelligētys et tūc hec rō est rāionalis est oīno falsa et hec bos est irrōnalis oīno v̄a. ¶ Contra p̄uatiūū nihil p̄prie dicit̄ nisi hoc q̄ est aptū natū habere habituz bos nō est natus esse rōnalis q̄ nō est irrōnalis ¶ Potest dicit̄ q̄ in compōne irrāionalis debet accipi negatiō nō p̄uatiē. ¶ Cōtra tūc nō est dñia aialis diuisiua quia excedit aial nec p̄dicat̄ de ea p̄se dñtia superior̄ sc̄z sensibile quia nō est de itellectu eius si tū iportat negatōez rōnalis. ¶ Dicit̄ potest ad utrūq̄ q̄ hoc est tantum negatiō in genere nō extra gen^o ut est differentia aialis. ¶ Vel potest cōcedi propter secundū istoz q̄ non ē differentia p̄prie loquēdo quia dñtia quelibet accipitur a forma et ideo diuersarum speciez diuerse sunt dñtie et p̄prie. ¶ Aliter potest dicit̄. ¶ Ad p̄mam obiectōez q̄ p̄uatiue oppositū iactū uel alicui significanti actum. p̄uat actum et relinquit aptitudinē sed p̄uatiē oppositū alicui significanti aptitudinem p̄uat actum et aptitudinē et si q̄d relinquit hoc est tantum fm genus rātionale autem tantum significat aptitudinē et irrōnale hoc p̄uat est tam irrōnale aptum habere rationem fm genus quia inquantuz animal sibi nō repugnat sicut nec talpe uidere. ¶ Ad aliud de ratione equiuocorum d^o q̄ equiuocum intro q̄ sensū est vñmō cum signis aliquid et nō tū vox tamen

p̄uatiue oppositū

ens esset relatiuum sicut illud cuius est
 proprium prius naturaliter est proprio re-
 latiuum autem simul est nata cum correlatiuo
 nec ad aliquam aliam refertur intentionem
 ut patet inductie sicut argutum est supra
 de diuinitate. ¶ Itaque proprium manet non exi-
 stente intellectu quia non existente intelle-
 ctu adhuc sicut prius habere tres inest
 omni triangulo et soli et semper. ¶ Ad oppo-
 situm est Porphyrius et Aristoteles primo topicorum
 ponens proprium esse predicatum generis velle. ¶ Ad
 quod dicitur dicendum quod proprium est velle quia pre-
 dicatur de pluribus est enim secundum Aristotelem primo
 topicorum predicatum conuersum. id est conuer-
 tibiliter de illo cuius est proprium illud autem
 est velle quia potest esse demonstratio secundum quod omne
 proprium potest demonstrari de eo cuius est
 proprium per diffinitionem vltimum autem est demon-
 stratio per Aristotelem primo posteriorum ergo
 si ipsum secundum predicatur de pluribus et in-
 uertibile predicatur de pluribus quod est pro-
 prium. ¶ Intelligendum tamen quod proprium est e-
 uocum quia potest esse nomen prime intentionis
 et sic opponitur compositum et potest aliquid dici
 proprium indiuidui sicut et spiritus et sic est co-
 cretum et a proprietate dictum alio modo prop-
 rium est nomen secundum intentionis signis in-
 tentioem. id est predicatum conuertibile non
 predicans essentiam ut diffinitur primo to-
 picorum et sic est species vniuersalis quia
 velle descendit in ipsum per diuinitas per se
 diuisiones eius. id est predicari conuertibiliter
 in quale accidentale. ¶ Ad primum argum-
 tum dici potest quod proprium opponitur compositum
 ut est res prime intentionis non autem ut est se-
 cunda intentio uel aliter quod sunt relata
 et unum relatiuum dicitur de alio non tamen
 oppositum de opposito quia non sunt op-
 posita nisi respectu eiusdem. ¶ Proprium
 autem in respectu speciei compositum est respectu
 indiuiduorum sub specie contentorum quia
 de illis dicitur ut de pluribus non de specie
 cuius est proprium. ¶ Ad aliud patet
 quia proprietas est abstractum proprium
 ut est nomen prime intentionis non secundum
 intentionem. ¶ Contra risibile est proprietas risi-
 bile est proprium ergo proprium est

propetas premisse sunt uere ergo conclusio si res pme intentionis sic non predicatur de re secunde intentionis in abstracto sicut nec e converso. Itē si ut est nomē secunde intentionis est cōcretum qd est eius abstractū. Ad p̄mū dico qd est fallacia accētis quia ex nee insūt accidētia realia et intētionalia ipi sbo.

Ad secundū dico qd eius abstractū nō significat vno noie sicut nec i alijs qtuor: s per circūlocutōez sicut exprimit intentio proprii. Ad tertū pncipale dici pōt qd si genus sit ad aliquid optet spēm esse ad aliquid pse sed nō pmo s fm genus sicut p̄prium fm suū gen^o quod est vniuersale dicit^r ad aliquid. s. ad illud de quo dicitur uel ad subiectū quia p̄dicatū dicitur ad s̄bm. Alr pōt dici qd fm p̄p̄am rōez refertur pmo ad spēm non inquantū species s iquātū habēs p̄p̄uz cū dicitur qd nō quia accidens non refertur ad s̄bm dico qd s̄bm p̄p̄i ut est intentio nō est species s res aliqua pme intentionis ut risibile ut de vniuersali sup̄dictum est tamē illud cui applicatur intentio p̄p̄i pōt esse in eo cui applicatur intētio speciei ut risibile in hoīne. Ad secundā probationem cum dicitur p̄p̄io prius est illud cuius est p̄p̄um dico qd s̄bm fm se est prius s nō inquantū habēs p̄p̄i um nō est aut correlatiuuz p̄p̄i nisi inquantū habens p̄p̄um. Ad q̄rtū dico qd nihil prope accidit aliq ut ibi sumitur accidit nullo ex nte intellectu similiter nec accidit cōi quia nihil ē cōe cui possit accidere aliquid nullo intellectu existente.

Veritur o diffōne p̄p̄i q̄rto mō dicti an hec diffinitio. s. qd accidit omni et soli et semp sit puenienter data. Qd nō videtur quia non ponitur ibi genus p̄p̄i quod est vlt^e nec ratio eius loco sui. Itē illa ratio cōpetit d̄ntie vltime et completie speciei quia illa conuertit^r cum diffinito p̄ Aristō. 7° metaphice ḡ 2^a. Item

proprietates sic puenienter diffinit non ergo p̄p̄um nisi paccidēs. Item accēs est distincta spēs a p̄p̄o ḡ incōuenienter ponitur in eius diffōne. Itē datur p copulatōez ergo est increpanda p̄ Aristō. 5° topicor. Itē diffinitum cum sit intentio pōt esse vniucū cum in ḡne s accidēs non est vniucū quia tunc tantū essent duo ḡnālissima suba. s. et accidēs. Ad oppositum est Porphirius. Ad qdē dicendum qd ista diffinitio est conuenienter data qd per p̄mā p̄ticularē. s. accidit habetur rō p̄dicati et modus p̄dicandi. s. in quale accidentale p̄ omni et soli et semper habetur conuertibiliter et per has d̄ntas descendit vlt^e in p̄p̄ium ut patet in diuisione vlt^e est etiam hec rō eadem illi que ponit^r ab Aristō. p̄mo topicor p̄p̄um est p̄dicatum non predicans eētiam p̄uertibil^r. Sciendū ē autē qd accidens equoce est nomen pme intentionis et secunde: p̄mo. n. significat nām extra aīaz fm qd Aristō. 5° meta. diuidit ens in s̄bam et accidēs. secūdo mō adhuc est equocum: vno. n. mō idē est quod p̄dicatū nō eētiale et sic idē qd esse in fm qd eē in distinguitur cōtra dici de in p̄ncipio p̄dicamentor qd qd dicit^r o est p̄dicatū eētiale quod est in nō est eētiale: alio mō est intentio qdam sumpta a p̄p̄ietate in re sub quo et eius opposito itelligi potest cuius est accidēs sine repugnātia de accidēte p̄ mōmō nō loq̄tur logic^o nisi paccidēs secūdo mō ponitur in diffōne p̄p̄i tertio mō est vñ vniuersale distinctū cōtra alia qtuor. Ad p̄mū argumentū patet p accidit enim itelligitur p̄dicari p̄ omni de plurib^{us} sub spē contentis illa enī p̄ticularē in hoc qd est vna ex quo habetur p̄uertibilitas eius cū specie dicit vlt^eitatem eius ad oīa quib^{us} inest species cuius est p̄p̄iū. Ad secūduz patet qd d̄ntia nō accidit quia p̄dicat eētiam licet nō p̄ modum eētentie.

Ad tertium dico qd propetas ut est

nomē p̄me intentōis nō sic cōuenientē
diffinitur sunt enīz que diffiniūt s̄m i
tallectum ergo ibi sumūtur itentōnes
que nō diffiniunt rem p̄me intentōis
quia sunt naturaliter posteriores ea si
sit nomen secūde intentionis signifi
cans idem q̄ intentio propriū illa non
p̄uenienter diffiniūt sic quia illa s̄ḡtur
sub modo oppoito ei quo cōuenit acci
dere actu. Ad q̄rtum patet quia pro
cedit de accidēte tertio mō dicto. Ad
q̄ntū dico q̄ per omnia illa copulata oī
z soli z semper debet intelligi vnū circū
locutum sc̄z conuertibiliter z nō est in
cōueniēs ponere copulationez ad cir
cūloquendū aliquid in diffinitione.

Ad sextū patet q̄ procedit de acci
te p̄mō modo.

Verū de hac pticula diffōnis
ppriū. s̄. semper vtrū propuz ne
cessario semper insit. Q̄ non
videtur quia risibile nō sp̄ uest homini
nō enīz hō semper ridet. Dicit̄ q̄ risibi
le semp̄ inest s̄m aptitudinē sed nō sp̄
s̄m actum. Cōtra semper inest hōi
actu cā efficiens huius propriū scilīz
forma hoīs igitur z iste effectus semp̄
est in actu. Itē ad p̄ncipale s̄ba pre
cedit omne accidēs tēpore ergo tēpore
est q̄ndo nullū sibi inest accidens ut de
accidente Alz. ibi loquit̄ sed illo modo
ppriū est accidēs ergo s̄ba est sine p̄
prio. Itē oīs potentia passiua ē po
tentia p̄dicens p̄ Alz. 9. metaphi.
s̄m est i potentia passiua ad ppriū q̄
est materia eius in qua ergo potest s̄b
propo z eius oppoito ergo nō est neces
sarium q̄ propum semp̄ insit. Ad
oppoitus est p̄por. Ad q̄dōnez dicendū
q̄ propum semp̄ inest ut patet ex p̄dic
tis quia propuz egredit̄ ex p̄ncipis s̄bi
z maxie a forma nō est aut̄ possibile cau
sam necessariā z immediatā alicui⁹ poi
nisi ponat̄ effectus z ideo quia semp̄ i
est s̄bo sua forma quia non est id quod
est nisi p̄ illam ideo sp̄ sibi inest propriū
um. Ad p̄mū argumentū dico q̄ ri

sibile semp̄ uest actu licet ridere non sp̄
insit quia ridē est cōe accēs hoīs neci
est hōi tantū aptitudinaliter quia illa ap
tudo non est nisi inherencia risibilis
ad actū sed est ex pte ipsius propriū in se
nec est incōueniens ridere aptitudinalit̄
semp̄ uest actu hōi. Ad secundū
dico q̄ illa ppō est intelligenda p̄se q̄
s̄be quantū est ex sua rōne sibi non re
pugnat t̄pore p̄cedere omne accidēs cū
s̄ba s̄m se ab aliquo accidente nō de p̄
deat est tamen paccidēs semp̄ accēs
quādo s̄ba est quia cōseq̄tur imediate
esse s̄be nec est icōueniēs ppōnem p̄se
veraz esse ipossibile paccidēs sicut dicit̄
tur 6. phiz q̄ omni motu cōtingit ac
cipe motū uelociorez quod vez est re
spiciendo ad motū s̄m ei⁹ rōnez ḡia
lem sicut ibi loquitur Alz. de motu
sed in octauo eiusdē dicitur q̄ oīs mo
tus est d̄termiate velocitatis z tardita
tis quod vez est compando motū ad
d̄termiate mouētia z mobilia s̄m quā
rōnez loquit̄ ibi Alz. de motu similr
q̄rto phicoz ca. de vacuo suppoitur in
illa de mōstratione p̄ ipossibile sit enim
vacuū q̄ quocūq̄ corpe repleat̄ spaciū
contingit accipe spaciū repletū corpe
subtiliori quod uerz est s̄m rōnez ḡia
lem corpis inquātū replens locū cui⁹
oppoitus est manifestū respiciendo de
termiatas naturas nālīz. Ad terti
um dicitur q̄ omne quod est t̄m in po
tentia passiua ad aliquid est i potentia
contradictōis ad illud. Subm̄ autem
respectu propriū nō est solū i potētia pas
siua s̄ i potētia effectiua quia effectiue
est propum a subiecto. Cōtra mate
ria z efficiens nō coincidūt p̄ Alz. 2. phiz.
igit̄ nō est s̄m respectu propriū mā
z efficiens. Dicit̄ q̄ uerz est dictum
Alz. de mā ex q̄ z efficiēte p̄ t̄smutatō
nem nō de mā in q̄ z efficiēte sine trā
smutatione cuiusmōi mā z efficiēs est
s̄m respectu passionis. Contra oē
efficiens est in actu respectu cuius est
efficiens oīs materia est i potentia sed

idē nō ē i potētia z actu respectu eiusdē
Pōt dici q idē potest esse i potētia
z in actu rōne diuersor. s. materie z for
me z nō sunt opposita nisi accipiantur
fm idem z respectu eiusdē. Alr dici
tur q potētia ante actū opponit actui
nō que est cum actu z ista potētia sola
est in subiecto respectu passionis.

Veritur an ppiū sit distinctū
vle ab accidēte. Nō videtur
quia ppiū uel est substantia l'
accidens nō substantia quia ois suba ē
eēncialiter eadem alij uel eēncialiter
diuersa ppiū non est suba eēncial'r
diuersa a specie quia tunc impossibiliter
predicaret de specie nec eēncialiter ea
dem quia tunc poneret in diffinitione
speciei cū diffinitio totā expmat eēnti
am diffinitū nō autē pōitur quia potest
demonstrari de specie per eius diffinitō
nem. Itē oē quod est in composito
pter materiā z formas est eius accidēs
quia hēc sola subam rei constituūt p
piū est in composito pter hēc g. zc.
Itē omne resultans ex pōne forme
cum materia est accēs ppiū est hui'
modi g. zc. Itē ecōuerso q omne ac
cidēs sit ppiū pbatut omne accidēs
diffinit per subiectū p Aristo. 7° meta
phice ergo enūciatur perse secundomō
de illo sbo per quod diffinitur quia hēc
est ratio secūdi mōi pse qndo i rōne p
dicati ponitur subiectum ergo illud ac
cidens de illo subiecto pōt demonstrāi
quia sic sunt oēs cōclusiones demonstrā
tionis pse ergo illō est ppiū respectu
subiecti. Itē sumpto aliquo accēte
quero de illo aut inest hinc sbo perse et
erit propum aut nō s p accidens p hoc
q inest alij aut igit illi alij inest perse z
sic est propum uel si sp per accidens p
cedatur in infinitum in sbis. Itē ad
pncipale propū diffinit p accidit ergo
nō diffirt eēncialiter. Itē accidens
diuidit p sepabile z isepabile ppiū
videtur eē accidēs insepabile. Ad
oppoitus est Por^o z Aristo. pmo to.

picoz ponens propriū z accēs duo
distincta pdicata. Ad qōez dicendū
q sūt distincta vlia quia accētū quedā
sunt ab intrinseco z hoc uel rōne matie
ut quātitas uel qūlitatum actiuaz sicut
qūlitates sensibiles posteriores qdā ab
extrinseco z hoc dupliciter uel manent
ammodo illo extrinseco ut nīgredo ab e
stu uel non manent ut calor uel figura
aq q sibi derelicta redibit ad ppaz nāz
nullum istoz est propum quia nulluz
istoz cōuertit. Est enī defectus i
aliqua trium particlarū requitaz ad cō
uertibilitatē uel in oibus est pter hō
accidens quod iest spēi ratione forme
ita q forma speciei est eius pse z imedi
ata causa pōita aut causa necessaria et
precisa z imediata ponit z effectus et
āmota amouetur ideo omni habenti
formā speciei inest tale accidēs z semp
z nō habēti formā spēi nīest tale ergo ē
simplr cōuertibile cum spē z potest p
diffōnem de ea demonstrari propuz igit
ut hic sumit est intentio applicabilis tā
tuz accētibz vltimis s accidens ut est
qntum vle applicat tm alijs pūs enu
meratis que dicuntur accētia cōia uel
quia cōmuniter insunt sbo z alijs uel
cōiter. i. inordinatē insūt z nō insunt siue
sic siue sic nō sunt conuertibilia sic igit
p z dñtia istaz intentionū pse ex diffi
nitōibus eaz quia propuz est pdicātū
non eēntiale cōuersim. Et iō sub eius
oppoito nō potest itelligi illud cuius ē
sine repugnātia quā itelligeretur ime
diata pse causa z necessaria sub oppoi
to sui effectus pmi s accidēs est quod
adest z abest uel quod cōtingit eidē iēz
z nīesse ut dicit pmo topicor. i. sub q z
eius oppoito pōt itelligi illō cuius est
sine repugnācia quod dicit Por^o de
accidente insepabili de quo minus vi
detur quō abest uel adest quia subiectū
pōt itelligi sub opposito dicens pōt
enī coruus itelligi albus z ethiops
nitens candore. Ad primū argumē
tum dicit q procedit de accidente ut ē

res pme intentionis silt secundū r ter
tium. Cōtra tūc omne p̄pū est ac
cidens isto modo quia cum nullum p
p̄iū sit suba videtur q̄ omne sit acc̄s
quod nō uidet̄ v̄z quia accidēs pme i
tentionis uel est concretū uel abstrac
tum. Si abstractū nō p̄dicatur v̄e d̄ se
cunda intentione quia nec p̄se primo
mō. Si cōcretū Cōtra res pme it̄tio
nis nō denoiant rem secūde it̄tōnis

Ad hoc dicit̄ q̄ accidēs ut ē nomē
pme it̄tōis est equocū ad. 9. gene
ra in hac. n. omne p̄pū est accidēs tā
tum pōt accipi p̄ acc̄te vnius generi
r nullū istoz v̄lter inest p̄pō quia pro
p̄m cū sit vniuocū ad p̄pū in hoc
ḡne r in illo p̄ omibz distribuit̄ r acci
dens stat t̄m pro acc̄te vnius generis
fiḡtur ergo q̄ omne p̄pū cuiuscūq;
generis sit accidēs accipiēdo accidēs
p̄ uno fiḡto tamen hec est vera omne
p̄pū in hoc ḡne est acc̄s accipiēdo
p̄dicatū p̄ uno fiḡto r est hec p̄dicatio
reducibilis ad denoatiuaz sic v̄l quā
to subiectū p̄dicatur de accidēte quia
p̄mūz ut est it̄tio est accidēs it̄tō
nale applicabile ei quod p̄dicatur de ip
so p̄ aliquo iferiori sicut albū est anial
si albū inest alicui aiali. Vel pōt dici
q̄ p̄dicatio denoatiua vniuoca r equo
ca diuidunt predicationē fm se quādo
subicitur quod natum est subici r pre
dicatur quod natūz est predicari cuius
modi p̄dicatō non est q̄ndo concretū
subiciit̄ respectu sui subiecti. Contra
hoc accidēs diuiditur i it̄tōnale r re
ale r accidēs it̄tōnale p̄tur de oibz
istis q̄nq; p̄se. Pōt dici q̄ ista p̄pū est
accidēs nō est vera sumēdo accidēs
ut est q̄ntum v̄le ut patet in solutione
q̄stionis nec ut est res pme it̄tōis
nisi p̄dicatione p̄accidēs i uno sensu e
quiocationis r hoc sumpto proprio
particulariter ut dictū est in ultima re
spōsione est autem vniuersaliter vera
sumēdo accidēs p̄ accidente it̄tōnali
pro accidente quod ē idem q̄ p̄tum

nō predicans eēntiam sed vniuersalit̄
falsa est hec propūz est accidēs ut hic
est fm de accidēte quod est q̄ntū v̄le.

Ad q̄rtum dicitur q̄ accidēs deter
minās sibi subiectū diffinit̄ p̄ subiectū
quod accidēs uōtur 7° metaphice acci
dēs copulatū ut symū respectu nasi. n̄
aut quodlibet accidēs est tale ut albū
ul' alia accidētia cōia Cōtra i 7° meta.
pbat A. 2. q̄ sba p̄cedit omē accidēs
diffōne necesse est enim in vniuscuius
q̄ rationē sbe eē quod nō nideat̄ intelli
gītū de copulatis quia tūc nō oñderz
ordinē sbe fm se ad acc̄s fm se quod
tamen ibi it̄dit ut p̄z ex eo q̄ p̄cludit
postea q̄ sufficit determinare de sola sba
ad determinandū de ente ut diuiditur i
x. p̄dicamēta. Itē vniuscuiusq; sicut
est quod q̄dest sic est diffinitio ḡ si ali
quod accidēs habet diffinitionez abso
lutā sine subiecto habet quod quideat̄
absolutū igit̄ est ens absolutū ḡ ē suba
quod est iconueniēs. Itē dicendum q̄
oē accidēs reale diffinit̄ p̄ s̄bm quia ē
ens p̄ illud nō tamē quodlibet p̄dicat̄
secūdomō p̄se de illo s̄bo eo q̄ subiectū
ponitur in eius diffinitōe sicut in diffi
nitione symi ponit̄ nasus nō tamē hec
est p̄se nasus est symus quia nec vere
v̄lter sed sufficit ad hoc q̄ subiectum
ponatur in diffōne acc̄tis q̄ illud acci
dens nō possit repiri nisi in illo tali sub
iecto plus aut̄ requiritur ad p̄dicationē
p̄se siue ad p̄pū. s. q̄ egrediatur ex
p̄se principis s̄bi r de tali subiecto in
telligit̄ ratio secundimodi dicendi per
se. Ad q̄ntum ergo dico q̄ accidēs
quodlibet inest alicui p̄se. i. sine medio
r ad aliud s̄bz est status s̄ nō quodlibz
inest p̄se ita q̄ egrediatur ex p̄se p̄n
cipis illius subiecti sicut accipitur per
se in secūdomodo sicut album si inest
homini p̄accidēs inest superficiēci per
se. i. immediate s̄ nō ut p̄se dicit̄ causaz

Ad sextum patet q̄ accidēs ut po
nitur in diffinitione proprio significat
idem quod predicans non essentiam.

Ad ultimum dico qd accñs isepable
habet rationē gñalem accidētis scz ad
esse ⁊ abesse ⁊c. quia sub eius oppoito
potest subiectū intelligi sine repugnā
tia intellectus ut dicit in littera de cor
uo ⁊ ethiope: s sub oppoito proprii nō
pōt. Itō ppiū est accidens isepabile.

Veritur vtz ppiū ⁊ accñs
possint dici de aliquo eodem.

¶ Sic uidetur de omnibus pro
prijs qlitatibz elementorū quia queli
bet istaz cōsequitur formā elemēti igit
est ppiū respectu elemētorū ⁊ accñ
tia sunt in mixtis ut manifestū est nec
potest dici qd equoce sunt in his ⁊ in il
lis quia hec ⁊ illa sunt compabilia fm
talem qualitatem ut patet p Aristoti.
2° metaphice vbi dicitur puta ignis ca
lidissimus ⁊ enī alijs cā h^o calor. Silz
ista propō quā intendit ibi per illaz lit
teram non habet veritatē nisi in vniuo
cis. Item lux in corpore luminoso et
medio est vniuocū quia vtrūq; est ac
cidens lucidi inquantū lucidū: sed in
corpore luminoso est ppiū in medio ac
cidens igit ⁊c. pmiū patet quia sequit
immediatē formā corpīs lūiosi. vnde ad
diuersitatē forme cōsequit diuersitas
lucis ut patet in corporibz supra celesti
bus. mior patet quia adest ⁊ abest pter
⁊c. Ad oppoitū ppiū ⁊ accñs
sunt due intentiones oppoite oppoita
non possunt eidē inesse. Ad qñez
dicit qd que sunt oppoita respectu eius
dem nō insūt eidē ideo idem non est p
piū ⁊ accidēs respectu eiusdē quia sic
sunt oppoita nō est tñ incōueniens re
spectu diuersorū sicut idēz habet respec
tum gñis ⁊ speciei respectu diuersorū.

Contra si respectu alicuius est ppiū
respectu illius nō est accidens quia tñ
illi inesset pte ⁊ nō pte nec est accidēs
alteri pbatur quia si sic ergo pmo nō
infuit conuertibiliter qd nō fuit propi
um respectu pmi. Ideo dicendū qd im
possibile est istas duas intentōes prop
um ⁊ accidēs eidem rei pme intentio

nis applicari respectu eiusdē uel diuer
sorū quia quod alicui est propriū illi
nō est accidens nec alicui aliū quia con
uertitur cū eo cuius est ppiū ⁊ ita aliū
non inest. Ad pmiū argumentum
dici pōt qd nulla qlitas actiua siue pas
siua est propiū alicui elemento ut hic
dicimus ppiū accidēs pte psequens
formā speciei quia alteratio in illis qli
tatibus pcedit gñationē ⁊ corruptio
nem forme substantialis ut manifestū
est eo qd agens elementū suas inducit
qlitates adhuc manēte forma subali e
lementi. corūpendi quia illa manet i to
ta tñsmutatione ergo illa potest ma
nere sub oppoito pmo qualitatis q po
nitur sibi propa s hoc est contra ratio
nē ppiū. Vel pōt dici qd licet semp in
essent huiusmōi accidentia elementis
⁊ necessario nō tamen psequūt formā
spēi sed magis materias quia sunt pñ
cipia actionis ⁊ passionis q nō sūt pri
mo speciei s indiuidui p Aristō. pmo
metaphice ⁊ ideo respectu elemētorū
possunt dici accidētia inseparabilia cum
quo tamē stat qd eadē spē sint accidētia
separabilia respectu elementorū sicut ni
grū respectu corui a quo non sepatur:
⁊ respectu alterius a quo sepat. Ad
secundū potest dici qd si lux vniuoce sit
in corpore lūioso ⁊ medio aliqua quali
tas eadem spē nō tamen eundem mo
dū essendi habet vtrobiq; cōcretū autē
significat formā fm qd est in subiecto ⁊
ideo nullū cōcretū dicitur a luce s vniuo
ce inest huic ⁊ illi quia nec corpus illu
minosum dicitur illuminatū s lucens:
mediū vero nō lucens sed illuminatū
nūc autem iste intēiones propiū ⁊ ac
cidens nō sunt applicabiles rebo pme
intētionis nisi ut significantur in con
creto ideo nihil est vniuocum hic ⁊ ibi
cui attribuuntur iste intentiones pro
piū ⁊ accidēs. Contra hoc con
cretum ⁊ abstractum idem significāt qd
si abstractū vniuocum ⁊ concretū. Itē
risibilitas respectu bois nō est genus

nec spēs nec diūtia nec accidēs ergo
pprium. similr albedo respectu hominis
non est genus nec spēs nec diūtia nec
ppum ergo accidēs nec est dicere q
nō sunt vltia quia p̄dicantur de plurib
ergo iste intētiōes possūt applicari a
liquis p̄me intētiōis ut significan
tur in abstracto cuius oppositūz dictū
est. Ad p̄mū pōt dici q si concretū
sit equocū rōne forme significare et ab
stractū erit tamen si concreta dicantur
ab eadē forma p diuersam habitudiez
forme ad subiectū non seqtur illud ab
stractū esse equiuocū sicut sanatiuum
dicitur multipliciter. scilicet effectiuūz con
uatim uel significatiuūz sanitatis ex di
uersa habitudie eiusdē forme ad diuer
sa subiecta et tamen sanitas vniuocūz
est. Ad illud quod obicitur quia idē sig
nificat: uerū est eandē formā tā abstrac
tū absolute q̄ concretum ut inheret s̄bio

Ad secundū dicitur q risibilitas respe
ctu hoīs nō est vltia quia nec risibilitas
respectu eius p̄tur de pluribus s̄ si ar
guatur absolute de ipsa est genus uel
species etc. Dico q est spēs respectu
huius risibilitatis et illi⁹ quia respectu
istaz p̄dicatur de pluribus sic ex alia pte
de albedie cuius signū est q Porphy.
in omnib⁹ modis p̄prij et toto capitlō
de accidente tantū exēplificat de p̄cretis

Circa capitulū de accidente.

Verū vtz accēs sit de nume
ro vltiūz. Q nō uidet quia qd
est in singlari est singulare nā
receptū est in recipiente p modū recipi
entis s̄ accidens est in singlari ut ha
betur 5° metaphice ca^o de eodē q̄ acci
dens cōmune est singulare et illud acci
dens est illud de quo hic agitur vt p̄z p
Porphyriū ca^o de genere i diuisione
quā ponit ad notificandū diffinitōem
gēis dicētes et accidētia cōiter s̄ nō p
pria alicui. Itē ens 5° metaphice di
uidit in s̄baz et accidēs. Ista diuīsiō si
ualeat est p̄ opposita s̄ res p̄me itentō
nis nō opponit rei secūde intētiōis q̄

cum s̄ba quod est alterz mēbz diuīsiō
nis sit res p̄me itentōis accēs nō
erit res secūde itentōis igitur nec
species vniuersalis. Itē nulla res
secūde itentōis p̄dicatur p̄se de re
p̄me itentōis sed hec est p̄dicatō
p̄se qualitas est accidens ut patet per
Aristo. 3° et 4° metaphice sed ens
nō habet alium itellectum nisi substan
tie et accidentis q̄ cū substantia non p̄
dicatur p̄se de qualitate et ens p̄dicat
seqtur q accidens p̄dicatur p̄se de il
la. Item nulla species ipius vniuer
salis vere inest singlari ut patet induc
tue hec enīz est falsa hoc animal ē ge
nus iste homo est species sed hec ē vltia
hec albedo est accidens quia diffinitō
accidentis scz quod adest uel abest etc.
dicitur de hac albedine ergo accidens
hic diffinitum nō ē species vltis. Ad
oppositū est Por^o et Arist^o p̄mo topi.
ponens accidens q̄rtū p̄dicatum.
Ad q̄onēz dicendū q accidēs ē de nu
mero quicq̄ vltiūz ut hic sumitur sed in
telligendum q hoc nomen accidēs su
mitur multipliciter vno modo est no
mē p̄me itentōis et ic est equocūz
ut dicitur 8° metaphice in fine. Alio
modo dicitur idem q cōtingēs in pau
cioribus Alio modo est idem quod adue
niens enti in actu post eius esse cōple
tum et hoc modo loquitur metaphice
diuidēs ens in s̄bam et accidēs et illō
ens sic sumptū est equocum ad decem
p̄dicamēta. Alio modo est nomen se
cūde itentōis et sic vno modo sigt
idem quod extraneum pro ut sumitur
in elencis in fallacia accidentis. Alio
modo significat idem q secūda inten
tiō scz quodlibet quod causatur a sola
consideratione itellectus et istomodo
omnia q̄nq; vniuersalia sunt accidētia
Alio modo significat idem quod p̄e
dicatum non essēciale et sic distingui
tur contra p̄dicatum essēciale et est
cōmune duobus vltimis vltibus et sic
penitur in diffinitōe p̄prij. Alio modo

dicat idē quod predicatū nō eēnciale
nec per se nec cōuertibile et sic est q̄ntuz
vniuersale et p̄ q̄ sic sumptū pdicatur
de pluribus et habet modum pdicandi
distinctuz ab alijs sicut enim preter ma
teriā et formā que sunt o essentia rei et
accidētia egredientia ex illis p̄ncipijs
pse est reperire aliqua p̄na essentia nō
per se nec conuertibiliter sic preter pre
dictos modos p̄ndi in quid et in quale
essenciale et accidētale conuertibiliter
est alius modus predicādi in quale ac
cidentalē nō conuertibiliter sumptus
a modo essendi in re et tale pdicatum
dicitur accidens ut hic sumitur in q̄o
descendit vniuersale per istum moduz
pdicandi sicut in alia vltia per alios mo
dos pdicandi. Ad p̄mū argumentū
dico ad minōrē q̄ hec intētiō accidens
est in subiecto cōi ut in albo uel in aliq̄
cōsimili cui applicatur sicut spēs i hoc
cōi subiecto homo et similis dictū. Et
s̄ metaphice est de illo cui applicatur
hec intentio accidēs quia illud primo
iest singulari quia nō p̄sequit̄ principia
speciei s̄m se. Cōtra si illud cui appli
catur hec intentio sit in singulari p̄mo
ergo est singulare ergo et hec intentio
que est in illo est singularis et sequitur
idē q̄ prius. Dico q̄ cui applicatur hec
intentio ut albū s̄m esse materiale est
in singulari p̄mo sed sic non est subiec
tum intentionis s̄ s̄m q̄ consideratur
ab intellectu sic est ei ex neū ēē i singu
lari vnde in argumēto est fallacia acci
dentis. Ad secundū et tertiu patet q̄
procedūt ut accidens est res p̄me intē
tionis nā sumendo accidēs sic p̄ vno
nouē s̄gtoz hec est pse qualitas ē acci
dens sumēdo aut pro intentōne est t̄m
vera denoiatiue sicut hec homo ē spēs
nec inest istomō accidēs v̄iter q̄l itati
quia nō singulari ibi nec cui libet speciei
quia aliq̄ spēs q̄litas est cui applicetur
hec intētiō p̄p̄iū ut risibile. Ad q̄r
tum dicitur q̄ hec est falsa hec albedo
est accēs ut hic sumit̄ accidēs s̄ ē vera

ut ly accidēs est res p̄me intentionis.
Ad p̄bationem dico q̄ Porphyrius
p̄ hec verba adest et abest circūloq̄tur
pdicatū accidētale nō pse uel nō cōuer
tibile ut dicetur infra et illud nō cōpetit
huic albedini quia hec albedo nō est p̄
dicatū s̄ album.

Veritur vtz hec diffinitio sit
cōueniēs accidēs est q̄o adest
et abest et q̄ non uidetur p̄mo
ḡnialiter quia per copulationē: s̄li quia
nō est ibi genus et d̄ntia. Itē cōtra
p̄maz pticulaz adest et abest quia adeē
et abeē est rei ex aiam quia adesse est c̄
est esse sed hic debet itētiō diffiniri igit̄
et. S̄li hec intentio accidens potest
vniuoce cōptere rebus diuersoz gene
rū sed ista ad esse et abesse non quia q̄
bus esse non est vniuocū nec ad esse s̄
esse nō est vniuocum diuers̄ pdicamē
tis. Itē intentio cui inest necessario
inest quia nō inest alicui nisi vt p̄sidera
tur ab intellectu s̄ sic est ip̄mutabilis
S̄li h̄ p̄z iductie q̄ si h̄o ē spēs necio
est spēs et aial necessario ē genus ergo
hec intentio accidens si inest alicui s̄
iecto inest ei necessario et ita non adest
et abest. Itē contra secundam parti
culam aliquod accidēs cōmune neces
sario inest ut quātitas homini et nigre
do coruo et albedo cigno ergo non pos
sunt non inesse subiecto preter eius cō
ruptionē. Et accidens ut hic sumitur
dicatur de istis patet per Porphyriū
qui diuidit accidens in accidens sepa
bile et accidēs inseparabile. Similiter
ratione quia omne pdicatum non eēn
ciale uel est proprium uel accidens ut
hic sumitur quando dicitur homo est
quātus quantum est predicatum non
essenciale et nō propuz ergo accidens
Itē corruptio non adest preter s̄bi
corruptionem quia oppoitur s̄bi. Itē
accidens abest ergo non est quia non
manet sepatum a subiecto et si accidēs
nō est subiectum non est quia sunt cor
relatiua probatur omnis spēs ipsius

vniversalis ē relatiuum ergo accidēs
et non uidetur ad aliud dici nisi ad illū
cuius est accidens et illud est subiectū
ergo &c. Similiter si diffinitio sit con
ueniēs relatiuis ergo in ea ponitur cō
relatiuū nihil uidetur hic positū pro
correlatiuo nisi subiectū ergo illud est
correlatiuum diffiniti. Ad oppositū
est Por^o et Aristotiles pmo topicorū
ponens consimilem diffinitionē acci
dens est quod contingit eidem inesse
et non inesse que eēcialiter uidetur ea
dem isti. Ad quonem dicendū qd dif
finitio si congrue intelligatur satis cō
uenienter est assignata. Vbi sciendū
est qd adest et abest siue inesse uel nō in
esse que ponit Aristō. in sua diffinitōe
sunt equiuoce pme intentionis et secū
de intentionis ut sunt nomina pme
intentionis dicitur 7° metaphice acci
dentis eē est inesse et hoc de accidente
reali de quo loquitur ibi sic etiam sumi
tur adesse et abesse 8° phiz ubi dicitur
qd impossibile est idem simul adesse eidem
subiecto et abesse ab eodem. Aliomō i
esse uel abesse est nomen secunde inten
tionis et significat pdicationem eorum
que sunt ex essenciam sibi uel alterius
gnis a subiecto. sicut pdicari de dicit p
priam pdicationem eēcialē eorum
que sunt in eodem genere cum subiec
to s; adhuc inesse secundomō sumitur
dupliciter ppe et sic non inest nisi acci
dentibus cōibus uel cōiter et sic inest
singlarib; accidentib; et isto modo ge
nerali sūtur esse in in diuisione quarti
mēbri quam ponit Aristō. in pncipio
pdicamentorū et adhuc cōmuni^o sumē
do inesse dicimus cōiter in omni pro
pōne pdicatū inesse subiecto uel non
in esse sicut generaliter dicimus in oi
ppōne est pdicatum et subiectum qua
lis cūq; fuerit pdicatio. Prima distinc
tio uidetur pbabilis incōueniens eni
est logicum diffinire et diuidere p res
pme intentionis prefertim quando dif
finitum est secūda intentio uel diuide

si aliqua mēbra diuisionis sint res secū
intentionis s; illius diuisionis quadri
mēbris māifestū est duo mēbra. s. dici
de et nō dici de esse intēiones secūdas.

Secūda diffictio de. s. in eē scz ppe
ut accidēs cōe cōmuniter ut accidens
quodlibet cōmunissime ut omne p̄tum
de subiecto patet ex diffinitione Ar.
pmo topicorū et diuisione eius in prin
cipio pdicamentorū et cōi modo loquē
di. Consimili triplicitē dicitur pdicā
de proprie p his que sunt supiora in eo
dem genere cōiter pro omni quod est
cōe cōissime pro omni eo quod specifi
cat rem huius uerbi est in ppōne. Pri
momō sumitur in pncipio pdicamēto
rū. Secūdomō in diffinitione vnuer
salis in libro p̄ermentias. Tertiomō
in diuisione Porphirij quam pōit p^o
diffinitionē generis et in diffinitione
indiuidui sumendo igit adesse uel in eē
p̄momodo p̄ illud intelligitur genus
accidentis cū una dñtia scz pdicatū
non essenciale uel genus intermediū
inter vniversale et accidens sicut intel
ligitur in diffinitione proprii p accidit
residuum hoc est abesse &c. ponitur lo
co differentie et correlatiui ipsius diffi
niti. Similiter in diffinitōe Aristotil
contingit inesse et nō in eē. i. nō necessa
rio inest subiecto. Sed tunc est dubiū
qualiter de accidentibus inseparabilib;
dicitur accidens et multis alijs ut q̄to
et huiusmodi que necessario insunt nō
tamē sunt propria. Potest dici qd illū
est vex de illis sicut de alijs p̄se loquē
do sicut enim p̄se substantia p̄cedit
accidens tempore sic accidēs cōmune
quodcūq; cum nō habeat p̄se causam
in subiecto non inest necessario uel p
se quantum est ex parte subiecti sicut pro
prium abest quia substantia p̄cedit il
lud accidens sicut et accidens cōmune
ut Aristō. intelligit de accidente 7° me
taphice si uero dicas p̄se quantum est
ex parte accidentis falsū est aliquid
enim accidens cōe licet nō habeat cōm

pse in subiecto tamen habet causas ne-
cessarias ut quantitas et ita sibi repug-
nat quantum est perse non inesse subiecto
in quo habet talem causam necessariam
ideo exponitur illud alio modo sic abest
sibi intellectum propter subiecti corruptio-
nem id est destructioem essentialis intellec-
tus subiecti. Contra sic proprium abest
quia species cum sit propria natura proprio com-
plete potest intelligi sine proprio. Vi-
citur quod accidens abest sibi intellectum
propter ponem sui oppositi preter subiecti cor-
ruptionem non sic proprium. id est accidens
est predicatum non essentialiter subiecto sub eo
opposito potest subiectum intelligi com-
plete sine repugnantia intellectuum non
sic proprium abest et hoc breuius exprimitur
sic accidens inest non perse uel non conuer-
tibiliter intelligendo inest ut prius dic-
tum est et iste est intellectus diffinitivus
Aristophanis et Aristotelem. et sic intelligendo
utraq; est conueniens. Contra istud
si hec diffinitio sit conuenienter data
ergo inest diffinitio perse ergo accidens
perse adest et abest ergo perse adest et si hoc
ergo non potest abesse. Secunda pars per
quia a copulatio tunc ad alteram partem. Et
similiter potest argui quod omne accidens ab
est per hoc medium omne accidens perse adest et abest
perse abest et sic non adest. Item omne accidens necesse
est quod inesse est de essentialiter accidentis hoc omne accidens
necesse est accidens quod omne accidens necesse inesse mi-
nor patet quia hec est necessaria omne ac-
cidens est accidens quia peritur idem de
se ergo est vera cum modo necessitatis.

Ad primum istorum dicitur quod non sequi-
tur perse adest et abest ergo perse adest hoc est
fallacia a se quid ad simpliciter sic non
tenet contingens necessario est contingens
ergo contingens necesse est. Contra a
genere posito sub omnia tenet ad genus
simpliciter ut sequitur animal rationale ge-
nerale sed istud totum abest et est loco diffe-
rentie respectu huius adest ergo pars
bona. Potest igitur dici quod pars est aliquo
modo bona hoc antecedens et consequens
est distinguendum sibi propter et divisionem

quia perse potest determinare inherens et
sic est utraq; vera uel inherens et sic utra-
que falsa. Et istomodo non ponit perse in diffi-
nitione accidentis hoc est dictum quod illud
predicatum adest et perse inest huic subiecto
accidens sed idem predicatum si adest determi-
natum per perse non inesse illi subiecto. Ad
secundum dicitur similiter quod tamen minor
quod potest est vera ut necesse determinat inhe-
rentiam aliter non. Ad primum argumentum
principale patet qualiter ibi ponit genus
et omnia et qualiter per totum copulatum est alio
circulocutum. Ad secundum patet qua-
liter sumitur ibi adest ut est nomen secun-
de intentionis. Ad aliud principale patet
quod quolibet accens quod non est proprium adest et ab
est sibi intellectum ita quod sibi potest intelligi sibi
ei opposito. Ad aliud de corruptione
dicitur quod adest per corruptionem et sibi quod est in eo
quod manet in transmutatione ut sibi et illud non
corruptum. Contra si sit in illo uti sibi tunc
est corruptum et sibi igitur non adest preter corruptionem
sibi dicitur quod si adest tunc est formaliter accens
ei hoc non oportet quod sit corruptum ei quod ei dicitur cor-
ruptum quod denotat ab ea et illud non est ei sibi
et vltima ita est in accidentibus sibi non denotantibus
hoc alia a sibi sic locus est corporis locantis ut
accens hoc non est locus corporis locantis hoc est
locus corporis locati passio vero locan-
tis ut dicitur 4° philosophi sic actio est patientis ut
sibi hoc non est actio patientis quod non denotat sibi
suum hoc aliud. Aliter dicitur ad primum quod adest per
ter sibi corruptionem. id est sibi potest intelligi sibi
eo et ei opposito sibi destructione sui intelle-
ctus et sibi repugnantia intellectuum. Ad ul-
timum dicitur quod si accens abest sic hic sunt non
sequitur ipsum non esse quod illud sic intelligitur quod sibi
potest intelligi sibi opposito accens. unde ex hoc non
sequitur quod non sit. Contra per Aristotelem. licet per unum
correlatio non potest diffinitive sciri sibi alio
sibi et accens sunt correlata ut dicitur sibi op-
ponendo igitur sibi non potest complete intelligi sibi
accens igitur non potest intelligi sibi opposito ac-
cidens. Item intellectus solus vobis est hoc non
est verum sibi esse sibi accens et ei opposito quod
non est intelligibile minor pars quod veritas est ade-
quatio rei ad intellectum hoc non est ita in re.

Ad primū istorū dicitur q̄ subiectū
est relatiuum per accidens quia aliud
dicitur ad ipsum et de illis non intelligi-
tur dictum Aristoteli s̄ tantū de relati-
uis perse quia scibile potest agnoscī n̄
cognita scientia cum sit naturaliter p̄
us ea. Si diceretur preter subiecti cō-
ruptionē idest eius cui talis intentio
inest illud nō valet quia illud est res p̄
me intentōis et ita incōuenienter si dis-
finitione alicuius secunde intētionis
poneretur. Ad aliud dicit q̄ prima
ppositio vera est de habitu p̄ncipiorū
qui dicitur intellectus qui distinguit
contra scientiam que est p̄p̄e habitū
p̄clusionū demonstrationis. Alius
potest dici q̄ intellectus intelligens sibi
iectum esse sub oppoito talis accidens
insepabilis est falsus sed nō intellectus
intelligens sibi sub oppoito talis acci-
dentis qui est simplex non p̄ponēs uel
diuidens et tantum circa cōpositionē
et diuisionem est veritas uel falsitas.

Tertio mō dicit q̄ sibi nō vere pōt
intelligi sub oppoito accētis insepabi-
lis tñ vere pōt sic intelligi sine repug-
nātia intellectuum quia si sicut intelligat
nō est repugnantia intellectuū. Ad
quoddā argumentū sup̄ius factū sc̄z
intentio cui inest necessario inest. Si
co q̄ illō p̄cludit q̄ accidēs necessario
inest ut necessario determinat inherenti-
am nō inherēs.

Expliciunt vniuersalia.

VERITUR
vtrū liber predica-
mentorū sit de
vocibus decem
p̄ma genera rerū
significantibus
sic quia hoc
dicit Boetius.
Item hic deter-

minatur de vniūoco equiuoco et de no-
minatiuo que tantū sunt vniūcie vocis
significantis quia nulla res nullus etiam p̄-
ceptus est equiuocus quia ubi dicitur
cōceptus ibi est vniūcatio. Item
hec omnia diffiniuntur per dicuntur.

Itē in prima diuisione dicit eorū
que dicuntur. similiter inferius dicitur
q̄ singulū incomplexorū aut significat
s̄bam et. s̄ dicibile incōplexū significa-
re est p̄p̄um uocis significātis ergo
illud est subz et ita maxime decē voces
decē genera rerū significantes quia tā-
tum hic de illis agitur. Itē uel logica
est scientia realis uel fmocinalis non
realis manifestū est ergo fmocinalis
igitur quelibz eius ps est de voce signi-
ua et ita ista ps eius que est prima de
voce signante cōceptū simplicē sicut lib-
p̄iermēias est de uoce significāte con-
ceptum p̄positū. Ad oppoītū logi-
ca est de secundis intētionibz applicat
p̄mis ergo de uocibz nō est aliqua ei⁹
pars. Item illud de q̄ hic agitur ē
p̄se pars subiecti p̄siderati in libro per
iermenias et illud est pars eius quod
consideratur i libro p̄iorū quod est sy-
logismus sed illud omnes suas p̄pas
passiones habet sibi inherentes ut ma-
nifestū est nulla uoce existente nec pos-
sibili esse igitur similiter enunciatō ha-
bet suas ergo vtrumq̄ illorum est na-
turaliter prius uoce significatiua et q̄
hic consideratur est naturaliter prius
vtrōq̄ istorū sicut pars integralis
toto q̄ quod hic p̄o p̄siderat nālū ē p̄o

quacunque voce significatio ergo non est hic secundum vocem signatam quod dicitur. Item nulla proprietas uocis significatiue hic ostenditur de ea nec in aliquo parte logice quod dicitur.

Ad ista duo potest dici quod esse ex tribus terminis est passio syllogismi ut est in uoce sicut verum uel falsum significare est passio enunciationis et sic de ceteris passionibus huiusmodi. Contra autem syllogismus in mente est syllogismus et enuntiatio in mente est enuntiatio aut non sic ergo habet passionem syllogismi et enunciationis absque hoc quod proferantur si non ergo habet demonstrationem in mente non habet demonstrationem nisi proferat et ita non est sciens nisi proferat quod manifeste est falsum. Ad questionem dici potest quod iste liber non est de decem uocibus ut de primo libro nec aliqua pars logice est de uoce quia omnes passiones syllogismi et omnes partes eius possunt sibi inesse secundum esse quod habeat in mente et si non proferantur ut in ductione patet si est de aliquo potest quod respectu uocis significatiue tamen habet rationem significati. Ad auctoritatem Boetii dici potest quod intellexit passionem per actiuam sic de decem uocibus decem genera rerum significantibus id est de decem generibus per decem uoces signatis et quod illud sit verum in solutione sequentis quoniam dicitur. Ad secundum potest dici quod uniuocum et denotatum primo sunt oratione predicati quod secundum se est conceptui non primo uoci significati de equoco autem determinat propter oppositionem eius ad uniuocum uel quia equiuocum equocat est conceptus licet non equocu equocans uel quia est conceptus in quantum significatur. Ad tertium dico quod ibi ponit dicuntur ut ostendat se non assignare veras diffinitiones istorum equocorum dicitur. que est per genus et orationem si tantum per rationem exprimentem quid dicitur per nomen. Ad aliud dico quod in secunda diuisione dicitur Alii. eorum que sunt sicut igitur ex illa non sequitur secundum huius libri esse aliquid reale cui pro se conuenit esse sic nec hic sequitur subiectum esse uocem

cui per se conuenit dici. ideo dico dictum tur. id est conceptum et sunt in secunda diuisione sumit per eodem sunt secundum rationem.

Ad aliud de incompleto dico quod illud primo conuenit conceptui simplici uoci uero significatiue ex consequenti si quod sub hoc sit incompleto magis stat quod sit conceptus quam uox. Ad aliud de significat dico quod ad illud non sequitur secundum huius libri esse litteram ut nec uult Boetius littera tamen inter quatuor que numerantur principio piermenias est tamen si gnatum et non signatum. Ita nec sequitur secundum hic esse uocem ex hoc medio significat quia illud est nimis eodem mediis passio enim signat rem tantum uel stat secundum hic esse conceptum. Ad aliud dico quod logica non est scientia realis nec secundum motum quia nec secundum motum nec secundum motum passionem considerat nec suum subiectum rationem secundum motum imo quod ista diuisione sit insufficientis sic ostenditur medium inter rem et secundum motum uel uocem est passio ergo sicut est aliqua scientia per se de rebus aliqua per se de uocibus significatis ut grammatica rethorica que considerant passiones uocis in quantum uocis. id est congruum et ornatum. Ita potest aliquis scire esse per se de conceptu et hec est logica uel per se debet dici scientia rationalis non tantum quia tradit per rationem sicut quilibet alia scientia si cum hoc est de conceptibus formatis ab actu rationis si ab aliquo dicatur logica esse scientiam secundum motum ut uidetur ex interpretatione nominis intelligendum est quod multum conuenit cum sermone propter duo primo quia conceptus est immediatum significatum per uocem de quo conceptu est logica. secundo quia passionem conceptus insunt uoci significatiue sicut incompleto et complexum significare uerum uel falsum ut signo per naturam significati. Ad aliud quod tangitur respondendo ad argumenta in contrarium facta determinis et significare uerum uel falsum potest dici quod terminus uel est idem quod uox significans conceptum simplicem

et tunc non est syllogismus ex tribus terminis nisi prolatis uel uerius terminus significat idem quod conceptus simplex quia transmutatur a geometria ad logicam ad significandum ut indiuisibile in propositionibus quod potest esse in mente et tunc omnis syllogismus placet et non placet est ex tribus terminis. Similiter significare verum uel falsum conuenit enunciationi sed non ut est vox significans conceptum sed ut conceptus significat rem. Item hic in commento super principium huius dicit Boetius quod voces significatiue unomodo considerantur ut imponentur ad significandum. secundum modo ut eis significatiuis insunt proprietates eate ab intellectu. primo modo considerantur in logica. secundum modo in grammatica. secundum hoc igitur primum subiectum logice esset ponendum uocem significatiuam et sic subiectum primum huius libri est vox significans conceptum simplicem et maxime decem uoces decem rerum genera significantes quia ad illas omnes alie reducuntur. Contra hoc cognito uno correlatiuorum diffinitum necesse est cognoscere alterum per Aristotelem in predicamentis capitulo de relatione ergo syllogismus considerat uocem in quantum est significatiua rei oportet enim diffinitum cognoscere rem quod non uidetur pueniens. Item omnis vox significatiua in genere uocis significantis est singularis ergo nullius ad alium est ordo ergo non magis alie uoces significatiue ad ista reducuntur quam ista ad alias. Ad primum istorum potest dici quod vox non est primum signum rei sed conceptus quem oportet logicum considerare non ut primum subiectum sed propter cognitionem primi subiecti. Contra conceptus est ulterius signum rei igitur adhuc sequitur quod oportet rem cognosci. Istud argumentum non est tantum contra Boetium sed etiam contra dicentes logicam esse de conceptibus. Et ideo potest dici quod non oportet propter unius relationem cognitionem alterum cognosci quantum

tum ad omnia que sunt in se sed tantum quantum ad illa que insunt ei in quantum refertur ad aliud hoc autem modo non est inconueniens rem cognosci in logica in quantum est significatum per conceptum. Ad secundum dici potest quod licet in genere uocis non sit aliquis ordo inter uoces significatiuas tamen in quantum significant conceptus inter illas est ordo sicut omnis propositio in genere propositionum est singularis tamen alia est singularis alia uniuersalis ratione conceptus significatiui etc.

Veritur utrum iste liber sit de x. predicamentis ut de subiecto quod non uidetur quia scire est re per causam cognoscere per Aristotelem primo posteriorum ergo omne scibile habet causas sed ista decem non habent causas ergo de eis non est scientia probatio minoris quia causa naturaliter prius est illo cuius est causa sed istis nihil naturaliter est prius cum sint prima. Item unius scientie est unum subiectum ista decem non sunt unum subiectum quia nec unum diffinibile cum ergo hec scientia sit una non erit de istis decem ut de subiecto.

Item de istis est scientia realis non ergo logica consequentia patet per Aristotelem 3. de anima scientie secantur ut res si logica est diuersa ab omni scientia reali ergo subiectum eius a subiecto cuiuslibet scientie realis est diuersum probatio antecedentis. tum quia de istis terminat metaphisicus ut patet quinto et septimo metaphisice tunc quia ista sunt res prime intentionis probo quia impossibile est aliquid secunde intentionis predicari per se de re prime intentionis sed ista decem genera generalissima predicantur per se de rebus prime intentionis. Est enim hec uera per se homo est substantia ergo ista sunt prime intentiones ergo omnis scientia de istis est scientia realis. Ad oppositum est Aristoteles determinans hic de x. generalissimis intitulatur similiter liber primorum. Ad questionem dicitur quod prima

dupl'r possunt considerari. vno modo inquantū sunt entia. alio modo inquantū considerantur a ratione siue inquantū aliqua pprietas ab intellectu causata eis attribuitur. **P**rimo modo de eis considerat metaphi. s'm. n. p'mū eius ē ens inquantū ens. Secundo modo hic de eis consideratur onduntur enim de eis passiones sibi inherētes inquantū sunt g'nalissima ut de s'ba vniuoce p'dicari et non esse in subiecto et videri h' aliquid sig're. Similiter de alijs generib' determinat s'm tales rōnem quia inquantū talia in suas diuiduntur species et ille ulterius in alias et nihil ē super ea quod d'scēdit in illa p' diuisionem patet in istis inquantū sunt generalissima in e'as has passiones. s. diuidi i species et multas habere spēs subalternas et non habere genus superueniens quare tales pprietates determinantur hic si vero de aliq'bo alijs que istis g'nalissimis insunt inquantū sunt entia hic determinatur hoc nō est p'ncipale ad p'positū sed ad maiorez manifestatiōez istoz q'tum ad p'dicata int'etōnalia s' cū ista decē nō sint v'nū s'm vni' sciētie realis. s. metaphice nisi inquantū est in istis v'nū p'mū ad quod oia alia attribuntur ut habetur q'rto metaphice s' inquantū a rōe p'siderant. nullū est ad q'd attribuant quō sunt v'nū s'm et o'z dicere q' maior est v'ntas eoz i aliqua p'p'etate ab intellectu cāta q' inquantū sunt entia et ita cū hec scia nō sit vna v'ntate analogie o'z assignare aliq'd it'etōnale q'd sit istis cōe et p'mū s'm q' de solo tali p'se p'siderat logic' illō aūta q'busdā pōitur ens icōplexū dicibile ordiabile in g'ne oibus cōcessis p'us naratis i pōne. **C**ōtra hoc vltimū pōt argui lic' es non puenit vniuoce o' entī extra aiaz g' multo magis nō est vniuotuz entī ex aiaz et entī a p'sideratōe intellectus cāto quilla plus v'nt' g' uel hic accipit ens p' ēte ex aiaz uel pro ente rōis: si p'mo modo seqntur duo iconueniētia. s. q' s'm q'd

ponitur nō sit vniuocū. et p'nd q' hic p'siderant c' op'positū sustinē it'edit. **S**ecū dū q' s'm hic sit ens paccūs q' p'positū ex re p'me itentōis et re secūde q' nō faciunt v'nū p'se. de ente aut paccūs nō est scia p' **A**z. 6° meta. Si v'o p'ente rōnis seqntur q' est nugatio q' alia addita icludūt ens sic sūptū et ita ē nugatio.

Ite ut dicibile itelligit p' significabili p' s'monē onfuz ē in soloe qōnis p'cedētis illud accidē s'bo h' libri aut dicibile sumit p' p'dicabili et tūc addēdo i p'plexū fit nugatō et itez fit nugatō addēdo ordiabile i g'ne p'ba' p'mi q' p'pō nō p'tur nec aliq'd p'plexū i q'tū cōplexū p'batō secūdi p'bile icludit ordiabile in g'ne uel ecōueoso q' ex h' q' aliq'd ē p'edicabile ut hic **A**z. loq'tur ordiat ad aliud s'm sub uel sup. **A**d h' vltimū q' idiuia i g'ne sūt ordiabilia n' t'n p'bilia et g'nalissima dicūtur p'bilia nō t'n i g'ne ordiabilia iō neutz istoz reliquū icludit. **C**ōtra tūc ens ordiabile ē. nō puenit g'nalissimis de q'bo t'n maxie hic agitur g' illud nō ē s'm si ponit pro s'bo t'n ens icōplexū uel t'n ens dicibile uel tantum ens in g'ne ordiabile. **C**ōtra qōlibet ē p'ma rōnuz factaz contra pōrez pōnez et p'mā pōem simul et contra oēs istas tres q' q'dquid istoz ponatur s'm illud excedit oia decē p'dicamēta quod uidet incōueniēs. Si etiaz ponat t'n p'dicabile illō idē est q' v'le g' idē ē s'm huius libri et **P**orphiry q'd est incōueniēs et excedit decē p'dicamēta. **N**ō dici pōt q' hic p'sideratur de decē p'dicamētis inquantū aliquid a ratione cātuz eis attribuit quia al'r nō possunt a logico considerari et illomodo non habet t'n v'ntatē analogie: sed etiā vniuocationis et illud vniuocum istis illo modo est aliquod intentionale quod est hic primū subiectum et illud potest nominari predicamentum uel generalissimum quia omnes p'p'etates que p' se de istis determinantur hic determinantur de eis in quantum habent

habēt rōez generalissimi uel pdicamēti

Contra tunc determinaretur hic de
sua quantitate &c. tantū paccidens: qz
tantūmodo fm aliquid ei inest pacci-
dens. s. fm aliquod intētionale qz nul-
lū tale potest eis inesse per se. Item
nulla passio est hic oñsa & pdicamēto
uel gñalissimo fm suam rōnez ergo il-
lud nō est sōm. Itē subm hic nō cō-
uenit omni cōceptui formato a primo
a ctu rōnis sicut subiectū libri pierme-
nias cōuenit oī cōceptui formato a 2°
actu rōnis quod uidetur incōueniens:
quia simlir uidet iste liter esse de cōcep-
tu simplici icomplexo sicut ille de com-
plexo. Itē cū gñalissimū uel pdica-
mentū sub vli contineat seqtur hanc
sciam libro Porpbiū subalternari qz
sicut subm ad sōm ita sciētia ad sciam:
s illud uidet incōueniens. Ad pmū
illoz dico q nō est incōueniēs illa tñ
paccidens a logico plderari quia me-
taphicus pse considerat. Ad secūdū
dico q in quantum aliqd intentionale
vniuocū hic determinatur de suba & quā-
titate inquātūz habēt rōnez gñalissimo-
ruz intantū illud oñditur de pdicamē-
to siue gñalissimo pmo ut diuidi i spēs
nō habere genus supraueniens & vni-
uoce pdicari qō oñditur de suba & sup-
ponitur cognitū de alijs i hoc q aliqd
vniuoce oñditur de multis subiectis n̄
pmis in hoc oñditur de pmo subiecto.

Ad tertiu potest dici q enūciatio ē
pmū subm libri piermenias que nō di-
citur formali pdicatione de omni con-
ceptu formato a secūdo actu rōnis sed
alia reducuntur ad ipm ut oratio impa-
tiua sic oīs conceptus simplir reduci-
ad aliquod pdicamētoz. Ad qrtūz
pōt dici q licet subm sit sōm nō tamen
hec sciētia sumit sua pncipia ex illa & iō
alterz deest quod requiritur ad subalter-
nationē sciētiay. Ad pmū argumē-
tū pncipale dico q licet istoꝝ in se non
sit causa aliq tamen respectu suarum
passionū habent causaz precipue respe-

ctu passionū intensionaliū que insunt
eis inquantū a ratione considerantur
& cū dicitur nihil est nāliter pus verū
est in se tñ rōne inherētie passionis i
tēdalis pōt nāliter eis aliqd esse pus.

Ad secūdū patet q pmū subiectū
hic est aliquid vniuocū istis decem ut
pdicamentūz. Ad tertiu patet quia
que metaphicus pse considerat hic p-
accidēs plderantur quia hic pse consi-
deratur aliquid intētionale applicabile
eis que metaphicus pse considerat.

Veritur de supposito in dicta
solone. s. an aliquid istis gñ-
lissimis sit vniuocū & pmo qri-
tur an aliquod pdicamentū itētionale
sit istis vniuocū. Q nō uidetur quia si
sic tunc illud esset pus & cōi istis & ita
hec nō essent generalissima & pma ge-
nera quod est contra Boetiu. Itē
si aliquid eēt eis vniuocū cū sint diuer-
sa inter se essent aliquid idest entia ergo
dñtia pna patet p diffōnez dñtiūz s
metaphice poitaz pns est falsūz quia p-
dicamēta sunt fm se diuersa & nō inter
se dñtia qz tūc essent species. Itē
intentio causatur a re igitur vnitās in-
tentionis ab vnitāte rei sed nulla res
vniuoce cōuenit istis ergo nec aliqua i-
tentio pma propositio patet quod enīz
est in intellectu & nō est a re est figmē-
tum cuiusmodi non est aliqua intentō

Item nullūz vniuocum est de nomi-
natiūz s pdicamentū intentionale
tantum de noiatue dicitur de istis decē
que sunt res pme intentionis ergo ni-
lum pdicamentum intentionale est
istis vniuocū probatio maioris. tum q
vniuocum distinguitur hic contra de
nominatiuum sicut contra equiuocūz
tum quia inferius dicit Aristotiles ca-
pitulo de substātia q quedaz predican-
tur fm nomen & nō fm illius nominis
rationem puta concreta siue de noiatu-
ua exemplificando de albo. Ad op-
positum aliquod intentionale dicitur
de istis. x. s. nom & eād rōez q vniuoce

p̄na p̄z p̄ diffōez vniūocōz p̄bō aūtis
q̄z s̄ba ē genus q̄ntitas ē ge². Item
s̄ba p̄dicatur d̄ pluribus sp̄z d̄ntibz in
qd̄z quātitas s̄it quare genus d̄ istis
f̄m nomen z diffōez p̄dicatur. Ita
p̄t argui d̄ multis intentiōibz inherē
tibus istis z sub eis contentis ut sp̄s
homini z albedini. Itē sola diuersi
tas in mā accidentalī nō diuersificat il
lud cuius est species quia d̄ntia specifi
ca est differēcia formalis s̄ intentio
applicata rei vniūz ḡnis z alterius t̄m
habet d̄ntiam penes materiāz peracci
dens ergo nō differt a specie ex hoc q̄
inest istis ergo nec tollitur propter il
lud vniūocatio quia quod nō tollit vni
tatē f̄m speciē nō tollit vniūocationē
p̄ma p̄positio patet quia circulus aure
us z circulus eneus nō differūt specie z
ratione patet quia talis d̄ntia cum eo
cui addit nō facit nisi ens peraccidens
quod nō est natū esse species generis
mior patet quia nulla intētio inest rei
p̄me intentionis perse ut ostensum est
p̄us sed sola diuersitas hic z ibi penes
res p̄me intētionis ergo tantū penes
materiā accētales. Ad q̄stionez di
cendū q̄ aliquod intētionale vniūocū
potest applicari rebz omniū generz q̄z
diuersitas in rebus p̄me itētiōis inter
se nō impedit ipas ab intellectu posse con
cipi p̄ eūdē modū cōcipiēdi. Intētiōes
autem omnes eis attribuuntur inquā
tū ab intellectu concipiunt z ideo intē
tiones eēdez specie possūt diuersis re
bus attribui. Ad p̄mū argumentū
dici potest q̄ sunt p̄ma z cōillima rez
genera non intentionū. Ad secundūz
similiter dico q̄ nō sunt differentia q̄z
nō sunt aliquid idē entia. i. aliqua res.
Vel aīr ad utrūq̄ q̄ licet sint cōillima
z p̄ma p̄t tamen aliqd idē inēē omni
bus illis d̄noiatue quod nō debet dici
p̄us uel cōius illis nisi essencialiter d̄
eis diceretur. Sic ad secundū q̄ nō
sunt eēntialiter aliquid idē ideo nō se
quitur ipa esse d̄ntia hoc quodāmodo

apparet ubi minus uidet. s. in accētibz
realibz quia albū vniūz significās dicit
d̄ superficie z d̄ hoīne que sunt duorūz
generz s̄ nō est oīno simile accēs enīz
reale tantū habet aliquid vniū pro pro
rimo subiecto ita q̄ nulli aliq̄ inest nisi
p̄ nafaz eius vnde aliud t̄m est eius su
biectū paccidens mediāte p̄mo subiec
to s̄ accidens intentionale potest eque
p̄mo inesse rebz oīm generz z nulli per
aliud. Ad tertiū dico q̄ res nō ē to
ta causa intentionis sed t̄m occasio in
quantū. s. mouet intellectū ut actu con
sideret z intellectus est p̄ncipalis cā.
ideo mior unitas sufficit in re q̄ sit vni
tas intētiōis quia sufficit intellectui
ab aliquo extrinseco moueri ad cāndū
multa p̄ considerationez quibus non
conespōdent inexistēdo aliqua i re s̄m
pliciter sicut albedo significat p̄modū
p̄se stātis z per modūz habitus f̄m qd̄
utrūq̄. n. attribuit intellectus modum
scz habitus z perse stantis simpliciter
sicut hoīni z utrūq̄ est simpliciter no
men s̄ tamen vtrūq̄ est aliquid cone
spōdens illi modo s̄ nō ita vere sicut
causate intētiōi ab intellectu moto ab
illo extrinseco. S̄it intellectus con
siderans rem per illam vnam speciē
p̄t millesies reflectere se supra suam
opationē p̄siderādo z quelibet p̄sidera
tio est aliquid nihil habēs extrinsecuz
sibi cōrespondens nisi tantū primū ob
iectum p̄ occasione inquantū illō mo
uet p̄mo intellectū ad considerandūz
s̄ d̄ hoc dictūz est in libro Porphyry
Ad quartū dico q̄ aliud est dicere
aliquid vniūocū predicari d̄ multis z
esse vniūocū predicatūz d̄ multis d̄
nomiatūz enīz p̄mō modo est vniūo
cum. secundo vero mō nō vt ostendit
ratio vnde cōcedenda est cōclusio scz
q̄ nullūz p̄dicatum intētionale est vni
uocum p̄dicatū d̄ rebus p̄me intētiō
nis sed aliquod intentionale vniūocū
in se p̄dicatur d̄ istis licz nō vniūoce s̄
d̄ hoc magis postea dicet.

Veriſ vtz ens ſit. x. pdicamē
vniuocū videtur q̄ ſic p media
logicalia. Et hoc ſic i equivo-
cis nō eſt contradictō p Arito. in elē-
cis ſ hie eſt pdictio ſor. eſt ens ſor. nō
eſt ens ergo ens eſt vniuocū. Itēz
nullū equocū eſt determinabile p aliq̄
additūz ad aliquod equiuocatorū quia
quodlibz illorū actū i portat ſ ens p ali-
quid additū eſt determinabile ad vnum
pdicamentū ut cum dicit̄ ens absolu-
tum uel ens pſe contrahit̄ ad ſbz q̄ n̄
eſt equiuocū. Itēz ſeq̄tur hō eſt ſbz
q̄ homo eſt ens quia aſs non pōt eſſe
vex ſine p̄nte ſed in equiuocis non eſt
p̄na ergo &c. Itē ſi ens eſt equo-
cū ergo aliquo modo hec eſt vera ſbz
eſt nōens & ſeq̄tur ergo ſubſtātia non
eſt aliquid q̄aliquid nō eſt cōi? ente &
ſeq̄it̄ ergo ſubſtātia eſt nihil q̄ hoc &
ſeq̄ns aliquomō eſt vex quod videtur
incōueniens q̄ tunc nō peccaret ratio
p̄menidis in p̄mo pbicorū in hoc q̄ ac-
cipit iſtā nonens eſt nihil quod videt̄
eē cōtra Arito. Itē pdicari i quid
eſt ratio vna p̄ueniens enti ut dicit̄ de
oibus iſtis ergo illō quod dicitur iſtis
eſt vniuocū quia rō ſub qua aliq̄d dicit̄
nō eſt magis vna eo quod dicit̄. Itē
poſſibile eſt uniuocū tū quia habens &
tradietōem tū quia eſt p̄ns ad neceſſe
quorū vtrūq̄ patet 2° p̄iermenias ſed
poſſibile nō videtur cōius ente ſ h̄ mius
cōe cum ens diuidatur p̄ actum & po-
tentiam ergo multo magis ens ē vni-
uocum. Itē ois diuiſio incipit ab vno
ſ ens diuidit̄ in hec decē 5° metaphice
ergo eſt aliquid vnū in iſtis. Itē
ois multitudo debet reduci ad vnitatē
p̄auctorē de cauſis ſ ſbz & accidēs ſūt
mul a q̄ diuerſa ut patet p Aritoſile
4° metaphice dicentē q̄ oē ens ſuffici-
enter diuiditur in idem uel diuerſum
ergo iſta mltitudo reducitur ad aliq̄
vnūz ſed illud nihil videtur niſi ens q̄
&c. Itē ſm A. 7° pbicorū ois com-
patio eſt ſm aliquod vniuocū ſ ſm ēs

eſt compatio q̄ &c. probō mioris tūz q̄
dici? q̄ accidēs eſt minus ens & poſſit?
ens ſbz tū q̄ dicit̄ 2° meta unūq̄q̄ ſi
cut ſe habet ad eſſe ſic ſe habet ad veri-
tatem & ibidez probāt̄ principia ſem-
piternorū eſſe veriſſima ſiue maxie vā
ex quo ſequitur q̄ ſint maxime entia
ergo ſm ens eſt compatio. Itē
vnus ſcientie vnū eſt ſubiectū vniu-
cū ſed ens inquantū ens eſt metaphi-
ſice ſubiectū ut determinat̄ Arito. q̄to
illius ergo eſt vniuocū probatio maio-
ris tum quia de ſbo ſiunt demonſtrati-
ones in demonſtrationibz aut optet eſſe
aliquid cōe vniuocūz p̄ Aritoſilem
p̄mo poſteriorū & p̄az infra i demonſtra-
tionibus non accidit equiuocatio tūc
quia de ſbo optet p̄ecognoscere ante
demonſtratōez quid eſt equiuocū non
habet quid eſt quia nec diffinitionem.

Itē in ſcōo metaphice arguit̄ prin-
cipia ſempiternorū eſſe veriſſima quia
ſunt cauſa effectus vniuoci vt veritatē
inalijs tunc veritas uniuoce ineſt cau-
ſis omibz & cauſatis ergo entitas p̄
Arito. ibidez unūq̄q̄ ſicut ſebēt
ad eſſe ſic ad veritatē ſ omnia uel ſunt
cauſe uel cāta ergo oibus eſt ens vni-
uocū. Itē 4° metaphice ponitur
iſtud eſſe primū principū ſez non con-
tingit idem ſil' eſſe & non eſſe & certifi-
mū oīuz p̄ncipiorū ſ ſi ens eēt equocū
eſſet hoc p̄ncipiū dubiū propter multi-
tudinē terminorū ergo aliquid aliō
certius eo cuius termini nō eſſent mlti-
tiplices hoc eſt incōueniens ergo ens
nō eſt equiuocū. Itē vnus potentie
cognitiue eſt unū obiectūz p̄mū i gñe
ſ ens inquantūz ens eſt obiectū p̄mū
intellectus p̄ A. uicennā igitur ē uni-
uocūz maior patet inductione & rōne
quia potētia cognitiua nata eſt p̄fici
per ſe per formā ſui per ſe obi ſed vnus
potētie non ſunt per ſe diuerſe forme
gñe p̄ſe p̄fectiue q̄ eidem potētie cog-
nitiue non cor̄pondēt diuerſa genē
pro obiecto. Itē A. uic. dicit q̄ ēs

nec dicit s̄bam nec acc̄is sed qui dicit
 equocū dicit alter significator quia
 equocū nullū intellectū p̄stituit nisi al
 terius siḡtor igit̄ ens nō est equocū
 Itē ens ip̄onitur ab una ratione ut ab
 actu eēndi ḡ significat vnū. **Ad oppo**
sitū est Por⁹ dicens si quis oia entia
 vocet equoce nūcupabit. **Itē Ar.**
 in p̄ncipio p̄dicamentorū singulū incō
 plexorū aut significat s̄bam aut q̄tita
 tē zc. sed si ens significaret aliq̄ cōe
 istis nullū illorū significaret quia quod
 significat sup̄ius nō significat inferius
 sub p̄p̄a rōe ḡ nō esset ens icōplexum
 quod est incōueniēs ergo zc. **Item** si
 ens sit vniuocū istis tunc esset gen⁹
 istorū z ita hec nō erunt decē genera p̄
 ma s̄ eēt unū ḡnalissimū primū probō
 p̄me p̄ne oē vniuocū dictū de multis di
 citur de illis sub rōne alicuius v̄lis alr
 illa quicq̄ vniuersalia nō sufficienter di
 uiderent p̄dicare de multis sed ens si
 eēt vniuocū nō posset dici sub rōne spe
 cieī sp̄alissime quia hec nō sunt singla
 ria nec sub rōne d̄ntie quia nullū eorū
 distinguit d̄ntia aut̄ est qua differunt
 a se singula nec p̄p̄y nec accidētis qz
 ens predicatur in quid p̄ Aristo. q̄rto
 metaphice hec duo nō igit̄ si sit vni
 uocū erit genus respectu illorū z ex hoc
 p̄nte nō tantū seq̄tur incōueniens sup
 positum. s. q̄ illa nō sunt ḡna p̄ma s̄ etiā
 est contra Aristo. 3. metaphice qz ens
 est de intellectu cuiuslibet z genus non
 est de intellectu d̄ntie ḡ zc. **Silr** si hec
 x. haberent aliq̄ vniuocū p̄tū i quid o
 eis per illud nō distingueret z manife
 stū est igit̄ q̄ aliquid sup̄additū vnū q̄
 qz differt ab alio quidqd sit illō seq̄tur
 hec eē d̄ntia z nō s̄m se diuersa qz sūt
 aliquid idē entia qd̄ ē **Ar. 4. meta.**
 seq̄tur etiā hec sp̄s eē quia oē p̄positūz
 s̄m rōnez ex aliquo cōi dicto de se i qd̄
 z ex aliquo formali sup̄addito ē prope
 diffinibile per illa diffinitio aut̄ p̄p̄ie
 solius sp̄ei est p̄ Ar. 6. topicorū. **Itē**
 si sit cōe istis cū hec differat z n̄ pens

quero de addito in hoc z isto aut ē ens
 aut nō ens si ens igit̄ ens est de eius in
 intellectu ergo addēdo illud entī erit nu
 gatio z ens z illud sunt de intellectu c⁹
 libet p̄dicam̄ti ḡ in intellectu simplici c⁹
 libet p̄dicam̄ti est nugatio ergo in itel
 lectu cuiuslibet est nugatio quia in itel
 lectu cuiuslibet includit̄ aliq̄ p̄dicamē
 torū etiā in oī d̄ffōne erit nugatio sp̄
 resoluendo usq̄ ad genus ḡnalissimū
 ponendo rōnes p̄ noibz quod Ar.
 habet p̄ in cōuenienti 7. metaphi. hec
 p̄batio est generalis ad probandū oēz
 determinationē facientē vnū p̄le cum
 determinabili esse eē intellectu determinā
 bilis z ecōuerso de determinatōe nō faci
 ente vnū cēncialiter est hoc magis ma
 nifestū: si illud additū in quolibet pre
 dicamento sup̄ ens sit nō ens sequunt̄
 duo incōuenientia. **Primū** est quod
 quodlibet p̄dicamētū sit nō ens forma
 liter z ita oia inferiora erunt p̄se nō en
 tia quia oī inferiori p̄dicat̄ aliquod
 istorū. **Aliud** est q̄ de intellectu cuius
 libet p̄dicamētū sit repugnancia z ita o
 intellectu cuiuslibet ut prius deductūz
 est. **Itēz Ar.** q̄rto meta. dicit q̄ sic
 s̄be sepate sunt statim idē q̄ sunt. i. non
 p̄ formā aliquā aduenientē materie sic
 ens est statiz aliquod p̄ntorū ergo non
 p̄ d̄ntiaz additam igit̄ nō est cōe. **Itē**
 si ens sit vniuocū istis hec erit nugatō
 subst̄tia quāta hō albus z vlr addēdo
 accidēs subo qz aliquid idē icludit̄ p̄se
 in intellectu vtriusq̄ ergo faciēdo reso
 lutionē ponēdo ratiōes p̄ noibz aliqd̄
 idē bis diceret̄ z ita erit nugatio. **Silr**
 in oī d̄ffōne erit nugatio p̄pter idē
 quia in utriusq̄ d̄ffōnis intellectu iclu
 dit̄ idē. **Propter** hoc dicendū ē q̄
 ens nō ē vniuocū. x. p̄ntis s̄ quō se ha
 beat ad hec dubiū est utz p̄tur equivo
 ce uel analogice. **P̄nt** aut̄ analogia
 in uocibus propter uel quia significat
 unā rōnez p̄mo que in existendo diuer
 si mode cōuenit duobus uel pluribus
 que dicunt̄ analogata sicut hoc nomē

Analogia

causa et hoc nomen principium et multa alia
 nomina distinguuntur in quanto metaphisice
 signant unam rationem primo tamen illa est diversis
 secundum ordinem. Alio modo ponitur analogia in
 uocibus quia unum signum per primum per uocem et reli-
 quum per posterius cuius causa ponitur quia si
 significare sequitur intelligere quod igitur per
 primum intelligitur alio si significetur per eandem
 uocem per quam et illud aliud per primum signabitur.
 Tertio modo quia uox uni imponitur proprie
 et propter aliquam similitudinem ad illud cui
 primo imponitur transfertur uox ad signandum ali-
 ud sic est in secundo modo equocationis ubi est
 est quodammodo ordo in signando quia nunquam
 uox transfertur ad significandum aliquid nisi
 supponatur ipse ipse ponatur esse ad significan-
 dum aliquid prope et hec est significatio so-
 lum propter aliquam similitudinem eius ad illud
 cui primo imponitur. **¶** Voces analogice
 primo modo uidentur esse apud logicum sim-
 pliciter uniuocem quia genus secundum logicum est sim-
 pliciter uniuocum licet ratio quam primo
 significat diversis speciebus secundum ordinem con-
 ueniat. In omni enim genere est unum commune
 quod est mensura omnium posteriorum per **Ar.**
1° metaphisice forte tamen non est omnino simile de
 uocibus sic analogicis et de genere respec-
 tu specierum quia licet generis species inter se
 habeant ordinem secundum perfectius et imperfectius
 in eundo tamen in participando rationem generis
 non habent ordinem quia eque primo omnes participant
 nam generis nam eque immediate predicatur
 genus de primis speciebus diuidentibus ipsas
 tunc nulla est differentia in primitate inter istas per
 dicatōes albedo est color nigredo est color
 licet perpendendo albedinem et nigredinem in se
 albedo sit perfectior. **¶** Sed in uocibus
 que ponuntur analogice primo modo est ordo in
 ter participantia in participando illud sicut
 non est eque primo finis causa et materia nec for-
 te eque primo prietas et contradictio op-
 positio. **¶** Secundus modus analogie
 supradictus uidetur imponibilis quia contin-
 git ignorare simpliciter primum quam nomen im-
 ponitur posteriori quia posterius simpliciter
 potest esse nobis prius et ita primum intelligi et per
 signum. **¶** Si ergo secundo uox ista imponatur

priori simpliciter manifestum est quod non signatur
 per posterius illud cui prius imponitur quia
 illud semel signum primo igitur semper uox
 enim postquam imposita est non imitatur in sig-
 nificando illud cui imponitur igitur ordo
 rerum non concludit ordinem in significatione
 uocum. **¶** Ratio posita ad hoc non uidetur ua-
 lere quia significare non sequitur intelligere
 necessaria prius sicut effectus necessari-
 am causam quia aliquid potest intelligi prius alio
 tempore et natura nec tamen tunc signum non.
 necesse est ut intelligens uocem imponat
 ei quod intelligit sed adhuc est ad placi-
 tum ut imponat uel non sed ista propter signifi-
 care sequitur intelligere intelligenda est ut illud
 sine quo non quia non potest aliquid sig-
 nificari nisi intelligatur sed nec sequitur
 nectio nec quo ad consimile ordinem intel-
 ligendo et significando sed quod debeat uox
 poni analogica apud logicum. **¶** Terti-
 um modo uidetur probabilissimum quia aliter
 non uidetur differentia inter primum modum
 equocationis et secundum nam si uel utro-
 bius uox significaret plura eque primo uel
 si in secundo modo signaret et illud cui conuenit
 proprie tunc ille modus non uidetur esse
 equocationis quia illa uox esset simpli-
 citer uniuoca quia tantum unum signum
 nificans sed qualitercumque sit de modo ponendi
 analogiam nullus istorum modorum uidetur
 peruenire enti respectu. **¶** per dicantorum
 quod non primum probatur omnes rationes ad opposi-
 tum. Similiter non uidetur ista habere ordinem
 in participando ens quia de quolibet per
 dicatur in quod et per se primo modo et immediate. se-
 cundus modus non est possibilis apud logicum
¶ Tertius modus non est propositio quia hoc
 nomen ens non uidetur transferri a se ad
 accides propter aliquam similitudinem accidentis
 ad substantiam cum de utroque predicetur in
 quid per **Ar.** **4°** metaphisice et ita de neu-
 tro in parte. Similiter accidentia primum sunt
 in sensu quam substantia igitur et in intellectu
 igitur possibile est eis imponi nomen
 significans ipsa non per habitudinem ad substantiam
 et si accides significaret per hoc nomen
 ens ut attributum sibi igitur significaret

forte

forte

sub propria ratione quia ratio attributi est propria ratio accidentis igitur simpliciter est ens equocum sube et accenti quia utrumque signum sub propria ratione. **¶** Propter hoc dicendum quod hoc nomen ens simpliciter est equocum primo modo equocationis ad hec. x. genera propria precipue propter hoc ultimum quia certum est sub hoc signum sub propria ratione et accidens alio modo quia si sub ratione propria significet accens per hoc nomen ens hoc esset sibi proprium si sub ratione quod attribuit sube uel sub aliqua alia. **¶** Simili illa est propria ratio accidentis adhuc sequitur utrumque signum sub propria ratione. **¶** Intellegendum tamen est quod vox apud logicum simpliciter equuoca est quod scilicet equum prius importat multa apud autem metaphisicam uel naturalem qui non considerat vocem in signando sed ea quod significant secundum id quod sunt et analogia propter illud quod ea que significant licet tamen in quantum significant tamen in quantum existunt habent ordinem inter se ideo ens a metaphisico in quarto metaphisice et 7. ponitur analogum ad substantiam et accens quia scilicet hec que significantur in eendo habent ordinem sed apud logicum est simpliciter equocum quoniam in quantum significant per vocem equum prius significantur. **¶** Ad primum argumentum principale dico quod circa ens non est predicatio nisi facta distinctione uel supponendo ens accipi in affirmativa et negativa per eodem et hoc modo est predicatio in equocis quod tunc sumuntur ut uniuoca quod tamen per vnum significato. **¶** Ad secundum dico quod quantum est de utriusque monis non prohibetur ens per aliquod additum nisi equocum possit contrahi tamen per aliquid additum potest fieri uel esse actio quo ad utentes ut referant intellectus ad idem sicut nomina propria contrahuntur per cognomina supradicta quo ad usum loquentium non quo ad significationem vocis in se. **¶** Ad tertium nego omnem rationem ab ente ad aliquid et e converso nisi perfecta distinctio et sumpto ente per illo significato et tunc non est prope presentia substantia igitur ens est illatio eiusdem ex se. **¶** Ad probationem primum dico quod ans quod est simplex

potest esse verum sine parte multiplicitate ubi conloquens sumat in uno sensu quia ipsum ut multiplex nec est verum nec falsum sed distinguendum. **¶** Ad quantum dico quod hec est multiplex suba est nihil sicut hec suba est non ens et est vera in aliquo sensu quia suba est nulla quantitas uel non quantitas quod aliquid cuius negationem importat nihil non videtur esse comius quam ens cum exponat aliquid. id est aliquid res et res non est comius ente. **¶** Ad quantum patet quia prius in quid de substantia ita et quantitate inest enti sumpto equoce nec sequitur predicatum ita esse idem sic modus primum ut sepe dictum est quia ad unitatem speciei modi predicandi sufficit unitas proportionis in his quibus inest talis modus. **¶** Ad sextum dico quod possibile equoce est nomen primum intentionis siue ipsius et secundum primum modo significat potentiam uel ordinem ad actum et diuidit ens et est equuocum sicut actus in diuersis generibus. **¶** Secundum modo significat modum proportionis et istum modo est equocum et non est minus comius ente quod diuidit in. x. et dicameta et est uniuocum sicut cetera intentionalia hoc modo percedunt probationes de prima et contradictione hec distinctio pluries potest haberi quantum metaphisice capitulo de potentia. **¶** Ad septimum dico quod diuisio incipit a sic uno quali modo unius est diuisio. diuisio autem entis in. x. genera est diuisio unius non generis sed uocis in significationes et ideo incipit sic ab uno scilicet una voce. **¶** Ad octauum dico quod non omnis multitudo reducitur ad unum quod nihil sit illius multitudinis sicut multitudo primum cause et causatorum non reducitur ad aliquod unum ex illa multitudinem quia sic sequitur aliquid esse prius primo sed tota illa multitudo reducitur ad unum quod est aliquid illius multitudinis cui alia attribuuntur et ad primam causam ita in proposito multitudo sube et accidentis reducitur ad unitatem sube non autem alicuius quod sit extra hanc multitudinem. **¶** Ad illud de septio phibitorum dico quod Aristoteles intelligit ibi de probatione que est secundum aliquam naturam participatam

qz

perpende hoc scilicet

ab utroque extremo secundum magis et minus
quia magis et minus non faciunt equivo-
cationem sed talis comparatio non est
secundum ens sed comparatio que est secundum ordi-
nem aliquorum adinuicem est enim accens
minus ens suba. i. in essendo habet or-
dinem ad subam et hec comparatio non re-
quirit uniuocationem. ¶ Ad aliud ar-
gumentum de subiecto metaphice dico
quod ad unitatem scie sufficit unitas ana-
logie in subiecto ut determinatur, quarto
metaphice. scilicet quod omnia quibus puenit su-
biectum scientie habeant per se attributio-
nes ad unum primum in essendo et cognoscen-
do. Cum ostendit secundum esse necessario
uniuocum dico quod omnes ille auctori-
tates et probationes procedunt de subiecto
demonstrationis quando autem secundum scientie
est analogum de illo secundum se non sunt demonstra-
tiones sed non de primo ad quod omnia
alia attribuuntur quia ad determinandum
de multis analogitas sufficit determina-
re de primo ad quod omnia alia attribuuntur
ut dicitur in principio septimi metaphice. nec
est inconueniens de suba scie secundum se nullam
passionem ostendi quando est analogicum si ta-
men passionem ostendantur de primo ad
quod alia attribuuntur. ¶ Ad aliud di-
co quod Aristoteles inquit in ratione verum esse uniuo-
cum in principijs sempiternorum et ipsis sem-
piteris et concedo etiam quod verum quod
prosequitur entitatem rei in se sit uniuocum om-
nibus substantijs et ens esse uniuocum illi
sed ex hoc non sequitur ens esse uniuocum
decem generibus quia omnes substantie sunt in
vno genere quod accipitur in argumen-
to quod omnia sunt cause vel causa et illis ens
est uniuocum ergo omnibus. Dico quod causa
et catum verum et particulare et multe huius
modi ratione non tantum prosequuntur ens
secundum rationem eius communi sed in particulari ut
in eodem genere vel in eadem specie sicut in ge-
neratione uniuoca causa et catum sunt
eiusdem speciei. ¶ Unde ad formam argu-
menti dico quod dicitur de causa et cau-
sato est uniuocum verum est quando sunt ei-
dem generis non autem de omni causa et causato

quia non de suba et accidente. ¶ Ad aliud
dico quod principia cognoscimus in qua-
tum terminos cognoscimus ut dicitur
primo posteriorum et ideo illud principium
potest esse notissimum cuius veritas est notis-
sima cognitio terminis. unde certitudini
principij non repugnat multiplicitas ter-
minorum nec est aliquid certius habens
terminos non multiplices quia aliud non
est ita manifestum cognitio terminis. ¶ Ad
aliud concedi potest maior quia primum ob-
iectum intellectus potest univoce actu intelli-
gi ut intelligi quod non contingit de equoco qui
equoco nullus proceptus est id est sola vox
Ad maiorem vero quod primum obiectum intellectus
est suba quia ut dicitur Aristoteles in principio 7.
metaphice suba est primum omnium entium co-
gnitio quod non intelligitur de priorita-
te temporis sed nature scilicet quod cognitio
eius est perfectissima. ¶ Ad auctoritatem
Aristotelis potest concedi vera sic quod accipit ens
pro uno significato quod est primum. scilicet suba
Vel dicitur forte quod duplex est ratio a qua
hoc nomen suba imponitur scilicet subsistendi
et substantiandi ens autem imponitur ab actu ef-
fendi sed actus effendi uidetur ratio sim-
plicior quam actus substantiandi et ideo ens pri-
mum occurrit intellectui quo ad rationem
a qua est nomen impossibile quod est simplicissima
sed quo ad essentiam signatam suba intel-
ligitur quando ens primo intelligitur hoc
patet in alijs nominibus synonymis quia
illam essentiam eandem significant tamen
imponuntur a diuersa ratione sicut lapis et
petra et quando intelligitur essentia signata
per unum intelligitur essentia signata per alio quod
eadem est sed non optet ea cointelligi quan-
tum ad rationes a quibus est impositio nomi-
num non dicitur subam nec accens si illud
est uerum tantum intelligitur quantum ad rationes
a quibus nomen imponitur non autem quo
ad essentias signatas. ¶ Ad aliud dico
quod illa ratio a qua imponitur ens non est
una sed equiuoca in diuersis sicut et ens
¶ Contra ratio entis non est eadem ratio
nisi substantie per prius dicta neque ratio
a qua imponitur nomen accidentis sed

simplicior: utraq; igitur cū in utraq; in-
cludatur vtraq; habet illā cū illa addi-
to ergo illud est cōe vtriq;. **D**ici pōt
q; rō essendi simplicior: rōne substādi
z equiuoce sūpta est simplicior: rōne ac-
cidendi z ita equiuoce sūpta cōuenit vni
z alteri z ita pōt esse equiuocū illis licz
neuter sit oīno idēz s; simplicius vtro-
q; quia nō est vniuoce sūptuz simplici-
cibus vtroq;. **C**ōtra rñsionez datā
ad argumētū ante penultimū. s. de ob-
iecto intellectus arguitur sic nihil co-
gnoscutur ab aliqua v̄tute nisi quod p-
ticipat rōez p̄mi obiecti illius virtutis
si igitur substātia sit p̄mū obiectū itelle-
ctus cū accidēs nō sit substātia nō p̄se
itelligeret quod ē manifeste falsuz qz
accēs est p̄se sensibile igitur intelli-
gibile maior patet quia nihil p̄se videtur
nisi coloratū uel lux nihil p̄se auditur
nisi sonus z sic de ceteris. **P**ōt dici q;
nō optet omne p̄se cognoscibile ab a-
liq; virtute suscipe p̄dicationē p̄mi ob-
iecti illi? virtutis in rēo s; sufficit q; ha-
beat p̄se habitudinem inquantū cogno-
scitur ad p̄mū obiectū illius virtutis
sensibilia. n. cōia p̄ **A**risto. 2. de aia sūt
p̄se s̄sibilia ab oībz ul' pluribz sensibus
nec tamen prop̄uz obiectū alicui? sen-
sus p̄dicatur d̄ eis in recto quia nume-
rus vt figura nō est color uel sonus.
Sed iō p̄se sentiūtur qz habent perse
habitudinē z attributionē in quantuz
p̄gnoscutur ad prop̄a sensibilia quare
faciūt diuersitatē in mō sentiēdi z imu-
tandi sensus a sensibili p̄prio sic accē-
tia inquantū p̄gnoscutur ab intellec-
tu habent p̄se attributionē ad subaz lz
nō sint sube ideo stat q; p̄se intelligāt.

Queritur de diffinitione equiuo-
cor: an sit puenientē data hic. s. eq-
uoca dicuntur quoz solum nomen cō-
mune est ratio aut ibe est diuersa q; n̄
videtur primo ex parte diffiniti quia ē
cōcretum z illud nō habet diffinitōem
quia nec genus p̄ **A**risto. in tertio to-
picoz igitur zc. **I**tez plurale nihil

aliud est q; significare geminatum per
Prisclianū igit equoca nō est aliud q;
equiuocū z equocatū s; totū copulatū
nō est vnū diffinibile ergo nec illud i
plurali numero patet quia totū copu-
latū nō est vnū quia copulatio uult po-
ni inter diuersa sic potest argui gñat
nullā diffinitionē datā de aliquo i plu-
rali eē puenientē. **I**te hic nō ponū-
tur genus z diuitia ergo n̄ est diffinitō
p̄na patet p̄ **A**risto. sexto topicoz z **B**o-
etiū. libro diuisionū. **I**te cōtra par-
ticulas singulas arguitur primo sic si
equoca dicuntur igitur sunt voces qz
uocis est dici p̄se s; uoces sunt nomia
ergo nō sunt quoz sunt nomia ḡ p̄ma
pticula z secūda. s. quoz zc. repugnat
Ite si solū nomē est cōe ergo nihil
aliud hoc seq̄tur ex intellectu exclusio-
nis ergo superfluit postea addere z ra-
tio ibe est diuersa. **I**te equiuoca n̄
diffiniūtur ergo nō habent rōnez ibe
idest diffinitōez eēntialē igitur nec est
eorz substantie ratio eadem nec diuer-
sa quia nulla z hoc fm̄ illud nomē fm̄
q; sunt equiuoc acuius tamen oppositū
ponitur in diffōne. **I**te cōtra exem-
plum si animal equiuoce cōueniat ho-
mini pictor z hoi vero pari ratione no-
men quodlibet erit equocatū vere na-
ture z eius similitudini z ita oīs p̄pō dī-
stinguenda et nulla vera simpliciter.
Similiter hic uidetur esse fallacia fm̄
quid z simpliciter homo pictus ergo
hō: z nō equiuocationis. **I**te homo
ut de eo dicitur intentio sp̄ei z ut dicit̄
de supposito solū habet nomē cōe z nō
est equiuocū igitur zc. probatio p̄ine
ppositiois ponendo diffōnez pro no-
mine aliter est falsa quia animal rōale
nō est species sed diffinitio species aut
z diffinitio sunt oppoite intēctiones ḡ
zc p̄batio secunde propositionis si eet
equiuocum tunc hic homo est species
for. est homo ergo zc. nō esset fallacia
figure. d. nec accidentis quoz vtrūq;
est falsum p̄na patet quia vbi ē actual

equom^o actiue & passiue

multiplicata ibi ratōe illius eiusdem
nō est fantastica mltiplicitas sic. n. idē
vere significaret multa & tantū appen
ter quod est dicere icōpossibilia. **S**ilz
in fallacia accidētis terminus variatus
est vnus fm significationem quia lo
ci ex dictionem nō peccant cōtra p̄dic
tionē & aliter nō esset accidēs locus ap
tissimus ad recipiendū inter locos so
phisticos extra dictōez q̄ nō sunt in eo
dē palogismo rōne eiusdē equiuocatō
& figura dictōis nec equiuocatio & fal
lacia accētis &c. igitur nō equiuocatō.
Ad oppositum est **A**l. **A**d qōnez di
cendū q̄ ista notificatio satis cōueniē
ter datur de equocis equocatis vbi in
telligendū est q̄ equiuocatio dicta ac
tiue dicitur habitudine vnus in ratione
significator. & passiue ecōuerso & ita eq
uocū includit duplicē rōnez & actiue
sumptū & passiue scz habitudine ad eq
uocans que relatio est sup̄pōis & habi
tudinē ad aliud equiuocatū que rela
tio est eq̄pantiē nō enīz dicitur celeste sy
dus equiuocatū ad canis nisi p̄ respec
tū ad aial latrabile que duo sunt equi
uocata hec duplex relatio patet resol
uēdo nom̄ equuocatū. i. eque uocant hō
ne prime partis dicitur ad aliud quod
est eque cuz eo rōne secūde dicitur ad
vocatū p̄pter ergo relatōem equipar
antie datur notificatio in plurali sicut
cetera huiusmōi relatio diffiniuntur i
s. metaphisice silia dissimilia p̄ria &c.
Propter relatōez aliā pōit correlatū
diffiniti in habitudine qua dicitur ad ip
sum quoz ut significator solū nomen
cōe est ut signum & p̄ sequēs scz & ratō
substātie est diuersa ponitur dicta equi
uocataz & nō sumitur ibi ratio p̄ diffi
nitione ex gñe & differentia quia p̄ma
genera que nō habent rōnez tales sunt
equiuoca in hoc nomine ens sed ratō
sbe. i. essencialis intellectus est diuer
sus & quia equiuocata in vno nomine
possūt i alio vniuocari & ibi habere rō
nē eandā ideo adiungit fm illud nom̄

idest eēntialis intellectus equiuocato
rū est diuersis inquantū de eis dicitur
equiuocās licet in alio vniuocante sit
essentialis intellectus eoz idē. **S**i autē
dicatur q̄ dicuntur ponitur p̄ cōcipiū
tur. i. sūt conceptus & q̄ pceptus sit de
essentia equiuocatorū potest dici q̄ est
vera diffinitio & p̄ illam p̄mā pticulā
dicuntur ponitur genus p̄ reliquas cone
latiū diffiniti & differentia. **A**d pri
mū argumentum dico q̄ cōcretū ha
bet genus & diūtiās respectu quoz est
quid licet respectu sube sit de noiatū
& cōcretum quia in oī genere est rep̄e
quid p̄ **A**l. & sic per illa sui generis po
test diffiniri. uel pōt dici q̄ est notifica
tio & concept⁹ qui intelligitur p̄ dicunt
nō est de essentia equiuocati sed subm
eius. **A**d secundū dici pōt q̄ omnia
relatiua equipantie pueniēter diffini
untur in plurali ut patet i q̄nto meta.
vbi multa huiusmōi relatiua diffiniun
tur & oia in plurali quia sic eoz intelle
ctus est magis finitus inquantū de no
minat vtrumq̄ extremū. **A**ut dicit
p̄scianus de plurali intelligendū est q̄
ad naturā p̄structionis nō quoad vni
tatē forme sigte. **A**d tertiū pcedenō
est q̄ nō sit vera diffinitio uel pōt dici
q̄ in diffōne accidētis cōcreti p̄mo dē
poni subm ut hic nomen est vox sic est
in p̄posito. **A**d quartum dico q̄ dif
finitio datur de equiuocatis & non se
quitur illa dicuntur igitur sunt voces
cōceptus enim dicitur & per vocem.
vnde si duo p̄ diuersas voces exp̄māt
eundē cōceptū dicemus q̄ idē dicunt
uel exponatur dicuntur. i. cōcipiuntur
Ad q̄ntum potest dici q̄ ex hoc so
lū nomen cōe est nō sequitur igitur rō
sbe est diuersa quia & si sequitur nō eē
rōnem substātie cōez non tñ eē diuer
saz rōnū substātie. **O**el aliter l3 seq̄et
pōt dici q̄ solū refertur ad equiuocās
ad quod diffinitū refertur fm relatio
nem sup̄pōis & sequens scz ratio sbe
est diuersa refertur ad equuocata in se

et ita non pertinet ad idem. **A**lter dicitur
magis ad propositum quod equiuocata habet
rationes diuersas secundum nomen equiuocans. id est
inquantum equiuocantur in illo si equi
uocantia non habent aliam rationem. **A**d
secundum dicitur quod hec intentio equiuoca ut
sumitur per equiuocatis uniuoca est et
ita diffiniri potest licet illa quibus inest hec
intentio non sunt uniuoca nec diffinibi
lia sicut hec intentio generalissimum est dif
finibilis et diffinita. **P**orphirio liba
uel aliud cui inest hec intentio non diffi
niatur. **A**d septimum potest dici quod non in
telligit hoc nomen animal esse equiuocum
ad hominem uerum et pictum sed si esset manife
stum esset illi quod solum non est compositum et nulla
ratio sicut ceteris de exemplis non multum
curat nisi quod sint uera ut sunt ad propositum
hoc est quod ars sua sit uera in eis.

Ad ultimum potest dici quod terminus non
est equiuocus ad diuersas acceptiones
quia non significat nec conueniens illas
neque est simpliciter uniuocum ut sumitur
sub illis quia nulla est ratio hominis una
secundum quam uere predicatur de eo species sed
quam ipse predicatur de sorte. **C**ontra
hoc ostenditur predicatum est uniuocum uel equiuo
cum uel denotatiuum si homo non predicatur
de intentione et supposito uniuoce nec
equiuoce per se igitur denotatiue quod falsum
est quia predicatur in quid de supposito.

Ad hoc dici potest quod quodcumque predicatur
de aliquo uno est respectu eius uniuo
cum uel equiuocum uel denotatiuum si non
quodcumque predicatum est multis est respec
tu multorum aliquo istorum trium modorum
se habens sed respectu unius unumquodque et
respectu alterius alio modo ut coloratum
predicatur de corpore et albo non unumquodque
sed de albo uniuoce et in quid et de corpore
denotatiue sic quodlibet nomen predica
tur de supposito uniuoce de intentione
vero nullo dictorum modorum quia est
predicatio per accidens uel saltem reducitur
ad predicationem denotatiuam.

Deritur de diffinitione uniuocorum
an sit conueniens hec. scilicet uniuoca

sunt quorum nomen compositum est et ratio sube
eadem secundum illud unde uidetur quod non et potest
argui per tria prima argumenta facta ad
precedentem questionem et consimiliter soluntur
sicut ibi sunt soluta. **I**tem albi predica
tur de homine et de equo secundum eandem rationem
aliter enim esset equiuocum et tamen non
est uniuocum predicatum respectu istorum
quia est denotatiuum. Similiter arguitur
de omni predicato denotatiuo et maxime de
intentionibus quare hoc predicatum genus
dicitur secundum eandem rationem de substantia
et quantitate et tamen non est uniuocum quia est
denotatiuum et uniuocum et denotatiuum
sunt oppositi modi predicandi sicut uniuo
cum et equiuocum. **I**tem omnia equo
ca habent idem nomen. scilicet hoc nomen equi
uoca et eandem rationem substantie. id est essentialis
secundum illud nomen. scilicet rationem equiuocorum igitur
si dicta diffinitio esset conueniens omnia equi
uoca essent uniuoca quod falsum est quia
oppositum predicatur de opposito. **I**tem
quorum substantia. id est ratio essentialis est ea
dem ipsa sunt eadem essentialiter si uniuo
ca uniuocata habent eandem rationem sub
uniuocantis ergo omnia uniuoca essent eadem
essentialiter quod falsum est quia licet homo
et asinus essent idem essentialiter. **A**d op
positum est **A**risto. dicendum quod est noti
ficatio conueniens et potest conuenienter in
telligi de uniuocatis licet uniuoca sunt quod
non ut significatorum est nomen uniuo
cantis compositum quia illud nomen non sig
nificat aliquod uniuocatorum sed quorum ut
contentorum sub uniuocante est nomen
uniuocantis compositum et ratio substantie uniuo
catorum eadem secundum illud nomen uniuo
cans et tunc nullum nomen uniuocum
uniuocans est denotatiuum respectu ei
dem quia denotatiui ratio non est ratio
substantialis denotatorum. Similiter potest
intelligi de uniuocantibus sic uniuocan
tia sunt quorum nomen ut pars totius
comune uniuocantis et ratio substantie
uniuocantis eadem uniuocatis secundum il
lud nomen non autem per tunc diffinitio equi
uocorum intelligi de equiuocantibus quia

illoz nō est nomen cū nihil sit equiuo-
cans nisi sola vox. Similiter non bñt
aliquā diffōnez ergo nec diuersaz nec
eandē sed neutz istorum impedit hāc
diffōnez intelligi de uniuocantibz quia
z istorz est nomen quia nō solū nomē
vniuocat z ista habent eandem rōnem
sube. Aristo. tñ magis videtur intelli-
gere de vniuocatis dicit enim ut aial
hō atq; bos cōi. n. noie vtraz animalia
nūcupantur quod manifestū ē dici de
vniuocatis z subdit de rōe eadem si q̄s
assignz vtriusq; rōez qd utriq; sit quo
sunt aialia eandē assignabit vtriusq; rō-
nem quod silr manifeste refertur ad
vniuocata. **A**d p̄mū argumentum
dicitur qd nullū denoiatm̄ habet rōnez
substātie respectu illius respectu cuius
est denoiatiuū licet in suo genere possit
habere rationē sube z iō nullū denoi-
atiuūz p̄dicatur fm̄ eandē rōem. **C**ō-
tra hoc denoiatiuū nō recipit magis z
minus nisi respectu sibi respectu cuius ē
denoiatiuū fm̄ Aristo. in tertio. topi.
ad cōcludendū accidens de aliquo fm̄
magis z minus docz cōsiderare ad dif-
finitōez accētis quod magis suscipiat
p̄positi. i. accētis rōnem ut albius qd
est coloratū magis disgregatū visus
ergo denoiatiuū respectu illius respec-
tu cuius est denoiatiuū habet rōez sbe
p̄batio p̄me p̄pōis. Por⁹ capitulo
de dñtia dicit esse aut vnicuiq; unū et
idē est neq; suscipiens intētionez neq;
remissionē hoc est eēntia cuiuslibet cō-
sistit in indiuisibili illā enī p̄pōnem ad-
ducit ad probandū dñtiam nō suscipe-
magis z minus respectu cuius est perse-
dñtia q̄ denoiatiuū in suo genere inq̄-
tum est quid in se ex suo genere z sua
dñtia nō recipit magis z minus igit̄
tñ in compōne ad obiectū quod denoi-
miat. **P**otest dici aliter ad p̄mum
argumentū qd hō z equus n̄ sūt vniuoca
sub albo nec quecūq; alia sub aliq̄ p̄e-
dicato denoiatiuo quia vniuoca sunt q̄
rū est nomen cōe z rō sbe vniuocantis

eadez que ratio ē etiam eis substantie
ratio licet non p̄pria ratio autem albi
uel cuiuscūq; denoiatiui nō est rō sube
denoiatorum. Sed ratio sic est de
noiatiuo qd p̄dicatur fm̄ illud nomē
et eandē rōnez substātie denoiantis.
Ideo dicendū qd diffinitio d̄ vniuocā-
tibus sic debet intelligi z ratio substan-
tie eadem que ratio est essentialis vni-
uocatis qd nō est uerz de denoiatiuo nā
fm̄ Aristo. inferius capitulo de substā-
tia albū p̄dicatur de corpore rōnem vō
albi p̄dicari de illo impossibile est quod ē
intelligendū ita qd illa ratio sit rō cor-
poris. **A**d secundū argumentū p̄t
dici dupliciter. **U**nomodo cōcedēdo
cōclusiōez qd omnia equiuoca sunt vni-
uoca nec p̄dicatur oppositum de oppoi-
to nisi forte in respectiuis. **U**el aliter
dicitur qd nō sequitur equiuoca habent
hoc nomē cōe equiuocū z rōnem sba-
lem huius eandē igit̄ habēt idem nomē
z eandē rōnez sed est fallacia fm̄ quid
z simplr quia habere hanc rōnem ean-
dē est simpliciter habē diuersam rōnez
z fm̄ quid eandem sicut cōuenire i dif-
ferentia est cōuenire fm̄ quid z differ-
re simplr. **A**d tertiū dico qd quorū
est ratio sube p̄p̄a z cōpleta eadem
ip̄a sunt eadem s̄ uniuocatorz non est
ratio eadē p̄p̄a licet ratio vniuocan-
tis sit eadez eis qz illa nulli vniuocato
est p̄pria.

Occurritur de exēplo quod Az.
ponit ad manifestandū rōem
vniuocoz ut aial hō atq; bos
vtrū genus sit vniuocū speciebus. **N**on
videtur quia per Aristo. 7. phiz.
fm̄ uniuocū potest fieri cōpatio s̄ fm̄
genus nō fit compatio fm̄ ipm̄ ibidez
ergo &c. **I**tē si genus esset vniuocū
tanta esset unitas generis quanta
speciei p̄ns est falsum p̄ Aristo. q̄nto
metaphice capitulo de uno qui dicit qd
unū specie ifert unū genere z nō econ-
uerso igitur añs falsum probatio p̄ne
species nō est unū in existendo s̄ tot q̄t

supposita quia non existit nisi i supposito
 sed tantū ē unū fm diffinitionē et unū
 obiectū intellectus sed utrāq; unitatē
 habet genus dato qd sit uniuocū igit
 et. ¶ Item quod est uniuocū in mul
 tis nō est fm se diuersū in illis s; gen?
 est fm se diuersum in diuersis spēbus
 et nō fm accidēs p Aristo. qnto meta.
ca? diuersa autē specie fm se igit maiō
 patet quia tunc fm idem esset genus
 unū et multū in spēbus. ¶ Itē genus
 predicatum de quacūq; specie pdicat il
 lud totū quod illa species igitur sicut
 nulla species est uniuoca diuersis spē
 bus ita nec genus. Et confirmatur p
Az. vii? metaphice genus nihil ē pre
 ter species aut si est ē ut materia igitur
 nō predicat aliud ab illis. ¶ Ad oppo
 sitū est Aristo. Item aliter nō ponere
 tur genus i diffinitione alicuius speciei
 sicut nec equiuocū ponitur in diffōne
 equiuocatorū cum dicat Aristo. sexto
topicoz et 7? metaphice in oī diffinitōe
 ponendū est genus. ¶ Itē in equiuo
 cis nō est prius nec posterius quia sola
 uox est cōis sed genus prius est spēb;
 igitur et. ¶ Ad qōnez dicendū qd ge?
 est pdicatū uniuocū speciebus quia p
 dicatur fm idē nomē et fm eandem
 rationem de ipis que ratio siue diffō
 est ratio substantie illis speciebus licet
 nō propa quia genus pdicatur de illis
 in quid p Porphyriū sed cū oī uniuo
 co conelpondeat in re aliqua vnitas alī
 substantie et accidēti esset aliquod uniuo
 cū sed dubium est quid sit illud unum
 in re a quo sumitur uniuocatio gnis.
 Et potest dici qd oīa unius generis ali
 quā inter se conuenientiam hnt in sba
 qd nō habent cū alijs alioz generum
 quod cognoscitur ex ydemptitate op
 ationis uel passionis in singularibus
 illud est in speciebus imperfectum et po
 tentiale quia diuersae species habent
 diuersas formas perfectas aliquid
 igitur materiale in omnibus speciebus
 siue sit materia siue forma incompleta

existens i omnibus huiusmodi generis
 et nō alterius quod est principium ali
 cuius opationis cōmunis uel passio
 nis in eis est illud vnū in re quod cū
 intellectus considerat non ut in hoc
 considerat ipsum secundum se essen
 tialiter esse in dñtibz specie et ei atē
 buit intentionez generis et quanto ge
 nus cōis tanto etus in re minor ē vni
 tas et ita nomē generis de suo primo i
 intellectu importat aliquid quod est ma
 teriale in speciebus tum p modū toti?
 ut dictū est prius. ¶ Ad pmiū dico qd
 nō fm omne uniuocū sit cōpatio sed
 fm species at hōmā tantū id est specia
 lissī nā ut ibi dicitur. ¶ Vel aliter qd vni
 uocū apud logicū dicit omne illud
 qd per vnāz rōnem deuenit apud intel
 lectū fm qd dicitur de multis apud pte
 nō est omne tale s; tantū quod est unū
 fm ultimaz formam completiuam vñ
 de dicitur septio phisicorū in genere
 multe latent equiuocationes quod ta
 men logicus non concedit. ¶ Unde si
 dicatur fm omne uniuocū fieri com
 parationez intelligendum est tantum
 de uniuoco fm naturalem quod est tā
 tum species specialissima non de omni
 uniuoco quo ad logicū quo modo ge
 nus est uniuocum. ¶ Ad secundum
 dico qd maior est unitas in re a qua su
 mitur uniuocatio speciei qd a qua gene
 ris quia ibi est vnitas forme completi
 ue hic tantum alicuius materialis et in
 cōpleti. ¶ Unde ad formaz dico qd oua
 bus speciei vnitatibus ibi enumeratis
 est genus unum sed tertia omittitur i
 qua species excedit genus. ¶ Ad ter
 tium dico qd ibi est equiuocatio quia se
 cundū se potest sumi effectiue siue so
 litarie ut sumitur perse in tertio modo
 siue excludendo aliaz causam et oibus
 his modis maior est vera et minor falsa
 Aliomodo sumitur secundum se pro
 ut sumitur quinto metaphice ut sci
 licet opponitur secundum accidens
 quod agregat i se diuersas essentias.

maior vnitas

ut hō albus et tūc ens sū se est quod
libet habēs unā essentiam istomodo ē
maior falsa et minor vera et sic intelligit
Aristo. 5° metaphice quia genus est
diuersum p^r dīntias que dīntie non ac
cidunt sibi quia dīntie nō faciunt unū
sū accidens cum genere sed unū eēn
tialiter. Ad quartū patet quia p^rma
p^ro. s. gen^o predicat totū sic intelligen
da est scilicet materiale per modū toti^o
quod sū se est vniūocū et tamen in spe
ciebus formaliter diuersificat et ita mai
or est unitas generis in se q̄ specierū
i quantū differūt p^r dīntiam quia nulla
dīntia est i intellectu generis sed ecō.

Circa diffōnem denoiatiū.

Queritur vtrū dīntia ut solo ca
su. i. sola cadentia ad subiectū
a p^rncipalibz a quibus habent
denoiationem an etiam differant in si
gnificato et hoc est querere vtrū deno
mīatiū idē significat q̄ abstractū scz
formā tantū uel aliud ut subiectū et q̄
significet sūm uidetur quia significāe
est intellectū constituere p^r Aristo p^ro
permenias capitulo de verbo s nom
cōcretum p^rlatū p^rstituit intellectū sub
iecti ergo illud significat p^rbatō mino
ris cōstituit intellectū accētis et illud im
possibile est intelligere sine subiecto tūz
quia impossibile est ipm esse sine sūiecto
et unūquodq̄ sicut se habet ad eē sic ad
veritatē. i. ad cognitōnē verā secundo
metaphice. tū quia substantia est p^rmu
oim cognitōe p^r Aristo. 7° metaphice
ergo nihil significatur sine illa p^r hoc
etiam p^rbatur q̄ subiectū p^rmo signifi
catur quia illō p^rmo intelligitur p^rlata
uoce quia accidens nō potest sine illo i
telligi et illud est p^rius cognitione acci
dente p^r Aristo. septio metaphice. Vtē
terminus idē significat quod supponit s
terminus accētalis cōcretus supponit
subiectū ergo maior patet quia termi^o
supponēs ex hoc q̄ supponit nō habet
nouū significatum p^rbatō minoris per
Aristo. p^rmo permenias hec est p^racci

dens album est lignū quia significatur
q̄ illud cui accidit albū est lignū igitur
illud cui accidit album ut subiectū ibi
supponitur p^r album. Itē idē signifi
cat nomen et diffō 7° metaphice ratio
quā significat nomen est diffinitio sed
diffinitio cōcreti habet in se subiectū
et accidens igitur nomē hoc significat
minor patet per Aristo. in septio dīntem
quia accidens diffinitur per subam.

Item dictō exclusiua excludit quod li
bet quod est ex^r perse significatur termi
sed talis dictio exclusiua addita termi
no cōcreto nō excludit subiectum igit
zē. p^rbatō minoris si dico tantū album
currit nō excluditur corpus currere q̄
includitur p^rbo sequitur tantū album
currit igitur albū currit et ultra igitur
corpus currit igitur a p^rmo ad ultimū
et ita corpus nō excluditur. Itē hoc
videtur ver auctoritatē p^rmentatoris su
per p^rmo p^rhicoz ubi dicit q̄ nomen p^r
cretū significat formā et susceptū xii.
metaphice dicit p^rmēta to: q̄ significat
ambo. Itē Aristo. in septio meta.
dicit q̄ in dictis sūm accidēs nō ē idem
quodq̄d est cū illo cui^o est propter du
plex significare ut musicū et albus igit
huiusmōi signū duo. Ad oppositū ē
Aristo. hic dicit q̄ dīntia dīnt solo ca
su a p^rncipalibz q̄ nō signū sū abstracta nō
signū sūbz q̄ tūc nō eēnt i aliq̄ g^rie q̄ nec
denoiatiua. Itē iferius ca^o de sūa di
cit q̄ albū solā q̄litatē signū. Itē p^rmēta
to: 2° meta. dicit Arist. velle q̄ tm signifi
cet formā et rō h^o est q̄ al^r eēt nugatō
addēdo accētis cū sūo q̄o uidet icōueni
ens p^rna p^rz q̄z ponēdo rōez p^rcreti loco
nois idē sūm bis dicere. Itē si cō
cretū significet sūm igit hec albū ē lig
nū eēt sūm se q̄z sūbz q̄ ad suū signū natū
eēt supponē p^rns tū est falsū p^r Aristo. p^ro
posterior. Itē si albū significet sūbz
et accētis sic homo albus igit eēt sūm ac
cidēs q̄o uidet eē cōtra Aristo. v^o meta.
q̄z diuidit ibi ens sūm se in decem g^ria.

Item si concretū significaret sūm

tunc nō diffiniretur p additamentum
pna patet quia tunc qdquid poneretur
in eius diffōne eēt de rōne essentiali e^o
pns est contra Aristo. 7° metaphice.

Ite impossibile est reb^o diuersoz ge-
nez gñalissimoz esse aliquā rōnez sbe
cōmunez igitur nomē significans talia
duo nō potest esse vniucū s subiectuz
z accedens sunt diuersoz genex ergo
si concretū vtrūq; significaret eēt sim-
pliciter equiuocū quod nō uidetur cō-
ueniens quia tunc nulla ppositio sim-
pliciter esset uera in qua ponitur cōcre-
tum nulla etiam in eis esset contradi-
ctio nulla consequētia passio etiam nō
posset demonstrari de suo subiecto cuz
sit concretū z in demonstratiōe nō est
aliquid equuocū per Aristo. pmo poste-
riorū hec oia videntur incōuenientia z
p Aristo. z qrtū spāliter pmo posteri.

Ad qōez dicendū q si cōtingat sub-
iectū z accedens vnico actu itelligere
z cōposito ex eis unū nomē iponere sic
toti hystorie troiane hoc nomē ylias
illud nomē nō significat utrūq; sub p-
pā rōne nec est cōcretum cōcernens a-
liud a suo significato nullū aut nomen
potest utrūq; significare sub ppa rōne
nisi sit equiuocū. Incōueniens aut est
cōcedere omē nomē cōcretū eē equiuo-
cū quia paret finis fmōis quia vix pos-
set aliquis determinatum cōceptū expri-
mere. Ideo dicendū q nomē cōcretū
nō significat pprie subiectū s tantū fō-
mā. **B**icētur forte q nō esset equiuo-
cū quia nō significat utrūq; sub propa-
rōne sed formā inquātum iformans z
subiectū inquātuz informabile. **C**ō-
tra quod nō significat aliquid sub pro-
pā rōne nō significat illud sicut qui nō
intelligit aliquid sub propa ratione ei^o
nō intelligit illud ergo eēt dicere sim-
pliciter nō significare subiectū. **I**te
propa ratio inbiecti est ratio iformabilis
igitur nomē significans illud sub rōe
iformabilis significat illud sub propa
rōne z ita duo oppoita dicerent in illa

fmone verūtamen ppter argumenta
intelligendū q licet accidens non sit
sine subiecto est tamē in se quedā essen-
tia distincta ab eēntia subiecti licet non
adeo perfecta nā per Aristo. p^o topi.
in omni genere est repire quid similis
nisi esset eēntia distincta in se non esset
perse in alio genere a subiecto quod
manifeste falsum est quālibet autem
essentiam cōtingit sub ratione propa
intelligere z etiaz significare z tali mō
intelligendi cōrespōdet modus signifi-
candi abstractus. Aliomodo cōtingit
intelligere istam eēntiam inquātum
informat sōm z huic modo itelligendi
cōrespōdet modus significandi cōcre-
tus sicut igitur eadē eēntia intelligitur
sub utroq; modo intelligēdi sic idem
significatur per nomen cōcretum z ab-
stractum sed sub diuerso mō significā-
di sed ppter istū modū significādi fō-
te dicitur sōm cōintelligi nō tanquāz
intranseū illi intellectui perse sed tanq;
ad quod dēpendet intellectus sub tali
modo intelligēdi. **A**d p^o argu-
mentum pncipale dico q sicut aliquid
pstituit intellectum alicuius sic illud si
gnificat nomen aut concretū nō pnci-
paliter cōstituit intellectū subiecti sed
tantū ex hoc q illud cuius pmo intelle-
ctū constituit sub tali modo intelligēdi
ad subiectū dēpēdet z ita significat ipz
hoc est ex tali modo significādi datur
intelligere q nō est significare ut nūc
loquimur de significatione que est rep-
sentatio alicuius ex impositiōe. **A**d p^o
bationē mioris cū dicitur impossibile
est accidens intelligi sine subiecto d^o
q impossibile intelligi accidēs eē sine su-
biecto ita q sine sōo dicat modū itelli-
gēdi. aliomō pōt accipi ut dicat modū
act^o itelligēdi sō quo sōu impossibile ē in-
telligē accēs sō sōo. i. sō h q sōm itelli-
gat z tūc pcedē illo pōt rīderi fm p^odi-
cta nisi sōm itelligat nō ut p^ole itra itelle-
ctum accidentis sed ut illud ad quod
dēpendet intellectus z sic significatur.

Aliomō potest dici q̄ accidens nō potest intelligi sine subiecto. i. complete cognosci quia ex eisde est aliquid & cognoscitur tamen potest cognosci & intelligi qd̄ dicit̄ per nomen nō cognito s̄bo sicut species n̄ cognoscitur quid ē simpliciter nō cognito genere tamen cognoscitur quid dicitur p nomen s̄n cognitione generis ut exēplificat the mixtius supra libz̄ posteriorz̄ q̄ si dicat̄ puero adduc equuz̄ nō adducit bouē s̄ equuz̄ & ita cognoscit quid dicitur p nomen sed quid est per genus & differentia nō cognoscit & idez̄ habetur ab Ari. in p̄ncipio p̄mi p̄bicoz̄ q̄ diffinitū prius cognoscitur diffinitibus sic in p̄posito potest accidēs cognosci ea cognitione quid dicitur per nomen n̄ cognito subiecto & ista cognitio cōfusa sufficit ut significetur hoc modo dōo posset saluari q̄ nomen abstractū significat subiectū etiā eomodo quo concretū de quo est dubiū videtur tamen p̄pter probationes mioris supra p̄oitas q̄ nomen abstractū det̄ intelligere subm̄ sed nō similiter quia cōcretum i recto abstractū in obliquo sicut subm̄ diuersimode ponitur i diffinitione vni us & alterius & tunc nō est modus significandi cōcretus p̄ncipiū intelligēdi subiectū sicut supra dictū est sed ipm̄ quod significatur p̄pter dependentiā eius ad subiectū. Si obiciatur contra hoc quia abstractū significat formam sub p̄p̄a rōne igitur nō inquantum dependet ad subiectū ergo nō dat̄ intelligere subiectū dici potest q̄ p̄p̄a rō forme accidentalis est esse s̄bi & ita stat̄ simul q̄ significetur sub p̄p̄a rōne et sub modo ut est s̄bi hoc videt̄ p̄babiliter q̄ d̄ntie & modus significādi cōcret⁹ sit p̄ncipium intelligēdi subiectum quia aliter in diffinitione accidentis abstracti nō oporteret ponere subiectū q̄ est cōtra Aristo. 7. metaphice ubi dicit̄ q̄ substantia est primū oim̄ diffinitione q̄ i diffōne oim̄ ponitur & nō ecōuerso

Et cū obicitur q̄ subiectū primo significatur quia illud p̄mo intelligitur p uocem dici pōt q̄ aliquid p̄mo intelligi p uocē est dupliciter aut sine quo nō aut p̄mo ex intentione ip̄nētis p̄momodo pōt subiectū primo intelligi & sine quo nō intelligitur accidēs. **S**ecundomō n̄ intelligitur subiectū p̄mo sicut p̄mo intelligitur p hanc uocē homo aial̄ tāq̄ sine quo nō intelligitur hō sed nō p̄mo quo ad intentionē ip̄nētis uel proferentis. **A**liter pōt dici ut supra q̄ non optet subiectū intelligi ad intellectū accidentis quid. s. dicitur p nomen licz̄ opteat quo ad cōpletā cognitionē accidentis. **A**d secundū p̄ncipale cōcedo q̄ terminus illud supponit quod significat sed nō semp̄ pro eo supponit quod significat s̄ tantū supponit significatū p̄ significato quādo est sup̄ simplex sicut in sup̄pōne personali cōe supponit p̄ sup̄pōitis & nō sup̄pōitum q̄ non significat sup̄pōitum. **A**d minore dico q̄ terminus concretus supponit p̄ subiecto sed nō subiectū. **A**d probationē dico q̄ hec est p̄ccidens albu est lignū nō quia albu supponat subm̄ quia illud est natū supponere & tunc si illud supponētur eēt̄ predicatio perse q̄ supponēt qd̄ natū est supponē sed ē p̄ccidēs q̄ s̄ḡtū albi qd̄ est acc̄is non est natū supponē p̄se & respectu talis p̄dicati s̄ sup̄pōit p̄ eo cui accidit. **C**ōtra hoc uidetur q̄ cū dicitur albu ē lignū hoc significat q̄ cui accidit album est lignū qd̄ nō esset v̄ez̄ nisi illud cui accidit albu eēt̄ illud qd̄ supponitur et nō tm̄ pro quo nō. n. pōt uere dici hāc hō currit s̄ḡre for. currere licet hō sup̄pōat p̄ for. **A**d hoc dicit̄ q̄ hec p̄p̄o albu ē lignū s̄ḡt lignū in eē albo nō tm̄ p̄ se s̄ p̄ eo cui accit & ita d̄z̄ intelligi auctoritas Az. s̄ḡt. n. q̄ cui accit albu ē lignum non tamen quod sup̄pōit sed pro quo sicut cōmuniter dicit̄ q̄n s̄bz̄ non est natum pro alio supponere respectu predicatoris q̄ p̄ hoc dicit̄ q̄ p̄tum

significatur huic iesse ut hic hō currit
quod currere significatur iesse suppo-
sito licet hoc non habeatur ex prima
significatiōe sermonis sic cum album
respectu talis p̄dicati lignū nō sit natū
supponere nisi pro subiecto dicitur p̄-
dicatum significari ei iesse. ¶ Ad ter-
tium dicitur q̄ est duplex diffinitio una
simpliciter que est habētis quod d̄dest
simpliciter ut sube et ista diffinitio tm̄
habet genus et d̄ntiam que sunt intra
perse intellectus sp̄ei et de illa est maior
vera et probatio eius de q̄rto metaphi.
¶ Alia ē diffinitio p̄ additamentū ubi
scilicet aliquid addit p̄ter eēntialia dif-
finiti et talis est accētūz quia enīz acci-
dentia nō cognoscunt p̄plete sine s̄bo
et diffinitio datur cā cōplete cognitiōis
habende ideo nō diffiniunt sine subiec-
to s̄ quia talis diffinitio aggregat inse a
liquid nō de eēntia diffiniti ideo plus
significat q̄ nomē diffiniti et de tali nō
ē maior v̄a nec ei⁹ p̄ba⁹. ¶ Ad quartū
dico q̄ maior est falsa q̄n quod iclud̄
p̄pat̄ ad reale p̄dicatum tunc .n. nō
excluditur nisi diuersus ab eo respectu
predicati quia sine cathegoremata dis-
ponūt s̄bm i p̄patōne ad p̄dicatū res-
pectu aut̄ predicatoris realis non est s̄bm di-
uersus ab accēte cōcreto ideo nō exclu-
ditur vñ dicitur cōiter q̄ excludēdo n̄
semp̄ excludit aliud s̄m eēntiaz s̄ s̄z eē
quod maxie est uerū respectu realis p̄-
dicati. ¶ Ad auctoritates cōmentato-
ris intelligendū est s̄ḡre extensue pro-
bare itelligē quia aliter ess̄z prius sibi
q̄nto metaphice. ¶ Ad auctoritatem
Aristo. intelligit ō homie albo et hui⁹
modi de quibz p̄posuit dubitatōnez in
p̄ncipio capituli illa .n. sūt eēntia s̄m ac-
cidēs s̄m ip̄m i q̄nto metaphice. ¶ Cō-
tra pōnez sic arguitur si albū idem sig-
nificet q̄ albedo s̄ sub mō cōcernentis
uel denoiantis q̄ de quo dicitur album
ut de hoie de eo dicitur interpretatio ei⁹
sc̄z albedo ut cōcernēs quod nō uidet̄
verū. ¶ Sic pōt dici q̄ illa nō est inter-

p̄tatio albi quia albū tantūz significat
formā sub unomodo significandi s̄ h̄
totū albedo ut p̄uēiēs significat formā
s̄ duobus modis oppositis q̄ albedo
significat formā sub unomodo et ut cō-
cernens dicit alium oppositum modūz
si aut̄ queretur que est interpretatio h̄
nominis album nō est possibile dari ni-
si per aliquod nomen posset forma tan-
tum significari sub vno modo signifi-
candi quod non est possibile forte ad-
dito hoc modo ut cōcernens etc.

De prima regula Ar. querit de
veritate. s. quando alter de al-
tero predicatur ut de subiecto
quidquid p̄dicatur de p̄dicato predica-
tur de subiecto. ¶ Sit falsa uidetur q̄
animal est p̄dicatū de hoie et albus de
animali ergo albū de homine s̄m istaz
ergo rationem teneret hec p̄na aial ē
albū ergo homo est albus videtur eē
fallacia p̄ntis s̄l̄r aīcedens potest esse
verū sine cōseq̄nte. ¶ Item s̄m h̄ac re-
gulam sequeretur substantia est ḡnia
lissimūz igitur animal ē generalissimū
¶ Itē si q̄dquid p̄dicatur de p̄dicato
p̄dicatur de subiecto sed predicatum
predicatur ō p̄dicato quia p̄dicatū
est p̄dicatū igitur p̄dicatū predicat̄
de subiecto igitur subiectum est p̄di-
catum. ¶ Ad oppositum est Aristoti.
¶ Ad questionem dicendū q̄ regula
est vera quādo illa tria sumūt̄ in eo-
dem ḡne essentialiter ordiata quidq̄d
predicatur essentialiter sicut hic sumi-
tur p̄dicari de p̄dicato essentialiter p̄-
dicatur de subiecto cum hoc etiam itel-
ligenda est regula quando predicatūz
intermedium non variatur in compa-
tione ad predicatum de ipso et ad subz
de quo p̄dicatur per primaz conditio-
nem solvuntur duo prima argumēta
quia album et generalissimū nō p̄-
dicantur de animali et substantia essen-
tialiter. Similiter secundum fallit pe-
nes variationez predicatoris intermedy q̄
sic arguendo ut ibi est fallacia accētis

forte

Ad tertium dicitur qd regula debet
intelligi de predicari significato in in-
tentionibus in fundamentis de predi-
cari exercito arguuntur autem in in-
tentionibus cum esse per quod exer-
cetur predicatio. Ideo non tenet.

Contra hoc fm oēs pdictōes istas
hec pñā aial est suba igitur hō est suba
esset bona quia hic sumētria eēntialr
ordinata in eodē genē nec variatur p
dicatū intermediū r arguitur in pñis
intentionibus de pdicari exercito sed ista
pñā nō valet igit oēs pdicte cōditiōes
nō saluāt veritatē regule pba? mī. qā
sequitur asinus est substantia q animal
est suba r nō seqtur igit hō ē sba igitur
iste homo est suba ē añs nō cōuertibil
isti aial est sba igitur ecōuerso arguen-
do est fallacia cōseqntis a pñe pñtis
r a pñone habente plures causas veri-
tatis ad unā illaz. **I**te nulla cōseqn-
tia tenet nisi i vtute syllogismi s si hec
reducatur i fillm cū homo r substantia
faciant cōclusionē erūt extrema r aial
mediū facto igitur ante p? nūc maiōe
erit syllogismus in pma figura hñs
maiōe pticularē que nō valet in quibz
cūqz terminis quia forma arguendi i oi-
bus est eadē igitur nec cōseqntia prius
valuit. **I**te forma arguēdi eadē est
i eēntialibus pdicatis r nō eēntialib?
quia pñā tenz ex significatōne pñonū
sicut et syllogismus p hanc aut aial est
suba nō sīgtur maior ydēptitas extre-
moz qz p hanc aial est albū igit ex sig-
nificatione fmonis nō plus significa-
tur pdicatum unū eē idē homini q ali-
ud. **S**i dicatur q eē est unio extremo-
rū r ideo talē unionez dicit qualis de-
betur extremis r ita maiō ydēptitas si-
gnificatur hic aial est suba qz hīcaial ē
albū hoc nō videtur eē vez quia tunc
ois ppositio de inesse simplr significa-
ret se esse talē r ois ppō de inēē ut nūc
significaret se eē de inēē ut nūc. Et ita
exponēdo esset nugatō ut hic homo ut
nunc est albus r hic eēt repugnātia in

tellectuz homo simplr est albus uel
necio quod non uidetur probabile.

Similiter hic esset nugatio homo ne-
cessario est aial uel sp est aial r hic eēt
repugnātia intellectū hō ut nūc ē aial
r si hoc igit oppositū unū diminueret
alterz r ita in hac pñā hoc nunc est aial
igitur hō est aial eēt fallacia fm quid r
simpliciter r hic similiter aial necio est
albū r ita ad illā de necessario nō seque-
retur illa de inēē in oibz terminis q pñā
nō ualeat aial necio est albū igit aial est
albū patet p **A**risto. 2° pīermentias qz
qn est oppō in adiecto nō tenet a pñun-
ctis ad diuisa sīlt si ualet ergo pñs nō
pōit intellectū oppōituz anti. **P**ropter
tres rōes pñcipales pōt dici q nō seq-
tur formaliter aial est suba igitur hō ē
sba sicut nec seqtur sba est alba igitur
aial quia ex sīgtione fmonis vtrobiz
añs eodē modo se habet ad pñs. **S**i
ad qñez tunc est dicendū q rglā est
vca quia ple dat de secūdis intētibz si-
cut logicus dz loqui r sumēdo pdicāi
pprie q est pze alio dici tūc tñ r n pl?
significat p rglaz quod est pñs pñe
ē p? posteriore l? qd ē supi? supiōe ē su-
pi? inferiore c? ueritas nulli dubia est
r ita puenienter ponit ut regula qz ei?
vitas oibus est nota. **S**i autē dicat q
A. exēplificat o rebo pñe itētibz. quō
igitur arguendū est in illis fm hanc re-
gulā dico q **A**ly. sic exēplificat ut hō
de qdā hoīe pñmo aial vō de hoīe qz de
qdā hoīe ubi significat aial eēntialē pñ
o hoīe si aut debeat exerceri ista pñtio cū
hoc uerbo est dz ad arguendū fm re-
glaz modificare pñoez p aliqd qd nō
tet pdicatum pdicari de subiecto sicut
hic sumitur predicari r tūc sic est argu-
enduz homo perse pñmō modo est ani-
mal quidam perse pñmō? ē homo uel
essentialiter igitur quidam homo per-
se est animal si autem absolute arguat
animal est substantia igitur homo mi-
hil exprimitur in antecedente q notet
ibi virtutem huius regule qz per esse

absolute non significatur predicatum p
dicari. i. e. subiecto p[ro]p[ri]o uel sup[er]ius ip[s]o

Si aut[em] dicatur q[uod] Aristo. sumit ab
solute p[ro]p[ri]o quidam eni[m] h[om]o et homo
est et aial est dico q[uod] intelligit p[er] se quia sic
expressit p[ro]p[ri]o in sec[un]dis itent[io]nib[us] aial
p[re]dicatur de ho[m]i[n]e unde seq[ue]ns est itelli
gendu[m] s[ecundu]m p[re]cedens. **A**d duo argu
menta p[er] r[ati]onem patet. **A**d t[er]cium
dico q[uod] respectu subiecti p[re]dicatu[m] e[st] p[ro]p[ri]u[m]
t[ame]n p[re]dicatione significata sed p[re]dicatu[m]
respectu p[re]dicati est p[ro]p[ri]u[m] p[re]dicatio[n]e ex
ercita t[ame]n regula aut[em] est intelligenda
utraq[ue] p[re]dicatione vniformiter sumpta
Si arguat[ur] hic ten[et] aial p[re]dicatur de ho
mine vbi est p[re]dicatio significata et q[uod]da[m]
h[om]o p[er] se est h[om]o vbi est p[ro]p[ri]o exercita ergo
q[uod]dam h[om]o p[er] se est aial dico q[uod] hec aial p[re]
dicat[ur] de homine est p[re]dicatio[n]e n[on] tamen
aial p[re]dicatur s[ecundu]m accidens et est vera p[er]
p[re]dicatione exercita et ita vtr[ut]roq[ue] e[st] ve
ritas sum[en]do vniformiter p[re]dicatione[m]
exercitam etc.

Veritur de veritate huius re
gule diuersor[um] gen[er]u[m] et n[on] s[ecundu]m
alternatim p[ro]p[ri]o diuerse s[un]t
sp[eci]es et differ[en]tie v[er]u[m] aliquid possit e[ss]e i[n]
diuersis gen[er]ib[us]. **S**ic videt[ur] co[m]pus
est in genere sube p[er] Morphirius et in
g[en]e[r]e q[ua]ntitatis p[er] Az. ca. de quantitate.
Ite figura est in genere q[ua]ntitatis
quia geometer qui p[er] se tantu[m] p[re]siderat
q[ua]ntitates p[er] se co[n]siderat figuram et fi gu
ra est in g[en]e[r]e qualitatis p[er] Az. capitulo
de q[ua]litate. **I**te scia p[er] se est in genere
qualitatis quia est in prima sp[eci]e et e[st] p[er] se
relatiu[u]m p[ro]p[ri]o capitulo de relatione et
s[ecundu]m metaphice s[im]iliter. **I**te duplum et
dimidiu[m] s[un]t q[ua]ntitates p[er] se et relatiua s[im]il[iter]
p[ro]p[ri]u[m] est q[ua]ntitati s[im]ile uel dissimile di
ci et s[ecundu]m q[ua]ntitate[m] e[ss]e q[ua]le et ineq[ua]le q[ui]a hec s[un]t
in illis gen[er]ib[us] et s[un]t p[er] se relatiua p[er]
Az. **C**onsistit arguit[ur] de multis alijs
relatiuis. **I**te motus uidet[ur] e[ss]e i[n] g[en]e[r]e
q[ua]ntitatis et in g[en]e[r]e actionis uel passio
nis p[ri]mo probat[ur] p[er] Az. s[ecundu]m metaphi.
capitulo de q[ua]nto tempus est q[ua]ntitas p[er]

motu[m] igit[ur] motus magis et tempus est
p[er] se sp[eci]es q[ua]ntitatis quia est quinta sp[eci]es
quantitatis continue p[er] Aristo. igit[ur]
magis motus est sp[eci]es q[ua]ntitatis p[ro]p[ri]a
tio sec[un]di quia omne vere p[re]dicatu[m] i[n] ab
stracto de aliquo est id[em] e[ss]entialiter illi
hec est uera passio est motus et actio e[st]
motus igit[ur] etc. p[ro]batio mioris hec p[er]
se est uera p[ro]p[ri]o mouetur ergo passio
est motus. **I**te p[er] Aristo. s[ecundu]m p[ro]p[ri]u[m]
motus accipit sp[eci]em a termino ad que[m]
igit[ur] s[im]il[iter] et genus sed p[er] se termi[n]u[m] mo
tus est in tribus g[en]ib[us] p[er] Aristo. ibid[em]
sc[ilicet] q[ua]ntitate q[ua]litate et vbi igit[ur] mot[us]
est p[er] se in illis trib[us] g[en]ib[us]. **S**i dica
tur q[uod] motus equo[n]ce est in illis trib[us]
gen[er]ib[us]. **C**ontra motus dicit[ur] de
alteratione et augm[en]tatione et locimu
tatione s[ecundu]m id[em] nom[en] et eand[em] ratione[m]
essentialem. i. actus entis in pot[en]tia in
quantu[m] i[n] potentia que est ratio eius p[er]
Aristo. 2[us] p[ro]p[ri]o igit[ur] vniu[er]sale. **A**d
oppo[n]it[ur] est Aristo. **I**te que differ[en]t
in p[ro]p[ri]o differ[en]t in posteriore igit[ur] q[ui]
differ[en]t ut g[en]e[r]e differ[en]t in quolibet poste
riore et nihil est in gen[er]ib[us] diuersis
g[en]ialissimis. **A**d q[ua]nt[um] dicit[ur] q[uod] id[em]
dicit[ur] multipliciter ut dicit[ur] i[n] topico.
genere sp[eci]e et numero et id[em] numero ti
pliciter acc[en]te p[ro]p[ri]o et diff[er]entia in q[ua]nto
metaphice dicit[ur] q[uod] id[em] s[ecundu]m se dicit[ur]
tot modis quot modis vnus s[ecundu]m se sc[ilicet]
numero specie genere et p[ro]p[ri]o et i[n]
p[ro]p[ri]o et eid[em] numero quo ad duos
modos sc[ilicet] id[em] accidente et p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o e[ss]e
in diuersis gen[er]ib[us] quia animal et
color s[un]t id[em] p[ro]p[ri]o quia hui[us]
modi id[em] p[ro]p[ri]o est in s[im]iliter se hab[et]
sicut. n. color se habet ad albedinem ita
aial se habet ad ho[m]i[n]ez. **S**im[il]i[ter] for[is] et alb[us]
id[em] s[un]t accidente for[is] et discipline per
ceptibile l[ib]erabile s[un]t id[em] p[ro]p[ri]o et sic eas
manifestum est q[uod] s[un]t in diuersis ge
nerib[us]. **I**dem specie uel genere nul
lo modo est in diuersis gen[er]ib[us] ge
neralissimis ut q[ui]buscuq[ue] n[on] subal[te]nis
ut sp[eci]es l[ib]er[is] nisi forte i[n] g[en]e[r]e sup[er]iore

i diuersis generibus inferioribus quod aut idē spē uel genere inferiore nō sit i diuersis generibus superioribus nō subalternis ut ipēs uel diuersa uidetur manifestū quia ad eētiam spēi pertinet genus ergo si idē specie uel genere inferiorē esset in diuersis generibus superioribus illa ambo gēa essent & eius essentia igitur illud nō eēt idē eēntialiter qz duo gēa nō subalterna diuersā eēntiā pdicant. Similiter diuersa cū genere facit unū eēntialiter. sed cū diuersis generibus nō subalternis nihil idē facit eēntialis igitur &c. **A**d p̄mū argumētū dicit Albertus qz corpus ut dicitur naturam aptam ad recipiendū tres diuisiones est in genere subie ut noiant ipsas tres diuisiones est in genere quantitatis p̄mū patet quia natura in corpore dicitur sibi cui reuegnat recipere diuisiones. **A**d secundū dico qz hoc nomē figura est uno mō significās superficie terminatā lineis & sic est in gēe quantitatis. Alio mō significat ipsam clausurā linearū siue terminationes et sic est i q̄rta spē q̄litate. vñ qualitates q̄rte spēi dicunt q̄litate circa quantitatem. **A**d aliud dicit qz relationes sūt p̄se in genere relationis relatiua uero possūt eē res aliorū generū quia illa sūt relatiua in quibus fundat relatio & illa sūt res aliorū generū p hoc dicitur ad oia illa qz licet sint relatiua tamen nō sunt in gēe relationis sed in alijs gēibus. **C**ontra concretū & abstractū signat idē essentia igitur sunt in eodē genere q̄ si relationes sunt p̄se in genere relationis & relatiua erunt p̄na patet qz eadē est eēntia eiusdē gēis cū ens finit diuidatur in .x. genera. **I**tem si relatiua nō eēt in gēe relationis nihil determinatū in eo. & ad aliqd in pdicamētis cōueniret alicui in illo gēe & ita ad determinandū & illo gēe eēt oia in pertinētia que determinantur ibi qz uidet cōueniens p̄ma p̄na patet nec enī p̄ma definitio ad aliqd nec scōa quaz

Aristo. approbat nec aliqua p̄prietas
quā ponit cōueniret relationibz s̄ in
relatiuis que p̄ r̄p̄thesim nō sunt i ge
nere relatiōis. **N**ō pōt dici q̄ perse rela
tiua sunt in ḡnē relationis sicut cōcre
ta alioz sūt i alys ḡnibz de quo dicef
post et ita nihil idem eēntialiter est pse
relatiuū et spēs alterius ḡnīs scientia
ergo equiuocū est ad significandū ba
bitū mentis et ad significandū ymagi
nem scibilis que duo eēntialiter sunt
diuersa. p̄mō modo est species quali
tatis. secundomō est pse relatiuū. **A**d
aliud dicitur q̄ duplū et dimidiū sunt
pse in ḡnē relatiōis nō quātitatis nec
hoc dicit **A**z. licet illud cui inē duplū
pse ut duo sit perse quātitas quia non
optet accidens esse in eodem ḡnē ut
speciē cū suo subiecto. Similiter de cō
li et inēqli simili et dissimili dicendū q̄
sunt relatiua perse sed in ḡnē quātitatis
uel q̄lītatis sunt nō ut species s̄ ut pro
pria ut patet p̄ **A**risto. ultima p̄p̄tate
quātitatis et q̄lītatis. possibile autē est
de multis eē in vno ḡnē vt spēs in alio
ut p̄p̄a quia r̄ribile est in ḡnē s̄be ut
p̄p̄iū in qualitate vt spēs. **A**d az.
auctoritatē dico q̄ dicit si contingit rō
eē relatiuū et quale nihil p̄bitet hoc sic
idē anumerari i diuersis generibus qd
nō ē idē eēntialiter. **A**d aliud de mo
tu dicitur postea. **C**ōtra pōnez per
Aristo. q̄nto metaphice unū numero
infert unum spē accidens et s̄m sunt
vnū numero p̄ r̄sponsionē et sunt i o
uersis ḡnibz igitur idē specie p̄tēst
esse in diuersis ḡnibz. **I**te arguitur
per sillm̄ expoitorū in tertia figura lēz
iste asinus est nō qualitas iste asinus ē
nō hō ḡ nō homo est nō qualitas sūm
do in p̄missis vtrūq̄ extremū ut est ter
minus infinitus et sic cōcludēdo. S̄z
si oppoitus de oppoito et p̄positū de p̄
posito p̄ **A**risto. secūdo topicōz ergo
hō est qualitas s̄ q̄lītās in abstracto et
nullo p̄dicatur nisi quod est eiusdē ge
neris igitur homo est in genere q̄lītātis

est substantia igitur &c. hec ratio pot fieri cōter ad ostendendū oēs affirmatiua esse verā. ¶ Ad p̄mū istoz potest dici qd. ¶ 1. prius distinguit modos vni us paccidēs et postea unū p̄se distinguit in illos modos numero et specie et cuq; subdit vñū numero inferre vñū specie intelligit tm̄ de uno numero ut prius illud posuit. s. ut est modus vnius p̄se s̄m aut et accidēs si sint unū numero hoc est paccidēs et nō p̄se et ita de illis nō intelligit istā p̄nā tenere. ¶ Ad aliō dicit qd. regula si opposituz &c. tenet de cōtrariis in seipis de p̄dictoribz eōrio. ut dicitur 2° topicorū vnde nō ē arguendū eodē ordine affirmatiue et negatiue sine fallacia p̄ntis s̄ est arguendū ex opposito p̄dicati ad opposituz subiecti arguitur aut sic nō homo est nō q̄litas q̄litas est hō que p̄nā nō ualet. ¶ Contra arguo ecōtrario sic nō hō est nō q̄litas q̄litas est hō et si hec est vera igitur et hec hō est q̄litas p̄ cōuersionē. Sicut t̄mponēdo p̄missas igitur nō q̄litas ē nō homo et ulterius igitur hō est q̄litas ecōtrario igitur &c. Ideo dicitur alr qd. hō et nō homo nō opponūtur ut sunt termini infiniti et finiti s̄ ut nō hō est terminus negatus et istomō p̄clusio nō sequitur in syllo expositio. ¶ Cōtra ut est terminus infinitus de quolibet dicit hō uel nō homo et de nullo eodē ambo ergo subiecto cōtradiciūt. ¶ Itē negatio in finitans et negās terminuz nō differūt qd ad s̄ḡtuz quia utrobiz regatur s̄ḡtuz quia utrobiz negat̄ significatū termini finiti. ¶ Aliter dicit qd. in p̄alogismo expositio est fallacia acc̄it̄ quia mediuz variatur qz p̄mo sumit iste asinus q̄tū ad d̄ntiaz p̄pletiaz p̄ quā est in specie qua distinguitur ab homine in alia iste asinus est non q̄litas sumit̄ s̄m formam s̄be in qua cōuenit cū hōie et distinguit ab oī quod est aliū ḡn̄is. ¶ Contra p̄similiter p̄t alibi argui ubi nō potest defect̄ assignari talis ergo nec est hic p̄se p̄nā patet per Aristō. 2° elēcorū

oim orationū que p̄pter idem eadem solutio est añs patet quia si arguatur sic albedo est nō hō albedo est nō asinus igitur nō asinus est nō homo igitur hō ē alinus. ¶ Aliter pot dicit cōcessa p̄clōne syllogismi expositō qd. nō sequitur ulterius igitur homo est qualitas nec ē igitur q̄litas est homo quod aut dicit in 2° topicorū in cōtradictoribz tenet e cōtrario manifeste dicitur de p̄nā non de p̄dicatione. ¶ Item ista regula si oppositum de opposito &c. tantū intelligēda est in contrariis uel si in cōtradictoribz intelligatur de p̄dicatione ecōtrario hoc totuz verū est si in ante est p̄dicatione p̄se uel ad minus v̄liter si in termini cōmunes hoc dico p̄ p̄uersione vniuersal̄ affirmatiue p̄ p̄onem. nunc aut quēcūq; cōclusio sit ulata per syllogismū expositōnū neq; p̄cluditur esse vera p̄se neq; v̄liter et ideo nullo sequitur oppositum p̄dicari de opposito neq; in seipo neq; in cōtrario &c.

Singulū incōplexorū aut s̄ḡt substantiā &c. ¶ Circa hoc qd. r̄it vtz tantū sūt. x. ḡn̄alissima. ¶ nō uidetur ens diuiditur in sub̄az et accidēs in absolutū et respectiū in ens p̄se et in ens in alio sed tantum est unū generalissimū ens absolutum uel ens p̄se uel substantia igitur tm̄ est vnum p̄dicamentū quod est accidēs igitur &c. negatur p̄nā quia ens p̄se est vniuocū oibz de quibus dicitur et ita potest ēē genus ens paccidēs uel i alio nō ē vni uocū illis quibus cōuenit. ¶ Contra si unū oppositorū dicitur multipliciter et reliquū per Aristō. p̄mo topicorum et verificat illud in omni genere oppositorū si igitur ens in subiecto sit equo cū ad nouē nō ens in subo erit equo cū ad tot et ita erunt. 18. generalissima. ¶ Itē dato qd. accidēs sit equiuocū. ix. generibus sequitur qd. nō plus cōueniat accidentia inter se q̄ unū eorū cū suba quia utrobiz est tantū cōuenientia in aliqua uoce equiuoca igitur non erit

cōuenientior diuisio entis in subz et
accidens q̄ in quādo et in ens nō quan
do quia utrobq; vnū diuidēs ē unum
gñalissimū et reliquū diuidens equiuo
cū ad alia nouē genera. Sequitur etiaz
q̄ nō sit sufficiens diuisio entis in sub
stantiā et accēs quia accidens cū sit eq̄
uocū sumitur pro aliquo significato et
ita fiet diuisio tantū in duo generalis
sima. Itē ad principale quod per su
phabundant ā dicitur uni soli conuēit
p. Priscianū huiusmōi est gñalissimū
igitur tantū unū est gñalissimū. Itē
omnis diuisio et multitudo reducitur
ad unū quod est prius illa multitudie
igitur si sint multa generalissima igit̄
aliquod est vnū prius illis s̄ gñalissi
mis nihil est prius ergo nec sunt mul
ta. Itē album est unū aliquid essen
tialiter quia per pdeterminata nihil aliō
figt̄ q̄ albedo igitur est in aliquo gñe
pse et nō in genere qualitatis quia qua
litas vere predicatur de omī qd ē perse
in gñe qualitatis qualitas nō uere pre
dicatur de albo igit̄ albū pse est in alio
genere gñalissimo. Ita cōuenit arguē
de cōcreto cuiuscūq; generis accidens
igitur sunt .iij. genera accētū. Itē
quale predicatur de albo quero sub rō
ne cuius vltis nō propriū quia nō cōuer
titur non accētis quia nō adest et abest
et. nō dñe quia nō distinguit album ab
alijs nō speciei spālissime quia pdicatur
de dñtibus specie igitur sub rōne gñis
et nō habet supueniens genus igitur q̄
le est gñalissimū et non idem quod qua
litas quia nec habet easdē species quia
nec pdicatur de eisdem igitur est aliud
gñalissimū. **¶** etiam quale sit genus
patet p. Aristo. 4.º topicoz docēs con
siderare genus in abstractis per hº q̄
concretū est in concreto uel non est.
Similiter sicut albedo ad albū ita co
lor ad coloratū ergo permutando siē
color ad albedinem ita coloratum ad al
bum sed color uel qualitas est genus
albedinis ergo quale est genus albi.

¶ etiam quale sit aliud genus a qua
litate patet quia intentiones attribuit̄
rei nō absolute sed ut consideratur ab
intellectu sed albū sub alio modo con
cipitur ab intellectu quā albedo licet sit
eadem eēntia igitur pōt esse aliud hñs
intentionem aliā ab albedine. Itē
intentiones sunt perse intelligibiles q̄
dissimiles et in eis manifestum ē esse
aliquid supius et inferius igitur aliqd
supremū illud nō habet superueniens
genus aliquod istorum quia ens fm
se diuiditur i bec. x. in q̄nto metaphice
est igitur ens in anima igitur est vnū
gñalissimū intentionū p̄ter becōnia.

Item contigit intelligere nouē ens
quia et significare per Aristotile secūº
posterior et in eis est ratio superioris et
inferioris ergo aliquid supremū illud
nō continetur in aliquo istorum decē
quia nullū istorū de illo predicat ergo ē
distinctū generalissimū nō entium et
ita plura genera q̄ decē. Itē figmē
ta concipiūtur ab intellectu et in eis est
superius et inferius ergo supremū ḡ
aliquod gñalissimum. Ita de omibz
istis scz intentionibus nō entibus fig
mentis sic potest argui intellectus cō
ponens facit p̄pones de eis quaz ueri
tatē uel falsitatem iudicat ut patet igit̄
et intellectus simplex ea concipit igit̄
sub aliqua ratione concipiendi nō sin
gularis igitur uniuersalis igitur gñis
uel speciei et. igitur est in eis genera
lissimū. p̄sequētia autē supposita in oi
bus his rationibus scz si est superius i
eis et supremū patet per Aristotilem
q̄rto metaphice uerū est quod est p̄mo
uero propinquius et q̄nto eiusdē prius
est quod est principio propinquius et
ratione quia aliter nō esset status ascē
dendo sed processus in infinitum.

Item arguitur similiter de p̄uatiōibz
Biceretur ad hoc q̄ concreta intē
tiones non entia figmenta p̄uatiōes
et quenis huiusmodi sunt in genere p̄
reductionem ad abstracta res p̄uatiōis

intentionis entia quorū sunt figmēta
z puationes quia cuz cōmuniora intel
ligantur prius minus cōmunibus oz
generalissima esse pmo intelligibilia
hecaūt non sunt intelligibilia nisi per
attributionē ad illa quibus dicta sunt
habere habitudinē ideo nō possunt pōi
generalissima sed ponuntur in genere
p reductionē. Similiter ponitur de po
tentia q̄ est in genere p reductionem
ad actum cuius dicitur potentia. Cō
tra hoc in oibus istis est perse p̄dicatō
superioris de inferiori ergo sub rōne ali
cuius vniuersalis quia p̄dicari prope
est propum vniuersalis nō alterius q̄
generis. Arguatur de singul' sicut sup
argutū est de cōcretis igitur si nō sit p
cedere i infinituz in eis erit aliquod ge?
nō habens supraueniēs genus igitur
generalissimū quia sic diffinitur gene
ralissimū a porphirio illud nulli istorū
decē est idem quia nō habet easdē spēs
quia nec de eisdem p̄dicatur perse pmo
modo igitur est aliud generalissimum
ab istis. x. Etia per ratioē nullius isto
ruz decē p̄dicatur de suis in quid ergo
p nullū istorū. x. habet rationez generi
sed cū eque pmo dicatur quodlibet o
suis speciebus sicut aliquod istorū decē
de suis sequitur q̄ erūt eque pmo ge
nera z nō per reductōez ad aliquod isto
rū decē. Similiter q̄ inter quelibet p
numerata sit genus z spēs ostenditur
p duo argumenta p̄facta de concreto.
Etia p hoc q̄ de quolibet istorū cōtin
git querere quid z respondere p aliquō
vniuocum quod est in plus illo cuius
queritur quid. Omne predicatuz vni
uocum in quid quod est in plus subie
cto est genus p Aristo. q̄rto topicorū
Etia in responsione dicit q̄ optz
generalissimū esse pmo intelligibile
manifeste falsum est nisi intelligatur re
spectu illoz quorū est generalissimum.
quātitas enim nō est p̄mū intelligibile
simpliciter s̄ in suo genere ita potest i
tento p̄mū intelligibile respectu in

teutonū spāliū z nō ens respectu non
entium p̄ticulariū z priuatio respectu
puationum p̄ticulariū quia si contra
dictio nō entis uel oppositū priuatōis
prius occurrat intellectui p̄ticulari en
te z particulari habitu sequitur q̄ non
ens z priuatio preintelligatur suis p̄ti
cularibus quia ens pmo ducit in cog
nitionē nō entis z habitus pmo in co
gnitionē priuationis nō pmo huius
nō entis z huius priuationis. Sic etiā
potest argui de potentia respectu actus
de concretis z intentōibus nō est dubi
um quin sint p̄se intelligibilia. Possz
responderi spāliter de non ente priua
tione z potentia q̄ licet sit predicatio i
quid in eis z superioris nō tamen ratio
generis z speciei quia nullū predicat
ō plurib' differentibus specie uel nu
mero quia nō entium uel priuationum
uel potentiaz fm suam ratōnez nulla
est distinctio sed tantū in habitudine
ad eorum opposita. Contra tunc ali
quid predicatur proprie de aliquo imo
in quid z sub ratione nullius vniuer
salis quod non uidetur cum predicari de
pluribus sit conuertibile cum vniuer
sali. Itē hec est uera cecitas non ē
surditas precise ratione sigtorū ergo
priuationes distinguuntur licet earum
distinctio sit ab alio hoc non prohibet
eas esse species sic enim species q̄ sunt
in gñe s̄be differunt per formā q̄ forme
nō sunt ipse species. Item cōe mul
tis nūq̄ ex se distinguitur in illis igit
priuatio non distinguitur in cecitate z
surditate nisi p aliqua addita que cuz
priuatione constituunt ista in sua ratō
ne ergo in illis additis habundāt hec
a genere hec igitur addita sunt or̄ne
licet nō ita cōplete in essendo licet dif
ferentie substantie ergo iste sunt due
species or̄ntes. Ad omnia obiecta
de istis quinq̄ concretis intentōibus
secundis priuationibus nō entibus et
potentis posset respondēi q̄ licet hec
possint intelligi sub aliqua ratione in

telligendi et predicari inter se sub ratione
alicuius vniuersalis et statum esse ad ali-
quod vltimum quod in quantum attri-
buitur ei ista intentio est diuersum ab
illis decem tamen stat tantum esse decem
generalissima res quod non quodlibet intel-
ligibile sed ens secundum se diuiditur in hec
scilicet metaphice et ita nullus istorum est ens
secundum se distinctum ab illis decem. Contra
tunc videtur quod logicus considerans per
se intentiones et numerum generalissimorum
tantum sub hac ratione. scilicet qua eis hec in-
tentio generalissimum possit applicari o-
beret dicere plura esse generalissima quam
decem quia plura istis sunt intelligibilia
quibus in quantum intelliguntur potest in-
tentio attribui licet metaphice. Considerans
ens in quantum ens diceret ea tantum
esse decem cuius oppositum videtur. Ad 2.
dicere dicens singulum signum substantiam
uel quantitatem etc. non tantum singulorum
ens significare substantiam etc. Ad oppo-
situm est. Ad 2. Ad quod dicitur quod tantum
sunt quatuor generalissima res quorum
distinctio non sumitur penes aliquid lo-
gicum tamen sed penes ipsas essentias. Ipsa
enim intentio generalissimum est tantum vari-
ata numero in istis unde quo ad id quod
difficultatis questio est magis metaphi-
fica quam logica ideo sufficienter hic scit
quod ita est quis forte metaphicus obbeat
uel possit scire propter quid. Ad primum
argumentum dico ut supra. Ad primum
contra hoc dico quod ens per se et non
ens per se uel ens in subiecto et non ens in
subiecto sunt contradictoria et ideo cum
negatio non neget solam uocem sed significa-
tum et non potest unico actu quodlibet signi-
ficatum negare eum equiuocum sicut affir-
matio sed non ens in subiecto non est idem
quod substantia nam non ens est non ens in
subiecto neque non ens per se est accidens:
quia non ens est non ens per se sed ens non
per se idem est quod accidens et ens non in
alio idem quod substantia et primum non
contradicit enti per se nec secundum enti in
subiecto. Ad aliud potest dici quod ac-

cidentia conueniunt in aliquo intento
nali ut attributum substantie uel posteri-
us suba in quo non conuenit accidens cum
substantia uel potest concedi si esset nullus
equiuoce significans suba et quia alia
generalissima ut .a. eque conueniens
diuisio esset entis in .a. et quando sicut
in substantiam et accidens quia utrobique
equiuoci et equiuocum et vniuocum. Ad
tertium contra illud dico quod equiuocum actu
importat omnia sua significata et ideo
actu ponit accidens omnia noue genera
cum diuiditur ens in suba et accidens.
Cum dicitur equiuocum non accipitur si-
nisi per uno significato. res est ab eodem
intelligente sed non minus ipsum secundum se
omnia sua significata si ponit et eodem
sumitur non autem ut intelligit ab vno.

Ad secundum principale dicitur quod suplati-
uum tantum uni conuenit in uno genere et
ita tantum unum est generalissimum in uno ge-
nere sed non simpliciter tamen vniuocum. Vel aliter
quod suplatiuum dupliciter dicitur et exponitur
vniuocum positive per excessum omnium aliorum
alio modo priuative per non excedi ab ali-
quo alio priuocum nullum est generalissimum
simpliciter sed tantum in aliquo genere. id
generalius omnibus aliis in suo genere: 2.
modo quodlibet illorum est generalissi-
mum quia nullum eo generalius et illa pro-
positio quod per suphabundantiam dicitur
etc. vera est ut suplatiuum exponitur po-
sitive non ut exponitur priuative quia mul-
ta possunt esse prima ita quod quolibet illorum
nihil est prius. Ad tertium dictum est
prius. Vel potest dici quod multitudo predi-
camentorum reducitur ad vniuocum quod est
prima causa que prius est eis non predi-
catione sed entitate et causalitate et ita potest
aliquid esse prius eis. Ad aliud de
concretis dico quod essentia significata per
album est in genere qualitatis sed illa secundum
hoc modo intelligendi uel significandi
non est per se qualitas uel in genere qua-
litatis sed per reductionem quia scilicet est idem
essentialiter albedini quod est per se in illo
genere. Est autem in aliquo generalissimo

per se in quali sed non in alio quale
enim a qualitate tantum differt modo
significandi que differentia licet probi
beat predicationem unius de altero non
tamen sufficit ad distinguendum genera
uel ad faciendum aliquid esse in diuersis
generibus. Ad aliud concedo quale
esse generalissimum propter probationes
illas si non aliud quam qualitas cui dicitur
habet alias species dico quod falsum est cui
dicitur predicatur per se de alijs dico quod
falsum est quia species per se unius et al
terius differunt tantum in modo signifi
candi.

Contra quale est generalissimum et qualitas
est generalissimum et hec non sunt idem
generalissimum igitur aliud consequentia
per quod circa ens idem et diuersum includunt
contradictiones per Aristotem quarto metaphisice.
Secunda pars antecedentis patet quia
si essent idem generalissimum tunc unum
predicaretur de altero sic qualitas est
qualis et unum de speciebus alterius.

Dici potest quod sunt idem generalis
simum cum ostenditur quod non quia unum
non predicatur de altero dici potest quod a
liquid est idem alij et non predicatur de
illo propter diuersum modum predican
di que diuersitas licet prohibeat predi
cationem unius de altero non tamen suffi
cit ad distinguendum generalissimum uel
species diuersas. Similiter propter
istum modum significandi non predicatur
unum de speciebus alterius nec tamen
de alijs speciebus predicatur hoc et illud
sine hoc neganda est hec albedo est species
qualis quia et hec albedo est qualis et
concedendum est quod albus non est albedo
sed non est concedendum quod sunt species
alterius generis nec alie species quia
plus requireretur ad concedendum talem
diuersitatem quam ad impedendum mutua
predicationem de se inuicem cum probat
superius ea esse diuersa genera quia non
predicantur de eisde potest negari quia
eodem sunt species utriusque sed non hic
est illud. Ad aliam probationem cum of
finitiones attribuuntur essentie ut in

telligitur dico quod sine modum intelligen
di abstracti uel concreti non variatur
sine genus uel speciem licet hoc non sit
illud etc.

Iuxta capitulum de substantia quod
ritur utrum aliquis homo sit pri
ma substantia. Sic videtur aucto
ritate Aristoteli qui sic exemplificat de pri
ma substantia ut aliquis homo aliquis
equus et inferius ubi intendit quod li
bet aliud a primis dici de primis uel esse
in eis arguit sic animal predicatur de
homine igitur de aliquo homine per aliquem
hominem intelligens primam substantiam.

Item non est secunda substantia et iter
illam et primam non est medium igitur
est prima substantia probatio prime pro
positionis si esset secunda substantia non esset
nisi species sed hoc est falsum quia hec
est vera nullus homo est species igitur
sua contradictoria falsa. Item si ali
quis homo non esset prima substantia
posset predicari de multis et ita hec ui
detur esse uera omnis homo est aliquis
homo quia non possit esse commune ad a
lia quam ad supposita hominis sed illa non est u
erba probatio tamen quia predicatum reuera affirmati
ue confunditur tantum confuse et ita pacci
dens ad confusionem alterius ut subie
cti igitur potest confundi per se si hoc quod
omnis aliquis homo non potest confundi per se sic uero
omnis aliquis homo tamen quia omne predica
tum uniuersalis affirmatiue potest esse
subiectum particularis conuertentis illam
uniuersalem tale non est hoc quod est
aliquis homo. Si dicatur hanc omnis
homo est aliquis homo conuertenda
esse in hanc aliquis homo est homo
Contra iste differunt omnis homo est homo
et omnis homo est aliquis homo ergo earum
conuerse differunt. Ad oppositum
aliquis homo predicatur de pluribus
ergo non est prima substantia antecedens per
quia iste homo est aliquis homo et iste
homo est aliquis homo. Item sequitur
iste homo currit ergo aliquis homo cur
rit et non e converso ergo aliquis homo est prius

et ita pñs ergo nō est pma suba. Itē
hec est uera ōnis homo est aliquis hō
tū quia sua cōtradictoria est impossibilis
aliquis homo nō est aliquis hō tū quia
quolibet singularis est uera igit aliq̄s
homo p̄dicatur de ōi hoīe igitur nō est
prima suba. Dicitur ad q̄nēz q̄ ali
quis homo est pma suba nec dicitur de
multis nisi equiuoce. Ad secunduz
dicitur q̄ pma non ualet in se distincto
pñte. Ad textū dicitur q̄ illa p̄lis ē
falsa et sua p̄dictoria uera sumendo ali
quis homo in predicato pro pma suba
ut. s. falso affirmatur de hoīe quia aliq̄s
homo nō est aliquis homo ut sortes n̄
est plato inductio nō ualet sed ē figura
dictōis pcedendo a pluribus determi
natis ad unā et ita pmutatur qualeqd̄ i
bocaliquid. Cōtra istud ex hoc seq̄
tur q̄ ad p̄lem non sequitur p̄ticularis
nisi p̄fata distinctione et q̄ ad singlarem
nō sequitur p̄ticularis nisi p̄fata distic
tione et q̄ p̄ticularis p̄positio nō habet
cōtradictoriā nisi perfecta distinctione
etiam tunc non p̄lis sibi contradicet s̄
particulari affirmatiue in hoc sensu sin
gularis negatiua sufficiēter cōtradicēt
quia in eis est affirmatio et negatō eius
dem de eodē et q̄ p̄ticularis p̄positio n̄
sit simplr̄ syllogizabilis et absolute l̄ nō
nisi sicut singularis et q̄ nullus syllogis
mus absolute ualeat quia nullus puer
sus absolute ualet quia in omni syllo
uel in suo cōuersiue est aliqua p̄positio
p̄ticularis que absolute nō ē syllogiza
bilis et q̄ p̄ticularis et idiffinita nō cō
uertuntur quia una ut idiffinita hēt
singulares pro causis vitatis quas h̄z
p̄ticularis p̄ sensibus multiplicatis et
q̄ equiuocatio nō sit in dictione quia
nec homo multiplex in se est nec aliq̄s
homo nec in se ut manifestū est nec ut
aliq̄ additur p̄batio quia additio aliq̄
nō confert sibi nouū significatuz. Ad
ista uidentur magis incōuenientia cō
tra Arist. in tota logica et cōtra cōmunē
naturā syllogismi et cōtradictōis q̄ ex

ponere unā auctoritatē Arist. Aidel
ergo potius dicendū q̄ aliquis homo
nō est pma suba. i. nō significat tm̄ vnuz
suppositum hoīs sicut iste homo p̄picō
uenientia predicta. Sed ppter aucto
ritatem Arist. intelligendū q̄ homo de
se indifferens est ad multas acceptio
nes. s. pro uoce intentione p̄ suppositis
signa ergo ut ōis aliquis sibi addita in
differentiam ad intentōes et ad uocē
tollunt et determinant ipm̄ ad acceptōez
tantū p̄ suppositis s̄ adhuc in illa acce
ptione est indifferens ad quodcumq̄
suppositū igitur Arist. volens p̄mam
subam exp̄mere ut distinguitur cōtra se
cundā uidelicet ut ei inest intentio secu
de sube et tamen quodāmodo in gñali
dixit ut aliquis. i. quodlibet quod ē iste
hō. Aliomō pōt dici q̄ p̄ aliquis hō
ponitur pma suba determinata in determi
nate tamen et tūc exemplificauit Arist.
de pma suba determinata licet indetermi
nate ut de hac uel illa sed forte aliquis
homo nō significat pma subam deter
minatā neq̄ determinate nec indetermi
nate licet pro illa supponat quando ē
subiectū p̄ticularis p̄ponis q̄ nō signifi
cet patet p̄ ueritatē huius ōis homo ē
aliquis homo pma enim suba determina
ta siue determinate siue indeterminate
sumpta nō predicatur uere de omni ho
mine ita et homo quādo est subiectum
indiffinitē supponit pma subam deter
minatam in determinate nō tamen illaz
significat ideo posterior modus dicēdi
uidetur pueniētiōr. Ad p̄mū argu
mentū p̄z quia Arist. noiat primā subaz
quodāmodo in cōi. p̄ cōe sumptū pro
acceptione pro suppositis. Ad aliud
dico q̄ aliquis hō ē ens paccidens cō
positū ex re p̄me intētionis et secunde
et nec est pma substantia. nec secūda sed
mediū accidentale inter illa et tale me
diū iuenitur inter speciē specialissimaz
et indiuiduū ut homo albus licz nō me
diū cēntiale. Contra aliq̄s hō p̄di
cat de pluribus differētibus numero

inquit fm predicta igitur est species.

Itē ens paccidens est cōpositū ex rebus diuersorū genēz huiusmōi non est aliquis homo qz modus intelligēdi homiez nō est res alicuius generis

Ad p̄mūz pōt dici qd aliquis homo de nullo predicatur in quid quia ens paccidens nō habet quid. Contra h̄ tunc pari ratione p̄dicatio hec non est in quid aliquis hō est aīal. Itē p̄mō li^o elencoz dic^r Aī. eadē ē diffō. p̄pōis z vni^o solius p̄pōis z rei z vni^o rei ista tamē vna sola res est cōpositū ex re p̄ me intentōis z secūde igit tale p̄positū potest habere diffōez in quid. Itēz aliquis dicit tātūmodo modū itelligendi boiem p̄ suppoitis z tū in illa acceptione dicit quid suppoitorū igitur aliquis nō prohibet boiem predicari i quid de illis imo magis cōfert ad hōc.

Pro respōsione illoz oportet itelligere qd ōne sincathegoreumaticū in p̄dicato est pars predicati cuius proba^o ē p̄ impossibile alr ex veris seq̄ret falsūz sic nullus homo ē oīs hō iste hō ē hō si signū in maiori nō esset pars predicati posset inferri in cōclusionē ergo iste hō nō est homo quia ad habendūz ydem titatē maioris extremitatis nō opteret ipm sumi in maiori z cōclusionē cū eo dem signo si illud nō esset pars predicati sicut manifestū est in secūdo modo secūde figure qz maior extremitas nō sumitur cum eodem signo in cōclusionē z maiore z ita ex veris seq̄retur falsum. Itē ōnditur ostensue magis p̄pter qd quia sincathegoreumaticūz nūq̄z habet respectū ad p̄cedens alr negatio subseq̄ns p̄pōez posset p̄pōez facere negatiuā sicut z negatio p̄cece dēs igit sincathegoreumaticū additūz p̄dicato nō determinat ipm in p̄p̄tiōe ad subiectū z ita nō inq̄nātūz extremū quia iquātū est extremū respicit aliud extremū sed oē sincathegoreumaticū determinat extremū iquantū est extremūz igitur nullum additū termino in

p̄dicato est sincathegoreumaticū s̄ p̄s p̄dicati tñ absolute intellectū termini cui additur determinat z ita est sincathegoreumaticum respectu ptis p̄dicati sed nō respectu predicati quia ipm ē alia p̄s p̄dicati sed sincathegoreumaticū additū subiecto non est pars subiecti quia determinat illud cui additur in cōpōne ad predicatum. His uis patet ad rationēz quia sic dicendo aliquis hō est animal est aliquis tantū sincathegomaticū z homo tantū subiectū z ideo potest p̄positio esse p̄se sed nō est ita ubi aliquis hō predicatur. Ad aliud dico qd unus z solus possūt esse cathegematica uel sincathegematica p̄mō itelligit Aī. i. p̄o elencoz qz eadē ē diffō rei z vnius soli^o rei. i. rei in se in diuise z ab alijs diuise quia illud est res p̄ suaz eēntiam nō aut itelligit ut vnus z solus sunt sincathegematica. Ad tertium cōcedo qd aliquis dicit modū itelligendi boiez pro suppoitis tamē sub tali modo itelligēdi nō potest homo p̄dicari nisi ille modus sit pars predicati p̄pter ratōnem supradictā z illud totū nō p̄dicatur in qd qd si posset hō p̄dicāi sub tali mō tū manēte mō posset predicari in quid z quia nihil dicitur spēs nisi inquantū aptum natū est p̄dicari hō sub ista modo non potest esse species. Ad aliud supius quod fuit contra rñsionez. Ad secūdū p̄ncipale cū dī ens peraccidens est cōpositum ex rebus diuersorū genēz illud pōt negari quia quicquid nō est essentialiter idem cum aliquo siue sit res generis siue nō cōpositū cū illo aliquo facit ens paccēs Ad tertū p̄ncipale concedo hanc esse uerā oīs homo est aliquis homo cū ostenditur primo qd nō quia p̄dicatū nō est cūfundibile p̄se nego nam in contradictoria predictē vlis erit idēz predicatum quod z in ista z cōfusūz cōfūse z distributū nec aliter oportet cōfundibile paccēs ēē p̄se cōfundibile l'aliter potest concedi qd inquantū p̄tur

aliquis homo intelligitur specificare re
huius verbi est ita q̄ predicatū est hoc
totū ens aliquis homo et illud pōt con
fundi p̄signūz vniuersale affirmatiuū
immediate additū. Per h̄ dico ad aliā
probōez quia illa v̄lis cōuertitur i hāc
aliquod ens aliquis hō est hō.

Substātia est que prope et p̄ncipali
ter ē. Nota q̄ diuisio sbe in primā et
secundā nō est diuisio ḡnālissimī i spēs
sed subiecti in accētia quia sba fm q̄ in
telligitur fm quā consideratōez p̄tinz
ad logicā diuiditur i intentiones sibi ac
cidentes. Alia ergo omnia aut de sub
stantijs dicūtur p̄mis aut in eis sūt ē.

Verit̄ de p̄ntijs q̄s facit A. n.
ad pbandū istam cōclusionēz
scz aial p̄dicatur de hoie ergo
de aliquo homie et color est in corpore
ergo in aliquo corpe. Atz huiusmōi
p̄ne teneant formaliter q̄ non uidetur
quia nec alibi tenet species predicatur
de hoie ergo de aliquo homine ubi est
eadem forma arguendi. Itē videt̄
esse fallaciā p̄ntis a supiori nō distribu
to ad inferius et ita pō p̄ntis que conse
quētia nō ualet. Itē terminus de se ē
indifferēs ad oēz sup̄dēm igitur si ar
guatur ab ip̄o sumpto absolute ad ip̄z
sub una sup̄dēntm arguitur ab idiffe
renti ad determinatūz et ita fit fallacia cō
sequētis sic est in pposito. Itē eadē
rōne qua illa p̄na tenet uidetur ista te
pere aial p̄dicatur de oī homie igitur
aliquod aial sed nō ualet ista igitur nec
illa p̄batio maio. utrobiz fit similis s̄
scensus nisi q̄ hic in subiecto ibi in pre
dicato que diuersitas nō impedit cum
ois v̄lis possit conuerti sumptis termi
nis vniiformiter probatio maioris quia
ens uerz cōsequens falsuz. Itē pari
rōe sequeretur aial est ois homo ergo
aliquod aial quod nō est uerz quia aīns
uerz cōsequens falsum quia sua contradic
toria uera q̄ aīns sit uerz patz quia aial
est homo inquātuz homo igitur omis
homo aīns istius patz quia aial p natu

rā hois est homo igitur inquātuz hō
et cōsequētia per A. n. patet p̄mo prior
capitulo de reduplicatione. Itē de
structis p̄mis aial predicatur de homie
et nō de aliquo hoie quia nullus est igit̄
p̄na nō ualet. Ex hoc etiam sequitur
aliā cōclusionē A. n. eē falsā scz destru
ctis p̄mis ē. quia eis nō existentibus
possunt secunde substātie p̄dicari de se
in uicē p̄se igitur et manere quia hec se
cunda substātiā ē esse predicatum
eēntiale in genere substātie. Ad op
positū est A. n. et probat vtramq̄ p̄nam
inferendo ex oppoito cōsequētis op
positum aīntia. Dicendū q̄ hec p̄na est
bona aial predicatur de hoie ergo de a
liquo sumēdo p̄dicari ut hic sumit A. n.
scz supioris de inferiori i genere decur
rit enī super hanc regulā quādo alter
de altero predicatur ē. que ualet hāc
est prius priore in genere est p̄us po
steriore. Intelligendū etiā q̄ hec con
sequētia tenet descēdendo ad istū ho
minē ubi est p̄ma sba determinata et deter
miata quia sequitur si aial est p̄us hoie
igitur isto s̄ A. n. inferēdo infert de pri
ma sba determinata indeterminata tam
sicut ponitur p hoc q̄ est aliquis homo
quia sic sumitur oppoitus p̄ntis. Sed
de alia cōsequētia color est in corpe igit̄
i aliquo est magis dubiū quia nō tenet
p regulā supradictā. Dicitur q̄ tenet
de accidentibus coibus p locū a maiōi
quia illa prius insunt p̄mis subiecti q̄
secūdis licet ecōuerso cōuenit de p̄po
Contra hoc tunc nō probat v̄liter
oia alia a p̄mis dici de primis aut esse i
eis quia nō sunt accidētia p̄pria potest
dici q̄ secūda cōsequētia tenet de omi
accēte reali quia nullū tale inest cōi ni
si mediāte supposito aliquo igitur si cōi
inest inest supposito ideterminate tamē et
fm hoc intelligendū q̄ secūda cōsequē
tia nō tenet descēdendo ad primā sba
determinatam et determinate sed ē fallacia
p̄ntis nec sic descendit A. n. quia nec su
mitur oppoitus p̄ntis sed descēdit ad

determinatam indeterminatam est. Adhuc
hec probatio non uidetur sufficiens quia
propriū inest cōi et non inquantū in ē sup
positis quia inquantū propriū inest pmo
cōi et fm hoc cōe est extraneus supposit
quia sumēdo cōe pro medio ut de eo di
citur proprius pmo et in minore ut est i sup
posito ē fallacia accētis sic homo pmo
est risibilis iste est homo ergo iste est
pmo risibilis igitur non oē accēs reale
inest cōi inquantū est in suppositis. Nō
dicitur qd utraq; pna tenz tantūmodo
sumēdo cōe ut habet suppoem psonalē
et tunc a secunda pna tenz p hanc regu
lā nihil iest alicui supponenti disuncti
uel pro multis nisi alicui illoz in deter
miante sumpto insit sed tamē pma pna
videtur tenere absolute sine tali specifi
catione supponis quia sīgtum supiois
pus est inferiori igitur quicquid est p
illo sīgto ē prius supposito et fm hoc t3
pma cōseqn̄tia. Pōt dici qd i suppo
sitione simplici sumitur sīgtuz p sīgto
et non quicquid ē pus significato supio
ris illo mō est prius inferiore quia superi
oris sīgtuz illo mō non est pus inferiore
sed est ei extraneū ut patet cōiungēdo
premissas vbi in maiori stat terminus
simpliciter et in minori dicitur de suppositis.

Ex istis cōseqn̄tijs probatis ex op
positis infert A. alia igitur oia aut o
subiectis pncipalib; sūbz dicūtur aut
sunt in eis que cōclusio ita itelligenda
ē sicut sequitur ex ante pbato et hoc ē
sic oia alia que dicūtur de secūdis sūbz
uel sunt in eis ut habēt acceptōez pso
nalē dicūtur de pms uel sunt in eis.

Ex hac secūda cōclusiōe infert A. 2.
tertiā destructis igitur pms ipossibile
est aliquod alioz remanere que sic ex
ponitur quo ad illud esse quod alia ha
bēt in pms quāuis possint remanere
quo ad aliud esse ut quidditatiuū l' ēē
intelligibile. Contra hanc expōnez
secūda sūbtāia inquantū hic fit sermo
de ea oppoitur pme quia diuidunt sub
stantiaz p oppoitur et p accidēs vtriq;

illoz nullū aut oppoitur habet eē i suo
oppoito igitur nullū esse habet secūda
substāia in pma fm igitur istam expō
nez absolute dicitur destructis pms
nullū alioz destrui. Hoc cōfirmatur p
hoc qd A. 2. loquens de secūda sūbtāia
et accētibus dicit oia alia a pma si hec
inquantū habent esse i pma nō sunt alia
igitur nō loquitur de illis in quantū ha
bent esse in prima substāia. Nō pōt di
ci aliter qd hec tertia conclusio logice
sumpta scz de ipsis intentionibus est
manifesta. Sic secūda sūba dicitur rela
tiue ad pma; sicut dictū ad aliud de q
dicitur igitur si pma nō est scda nō est
quia relatiua sunt simul natura p A. 2.
inferius capit'lo de relatione. Itēz
accidēs relatiue dicitur ad subiectuz
loquēdo de intentionibus et intētio sūbi
uel fūda; in pma substāia uel secūda
si in prima ergo destructa pma non est
sūba illius accidentis si nō est subiectuz
igitur nec accidēs per hanc regulam
relatiua sunt simul natura si intentio
subiecti fundetur in secunda substāia
arguatur sic destructa prima substāia
secunda non est per locum a relatiuis
et si secunda nō est subiectum talis ac
cidentis non est et si hoc igitur tale ac
cidentis non est per locum a relatiuis.

Dicitur qd intentio subiecti respectu
accidentis potest fundari in alio acci
dēte quod nec ē secunda substāia nec
prima. Contra illud accidēs habz
subiectum aut accidēs aut substāiaz
si substantiam arguatur ut prius si ac
cidentis illud habet subiectum uel pro
cedetur i infinituz i accidētibus quo
ruz quodlibet sit subiectum alteri? qd
habet A. 2. pro inconuenienti q̄rto
metaphice aut stabit ad substāiam se
cunda uel pma et de oibus arguatur a
pmo ad ultimū. Nōnduz aut qd hec
ppo destruct pms et nō pōit pmas pos
se pstrui qd ablati? absolut? p A. 2. sci.
2? pstructōuz expōitur p si. qd l' dū: pōt
igit iste eē sensus si pstruant pme sūbe

destruuntur alie uel quia uel omni et que
libet exponens est uera quia potest alicuius
in propositione ad aliud non requirit ipsius
poni absolute sed est falsa secundum quid et sim
pliciter predicta etiam conclusio. scilicet destructis
premissis et potest intelligi de ipsis que sub
sunt intentionibus quia secunda substan
tia non habet aliud esse quam aliqua prima
substantia si est accidentis est a subiecto si a pri
ma substantia illa non existeret accidens non
est si a secunda illa non est si prima non sit igitur
si prima substantia non sit nulla substantia est neque
ullum accidentis. Hec etiam tertia conclusio
forte generalius uera est quam prima licet non
inquantum ex eis inferitur. Ad primum
argumentum dico quod species non predicatur
de homine ut hic sumitur predicari quia non
est superius eo in genere. Contra hec
est uera homo est species igitur species uere
predicatur de homine. Item si species est homine
arguetur quod secunda premissa non ualeat
quia non sequitur igitur est in aliquo ho
mine. Ad primum dico quod uerbum est potest
notare qualicumque unionem extremorum
et non oportet quod semper notet predicatum esse
superius subiecto sed ad exercendum illud
quod significat hic oportet addere ad com
positionem huius uerbi est aliqua deter
minationem ut essentialiter uel aliquid
huiusmodi. Secunda ratio contra rationem
sionem probat illud quod est in homine non
secundum acceptionem personalem sed simpliciter
non esse in aliquo homine quod bene est con
cedendum. Potest etiam dici ad rationem
principalem quod species si dicatur de homine
non tamen ut homo habet acceptionem per
sonalem et neutra premissa ualeat nisi sic sume
do conclusionem. Ad secundum argumentum
principale ut est contra utramque premissam potest
dici generaliter quod non est fallacia premissarum
quia non arguitur ad primam substantiam
determinatam et determinate sed indeterminatam
et illo modo est eque conclusionem cum ter
mino cum sumpto personaliter sed inquam
tum est contra primam premissam potest dici sp
cialiter quod cum huiusmodi prius uel superius
et. licet arguere a superiore terminante

talem respectum ad inferius quia quicquid
est prius homine est prius isto cuius causa
est quia superius inquantum terminans
tale respectum habet uirtutem ueliter super
ti quod. n. prius est superiore dicitur de eo
uniuersaliter et a superiori distributo licet
descendere ad inferius. Ad tertium dico
quod terminus in una propositione non habet
nisi unam suppositionem quia una propositio est si
gnum unius intellectus compositi et di
uerse suppositiones termini sunt diuerse ra
tiones intelligendi terminum respectu ter
tij et omnes diuerse suppositiones in suo genere
sunt opposite cum igitur impossibile sit
idem in eodem intellectu composito respec
tu tertij intelligi sub diuersis uel op
positis rationibus intelligendi. Impos
sibile est idem in una propositione habere diuersas
suppositiones idifferens est igitur terminus
ad diuersas suppositiones licet non in una pro
positione loquimur autem de premissa ut ante est
propositio una et sic non est maior inordinatio in
antecedente quam in consequente. Ad quartum
argumentum ut est contra primam pro
sequentiā potest dici quod non est similis
ratio descendendi quia descendendo sub
subiecto arguitur per hanc regulam quod
predicatur de superiori et de inferiori que ne
cessaria est ut hic sumitur predicari.
Descendendo autem sub predicato ar
guitur per hanc regulam de quo pre
dicat superius et inferius que facit fal
laciā consequentis. Notandum quod
licet hec posset concedi uera omnis homo
est aliquod animal non tamen inquantum
animal est prima substantia. prima enim sub
stantia determinata siue determinate siue
indeterminate sumpta non dicitur de omni
homine. Sed tunc uidetur illa ratio plus
valere contra secundam consequentiā
quia arguendo sic in omni corpore est co
lor igitur in omni corpore est aliquis co
lor ut aliquis color dicitur primam substan
tiam est antecedens uerum et consequens
falsum et tamen illa consequentia uidetur
tenere per eandem regulam per quam et premissa. Ad finem.
Dico quod non per eandem regulam quia

scōa p̄na Arist. tenet p̄ hanc regulā qđ
inest alicui stanti diſiunctiue pro multis
inest alicui illoz indeterminate sed ter
minus stans confuſe tantū nō stat pro
multis diſiunctiue. Ex hoc ſequitur
p̄nam tantū tenere a cōi habēte ſuppo
ſitōez p̄ſonale z nō quamcūq; ſed & ter
minatā z illā dico qñ terminus ſtat pro
aliquo determinato indeterminate tamē
ſicut ſubiectū indiffiniſe uel particlarī

Cōtra hoc ſi nō ſequitur aial predi
catur de oī homine ergo aliquod aial
quod predicatur de oī homine nō eſt ali
quod aial z ſi hoc nō dicitur de p̄ma ſū
ſtātia nec eſt in illa ut manifeſtū ē igit̄
aliquod nec dicitur de p̄ma ſubſtātia nec ē
in ea quod eſt contra Arist. ſequitur
igitur incōueniēs cōtra Arist. niſi deſcē
ſus teneat ſub termino ſtante confuſe
tū. Eodē modo poteſt argui de iſta in
omni cōpore eſt color. Ad hoc dico
qđ i p̄ma p̄na ē fallā p̄ntis qđ ad hoc ſe
qui illud inferitur hoc eſſe illud z non
ecōuerſo multa enim de ſe inuicem ve
dicuntur p̄ hoc verbū eſt quoz nullū
inferit aliud. Arguendo igitur eodem
ordine negatiue eſt fallacia p̄ntis a de
ſtructione aūtis ulterius cū dicitur ſi
nō eſt aliquod aial nō dicitur de prima
ſubſtātia iſta p̄na nō ualet quia aliquid
inquantuz eſt ſecunda ſubſtātia dicit̄
de prima ut hic ſumitur dici de z fm h̄
eſt exneum alicui aiali vnde in iſta p̄na
inuitur fallacia accidētis. Alterius
cū dicitur ſi aial ut dicitur de oī hoīne
ñ dicitur de aliqua p̄ma ſubſtātia nec eſt i ea
igit̄ aliqd nec dī de p̄ma ſubſtātia nec
eſt in ea ibi eſt fallacia figure dictōnis
p̄mutando q̄le in quid debet. n. ſic iſferri
igitur aliquid ſub aliquo modo accidē
ti nec de p̄mis dicitur nec eſt in p̄mis
z hoc eſt cōcedendū tanq̄ neciuz quia
oīs homo nec dicitur de nec eſt in.

Cū dicitur i q̄rto argumēto principa
liqđ nō eſt diuerſitas hic z ibi niſi quia
hic ſit deſcēſus ex parte ſubiecti ibi ex
pte predicati. Dico qđ illuz deſcēſum

cōcomitat̄ diuerſitas ſupponuz que p
hibet cōſequentiā quia nō tenet niſi ter
mino vnomō ſupponēte. Cū dicitur qđ
uniuerſalis cōuertitur ſine figura dic
tionis v̄ez eſt qđ uariatio ſupponuz cir
ca vnū terminuz nō eſt reſpectu reliqui
termini ſupponentis eodēmodo z niſi
eēt nō eſſet figura dictōis. Ad aliō
dico qđ nō ſilī ſequeretur vtrōbiq; quia
p̄pō iſta aial eſt oīs homo a nullo poni
tur vera ut aial habet ſuppoēz determi
natā z aliter nō tenet illā p̄na. Vel alit̄
quia oīs homo nō predicatur ut hic ſu
mitur p̄dicari licet p̄pō ponatur vera
nō enim eſt uera p̄momo perſe. Ad
vltimū dico qđ loquēdo de intentionibz
deſtructis p̄mis nulle ſunt ſecunde ſū
ſtātie quia uno relatio deſtructo deſtrui
tur z reliquū nec eſt etiāz aliquod p̄di
catum in genere ſbe nec iſtomodo ſut
p̄me ſubſtātie magis corruptibiles qđ
ſecūde. Similiter eſt de rebus que ſb
ſunt inquantum eis attribuūtur tales
intentiones ſed ſi loquemur de eſſe re
ruz forte poteſt concedi hominez eſſe
aial licet nō hūc uel illum ſed hoc non
fm qđ homo habet ſuppoēz p̄ſonalem
determinatam illā. n. nō habz niſi cū ſint
eius aliqua ſuppoſita ſ quia cuiuſlibet
cōmunis ſiue exiſtis ſiue nō exiſtentis
eſt ſuppoſitum accipe p̄ additōem p̄no
minis deſtratiui ſic ſicut ip̄m eſt cōe
Propterea melius dōm qđ ſiue aliq̄s
homo ſit ſiue nō ſit ſemp ſequitur aial
p̄dicatur de homine igitur de aliquo z
qđ p̄p̄idē p̄ns ē ūez p̄p qđ z aīs. i. p̄p
iſepabile unidēz extreoz l3 neutz ex
ſtat. Cōtra p̄elōez ſciā arguit ſic de
ſtructo poſteriori nō oz p̄us deſtrui ſ le
cūda ſbā eſt p̄or p̄ma qđ ſeq̄t ad p̄mā et
nō ecōuerſo z t̄le ē p̄us p̄ Arist. ca. 9. o p̄
us qđ deſtructa p̄ma ſbā nō oz ſecūda de
ſtrui. Dicit̄ pōt qđ loquēdo de it̄ationibz
ſūt ſit̄ nā qđ correlatia loquēdo de rebus
licet hō forte ſit p̄us iſto hoīe nō tamē
aliquo homine quia ſecūda ſubſtātia nō
habet aliquod eē qđ eē alic̄ p̄me ſubc.

Quod est omni substantie in subiecto
non esse hoc autem non est proprium sube
sed etiam orntie.

Veritur circa hoc an differē
tia de genere substantie sit substantia
loquendo de eo quod subest
intentioni. Ad non videtur per litteram
hic quia non inest soli substantie sed orntie
prima proprietates si substantia esset substan
tia posset ei inesse et tamen soli substantie.

Item nec est propria substantia quia dicitur de sub
iecto nec secunda quia nec species nec ge
nus in genere substantie hec sola sunt secunde
sube per Aristotem. Item habet contrarietatem
quia habet aliquid a se maxime distans in
eodem genere et talis distantia per Aristotem.
et metaphysice est contrarietas sube
autem nihil est contrarium per Aristotem in feri
us. Item per Aristotem. quanto metaphysice pri
mus modus quantitatatis est orntia sube. quan
titas autem non est substantia si dicatur quod
Aristoteli. intelligit quod habet modum pre
dicandi in quale hoc non videtur verum
quia metaphysicus a logico differt in hoc
quod metaphysicus considerat ens in quantum
ens logicus in quantum consideratur a
ratione quod ergo habet solum modum
predicandi in quale quantum a logico pos
set aliquo modo dici qualitas non tamen
a metaphysico nisi sit essentialiter quantitas.

Ad oppositum non substantia non est pos
sibile quia substantia est primum ens orntia est na
liter prior specie que est substantia. Item
non substantia interemta non interimitur substantia: si
orntia interemta interimitur species que
est substantia generis. Item orntia est pars
diffinitionis speciei igitur indicat aliquid
essentie eius nihil autem pertinet ad essen
tiam substantie nisi substantia. Item si esset ac
cidens faceret unum ens paccidens cum
genere et cum addita generi faciat speciem
igitur omnis species in genere substantie
esset ens paccidens et ita nulla est species

Ad questionem potest dici quod orntia
in genere substantie est substantia quare
est idem per se quia est per se substantia
non tamen est species vel individuum in

genere substantie nec per se substantia vior
est tamen talis predicatio rationale est substantia
quod ista quantum est substantia quantumvis extra
quod necessaria et utraque paccidens prima
enim est paccidens non ideo quia aliquid
est substantia cui accidit rationale sed cui per se in
est rationale sed secunda est per accidens
quia aliquid est substantia cui accidit quan
tum. Ad primum argumentum dico quod in
telligit non est hic proprius substantie. id est
quod directe est in genere substantie ut
species vel genus sed etiam orntie que non
est sic substantia. Secundum idem ostendit

Ad tertium dico quod contrarietas in
modo dicitur contra pro maxima distan
tia et hoc modo privative opposita dicun
tur contraria ut in primo philosophorum dicun
tur principia scilicet forma et privatio con
traria hoc est in omni genere inter dif
ferentias generis de qua dicitur de deo
metaphysice quod omnis differentia fin
speciez contrarietas est. Alio modo
sumitur ut est maxima distantia formarum
mutuo circa idem se expellentes et sic su
mitur hic et 8° philosophorum et ubi est ista con
trarietas ibi est motus prope dictus.

Ad quartum dico quod Aristoteli. ut in
pluribus dividit voces in significatio
nes et in modos diversos accipiendi
quod admodum facit de qualitate non enim
eam dividit ut est generalissimum in species
ponens orntiam specie esse primam spe
ciem eius. Sed dividit hanc vocem quan
titas in significata et unum significatum
eius est orntia substantie quia sicut forma
equivocatur ad substantialem que tri
buit esse simpliciter ita actus ad actum
primum et actum secundum et ita quan
titas ad qualitatem essentialem et acci
dentalem equivocatur et differentia sub
stantie est qualitas essentialis nullomodo
qualitas ut est generalissimum.

Ad vos contra bene substantiarum partes.

Veritur circa hoc an partes
substantie sint sube. Ad non
videtur quod substantia ut est generalissimum est per
se ens nulla pars sube est per se ens vnde est pars sube

quia tunc esset hic aliquid et una substantia esset ex multis hoc aliquid quod non videtur verum. Item si quaecumque pars substantie sit substantia sit. a. illa substantia et arguitur sic si. a. sit substantia de se de se diuisione a generalissimo oportet concedere quod vel sit illa substantia cuius est pars vel species distincta contra illam vel quod contineatur in aliqua specie distincta ab illa quia omne quod est in genere est in aliqua specie eius per Aristotem. secundum topicorum non est illa cuius est pars quia illa de ea non predicatur non aliquid alia species nec in alia specie quia tunc differret a suo toto specificiter et ita per differentiam essentialem et etiam ab omni alia parte sed hoc non est possibile tum quia omnis pars haberet formam specificam quia omnis differentia sumitur a tali forma et ita nulla pars esset pars totius nec constitueret eius essentiam nec unum essentialiter cum alia parte tum quia tunc omnis pars per propriam formam esset ens in actu et ex duobus in actu non sit vere unum per Aristotem. 2° metaphice et ita nullum totum esset verum unum. Item quelibet pars substantie est substantia et nulla pars hominis est homo sequitur igitur nullus homo est substantia conclusio est falsa et non minor igitur maior forma arguendi patet per Aristotem. 4° philosophicorum quia tali forma arguendi videtur contra ponentes tempus esse circulationem sic quelibet pars temporis est tempus et non quelibet pars circulationis est circulatio igitur tempus non est circulatio unde si forma arguendi ibi valet et hic

Item de materia dicitur et metaphice quod non est quid nec quale et igitur non substantia.

Item forma non est substantia quia est in subiecto et quia adest et abest propter subiecti corruptionem ut in transmutatione subali patet. Ad oppositum potest argui per tres rationes factas ad oppositum precedentis questionis. Item diuisum predicatur de diuisibilibus ipsum secundo de anima substantia diuiditur in formam et materiam et compositum igitur quodlibet istorum est substantia. Item

2° metaphice dicit Aristoteles quod forma est magis ens quam materia et ideo est magis ens quam compositum in qua prima inuenitur materia esse magis ens quam compositum tunc arguo sic substantia est maxime ens si igitur illud quod minime est ens ut compositum sit substantia ut per multo magis materia et forma que sunt magis entia composito erunt substantie

Item hic in littera videtur Aristoteles innuere quod partes substantie sint substantie aliter non opteret prohibere illud quasi inconueniens ne sequeretur ex dicta proprietate. Ad quod questionem potest dici quod duplices sunt partes scilicet essentielles ut materia et forma que scilicet essentiam substantie constituent alie partes quantitatiue que non sunt substantie inquantum substantia est sed inquantum est quanta et extensa sed tamen de his que de illis potest dici quod non sunt substantie per se. id est quod generalissimum substantie non potest dici de eis per se nec uere in abstracto propter primam rationem et secundam prius positam ad illam partem questionis verum tamen substantia est equiuocum ut dicitur ens per se et istomodo est generalissimum et ut dicitur de principijs entis per se et istomodo partes substantie possunt dici substantie. Similiter in genere substantie ut est generalissimum sunt non ut species sed per reductionem in per se principia species et de illis que sunt in genere per reductionem non optet genus in abstracto verificari. Ad argumenta precedentis questionis ut hic valent. Ad primum non substantia non est prius substantia dico quod si intelligatur non substantia. id est illud de quo non predicatur per se generalissimum in genere substantie falsa est propter hoc et sic non substantia. et nullomodo substantia neque ut substantia est generalissimum neque ut dicitur de principijs substantie. Ad probationem cum dicitur substantia est primum ens dico quod hoc est verum quando generalissimum substantie ad alia genera id est entium per se in genere est substantia primum ens non tamen est verum de substantia principia simpliciter quia principia talis substantie sunt priora illa ut dicitur septimo metaphice quod forma et materia sunt magis entia composito forte tamen potest concedi absolute quod substantia est primum perfectione licet non uia generationis.

Ad secundū nō substantia iteremita
nō interimit substantia dico q si maior i
telligitur nō substantia idest eo interem
to quod nō sit substantia pse in genere
sube nō interimitur suba falsa est quia
pnciphs substantie que nō sunt sic sube
interemtis substantia interimit vera tñ
potest esse sic q nullomodo est substā
tia nec gñalissimū nec ut dicitur de pñ
ciphs substantie. Ad tertiū per idem
nihil ptinet ad essentiaz substantie nisi
substantia si intelligitur nisi quod pse ē
in gñe sube falsa est alio? vā z illo? ps
substantie ē substantia. Ad aliud de se
cundo de aia dico q illa diuisio substā
tie nō ē diuisio generis in species quia
tunc materia haberet differentiaz dis
tinguentem ipsam a forma z esset ens
actu de se distinctū a forma quod non
est vez sed est illa diuisio equiuoci in
equiuocata fm logicum uel analogi
in analogata fm naturalē z sic pdicati
onē substantie de diuidētibus cōcedo s
hoc nō est ut substantia est gñalissimūz

Ad aliud dico q forma z matia sūt
magis entia cōposito entitate pncipij
z ita sunt substantie nō tamen ut substā
tie species. Ad auctoritatē Aristo.
dico q Aristo. nō dicit nec inuit ex lit
tera hic partes substantie eē substantias
sed dicit q propter pñmaz pñietatem
substantie nō oportet eas cōcedere non
esse substantias quia nec partes sube
sunt in subiecto idest in aliquo actu p
pleto existentes ut forme licet sint i to
to quia alius est modus essendi toto
z alius in subiecto. Tūc ad duo ar
gumenta ad aliam partē questionis q
probant formā nō esse substantiaz per
hoc q est in subiecto. Dicendum est
q materia a pñietate est tantum illō
quod est in potētia ad suscipiendaz for
mā nō habēs ex se actū aliquem cōple
tum cui forma tribuit esse simpliciter
ut est in substātis subiectū dicit quod
licet sit i potentia ad formā tamen est
in actu cōpleto z ideo forma adueniēs

tribuit ei tñ eē fm quid forma igitur
substantie licet sit in materia nō tamē
est in subiecto. Per idē patet ad aliō
quia non adest pñter subiecti zc. quia
nullū est eius subiectū. De quinta
pñietate substantie sciendū q generalis
simū substantie nō dicitur de aliquo ma
gis z de aliquo minus neq aliqua sba
fm suam essentiam suscipit magz z mi
nus tamen quo ad actū substādi qui
est una pñietas eius. s. substantie dicit
magis substantia alia ut species magis
substantie genere quia pluribus substā
sicut dicitur genus eē vniuersali? spē.
quia de pluribz pdicatur licet vniuersa
le eq̄liter pdicatur de genere z de spē
ut de speciebus eius. Multa est circa
hanc pñietatē difficultas que pñico
rēlinquā. De sexta pñietate sube
que est cum sit una z eadē numero est
susceptiua pñiorz fm sui mutatiōez hec
est propria substantie z cōuertitur cū sba
quia nulla substantia ex rōne substantie
pñibet suscipe pñtraria licet alia ex sua
ppria forma dētermietur ad vnū pñiū
Sili intelligendūz est substantia susci
pit cōtraria nō sibi sed alia que sunt in
terse contraria alioquin hec pñietas
repugnat et q̄r te pñietati.

Quātitas aliō discretū aliō pñinū
Verit pmo an quātitas sit ge
nus. Ad nō uidetur q nullūz
genus predicat de noiatue de
spē s hec ē vera linea est quāta z sic de
alijs que ponūtur de gñe quātitatis igi
tur nullū istoz ē e? spēs igit nullā spēs
bz igit nō ē ge? pñio mioris nullū pñi
uniuocū ē dñoiatm igit oē ge? respectu
spēi ē pñi uniūocū p Ar. p? g zc. pñio
b? ma. qz rō pñi uniūoci ē rō sibi qd mā
feste ē vez d gñe respectu spēi s nullius
dēnoiat rō ē rō sibi ut dñ i ca? d sba qz al
bū pñtur de cōpēdēz rō albi ipōssibile ē
pñi. Itē qñtitas nō bz spēs qz de pñiua z
discreta uō pñtur eq̄liter z ge? eq̄liter
pdicatur de spēbz pñatio assūpti quia
quātitas continua est naturaliter

prior sua diuisione quia inquantum continuū est diuisibile et naturaliter prius sua diuisione igitur et continuū est prius numero quam numerus est posterior diuisione continui cum causetur ex illa per Aristot. 3° phiz.

Ad oppositum est Aristot.

Verit ut quātitas sit genus unū. Ad id uidetur quod per Aristot.

primo posteriorum 7. 1° meta. In omni genere uno est unum primum et minimum quod est mensura aliorum sed in quātitate non est unum primum et minimum sed duo. scilicet unitas et punctus igitur quātitas est duo genera. Itē quātitas cuiuscunque generis omnes species sunt oppositae quia uel prius diuisiones includunt uel differentias oppositas diuidentes aliud genus intermediū si sub aliquo eodem genere intermedio continentur et includunt unum oppositum non predicatur de alio includente alterum eodem quo ordine diuisionis generis debet esse oppositae igitur nulla species unius generis de quacunque specie illius generis predicatur sed aliqua species quātitatis predicatur de alia denominatione ut linea est numerata igitur &c. Itē passio et subiectum non sunt in eodem genere ut species tum quia passio predicatur denominatione de subiecto igitur et genus passionis sed genus subiecti non predicatur denominatione de subiecto quod non est idem genus subiecti et passionis prima principia patet ab inferiori ad superius. Tum quia tunc passio de subiecto non predicaretur ut patet ex precedenti argumento quod ostendit nullam speciem cuiuscunque generis posse predicari de alia si longitudo est passio lineae que est in genere quātitatis et longitudo est in genere quātitatis ergo genus quātitatis non est unum. Ad oppositum est Aristot. Ad quoniam dicitur quod quātitas est genus quia predicatur de pluribus diuisionibus specie in quid ut de quātitate continua et discretā quia quesito quid de utroque eorum conuenienter respondet quātitas et est generalissimum quia non habet genus superueniens nihil. n. de eo predicatur in quod

nisi ens quod non est genus quia nec unum uocum et est unum genus quia secundum unam rationem dicitur de omnibus suis speciebus Sed que sit illa una ratio duplex est modus poni. unum modo ponitur ratio mensure. Tum quia probat hic Aristot. orationes esse speciem quātitatis per hoc quod est mensuratum quod secundum diuersitatem huius rationis variantur species quātitatis quia mensura continua quedam est intrinseca mensurato quedam extrinseca. intrinseca uel mensurat secundum unam dimensionem tum et sic est linea l' duas et sic est superficies uel tres et sic corpus Extrinsecum duplex propria et sic locus uel corpus et sic tempus et dicitur locus mensura propria quia unus tum est unius mensurati tempus commune quia est idem multorum mensura non autem cuiuslibet temporalis suum tempus propria mensura. Quia manifestum est etiam numerum et ordinem esse measuras. Contra istud ratio generis equaliter inuenitur in omnibus speciebus non sic ratio mensure in continuo et discreto quia uni maxime proprie proprium est esse mensuram et cum illud proprie sit principium numeri ab illo primo deriuatur ratio mensure ad numerum et de numero ad continua ut manifeste habetur. 1° metaphice capitulo secundo. Si dicatur quod discretum est prius continuo in se non comparando ad suum genus hoc concedit propositum: quia neutrum participat rationem generis per alterum: sed continuū non habet rationem mensurandi nisi a discreto ut docetur ubi supra ergo ratio mensure non est ratio quātitatis ut est genus. Ideo dicitur aliter quod licet per se mensura conueniat quantitati non tamen est illa ratio essentialis quantitati secundum quod ei attribuitur ratio generis sed ratio diuisibilitatis et hec de illa diuisione que est in partes eiusdem rationis quod ostenditur tripliciter primo in quinto metaphice ubi diffinitur quantum secundum quod potest habere diffinitionem saltem exprimentem quid dicitur per nomen ibi sic notificatur.

¶ Quantū est quod ē diuisibile in ea que insunt quorū singulū natū est esse hoc aliqd. i. in ptes eiusdeꝝ diuidi igit̃ quātitas est perse diuisibilitas in hui⁹ mod: ptes nā ubi est p̃dicatō p̃se p̃mo mō tenet a concretis ad abstracta. **S**e cundo oñditur quia quātitas cōtinua ⁊ discreta nō diffiniunt̃ hic p̃ mensuraz s̃ p̃ hoc quorū ptes copulantur ⁊c igit̃ de eorū essentia est eē p̃tibile. **T**ertio q̃ p̃ rōnez diuisibilitatis sumunt̃ species quātitatis in 7° metaphice quia diuisibile in nō p̃tinua est numerus uel oratio in continua s̃m diuisionē vnā linea s̃m duas superficies s̃m tres corpus et s̃m alias dñtias diuisibilitatis possūt sumi tempus ⁊ locus. **¶** Cōtra hunc s̃m modū quātitas cōtinua est in potētia diuisa discreta actu que sunt actu ⁊ potētia aliquid nō sunt equaliter illud ergo diuisibilitas nō equaliter cōuenit cōtinuo ⁊ discreto assumptū patz quia ptes numeri actu sunt diuise abiuiceꝝ cōtinui nō. **¶** Item cuius est potentia p̃se eius est actus si igitur quātitas cōtinua sit perse diuisibilis potest eē perse diuisa igitur cōtinua pōt eē p̃se nō continua quod nō uidetur dandū. **¶** Itē **A**risto. pbat orationem quātitate esse quia est mensura igitur illa est ratio essentialis quātitatis. **¶** Ad p̃mū potest dici q̃ quātitas discreta est una ⁊ indiuisa. i. dum manet in sua specie vñdecū q̃ sit eius unitas. q̃uis materialia que subsunt illi forme sunt diuersa vbi g̃tia quinaris in sua specie manens est formaliter indiuisus quia diuisio eius p̃mit formā quinar q̃ quia diuisioe facta in ternariū ⁊ binariū nō ampli⁹ manet quinaris licz materialia ut unitates sint sicut diuise unde negandū est qd̃ sumitur de discreto. **¶** Ad secundum dici pōt q̃ actus huiusmōi potētie cōtinuū est diuisibile nō est iste cōtinuū ē diuisum sed iste cōtinuū diuiditur idest in fine diuisionis ⁊ illud pōt perse inesse continuo. **¶** Ad tertiu quia nō

negatur illud quod p̃se ē mensura eē quātitate sed q̃ illa ratio nō est cēnti aliter quātitatis ut ē genus quare nō egliter inest speciebus eius. **¶** Ad p̃mū argumentū p̃me qōnis pōt dici q̃ de linea absolute nō dicitur quātitas de nouatiue nec de aliqua sui sp̃e absolute sumpta s̃ in abstracto ⁊ in quid sed de nouatiue dicitur d̃ linea in mā ⁊ alijs sp̃ibus ⁊ sic sumitur species eius ut cōcreta ⁊ nō ē mirū cōcretū generis p̃re dicari de cōcreto sp̃e vñ quātūcūq̃ plus loquendi sit dicere linea est quātita siue diuisibilis ⁊ ita de alijs sp̃ibus hoc simplr ē falsum de eis ut sūt sp̃es quia tunc essent subiecta quātitatis ul̃ diuisibilitatis talis enim modus p̃dicandi cōuenit oibus accētibus respectu s̃bōꝝ. **¶** Aliter dicitur q̃ maior est p̃a in oī alio genere a quātitate ⁊ nō d̃ illa sp̃aliter quia quātitas nō tantū alijs est p̃ncipiūz mensurē uel diuisionis s̃ etiam sibi ⁊ ideo se de nouat ⁊ suas sp̃es q̃ nō est vñ de alijs. **¶** Ad secundū dico q̃ in oī genē pōt aliqua sp̃es esse p̃or alia in essendo compando illas in terse sed nulla est p̃or alia in p̃icipando rōnez g̃nis sic continua quātitas naturaliter est p̃or discreta ut ostendit̃ licet nō in suscipiēdo p̃dicatōez quātitatis quia neutri sp̃e uest diuisibilitas p̃ alteram. **¶** Ad p̃mū argumentū secunde qōis dicitur q̃ p̃ctus ⁊ unitas nō sūt duo simpliciter p̃ma quia punctus ad unitateꝝ reducitur ut ad prius se est enīz p̃ctus unitas habens positionem ut dicit̃ p̃mo posterior ⁊ ita tā tū unitas est p̃mū. **¶** Cōtra sicut p̃ncipiū ad p̃ncipiū sic p̃ncipiū ad p̃ncipiū igit̃ si unitas sit materiale ul̃ formale in p̃cto quorū alterz optet̃ si p̃ctus sit unitas pōez habens ⁊ discretū erit s̃ilr uel formale uel materiale in p̃tinuo nō materiale manifestū est quia p̃tinuū nō cōponitur ex discretis igit̃ formale qd̃ negat **A**risto. 7° meta. re p̃bendēs **P**latonē qui ita posuit. **¶**

dicendū q̄ sicut magnitudo nō est mē-
titudo neq; mālīter neq; formalīter. sic
punctus nō est unitas neq; mālīter ne-
q; formalīter quia pūctus est indiuisi-
bilitas magnitudinis vnitas multitu-
dinis nec est hec diffinitio *Alz.* pūct⁹
est unitas &c. s; si alicubi dicatur de pū-
cto hoc est s; *Platonē* qui posuit nu-
meros esse formalia in continuo & ita
unitatē in pūcto s; nec s; *Alz.* nec s; *Pla.*
habetur p̄. postēior illa diffini⁹
s; sic vnitas est s; sine pone punctus
aut s; posita quod manifeste falsum
est s; *Alz.* & v; s; *Platōē* pone-
te q̄titates esse dīntias rēz. *Alz.*
ad argumentū pōt dici q̄ maior. s; in oī
gñe nō est uera de omni genere gñalis
limo posset aliquod unū p̄mū aīlīgri
mensura oīm aliorū uel in nullo sed in-
telligitur illa p̄pō de genere nālī & di-
citur illud genus natale cui rñdet vni-
tas suscepti hec est q̄ tantū dicitur vni-
tas de formis hñtib; idem suscepti &
p̄mo & de huiusmōi exemplificat *Alz.*
vbi illa p̄ponez dicit nō tale genus est
q̄titas. *Aliter* pōt dici q̄ licz sint
duo p̄ma & mīna in genere q̄tītatis
tñ tantū est ibi vñū p̄mū & mīnūz q̄
est mēsurā aliorū punctus enim nō est
mēsurā continui quia tūc aliquoties
sumptus redderet p̄tinuū & esset conti-
nuū p̄pōitūz ex indiuisibilib; s; vñū
eēntialīter est mēsa numeri. vñū aut
applicatū alicui parti p̄tinui est mēsa
cōtinui ut dicitur x⁹ metaphice vñde
tñ est vñū mēsurā in hoc gñe. *Ad*
secundū argumentū concedo q̄ nulla
species generis predicatur de alia i ab-
stracto s; quod icludit dīntias oppoi-
tas tamen possibile est hoc in cōcreto
s; q̄ species que s; bicitur sumitur ut
est in materia & nō ut est spēs oppoita
Ad tertiū dico q̄ longitudo latitu-
do magnitudo multitudo &c. sunt equi-
uoca ut notant quantitātē & excessum
in q̄tītate p̄mō sunt spēs q̄tītā-
tis secundū passionē p̄mō sunt

idē q̄ linea superficies &c. nec hñt op-
poita breue uel strictū quia linea quan-
tūq; breuis est longitudo illomodo
secundū nō sunt in gñe q̄tītatis s; &
se s; p̄mō. i. ut species sed nō secūdo
mō. i. ut passionē quod manifestum est
de multitudine cui ut ē spēs oppōitur
vnitas & paucitas ut est passio & eidez
uniuoco nō sunt duo oppoita p̄ *Alz.*
p̄mo topicorū. *Ad* huc pōt argui q̄
q̄tītās non sit vñū genus quia vnus
generis est tantū vna diuisio p̄ma per
duas dīntias quia tñ due p̄ie species
s; q̄tītās diuiditur eque p̄mo dupli-
ci diuisione. s; p̄ cōtinuū & discretū & p̄
cōstare ex partib; hñtib; ponez & nō
habentib; &c. p̄batō maioris p̄ *Alz.*
p̄mo topicorū si p̄positi sūt diuerse dif-
ferentie ut coloris in uoce & in corpore
ipm est equiuocū & p̄ *Boetii* libro di-
uisionū oīs diuisio generis fit p̄ duas
dīntias p̄batō maioris neutra diuisio
est subdiuisio alteri⁹ quia tunc ambo
membra alterius diuisionis contineren-
tur sub aliquo mbro relique diuisionis
q̄ nō est v; ut patet inducēdo. *Ad*
itud pōt dici q̄ nō est duplex diuisio p̄
ma generis p̄ dīntias formales p̄stitu-
entes species pōt tamen una ē p̄ dīn-
tias formales alia p̄ materiales que di-
uisiones nō sunt lubinice sic corpus
in gñe s; p̄ter diuisionē eius formale
i aiatū & i maiatū pōt diuidi i cōruptibi-
le i icorruptibile & utroq; mō dīntie se
habent ut excedentia & excessi ita & in
p̄posito p̄ma diuisio est formalis lecu-
ga materialis penes partes quantitatis
Ad p̄batōē maioris *Boetius* & *Alz.*
intelligunt de diuisione formali p̄ dīn-
tias constitutias spēs.

Queritur an oratio sit q̄tītās
Videtur q̄ nō quia nō oratio
i scripto illa enim est s; non
in mēte quia illa est in nōquantitate &
neutra mēsurat p̄le & *Aristo.* exponit
se de neutra bāz intelligere nō oratio
in uoce quia illa est p̄ se sensibilis q̄a
†

uox igitur est in tertia specie qualitas.

Ad oppositum est Aristoteles.

Veritur utrum oratio sit quantitas discreta. Quod non uidetur quia breue et longum sunt esse quantitatis continue oratio mensuratur secundum has per A et Z. illa mensuratur. n. syllaba breuis et longa igitur etc. dicitur quod syllaba est breuis et longa non oratio. Contra tunc continuu est per se pars discreti. Item sumatur maior sic oem parte mensurans secundum has quantitates breue et longum est continuu oratio est huiusmodi licet non sit longa. Item si esset quantitas discreta non uideretur differre specie a numero quia in nulla quantitate specifica.

Dicitur quod quantitas discreta ut est in materia permanente est numerus quia numerus causatur ex diuisione continui ut in successiva est oratio quia orationis nulla pars permanet. Contra hoc concedit propositum quia quantitas secundum speciem est quantitas formalis hec si sic tantum differant in nullo formali differunt igitur non specie. Item falsum dicitur quia successio et permanentia sunt quantitates posteriores motu et quiete igitur et ente naturali in quantum naturale hec quantitas quantum ad totum genus est naturaliter prius esse naturali in quantum naturale igitur successio et permanentia sunt multo posteriores ora toto genere quantitatis igitur non sunt quantitates specierum in hoc genere. Item numerus applicatur materie successiue sic permanenti igitur non ois numerus est quantitas in materia permanente ante per ex. ut dicimus duo tempora duo dies et ratione quia continuu aliquod est successiuum igitur ex eius diuisione datur numerus. Item tunc non differret oratio a tempore quod est numerus motus et ita quantitas discreta in materia successiua

Ad oppositum est A et Z. Dicendum primo ad quesitum quod oratio est quantitas propter rationem A et Z. quia syllaba mensuratur breuis et longa igitur huius est mensura alia per se illud est oratio que fit cum uoce plura

illa autem dico habere discretiones appropriata orationi per eius quantitatam specificam que quantitas nec scripta est nec prolata nec in mente nec actus preferentis quia ille mensuratur tempore nec partes discrete sed discretio non ois numero et oratio non si ois appropriata. Ad secundum quesitum dicendum quod est quantitas discreta quia partes eius ad nullum eodem terminum copulantur quelibet. n. syllaba est ab alia diuisa nec actus preferentis nec signum eas continuat quia terminus per se continuans partes quantitatis non est essentialiter extra illas sed hec duo sunt essentialiter extra partes orationis similiter hec oratio potest esse ubi signum non est ut coniungendo uoces non significatias et ibi nullum est signum. Ad primum argumentum potest dici quod longum et breue eque uoce conueniunt continuo et discreto huic scilicet continuo proprie illi transumptie omne igitur mensurans per se secundum hoc prope sumptum est continuu huiusmodi non est oratio equiuoca enim est longitudo syllabe et mensurati a linea. Ad secundum dico quod oratio essentialiter differt a numero et a quacunque specie quantitatis non tantum quantitas materiali sed formali et specifica. illa tamen non est nota imo uix aliqui cuius speciei specialissime est nobis quantitas nota quia si esset non posset esse uerum quod dicitur secundo posteriorum quod quelibet pars diffinitionis debet esse in plus ois autem in eque hoc autem non cotergeret si ultima quantitas esset nota illa enim cum sumatur a propria forma speciei nullo modo est in plus specie igitur illud dictum est uerum quia differentie ultime fere ois diffinitionum ignote sunt.

Veritur an Aristoteles sufficienter enumeret species quantitatum

Quod non uidetur per Aristoteli. in 5. metaphisice tempus est quantum per accidens sed de nulla specie predicatur genus per accidens igitur tempus non est species. Item per ipsum ibidem tempus est quantum per motum igitur

motus magis quantus. vnde **Aristo.** pmo postior ppter quod vnūquodq tale z illud magis igitur sunt plēs species q̄ hic enumerēt. **Ite** tēpus est numerus p **Aristo.** 4° pbicoz igitur nō est alia species. **Ite** locus non enumeratur q̄nto metaphice inter species quātītatis igitur uel est insufficientes ibi uel locus nō est quātītās. Simili cōmentator ibi assignat causam quare **Aristo.** omittit ibi locū dicens q̄ loc^o nō est quātītās s̄m opinionem **Aristo.** s̄ tantū famose. **Ite** locus nō videt alia species a superficie quia illud primo ponitur in diffōne loci in abstracto et quando accidens in abstracto diffinit quod primo ponitur in diffōne eius ē de eius essentia. **Ad** oppositum est **Aristo.** zc.

Queritur iuxta hoc an loc^o sit quātītās. **Q**uod nō uidetur qz oē quod ponitur in diffōne accūtis est subiectū eius uel de eius eēntia ultimū corporis continentis ponitur in diffinitōe loci z nō est de eius eēntia quia tunc eēt eadez species cū superficie igitur ultimū est subiectū loci s̄ impossibile est passionem z subiectū esse species eiusdē generis igitur locus nō ē spēs quātītatis z rō confirmat p pmetatorem s^o metaphice qui dic locū esse passionē in ultimo ut imobilitatē. **Ite** ad quantū inquantū quātūz nihil mouetur naturaliter sed ad locū ppiū quodlibet mouetur nāliter p **Aristo.** 4° pbicoz igitur probatio maioris nihil mouetur ad aliud nisi ppter conuenientia in natura sed quantū inquantū quātūz cū nullo cōuenit in natura s̄ ē natura que est pncipium motus z q̄d quia nāliter prius istis inest substantie. **Ite** quātūz inquantū quātūz nō saluat aliquid nāliter quia nec cōuenit cū aliquo in natura s̄ locus inquantūz locus saluat locatū p **Aristo.** 4° pbicoz. **Ite** locus p se dicit ad locatū igitur est in genē relationis. **Ad** oppositum est

Aristo. **Ite** locus ē p se mēsurā igit quātītās aūs patet p̄na etiā p **Aristo.** qui sic arguit de oratione. **Ite** prope ppiū non inuenitur extra illud cuius est. Sed ppe ppiū est quātītati ut s̄z eam aliquid egle uel iegle dicatur hoc aut cōuenit loco igitur est quātītās. **Ite** locus est p se diuisibilis igitur locus est quātītās zc.

Utra hoc querit an sint quātītās continua. **Q**uod nō uidetur figatur uirga aliqua cōtinua i terra cuius pars sit in terra ps in aere tunc arguo locus est ultimū corpis cōtinētis s̄ ultimū aeris z ultimū terre q̄ locat hoc locatū nō sunt cōtinua s̄ tm contigua igitur locus huius uirge nō est cōtinuus. **Ad** oppositum ē **Aristo.**

Queritur iuxta hoc an pticule corporis z loci copulētur ad eūdem terminū. **Q**uod nō uidet qz pticule corporis copulantur ad superficiē pticule loci non quia locus est superficies z pticule superficiei nō copulant ad superficiem. **Ite** locus est diuisus a locato per **Aristo.** q̄rto pbicoz igit nō ē idē terminus cōtinuas partes vtriusq̄ cōsequētia patet qz terminus ab eo cuius est nō est diuisus igitur non est idem duoz diuisorū. **Ad** oppositū est **Aristo.** **Ad** le cū dū q̄sitū dicendū q̄ locus nō est species quātītātis ppter primā rōem ibi z propter dictū cōmentatoris supradictū in questione pcedenti. Similiter pro f̄ma ratione. **Ad** tertiam questionem dico q̄ locus nō est necessario continuus sed nihil differt ad unitatem eius superficies esse cōtinuas si idem locetur a diuersis corporibz contiguīs uel superficiem vnius continentia z quando locatū locatur in uno locante. Similiter ad q̄rtam q̄ nullo modo possunt partes loci copulari ad eundem terminū numero ad quē partes corpis quia locus diuisus est a locato locus enim est unde et ad quēz locatū mouetur z nō mouetur

cū locato nec ad eundem terminū spe-
cie quia ille terminus corporis est super-
ficies que nō est terminus loci nisi loc⁹
esset corpus imo ad nullū terminū eū-
dem oꝛ eas copulari cūz nō oporteat
eas esse continuas. Ex hoc sequit⁹
solutio p̄me q̄ōnis quia nō sufficienter
enumerat species quātītatis saltem q̄
ad hanc speciem locus. Ad auctori-
tates Aristot. in oppositum ad omnes
q̄ōnes dōm q̄ nō loquitur hic de loco
s̄m p̄p̄iam opinionē s̄z s̄m opinionē
ponentiū locū eē spaciū equale locato
z s̄m illam eēnt hec oīa vera de loco.
Sed illa opinio improbat⁹ ab Ari-
stotile. q̄rto p̄hicoꝝ ita frequenter q̄n
loquitur de aliquo ubi nō est p̄p̄us lo-
cus determinandi veritatem de illo vti
cōmuni sententia alioꝝ usq; alibi vbi
locus est de illo veritatem determinare
dūmodo ars possit dari s̄m sentētias
alioꝝ sicut z s̄m veritatē p̄p̄iam ita ē
pene de oībus exemplis in logica q̄ si
sic sit uel nō nō curat sed q̄ ars sit vera
in istis si hec sint talia sicut hic sufficiē-
ter manifestatur quantitatē esse gen⁹
quia habet sub se multas species inter-
medias z specialissimas siue locus sit a-
liqua istarū siue non. Ad primū ar-
gumentū p̄ime questionis potest dici
q̄ aliquid esse quantum per accidens
siue p̄ aliud ē dupl̄r effectiue ul' forali-
formaliter nō est tempus quātītatis per
aliud id est nihil aliud est per quod reci-
piat quantitas predicationem quanti-
tatis sed predicatur de eo per se p̄mo
modo effectiue quodāmodo pōt tem-
pus dici quantum per aliud quia effec-
tiue suam essentiam z suam quātītatez
q̄ est sua essentia habet ab alio ut a mo-
tu nō tamen efficit aliquid q̄ tempus
sit quantitas. Ad secundum dico
q̄ p̄positio Aristotilis tantū est uera
ubi aliquod vniuocum dicitur de causa
z effectū quod natum est recipere magi-
z minus z q̄ndo causa est per se z totali-
p̄ma conditio dicitur hic z scōa s̄m p̄bas

quia tempus est quātītatis motus non
est quātītatis quia ratio eius tota potest
intelligi cōuenire idiuisibili nec vniu-
cantur in quanto quia illud dicitur de
motu per se scōmodo nullomō de tem-
pore ut tempus est species quātītatis.

Ad tertiu dīco q̄ numerus aliquā-
do t̄sumitur ut generaliter sumatur p̄
mēsurā forte p̄pter hoc q̄ ratio mēsu-
re in quātītātibz p̄mo conuenit nume-
rō z ita ponit in diffinitōe tēporis non
aut ut est quantitas discreta z est equi-
uocatio penes scōm modū. Alia cōce-
denda sunt de loco preter vltimum ad
quod dōm q̄ hec est p̄dicatio tantum
materialis locus est vltimū z formali-
ter p̄p̄ō est falsa s̄ formaliter locus ē
est imobilitas in ultimo s̄m p̄mētato-
rem forte tamē in diffinitōe loci p̄mo
ponitur vltimū quia illud est notius i-
mobilitate loci. Ad argumēta in op-
positū secūde questionis dicendum.

Ad p̄mū dici pōt q̄ locus nō est mē-
sura p̄ se sed per naturāz sui materialis
quod est superficies vnde s̄m eandē di-
mensionē mēsurat s̄m quā z superfici-
es z si arguatur cōtra hoc quia aliam
rationē mēsure habet a superficie ē. n.
mēsurā extrinseca superficies intrinseca
dici pōt q̄ intrinsecū z extrinsecū per se
nō variant rationēz mēsure iō nec lo-
cus per se habet aliam rationē mēsure
a superficie ideo. n. est extrinseca quia est
vltimū corporis continētis māliter et
vltimū contenti quod tamen mēsurat
a loco. Ad scōm dico q̄ s̄m locū for-
maliter nō dicitur aliquid per se equale
aliq̄ sed forte materialiter s̄m superficiez
continentis imo magis locus dicitur
equalis locato s̄m Arist. q̄rto p̄hicoꝝ
z non illud s̄m q̄ alia dīcūtur equalia.

Ad tertiu dīco q̄ locus p̄ accidens
est diuisibilis per naturā materialis sui
sicut ceterē forme per se fundate i quā-
titate sunt p̄ accidens diuisibiles p̄ na-
turam quātītatis z locus forte plus ce-
terū eo q̄ est p̄p̄a passio superficie z.

Queritur an quantitati sit aliqd contrariu. Sic videtur pmo p rones generales aliq quanti- tas magis distat ab alia aliqua minus igitur aliqua maxime distat ab alia sed contrarietas est maxia distantia i eodez genere p Aristo. 4° metaphice igitur aliqua quantitas aliq contrariatur pma pna onditur prius auctoritatibz r rone supra in hoc genere r in oi alio est ora fm spem r illa est contrarietas p Aristo. 1° metaphice igitur r. Itē hoc arguitur p rones propas quia p Aristo. qnto pbicoz ois motus est a cōtrario in cōtrariu uel a medio in medium sed in gñe quantitatit est motus prope dictus p ipm ibidē igitur ibi sunt cōtraria uel media inter cōtraria r si media igit r cōtraria. Itē suscipe magi r minus r recipere cōtrariar sunt ppetates conuertibiles respectu cuiuscūq generis sed quantitas suscipit magi r minus igit etia cōtraria maior patet inductie probatio mioris magnuz r puu sunt perse passionē quantitatit r eius solius sed magi r minus nō fiunt nisi vbi magnu r paruū r alicubi igitur in solo genere quantitatit. S ilr oē totū est maius sua parte sed quantitas aliqua est pse pars alterius quantitatit igitur in quantitate est pse magis r minus. Similiter isūt pse equale r ineqle sed ineqle ē magis uel minus igitur r. Itē magnum r paruū uidetur quantitates cōtrarie sili sursuz r deorsum igitur r. Ad opposituz est Aristo. Ad qdem ē dōm q cōtrarietas sumitur equiuoce. s. pro prie r tñsūptiue transūptiue dicitur absolute maxia distantia in genere r extē dicitur ad oppōem puatiua sicut i pmo pbicoz dicitur pncipia eē cōtraria p forma r priuatione oppō in hoc modo est contrarietas in omni genere quia ois diuisio generis est p differentias oppositas hoc modo contrarias contrarietas prope est maxia distantia for maz que nate sunt mutuo siue circa iō

susceptū hoc negatur a substantia et q- titate r est hoc intelligendū i de finitit idest in spibus quantitatit ut dicit Aristo. nō forte in passionibz. S ilr intelligēd est de quantitate fm se nō fm esse natu- rale quia forte illomō habet cōtrariū ut dicit rñdendo ad argumēta. Ad pmu dicitur q in quantitate nulla ē ma- xima distantia sicut diuisio continui p- cedit in infinitū ita etiā infinitas in cō- tinuis r numeris causatis ex diuisione eoz. Cōtra hoc est quod dicit Por^o q spēs specialissime sunt finite fm nāz licet nō quo ad nos hoc etiam videtur p rationē quia quelibet species est pars eēntialis vniuersi r in illis partibz non uidetur possibilis infinitas quia hec re- pugnat ordini qui est bonum vniuersi pōt igitur dici q quāuis essent infinite species in potentia quantitatit licet nul- la infinitaz aliq contrarietur quia nec maxime distat tamē species intermedia bis cōius potest maxime distat ab alia specie intermedia cōmuni illis ut con- tinuū maxime distaret fm formaz con- tinuitatit a discreto licz continua eēnt infinita r discreta sili potest igitur dici q due prime rones vez concludunt de contrarietate pmodo dicta tran- sunptiue quia tantū de ista ē utraq auc- toritas Aristo. intelligenda. Ad tertiū dico q ad quantitatē fm se non est mo- tus sed ut subest naturali r illomodo habet contrarietatem ut imperfecta quā- titas perfecte ad quas r de quibus sunt argumentatio r diminutio iste dñtie nō sunt quantitatit fm se sed quantita- tis naturalis imperfecta enim dicitur que nō est debita speciei fm suaz formā naturalem perfecta p oppositum nam ut dicitur in secundo de anima omniuz natura constantū est determinata ratio magnitudinis r augmenti nō enim ali- qua quantitas imperfecta absolute est in genere quantitatit sed imperfecta tñi enti naturali r fm hoc mouet qd ab imperfecta quantitate ad perfectam ul-

ecōuersio. **C**ontra motus est ad rez
alicuius generis nō ad ens paccidēs
per Aristoti. in tertio phicoz tot sunt
species motus quot z entis addit cō-
mentator acquisiti per motuz sed quā-
titas sub esse naturali nō est species ge-
neris sed ens paccidens quia cōposi-
tum ex duobz quoz unū alteri accidit
igitur ad quantitatez sic nō est motus
sed ad illud quod pse est in gēne quā-
titatis est motus igitur illi est aliquid
contrariuz. **P**otest dici hic q ad quā-
tatem est motus ita q acquisitum per
motū ut terminus est per se in genere
quantitatis sed nō acquiritur ut ē quā-
titas sed sub tali modo essendi z sub ta-
li modo essendi habet contrariuz tunc
oportet dicere q nō oportet illi forme
que est per se terminus motus esse ali-
quid prope contrariuz sed tantū ei ut
acquiritur per motuz. **T**unc ad formā
dico q quātitas sub esse naturali si in-
telligatur vnū cōposituz ex his est ens
paccidens sed ipa quantitas non licet
sumatur sub tali modo essendi quando
modus non intelligitur esse pars end
cōpositi ex duobz z ita ad quantitatē
est motus. **A**d quartū argumentū
dico q aliud est suscipere maius z mi-
z aliud est suscipere magis z minus q
maius z minus dicuntur fm quanti-
tatē sed magis z minus dicunt intenti-
onem z remissionē in forma cui addū-
tur cōcedenduz est tunc q quantitas
suscipit maius z minus sed nō magis
Ad quintuz de magno z paruo re-
spondet Aristot. q non sunt quantita-
tes quia dicuntur in sola habitudine
ad aliud aliter nūquam diceretur mōs
paruus z miliū magnum. **S**imiliter
respondet q si sint quantitates nō sūt
contraria tum quia ei quod dicitur in
sola habitudine ad aliud nihil est con-
trarium huiusmodi sunt magnuz z par-
uum tū quia tunc contraria dicerētur
de eodez quia aliquod idez est magnū
ad hoc paruz ad illud igitur est mag-

nū z paruum. **C**ontra primā respō-
sionez Aristot. in qnto metaphice po-
nitur magnitudo pse species quantita-
tis z concretū nō est in alio genere ab-
stracto. **I**tem ibidez in quinto dici-
tur magnuz z paruum esse quantita-
tes perse. **C**ontra secundā responsi-
onem probantur dupliciter magnum
z parū nō esse contraria pma proba-
nō videtur valere quia relationi aliqd
est contrariuz ut dicit Aristot. inferius
z virtus vicio z scientie ignorantia.
Secunda probatio nō videtur valere
quia omnia opposita inferunt contra-
dictoria igitur ad illa ad que nō sequū-
tur cōtradictoria nō sequuntur alia op-
posita. **S**ed ad premillas in quibus ē
respectus ad diuersa nō sequūtur con-
tradictoria sed est ignorantia elenchi
ut ē duplū ad h z nō duplū ad illd igit
nec aliqua oppoita sequuntur ad tales
premissas. **A**d pmoz istoz potest di-
ci q magnitudo sumitur equiuoce ut ē
species quantitatis z ut est passio secu-
domō dicitur magnū de nominatiue a
magnitudine qndo Aristot. negat ma-
num esse quantitatē. **A**d aliud dico q
sunt quantitates perse secundomodo
idest passiones quantitatis nō primo
perse ut species. **A**d aliud dico q nihil
dicitur contrarium eius cuius est re-
latiū quia contraria relatiue opposita
in multis distinguūtur magnū autez
dicitur relatiue ad parūz igitur nō est
eius contrarium ita intelligit Aristot.
tamē cōtrariū vni potest esse relatiūz
alteri z scientia est relatiū ad scibile
z ei nō est contrariuz s ignorantie ita
in alijs. **A**d aliud dico q relatiua pos-
sunt predicari de eodē z de seinuicē sed
nō relatiue oppoita z ita possunt rela-
tiua absolute inferre ex se sumptis re-
spectu diuersoz igitur magnuz z par-
ū possunt inferri absolute ex se sump-
tis respectu diuersoz z ex ypotesi sūt
contraria igitur cōtraria de eodē con-
cedo etiā q nō possunt inferri oppoita

relative ex se sumptis respectu diuer-
sorū sed magnū et parūz posse et ex hypo-
thesi illa sunt contraria de eodez. ¶ Ad
secū. dico de sursum et deorsum quod uel su-
mitur simpliciter sursum per circūferētia
celi et deorsum uel sumit gēraliter ut quod
libet dicitur sursum respectu inferioris per
mo nō sūt contraria quia nō sunt nata
fieri circa idem nec maxie distant in na-
tura licet forte maxime distēt sū locū
secundomō sunt ad aliquid et est utraq;
rōis de eis que de magno et paruo pōt
tamen dici quod siue sint cōtraria siue nō
nihil ad propositū quia si sunt species
uel differentie loci non sunt in genere
quantitatis quia nec locus ut predictū ē.

¶ Ad aliquid uero talia dicuntur.

Querit pmo an genus relatio-
nis sit gen^{us} unū. ¶ Nō uidet^{ur}
enti et nō enti nō ē genus unū
cōe uniuocum sed alique sunt relatōes
entes et alique nō entes etc. probō pme
partis mioris inter ens et non ens est con-
tradictio que uidetur relatio media quod
uidetur nō ens tum quia inter cōtradi-
ctoria nihil est mediū et talis relatio est
mediū inter cōtradicōria igitur nō est
aliquid. tū quia illa oppō potest eē in nō
ente ut in subiecto sed accūs quod est
in nō ente ut in sūo nō potest esse ens.

¶ Dicit ad hāc scōaz pbatōez quod hec
oppō tū est in ente ut in subiecto tū quod
uidet haberi ex pmetatore 6° metaphi.

¶ Contra relatiū eōparatiū equaliter
denoiat utrūq; extremū in compatiōe
ad aliud quod manifestū est in pposito
quia eōparatiū ē dīe nō ens oppōit ēnucēs
oppōit nō enti ergo talis relatō eōlizer
pōt eē in utroq; extremo ut in subiecto

¶ Ad pncipale enti rōis et enti nāte
nihil est uniuocū sed quedā relatōes
sunt entia nature ut paternitas et filia^o
que essent intellectu nō exīte quedam
verosunt entia rōis pbatū tū quia
relatio nō habet uerius eē quā subiectū
sup quod fundatur et multe relatōes
fundātū super res rōis ut relatio ge-

neris ad speciem etc. huiusmodi igitur
huiusmōi relatōes sunt tantū entia rō-
nis. Tum quia ois relatio requit duo
extrema igitur cuiusmōi relatōis exte-
ma nō sunt duo nisi sū rōem est tātūz
ens rōis talis relatio ē rēemptitas
sū quod dicit 5° metaphice capitulo de eo-
dem intellectus in illa relatōe uti ē vno
ut duobz. ¶ Itē ad pncipale ad aliqd
sunt sū Arist. quoz esse est ad aliud se
habere istud ict oibus que sunt ad ali-
quid p se p mōmō igit p naturā alicui^{us}
uniuoci eis illud nō est nisi gēralissimū
relatōis igitur gēralissimūz relationis
hocipm quod est ad aliū se habet non
ad aliqd prius nec posterius quia relatiua
sunt sū nā non ad eāle quia si essent duo
gēralissima quod etiā gēralissimū se hz
ad aliud patet ex ipso noie dicitur enīz
ab Arist. ad aliud et nō potest concipi
aliqd nō esse ad aliud nisi contradicto-
rū dicatur de cōtradicōrio. ¶ Item
ad pncipale cuiuslibz unius gēis sunt
tātum due species pme sū generalissimi
relatōis nō sunt tātum due pme spēs
igitur gēralissimū relationis nō est unū
pbatō mioris quia si sic sint. a. et b. re-
latiua aut igitur refertur. a. sibi et b. sibi
et tunc ambo sūt relatiua eōparatiū igit
et omnia iferiora et ita relatiuū supōis
et suppositōis erunt in alio genere gēa-
lissimo aut. a. refertur ad. b. et eōuerso
et si hoc igitur species eoz referuntur
ad inuicez quia p Arist. i. 4° topicorū
si genus ad genus et species ad spēm et
simli in scōo si ad ppositū sequitur p-
positū ad relatiue oppōnez autis seq^{ue}
relatiue oppōitum cōseqntis et non est
intelligendū nisi de cōseqntia supioris
ad inferius si aut. a. et b. referantur si-
bi mutuo igitur oia relatiua sunt rela-
tiua supōis et suppositōis igitur re-
latiua equipantiū erunt in alio genere
generalissimo. ¶ Aut tertiū quod refer-
tur ad aliud et non ad. b. ut ad. c. et b. re-
fertur ad aliud et nō ad. a. ut ad. d. et tūc
sequitur quod. c. et d. non sunt priores nec

posteriores q̄. a. et b. quia utrumque ē eque
 primū cum suo correlatiuo quia sunt sit
 naturae igitur erunt quatuor p̄me spēs
 vni⁹ generis: Aut q̄rto. a. referat sibi et
 b. aliquid. b. sibi et a. aliquid et utroque modo
 erunt tres p̄me species huius generis:
 quia illud aliud ad quod refertur. a. ut
 b. est eque primū cum suo correlatiuo
 nullo igitur istorum quatuor dato erit hoc
 genus vnu. **A**d oppositum est **A**r.
 dicendū q̄ ḡnālissimū in genere relō
 nis est vnu quia s̄m vna rationē dicē
 de omnibus suis inferioribus que ratio
 est habitudo vnius ad aliud et q̄ omnes
 relationes habent eundem modū de
 noiandi substantiam videlicet in com
 paratione ad aliud ut accidentia quia
 eodem modo de noiant substantias sūt vni⁹
 generis. **A**d primū argumentū ad
 miorez dico q̄ nulla relatio est nō ens
 cū probatur oppositum de contradictione.
Ad primaz probationem q̄ inter cō
 tradictoria nō est mediū intelligendū
 est de his que subsunt intentioni cōtra
 dictōis ut de cōplexis sicut de quolibz
 subiecto vno est predicatū affirmare l'
 negare et nō est mediū de icomplexis
 et sic alterz illoz dicitur de quolibet et nō
 est mediū s̄ alia p̄pō scz q̄ talis rela
 tio est media inter contradictoria intelli
 genda est ratione intētionū et tunc cū
 cōcluditur cōclusio fit fallacia accētis
 quia mediū sumitur extranee in p̄mis
 sis hoc scz quod est medium esse inter
 cōtradictoria. **I**stud patet i exemplo
 ens et nō ens referuntur p̄ se adinuicē
 et inter ista absolute nihil est medium
 sed ista in quantum contradictoria re
 feruntur et sic inter illa est contradictō
 media sicut inter similia est similitudo
 media et inter quēcūq̄ relatiua est rela
 tio media. **A**d aliam probationem
 concedo q̄ illa relatio potest esse in nō
 ente ut in subiecto sicut et in ente non
 ens tamen in quantum est subiectum
 illius relationis est ens rationis et ita
 talis relatio potest esse ens rationis.

Ad secundū principale nego maio
 rem et cōcedo q̄ relatio dicitur ens rō
 nis vel quia utrumque extremū vel alte
 ruū est solūmodo ens rationis vel q̄
 extrema eius nō sunt duo nisi s̄m rati
 onis considerationē ut est in ydēptita
 te potest tamen maior utriusq̄ rationis
 sic probari non omni enti est aliquid
 vniuocum nec etiam omni enti nature
 est aliquid vniuocū igitur multo mag
 nec aliquid erit vniuocum enti et non
 enti siue enti rationis quia si illis que
 magis videntur cōuenire nihil est vni
 uocum nec illis que minus et ad hanc
 probationem s̄m q̄ est pro secūda rōe
 dicendū q̄ p̄sequētia nō valet nec est
 ibi locus a maiori quia nō omnia entia
 nature plus conueniunt in aliquo vni
 uoco q̄ ens nature et ens rationis nisi
 forte in pluribus dictis de eis equivo
 ce. **S**ed quia de oppositōne que est
 inter ens et nō ens est absolute verū
 dicere q̄ est nō ens quia aliter essz me
 dium inter ens et nō ens et quia est in
 ente simpliciter ut in subiecto ideo nō
 videtur ponenda in genere relationis
 cū ens s̄m se diuidatur in decem gene
 ra ḡnālissima quia etiam licet aliquid
 sit vniuocum enti nature et enti ratiōis
 hoc est enti quod est in ratione ut scie
 et v̄tuti est aliquid vniuocum tamen
 enti quod est ex sola cōsideratione ra
 tionis et enti nature nihil videtur vni
 uocum quia tunc haberent oppōnem
 quia omnia vniuoce cōtēta sub aliq̄
 eodem ut species differunt differen
 tijs contrarijs et ita nō possunt talia en
 tia rōnis applicari cuilibet enti nature
 quod est falsum ideo videtur dicendū
 ad duas p̄mas ratiōes aliter. **A**d p̄
 maz cōcedo q̄ contradictio inter ens
 et nō ens est nō ens simpliciter sed nō
 est species in genere relationis. **A**d
 secundam similiter concedo maiorem
 dicēdo ad miorez q̄ nulla relatio rōis
 ē species in genere relationis nec ydē
 ptitas nec relationes fundate superi

entiones secundas neque alie similes.

Contra ista ad aliquid sunt quorum hoc ipsum esse est ad aliud se habere hec est vera notificatio relatiuorum secundum Aristotelem. ista inest contradictorio quia hoc ipsum quod est est contradictorii contradictorium et eidem quia idem hoc ipsum quod est est eidez idem et sic de relatiuis intentionalibus et consimilibus ut genus hoc ipsum quod est est speciei genus quod omnibus ostenditur per hoc quia in definitionibus eorum ponenda sunt sua correlatiua ut manifeste dicit Porphyrius de genere et specie quod non oporteret nisi ostenderent adinuicem essentialiter omnia igitur predicta sunt vere relatiua igitur et forme secundum quas dicuntur talia sunt vere relationes quod negatum est. **I**tem ista in nullo alio genere videntur esse nisi in genere relationis et inconueniens videtur concedere illa esse in nullo genere.

Item si contradictio inter ens et non ens non sit in aliquo genere relationis. Quero de aliqua contradictione que est inter alia extrema utrum illa sit in genere relationis si sic contradictio non inest omnibus vniuocum quod est inconueniens cum contradictionis vniuersaliter sumpte assignetur eadem diffinitio in primo posteriorum scilicet contradictio est oppositio cuius non est medium secundum se si autem contradictio inter alia extrema non sit in genere relationis et ita nulla contradictio et contrarietas est in genere relationis ut manifestum est quia est per se habitudo vere duorum entium igitur oppositio non erit vniuocum contradictio et contrarietati quod videtur contra Boetium in illo capitulo inferi.

Quotiens autem solet opponi qui diuidit opponere in has quatuor species oppositis sicut genus in species imo sequitur maius inconueniens quod oppositio inconuenienter ponatur in diffinitione contradictionis in primo posteriorum quia oppositio sumpta secundum illam significationem secundum quam conuenit contradictioni aut est idem contradictio autem superius ea si eidez frustra addit

illud in diffinitione eius non est medium secundum se quia oppositio secundum illum modum accipitur diuise determinatur ad contradictionem si superius non habet sub se alia inferiora a contradictione nisi alias species oppositis sed alie sunt entes et contradictio non ens et tunc aliquid erit vniuocum enti et non enti quod negatum est. **A**d primum istorum potest dici quod vera notificatio relatiuorum quam ponit Aristoteles nulli illorum conuenit quia nullius eorum esse est ad aliud se habere aliud. non est diuersitas entis et diuersitas tantum in participatione ad ens non enim diuersum aliquid aliud a non ente nunc predicta l' eorum correlatiua sunt non entia simpliciter loquendo et ideo nullius illorum esse est ad aliud se habere nisi forte secundum rationem sicut ista et sua correlatiua sunt entia. Et si arguatur contradictorium esse est ad aliud secundum rationem scilicet ad contradictorium se habere igitur est ad aliud se habere est fallacia secundum quod et simpliciter quod dicitur quod in diffinitionibus istorum ponuntur sua correlatiua. dicitur quod nullum istorum habet veram diffinitionem exprimentem quid est res licet habeat rationem exprimentem quid dicitur per nomen vel illud quod intellectus concipit de istis que ratio licet sit diffinitio eorum simpliciter non tamen est diffinitio simpliciter. **A**d secundum dico quod non est inconueniens concedere illa non esse in aliquo genere generalissimo ut species si tamen debeant poni in genere per reductionem maxime ponenda sunt in genere relationis quia plus speciebus eius assimilantur sicut forte omnia intentionalia sunt in genere per reductionem et hoc in illo cuius speciebus maxime assimilantur in modo predicandi. **A**d tertium concedo quod oppositio non sit vniuoca contradictioni et contrarietati cum assumitur a Boetio quod diuisio oppositis in ista quatuor est diuisio generis in species hoc potest intelligi generis id est generalis quod diuisum secundum aliquem modum potest esse de diuidendo et ideo per hoc distinguitur hec diuisio a diuisione totius in partes. sic quod illo sic intelligatur per aliquos diuidendum non per omnes

quia contrarietas et oppositio relativa
sunt species oppositis sumpte secundum unam
significationem secundum quam est genus inter
medium in genere relationis licet contra
dictio non sit species eius ut sic sumitur
per hoc ad illud de libro posteriorum dico
quod definitio contradictionis est bene as
signata et quod oppositio habet illam significatio
nem secundum quam convenit contradictioni non
est ideo illi sed superius et habet aliud
inferius videlicet privativam oppositum quia
tamen illa quam contradictio vel est non
entis ut subiecti vel ut termini quorum
utrumque oportet esse ens ad hoc quod rela
tio esset ens. Ex his sequitur quod opposi
tione uno sensu sumpta dicitur de contrarie
tate et relativa oppositum univoce in alio
sensu dicitur univoce de contradictione
et privativa oppositum. Ad tertium dicitur
quod generalissimum relationis non est ad a
liquid nec aliquid quod est in illo genere
per se sed ipsum generalissimum est habi
tudo unius ad aliud et ita omnia que sunt
in genere relationis. Ad illam probationem
in contrarium dicitur quod illa definitio
non datur de relatione. Sed de relatis
similiter hoc nomen ad aliquid est concretum
vel dictum a relatione et non relationis nisi
sic intelligatur ad aliquid est habitudo
ad aliquid. Per hoc similiter ad quar
tam rationem principalem quod prime species
relationis non referuntur ad invicem sibi
nec aliquid sed sunt principia referendi sic
et omnia alia que sunt in genere relatio
nis. Contra istas duas responsiones
ex his sequitur quod neutra definitio quam
ponit Aristoteles esset eorum que sunt in ge
nere relationis nec etiam aliqua propo
sitas quam ipse assignat et ita omnis deter
minatio Aristoteles est inperpetuum ad ge
neris relationis prima prima patet inducendo
in singulis proprietatibus quas ponit
Aristoteles. quarum nulla convenit relationi
bus sed relativis. Item oppositum
non est principium sui oppositi igitur forma
absoluta non est principium secundum quod ali
quid dicitur comparatur ad aliud habet relatio

est huius forma igitur non est absoluta
se igitur est ad aliud. Item concessio
eo quod dicitur non vitatur difficultas
argumentorum principalium quia si genera
lissimum in abstracto sit relatio aliquid
secundum eam dicitur relative ad aliud proba
tio huius tum quia secundum qualitatem secundum
quod est generalissimum dicimur quales
secundum Aristoteles quia sic notificat qualitatem
igitur secundum relationem ut est generalissimum
dicuntur aliqua relativa tum quia secundum
relationes inferiores in genere relatio
nis dicuntur aliqua relativa omne autem
inherens per se primo cuilibet speciei uni
voce inheret per naturam generis et
ita generi primo igitur secundum generalissi
mum dicitur aliquid relative. Ex hoc
arguo autem relativum dictum secundum formam
generalissimi dicitur ad aliquid secundum ali
am formam aut eandem si eandem igitur
relativum equiparatione igitur et relatio
illa est relatio equiparatione igitur omnes
inferiores relationes. Si dicatur ad
aliud secundum aliam formam igitur et illi ali
quod correspondet alia forma secundum quam dici
tur relative ad istud illa est eque prima
cum relatione que est generalissimum
quia relativum illud est eque primum
cum illo igitur due relationes generalis
sime eque prime. Similiter manet
difficultas quarte rationis quia si pri
me species sint relationes quero an sint
relationes equiparatione et ita omnes re
lationes inferiores erunt tales relatio
nes. Autem a. est principium referendi
aliquid dictum secundum eum ad aliquid de no
minatum. a. b. et ita erunt. a. et b. relatio
nes suppositis et superpositis autem a. est prin
cipium referendi de nominatum ab eo ad
aliquid de nominatum ab alia forma ut ad
c. et b. principium referendi ad aliquid se
cundum eandem formam et tunc erunt
tres prime species autem a. est principium
referendi ad aliquid dictum ab alia for
ma et d. similiter et tunc erunt quatuor
prime species et universales cum om
ni relationi correspondeat relativum

et cōuerso nulla diuersitas erit in numero relatōz et relatiōz. ¶ Ad p̄mū istoz dici pōt et cōcedi p̄ns p̄mū q̄ illa diūsiō non est generalissimī relationis nec alicuius speciez sed eius quod dēnotatiue dicitur ab ea. Sicut de proprietatibus nec tamen sequitur ulterius q̄ dēterminatio. ¶ Alii. nullomodo sit cōueniens generalissimo relatōis quia relatio inter omnia entia est debilissimū ens cum sit sola habitudo duoz et ita minime est cognoscibilis i se noscibilior aut est fm q̄ iformat ea quoz est habitudo et ad dēterminandum de relatione conueniens fuit dēterminare de relatis p̄sertim cum ex eoz cognitione siue diūfinitione siue quo ad p̄prietates eorum possit haberi cognitio relationis quia et si relatiui esse est ad aliud se habere proportionabiliter relatio ē forma fm quā hoc sic se habet ad aliud. Consimiliter quo ad p̄prietates si relatiua dicantur ad conuertentiam relatio ē forma fm quam aliqua dicuntur ad p̄uertentiam et sic de ceteris p̄prietatibz. ¶ Ad aliam rōnez dico q̄ p̄patio et absolutio nō sunt opposita nisi circa idem et ideo absolutio circa formaz et compatio circa subiectū iformatur forma non sunt opposita. ¶ Alii pōt dici q̄ relatio nō ē forma cōpata nec absoluta quia. n. est forma fm quā aliquid dicitur compatum alteri ideo nec est nata dici absoluta nec compata sicut nec absolutio sibi opposita est absoluta nec compata. Si dicatur absolutū et compatur esse contraria imediata circa ens quod est natū ea recipe sicut sanū et egrū sunt contraria imediata circa corpus aialis sed nō circa sanitatem uel egritudinez nec. n. sanitas neq̄ egritudo est egra l' sana. ¶ Ad alias ratiōes dicitur q̄ neq̄ fm generalissimum relationis aliquid refertur neq̄ fm eius p̄mas species sed solummodo fm eius species inferiores. ¶ Ad secundā p̄us positam contra hoc cōceditur q̄ fm omnes relationes ife-

riores aliquid refertur igitur fm gen^o. ¶ Et. conceditur fm ipm genus ut est in inferioribz non in se. ¶ Contra illud secundum Aristotilem. in quarto topicorum. si species sit ad aliquid et genus erit ad aliquid igit si species sit p̄ncipium referendi ad aliquid et genus erit p̄ncipium referendi ad aliquid. ¶ Item incōpossibilia includuntur q̄ generalissimū sit relatio siue habitudo ad aliud et q̄ iformando subiectum nō faciat subiectū se habēs ad aliud. ¶ Itē probatio secunda nō soluitur quia fm species omēs specialissimas aliquid refertur igitur fm aliquod vniuocū illa sunt genera infima intermedia sed fm omnia illa aliquid refertur igitur per aliquod vniuocū eis quod genus vniuocū est superius eis et ita semper ascendendo ad generalissimū tandem optz cōcedere q̄ fm generalissimū aliquid refertur nec solummodo fm quod habz esse in inferioribus quia sic nec est aliō a suis inferioribus et p̄ cōsequens nom vniuocū illis. ¶ Ad secundam istarū rationū diceretur q̄ generalissimū nō iformat substantiaz nisi in suis inferioribz quia nō iformat substantiaz nisi inquantum est ens nō est aut ens nisi in suis inferioribus. ¶ Contra hoc saltem potest concedi ab intellectu relationem iformare substantiam non concipiēdo aliquā iferriorem relationē iformare substantiam quia potest prius concipi ab intellectu non concipiēdo posterius et ita conceduntur opposita scz ipsum iformare substantiam et tamen non esse relatiūz relatum per ipsum quod est impossibile. ¶ Ad tertiā igitur rationem principalem dicendū q̄ generalissimū in genere relationis est p̄ncipium referendi ad aliud sed non ad aliud relatiuum fm aliam formaz in genere. ¶ Consimiliter relatiuum dictum a generalissimo dēnotatiue dicitur relatiue sed non ad aliquid relatum fm aliam formaz genē.

Contra hoc si relatio sit principium referendi ad aliquid relatum secundum eandem formam igitur est relatio equiparantie et relatiuum denominatum ab eo relatum equiparantie et ita omnes relationes et relationes inferiores erunt equipantie quod est inconueniens. **A**d istud dicendum quod relatiuum equipantie est equiuocum quia propter sumptum est aliquid relatum ad aliud secundum eandem formam specie a qua imponitur unum nomen quod de utroque extremo relationis talis dicitur cuiusmodi sunt simile et equale et huiusmodi transumptiue dicitur relatiuum equiparantie omne illud quod eodem nomine denominat utrumque extremum licet illud nomen non imponatur ab una forma specie et hoc secundum modo concedo relationes que est generalissimum esse relationem equiparantie et relatiuum ab ea dictum esse simpliciter relatum equiparantie dicitur enim relatiuum relatiui relatum si relatio primo sumpta est species huiusmodi generis. **C**ontra quocumque modo generalissimum sit relatio equipantie sequitur relationes omnes inferiores esse illo modo tales quod uidetur inconueniens cum paternitas et huiusmodi relationis suppositis et suppositis nullo sint relationes equipantie quia non denominant utrumque extremum aliqua eodem nomine. **A**d hoc dici potest quod omnis relatio inferior est equipantie id est principium referendi ad aliquid dictum secundum eandem formam genere ubi etiam utrumque extremum eodem nomine generis nominatur licet non quelibet sit principium referendi ad aliquid secundum eandem formam specie nec ubi utrumque nominatur nomine speciei dicitur. n. pater secundum formam sui generis relatiuum relatiui et si non dicatur secundum propriam formam patris quia secundum propriam formam patris dicitur pater. **A**d quartam rationem principale concedo quod tam. a. quod. b. est principium referendi ad aliquid dictum secundum eandem formam puta sit. a. hoc quod est relatio equiparantie. b. hoc quod est relatio suppositis et suppositis. d. et relatiuum et nominatum. a. b. quod est relatiuum sup

positis et suppositionis dicitur ad relatiuum suppositis et suppositis sed non sequitur ex hoc ipsum esse relatum equiparantie nisi sumendo secundum modo sicut dictum est prius. **E**t si forte queratur diuisio huiusmodi generis quod est. b. quomodo eius prime species se habent potest concedi quod referantur mutuo inter se ut si unum sit relatiuum secundum potentiam actiuam et reliquum secundum potentiam passiuam et ulterius potest concedi quod species eorum referantur inter se ut pater qui est species et calefactiuum que sunt species primi generis ad filium et calefactibile que sunt species secundi et proportionabiliter est dicendum de relationibus correspondentibus. **E**t his patent tot qualiter relationes rationis se habeant ad genus relationis et iuxta hoc quomodo entia rationis sunt in genere et quomodo illud sit intelligendum inter contradictoria non est medium et quod oppositum se habet ad illa quatuor in que diuiditur inferius in hoc libro et quod secundum relationes ut est generalissimum aliquid referi et ad que referatur quod ab eodem denominatiue dicitur et quomodo equiuoce dicuntur aliqua relatiua equiparantie et qualiter determinatio Aristoteli sit conueniens que est de relatiuis cum sole relationes sint in hoc genere ut species et quomodo huiusmodi generis sunt tantum due prime species etc. que patent inspicienti.

Oueritur an secunda notificatio relatiuorum quam ponit Aristoteles sit conuenienter data. **N**on uidetur quia illa nulli in genere relationis conuenit igitur non conuenit generalissimo relationis probatio antecedentis quia si esse relationis esset ad aliud se habere hoc esset per aliam relationem illius igitur alterius esse esset ad aliud se habere pari ratione et sic in infinitum quarum semper posterior esset relatio prioris quod est inconueniens. **I**tem illa diffinitio aut est forme relationis in se quod ad argumentum preces est improprium aut subiecti in se quod falsum est

quia eius esse nō est ad aliud se habere
quia ipm fm se est res alterius generis
et absolutū aut subiecti informati tali for-
ma et tunc est entis paccidens quod ē
incōueniens quia eius nō est diffinitō
fm Aristo. 6° metaphice nullius igit
est notificatio illa quod est incōueniens

Itē gēralissimū est predicabile de q̄li-
bet sui specie sed hoc nō potest ēē nisi h̄z
q̄ significatur in singlarī illa aut noti-
ficatio datur de aliquo fm q̄ significa-
tur in plurali igitur nō de ipso genera-
lissimo. Itē hec notificatio nō vide-
tur puenire oibus que sunt in genere
relatōis multa. n. dicuntur ad aliud q̄
rum esse essentialiter nō est ad aliud se ha-
bere essentialiter. Ad oppositum est
Aristo. Dicitur ad q̄stionem q̄ dupli-
cia sunt relatiua quedam fm esse et alia
fm dici p̄ma notificatio Aristo. datur
de relatiuis fm dici. s. ad aliquid d̄ntur
quecūq; hoc ipm quod sunt aliorū dici-
tur uel quolibet aliter ad aliud. Secun-
da notificatio quam magis approbat sc̄z
ad aliquid sunt quorū hoc ipm esse est
ad aliud se habere datur de relatis fm
esse. Contra hanc distinctionē aut di-
uisio datur per opposita aut nō si nō nō
ualet si sic igitur relatiua fm dici non
sunt relatiua fm esse igitur nō sunt re-
latia. igitur relatiua male diuiduntur
i illa. Similis si sint opposita sequitur
q̄ relatiua fm esse nō sunt relatiua fm
dici quod est falsum Si dicatur q̄ mē-
bra debent intelligi cū precisione sequi-
tur q̄ relatiua fm dici sunt tantūz fm
dici et ita illa nō uerius eēnt relatiua q̄
nigrū dictum album est album. Itē
alterū mēbrū diuisionis cōuertitur cuz
diuisio idem enim est homo absolute et
homo fm eē. Itē illa notificatio q̄
ponitur relatiuorū fm dici nulla est tū
quia illa cōpetit s̄stātis que nullomō
sunt ad aliquid fm Aristo. qui hoc ha-
bete p̄ incōuenienti. tum q̄ fm illā disci-
plina dicitur relative ad disciplinatūz
quia eius et pari ratione albedo ad al-

bum et pari ratione omnia accidentia
ad subiectū quia eorū dicunt ex illa igit
notificatione nullū eorū potest p̄cludi
esse in genere relatōis. Dicendū igit
q̄ relatiua nullomō diuiduntur in rela-
tiua fm eē et relatiua fm dici quia sum-
do mēbra precise relatiuūz fm dici non
est magis relatiuūz q̄ homo mortuus
est homo forte tamen entia sic diuidū-
tur q̄ quedam sunt relatiua fm esse ut
illa que denotatiue dicuntur a relatiōi-
bus quedam aut sunt relatiua fm dici
ut que sunt in alijs generibz et fm aliq̄
habitudinē dicuntur ad alia illa tamē
simpliciter loquēdo nō sunt relatiua.
Sed vere relatiuorū quedam dicunt
fm suam prop̄am formā ad aliud ut q̄
sunt p̄mo et p̄prie relatiua alia sunt v̄e
relatiua et nō dicuntur fm prop̄am for-
mā ad alia ut sunt relatiua fm genus.
Illa. n. sunt p̄se relatiua s̄ non p̄mo et
dicuntur ad alia fm formā sui generis:
ut si scientia sit p̄se relatiua impossibile ē
illud quod est eius species fm illam si
gnificatōez nō eē relatiuū quia tūc ge-
neris et species nō essent in eodem genere s̄
nō est p̄mo relatiuū quia non fm illud
quod sup̄addit suo generi et ideo dicit
ad correlatiū generis fm ipm genus.

Dicendū igitur q̄ notificatio Aris-
totele est conueniēs de relatiuis quia in
dicat rōem eorū in quantum sunt rela-
tiua ut patebit respōdendo ad ratiōes

Ad p̄maz igitur dicendū est conce-
dendo q̄ illa notificatio non datur de
relatione sed de relatiuis dictis deno-
minatiue ab eis quare aut illa diffiniat
et nō relatiōes et eorū p̄prietates ponat
dictum est in precedentiē questione.

Ad aliam dico q̄ illa notificatio non
est relationis absolute ut significatur
in abstracto neq; subiecti absolute ne-
q; totius agregati sed forme ut infor-
mant subiectum eomodo quo signifi-
catur per nomen concretum dictum a
generalissimo relationis ita q̄ ly ut n̄
dicat p̄tē eius q̄d signatur sed modum.

Ad tertium dictum est per quod relata
equipantie diffiniuntur in plurali con
uenientius quam in singulari cum huiusmodi
sit illud quod hic diffinitur sicut patet
ex precedenti questione. **A**d quartum dicendum
quod illa ratio conuenit omnibus essentialiter quod
sunt in genere relationis ut denotant
dicta a relationibus si autem sint que dicantur
ad aliud et non habent hanc rationem
non sunt relatiua nisi secundum quid.
De prima proprietate et secunda que sunt
recipere contraria et suscipere magis et mi
nus. Notandum quod ille non insunt per se re
lationibus neque forte relatis sed tantum
modo ratione eorum in quibus per se fundatur
relatio unde que fundantur in formis su
scipientibus magis et minus uel proprietate
recipiunt hec sicut similitudo secundum albedinem
recipit magis et minus et contrariuz quia
et albedo in qua fundatur similitudo autem
que est secundum aliqua que sunt in quarta spe
qualitatis non suscipit contrarium nec
magis et minus quia nec illa suscipiunt
in quibus illa similitudo fundatur et
hoc loquendo de prima proprietate de
contrarietate proprie dicta. **T**um quia
si ille due per se ineffent relationibus pos
set esse motus in genere relationis quod
posset esse acquisitio partis post partem
alicuius forme in genere relationis et
talis acquisitio est in motu secundum prementato
rem super tertio philosophorum sed consequens
est inconueniens. scilicet motum esse per se in ge
nere relationis quia est contra Aristoteli. in
quantum philosophorum tum quia si in forma rela
tionis esset suscipere magis et minus re
latiuum dictum secundum magis per se referre
tur ad duo scilicet ad aliquid dictum secundum mi
nus secundum eandem formam et preter hoc
ad illud ad quod tale relatum absolute
dicitur uerbi gratia similis diceretur per
se ad minus simile et preter hoc ad illud
ad quod tale relatum absolute dicitur
uerbi gratia similis diceretur per se ad
minus simile et preter hoc ad illud ad
quod suus positiuum refertur. scilicet simile sed
consequens uidetur inconueniens quia

contra Aristoteli. quanto metaphisice qui hoc
per inconuenienti quod idem bis referatur
id est ad duo. **P**ropter hoc uidetur
dicendum quod ille proprietates per accidens
insunt relatiuis nec obstat auctoritas
Aristoteli. in contrarium quia nihil uidetur
secundum propriam opinionem determinare de re
latiuis ante illam partem ubi incipit
probare primam notificationem relationis
sed ad minus nullum relatum dicitur proprie
contrarium ei cuiusmodi est relatiuum
licet accadat aliquid idem uni esse rela
tiuum et alij contrarium ut scientia con
trariatur ignorantie et ad illud non re
fertur sed ad scibile.

Quarta proprietate queritur
utrum relatiua sint simul natura
quod non uidetur quia secundum philosophorum
philosophum genus refertur ad species et con
uerso sed hec sunt simul natura quia il
lud est prius naturaliter a quo non con
uertitur subsistendi persequentia huiusmodi est
genus quia a specie ad genus tenet con
sequetia et non e converso igitur etc. Con
similiter potest argui fere in omnibus
intentionibus relatiuis ad inuicem ut de
prima substantia et secunda de uersali
et particulari. **I**tem secundum philosophum
fortes senex dicitur differre a se pue
ro sed differentia est quedam relatio igitur
fortes senex et fortes puer referunt ad
inuicem sed hec non sunt simul natura
ita potest argui de omnibus que non sunt
eadem sed ordinata ad inuicem quod ad istas
relationes ordinata et diuersitas. **I**tem scibile
et scia referuntur ad inuicem et non sunt filii na
quod destructo scibili destruitur scia et non e con
uerso. **S**ed de sensu et sensibili ut arguit
Aristoteli. quod destructo sensibili destruitur corpus
aiale sed non corpus ut geometria in genere scibile ut
ut est in genere quantitatis quod destructo corpe
aiale destruitur sensus quia sensus est
in corpe ut in sensu et si sit in aia ut in principio
l'ca igitur primo destructo sensibili destruitur
sensus sed non est quod sensus destruitur destructo
aiali sed destructo aiali non oportet sensibile destrui
possunt enim illa manere adhuc ex quibus

est aial quia sunt naturaliter priora aiali.
Istomō cōtingit arguere de oibus
relatiuis sūm tertiū modū qui ponitur
in q̄nto metaphice. s. que referūtur ut
mēsurā z mensurabile z ecōuerso. Itē
pater dicitur relatiue ad filiū z p̄r pōt
manere destructo filio igitur non sunt
simul natura p̄batō mioris tū quia o
structo isto filio potest alius filius ma
nere ad quē pōt pater dici tum quia o
structo filio possibile est nullā mutatio
nem fieri circa subiectūz p̄nitatis sed
impossibile uidet̄ a materia formā talē
p̄us existentem in subiecto postea nō
esse in subiecto nisi subiectū mutetur
ergo impossibile est paternitatem prius
ex̄tem in isto postea nō esse in isto p̄
pter solā destructionē filij igitur destru
cto filio manebit iste pater sicut prius
Tum quia pater dicitur eo q̄ genuit
impossibile aut̄ est eum quia genuit n̄
genuisse quia ois p̄pō uera de preteri
to est necessaria igitur impossibile est
eum qui aliq̄ndo est pater postea non
eē patrē necio igitur pater manet etiā
destructo filio. Itē prius inquantū
prius refertur ad posterius inquantūz
posterius z causa iquantū cā refertur
ad cātūz s̄ prius inquantūz p̄us non est
simul nat̄a cū posteriori neq̄ causa cūz
cātō igitur neq̄ oia relatiua sunt siml̄
natura. Itē relatiua sūm genus sunt
p̄le relatiua q̄ i eoz p̄se intellectu sūt
eoz ḡn̄a sūm que referuntur z nō h̄nt
alia correlatiua quā correlatiua sūm cor
relatm̄ generis s̄ correlatiū ḡn̄is est sil̄
natura cū ḡn̄e quod est p̄us naturalit̄
specie igitur z illud correlatm̄ est prius
naturalit̄ sp̄e igitur z. Ad oppositum
est Aq̄. Itē oia relatiua d̄ntur ad p̄
uertentiā p̄ipm̄ in tertiā proprietate. i.
sūm mutūam dependentiā igitur neut̄z
est prius altero quia q̄ rōne hoc eēt p̄
illo eadē ratione z ecōuerso illud pri
isto cū mutuo depēdent z ita idē respe
ctu eiusdē p̄us z posterius quod est in
cōueniēs. Ad q̄oem dicendū q̄ illa

relatiua que mutuo p̄se referuntur ita
q̄ vnus eē sit ad aliud se habere z ecō
uerso sunt simul natura p̄p̄ rōez Aq̄.
q̄ poito uno pōit̄ reliquū z ecōuerso et
destructo vno destruitur reliquū z ecō
uerso si tñ sint relatiua pacc̄ns uel nō p̄
se relatiua mutuo nō ōz q̄ sint sil̄ nā per
acc̄ns relatiua sūt q̄ nō sūm suas formas
d̄ntur ad iuicē z nō mutuo depēdent q̄
rū unū sūm suā p̄p̄az formā depēdz ad
aliud z reliquū ecōuerso sūm suā formā
nō dependet ad ip̄m cuiusmodi sūt que
referuntur ut mēsurā z mēsurabile ad
iūicem scia .n. p̄se dicitur ad scibile sed
nō scibile ad sciaz nisi q̄ scia ad ip̄m sūm
Aristo. 5° metaphice capitulo de adali
quid. Ad rōnes ad p̄maz dōz q̄ in
tentōes ḡn̄is z sp̄ei referūtur ad iūicēz
z sunt simul natura s̄ quod subest iten
tioni ḡn̄is nō iquantū ei attribuit̄ illa i
tentio sed iquantū existit p̄us est eo cui
attribuitur int̄tio sp̄ei z iter illa q̄ sub
sūt ē p̄na nō mutua s̄ iter itentōes est
p̄na mutua de ill. n. sequit̄ si ge^o ē sp̄es
z ecōuerso sba aut̄ h̄az itentōnūz sūt re
latiua pacc̄ns huiusmodi relatiua nō optz
sil̄ eē nā. Ad secūdā for. puer z for.
senex sūt relatiua pacc̄ns q̄ i relatis eā
pantie utrūq̄ p̄se extremū est aliqd̄ no
miatūz eodē noie vñ hec p̄se extrema
sūt differēs z d̄nt̄s z illa sūt siml̄ na
tura cū .n. for. est puer ē differēs a for.
sene z cū for. ē senex est differēs a for.
puero q̄ utrūq̄ est sil̄ d̄nt̄s ab alio licz
non utrūq̄ simul. Ad tertiā illa
ratio verum concludit de relatiuis q̄
non dependent ad se mutuo. Ad q̄
tum dico q̄ licet sola substantia patris
possit manere destructo filio tamen pa
ter non potest manere. Cum probat̄
oppositum ad primam probationēz di
co q̄ pater nō refertur ad hunc filiūz
nisi per accidens ad filiūz aut̄ p̄se z iō
destructo hoc filio d̄mmodo manet ali
us filius potest z pater manere quia
non oportet relatiuum esse simul na
tura cum suo correlatiuo per accidens.

Ad alia pbatōe dico q̄ possibile est formā realem inesse subiecto ul' nō inesse sine mutatione subiecti in se q̄a quod inest subiecto tantū in cōpatōe ad aliud pōt illi nō inesse tantū altero trāsmutato. **A**d tertiā pbatōem si cōcedat aliqñ p̄ez n̄ posse n̄ eē p̄ez cōcedendū est aliqñdo filiū nō posse n̄ eē filiū quia sicut de eo qui genuit sp̄ ē v̄ez dicere q̄ genuit ita de eo qui genitus est semp v̄ez est dicere quia genitus est licet nō sp̄ existat et p̄ p̄ns semp manet filius sicut et pater. Si dicatur patre ex̄nte et nullo ex̄nte qui est filius v̄ez est dicere q̄ pater est et filius nō ē quia esse qñdo predicat fm̄ adiacēs p̄ dicat esse ex̄stere fm̄ Boetiū igit̄ non sunt simul natura. **V**ici potest q̄ relatiua sūt simul natura fm̄ illud eē quod est eis propuz inquantū sūt relatiua s̄ illud nō est eē ex̄stere quia hoc accidit eis inquantū referūtur et ideo vnū relatiuū potest sic eē nō ex̄stere alio vnde hec p̄na nō tenet pater est hoc ē ex̄stet igitur filius est. i. ex̄stet licet teneat sumendo eē ut est p̄pūm patris inquantū refertur et cōsimile eē filiū et ita intelligēda est p̄na **A**l. 2. q̄ probat relatiua simul esse natura. **A**d qñtū dico q̄ iste intentiones p̄us et posterius causa et effectus referuntur adinuicē et sunt simul natura sed nō res que subsunt. **C**ontra hoc quod est simul cū posteriore inquantū posterius est posterius si igitur prius iqñtū p̄i refert ad posteri' iqñtū posteri' et ita eēt hīl' cū posteriori prius inquantū prius esset posterius sed hoc ē cōueniens loquēdo de int̄tionibus q̄ p̄dicatur oppositū de opposito. **A**d hoc potest dici q̄ maior p̄pō uera ē sumendo simul eodēmodo quo sumitur prius et posterius sic nō est in proposito quia prius et posterius sumitur p̄ ip̄is int̄tionibus et simul sumūtur pro similitate nature. **V**el aliter q̄ p̄us et posterius sumūtur fm̄ rē simul aut fm̄ ratōnez. **S**ed tūc uidetur sequi q̄ relatio

p̄ioris et posterioris sint tantū fm̄ ratōnem si extrema sint tantū fm̄ rationē. **A**d sextam videndū q̄ illa ratio cōcludit v̄ez de correlatis gen̄ez ad que dicuntur aliqua alia relatiue fm̄ gen' inter illa enim non est dēpendentia mutua p̄se.

Veritur utq̄ in diffinitōe vnus relatiui necessariū sit ponē suū correlatū. **N**ō uidet̄ q̄a oē ponendū in diffinitōe est p̄i' et notus et genus uel d̄ntia respectu diffinitū s̄ respectu relatiui diffinitū nullo istorū modorū se habz suū correlatiuū ergo etc. minor patet quo ad duo p̄ma membra p̄ argumētū ad oppositum ad precedentē q̄dem. **I**te ois diffinitō indicat eēntiam diffinitū sed unū relatiuū nō est de essentia alterius quia relatiui eē est ad aliud se habere aliud aut dicit diuersitatē eēntialē igitur etc. **I**tem in diffōne unius oppositi nō debet poni alterz relatiua sunt opposita ergo etc. probatio maioris tum quia ad omnia opposita sequūtur cōtradictoria et in diffōne vnus cōtradictoriū nō debet poni alterz ergo nec in alijs oppositis p̄na patz q̄ ad cuius diffōnez nō pertinet p̄ns nec añs tum quia q̄libet p̄s diffōis potest p̄dicari de eo de quo et diffinitū p̄dicat̄ p̄ **A**risto. in cōsideratione tertia scilicet libri topicorū ergo si in diffōne vnus oppositi poneretur alterz duo opposita p̄dicarentur de eodem quod est inconueniēs minor patz i illo capitulo. **Q**uociēs aut̄ solet opponi ubi **A**risto. enumerat unā sp̄em oppōnis relatiuā op̄pōnez et exēplificat ut duplū dimidiū d̄ans intelligi q̄ hoc sequitur in oibz relatiuis. **S**i dicatur maiorē esse v̄am tantū in alijs oppositis a relatiuis. **C**ōtra p̄ria et p̄dictoria sunt relatiue opposita quia cōtrariū dicitur cōtrario p̄trariū igitur si unū p̄iū nō diffiniatur p̄ alterz nō oē relatiui diffiniēt p̄ suū correlatū. **I**te ois differētia fm̄ spec̄ie est p̄ietas fm̄ **A**l. 7. in 4° metaphisice

s relative opposita dñt specie igit sunt
 ðia igitur si vna sit vā de cōtrarijs 7 de
 relative oppositis erit vera. ¶ Itē idē
 sūt nomen 7 diffinitio p Aristō. in 4.
 metaphice s nōmē relatiui nō sūt suū
 correlatū quia tunc eēt nugatio expri-
 mendo vnū cū alio igit nec in diffōne
 debet poni reliquū. ¶ Itēz aliq ē bona
 diffinitio relatiui vbi nō ponitur suūz
 correlatū vt hec spēs est que p̄dicatur
 de pluribz dñtibus numero 7c. vbi nō
 ponit genus ad quod dñt species rela-
 tiue igit nō sp̄ optet relatiuū diffiniri
 p suū correlatū. ¶ Itē oēs rōes facte
 ad precedentē qñez que pbant vnum
 relatiuū posse esse sine altero probant
 vnū non esse diffiniendū p alterz nihil
 enī diffinitur p illud sine quo pōt eē.
 ¶ Ad oppositū est Porphiri in ca.
 de sp̄. d. q genus dicitur ad species et
 eōuerso iō necesse ē in vtrorūq; rōnibz
 vtrīq; vti. ¶ Itē Arist. hic dicit q ipos-
 sibile est vnū relatiuū diffinite cogno-
 scere nisi cognoscat alterz s quodlibet
 incōplexū diffinite cognoscit cū p̄gno-
 scatur p suā diffinitōez igit ipossibile ē
 vnū relatiū cognosci p suam diffinitō-
 nem nisi cognito altero igit vnū necio
 est ponendū in diffōne alterius. Hoc
 pōt cōcedi quia eē eēntiale relatiui est
 ad aliud se habere: diffinitō aut indicat
 esse eēntiale diffinitū igit diffinitō re-
 latiui debet indicare suū esse se habere
 ad aliud quod nō pōt nisi in ea ponatur
 correlatū ipius diffinitū igit 7c. Istud
 aut vēr est nō tm de relatiuis mutuo
 dependentibz s de qbuscūq; que eēntia-
 liter dependēt ad alia q illa alia pōnen-
 da sunt in eorū diffōne s nō mutuo se
 diffiniūt nisi que mutuo adinuiē p̄se
 dependēt q nō est vēr de relatis pacci-
 dēs neq; de relatis tertiomō relatiuis
 ut mēsa 7 menfabile neq; de relatiuis
 fm genus. ¶ Ad p̄mā rōnez ma. ē vā
 de diffōne que datur tmmodo p essen-
 tialia cuiusmōi est diffinitio substantie l
 ad minus absoluti nō respectiui qz enīz

respectiua eēntialiter mutuo dependēt
 iō mutuo se diffiniūt licet neutz sit p.
 altero. ¶ Ad secundū maior est vera
 tantū de diffinitōe que dat sine addita
 mēto cuiusmōi nō est diffō relatiui ne
 q; alicuius accētis tm in diffōibz aliqz
 accētīuz tm addit s̄bm p̄ter esse etiam
 diffinitū in diffōibz relatiuorū est s̄bm
 7 correlatū 7 hoc quia relatiū ad plura
 depēdet q; aliud accēs quod dñt absolu-
 te. ¶ Ad tertū pōt negari maior de re-
 latiuis 7 cōtrarijs trāsumptie dictis 7
 p̄uatie oppositis que in his oibz possibi-
 le est vnū oppositum diffiniri p alteruz.
 ¶ Ad p̄mā pbatōez ma. forma argu-
 mēti nō valet p̄z in alijs ad s̄bam seq̄
 nō q̄litas 7 ad diffōem hoīs nō pertīnz
 nō q̄litas g nō substantia non valet neq;
 illa trāsumpta scz ad cuius diffōnez nō
 p̄tinet p̄ns nec añs vera est nisi de p̄na
 supioris 7 inferioris in eodē genere q̄l
 p̄na nō est inter p̄dictorie opposita et re-
 latiua quia negatio ex parte p̄dictorio-
 rū nō est supius in gñe ad alterz relati-
 uū sic nō pater nō est supius ad filium.
 ¶ Ad aliā probatōem pōt dici q; ōnis
 ps diffōnis comodo quo ponit i diffō-
 ne pōt p̄dicari de diffinito 7 ita vnū re-
 latiue oppositū nō ponitur in diffōne
 sui correlatiui in recto fm q; ei oppositū
 s in obliquo vt huius uel huic 7 sic de
 eo p̄ditatur licet. n. pater nō sit filius ē
 tm filij pōt etiā negari mior quia nō oīa
 relatiua sunt relatiue opposita s tm mō
 si ambo oppositomō sumat īspectu eius-
 dez. ¶ Ad quartū maior est vera de dif-
 finitōe s̄be que datur tm p eēntialia.
 ¶ Cōtra saltē si relatiū diffiniatur p̄
 correlatiuū optet correlatū saltez eīse
 de intellectu relatiui quia nihil diffinitū
 p aliquod sine quo pōt p̄plete intelligi
 s p̄ns est falsū quia pari rōe daret suū
 correlatiuū itelligi qñ exp̄meretur cū
 eo 7 tūc esset nugatio quia idem bis di-
 ceret. Dicit q; relatiuū quādo exp̄mi-
 tur cū suo correlatiuo nō amplius itel-
 ligitur p ipm licet dñtur intelligi qñdo

non exprimitur quod videt Arist. inuere
ubi dicit q in relatiuis non est danduz
idem significari. i. dari intelligi per ipa
relatiua relata sepata et p ipsa unita cu
suis correlatiuis et per hoc docet uitare
nugatōem in alijs. **C**ōtra quero de
nomie imposito uni relatiuo si dat itel
ligi aliud correlatiuū. aut hoc est ex im
positōe aut a nā siue sic siue sic sequit̃ q
nō sit uariatio circa ipm sumptuz abso
lute et iunctū alij correlatiuo quo ad al
teruz istorū. nec etiā erit uariatio ad ip
sum effectuz qn equaliter semp datur
correlatiuū intelligi correlatiuū nō da
tur itelligi p hanc uocē nisi per hoc q
relatiuū significat p eā sed circa hanc
causam non est uariatio qn h relatiuū
vniiformiter significet siue exprimitur
aliud cū eō siue nō. ergo nec erit varia
tio quo ad hoc q aliud relatiuū datur
intelligi. **A**d primū istorū dicit̃ q
uox imposita ad significandū unū rela
tiuum nullo modo est signum alteri
us neq a natura neq ad placitū sed q
relatiuū quod p ipam significat nō po
test intelligi sine suo correlatiuo iō opz
intellecto isto correlatiuo per hanc uocē
correlatiuū eiusdē intelligi qd sit quan
do aliud correlatiuū p aliā uocē exprimi
tur et etiā quādo nō exprimit̃ h nō qz hec
uox aliquomodo sit signum illius. vn
de cōcedo ex parte uocis significantis
nullā accidere uariatōem exp̃sso cor
latiui uel nō. neq ex parte eius quod
significat p uocē quoniā semp ad eius
intellectū oporteat correlatiuū intelligi
sed sola uariatio ē ex hoc q correlatiuū
exp̃ssum uel nō exp̃ssum p propā uocē
datur intelligi p hoc relatiuū. et illa di
ueritas est ualde accidētalis relatiuis
Ad secundū patet quia p hanc uocē
impositā relatiuo nullomodo dat itel
ligi correlatiuū sed p ipm cui hec uox
iponit̃ intelligit̃ aliud correlatiuū qnqz
exp̃ssum p ipam uocē qnqz nō exp̃ssuz
Cōtra hoc quiddā est signum signi
ē signū signati. h bec uox imposita huic

relatio ē signū hui⁹ relatiui et h relati
est signū correlatiui. igit̃ bec uox im
posita huic relatiuo est signū sui correlati
ui licet nō immediatū. **A**d hoc dicitur
q maior est uera. quiddā ē signū signi
est signū signati. ita q signū in mediū
nō uariet in ppatōe ad primū signū et
ultimū signatū qd nō accidit i pposito
quia extraneū est relatiuo in quātū dat
intelligere suū correlatiuū significari
p hanc uocē et eōuerso. **A**d qntū dī
q eiusdē pnt̃ esse multa per se relatiua
et fm hoc pōt̃ esse alia diffinitio conue
niens ubi ponit̃ unū correlatiuū quū
nō ponat̃ reliquū. **Q**uerit̃ utrū idē
possit p se referri ad diuersa. q uō uide
tur quia Arist. qnto metaphi. caplo
de relatōe. habet p incōueniēti q idem
de bis dicat̃. i. referat̃ ad duo correlatia
Itē si aliquod relatiuū sita. possit re
ferri ad duo p se. s. ut ad b. c. sequitur q
idē possit simul esse et nō esse. cōsequēs
falsum igit̃ a nō. pbatio cōsequētie. q
illa duo correlatiua ei⁹ ut b et c. referūt
sibi inuicē igit̃ unū pōt̃ esse sine altero.
ut b poterit̃ esse c nō ex nte. sed b ex nte
est a. c nō ex nte nō est a. ergo idē ut a
poterit̃ simul esse et nō esse. **I**tē relati
eē est ad aliud se habere sed ad duo nō
est eadē habitudo ideo esse unū unius
relatiui nō est se habere ad duo. **I**tē
si sic eiusdē relatiui possent eē due dif
finitōes et ita idē relatiuū simul possit
esse cognitū et incognitū. quod uidet̃
incōueniēs cū uni⁹ incōplexi sit tantuz
vna cognitio. **A**d oppositū omnes
spēs relatiui dicūt̃ ad illud ad quod
suū genus p Arist. quarto topicorū
et pter hoc pōt̃ habere suū correlatiuū
aliud a correlatiuo sui generis. igit̃ re
fertur ad duo p se. ad correlatiuum eni
generis refertur p se qz ad quodcūqz
eēntialiter dēpēdet gen⁹ et ipēs. **I**tem
spēs referat̃ ad genus et ad indiuidua.
igitur ad duo aliter nō assignaret̃ por
phiri⁹ tres uel duas eius diffinitōes
igit̃ et. **I**tē simili⁹ p se referat̃ ad min⁹

simile pter hoc referat ad illud ad quod
 simile absolute referat igitur ad duo. ita
 contingit arguere de omni relatiuo oco
 fm magis et minus q magis referat ad
 minus et eouerso. et pter hoc ad illud
 ad quod relatiuū simplr referatur. Ad
 istud dici pot q idez pmo nō referat ad
 duo. i. fm ppriā suā ratiōem. quia tunc
 nō esset vnū eēntialiter. sic pbat una rō
 in cōtrariū. pte tamē pot aliqd referri
 ad duo nō omnino diuersa sed quorūz
 vnū includit alrerū aliquomodo. sicut
 probat ratiōes ad oppositūz. qā aliqd
 fm ppriā formā pot dici ad unū et fm
 formā sui generis ad aliud ad qd non
 dicit pmo quia nō fm eius ppriā rōez
 fm quā distinguit ab alijs spēbus licz
 pte. quia fm gen^o quod est de eius pte
 intellectu. Ad argumēta patet fere.
 Ad primaz Arist. bz p incōueniēti q
 aliquid pmo referat ad duo sicut ad in
 telligentē et intelligibile fm q ibi loq^r
 vel forte ad duo omnino diuersa cui⁹
 modi sunt alia duo. Ad aliud dico
 q b z c. existētibus duobus ad q referat
 a perse uel nō est possibile unum illorū
 esse altero nō exīte sicut si unūz inclu
 dat alterūz uel nō sequit eius esse ad eē
 vtriūsq; sed tantū ad eē sui pmi corēla
 tiuū eiū esse nō stat non esse alteri⁹
 quod est eius pte corēlatiuū h n pmo.
 Ad tertiuū dico q ad duo omnino
 diuersa nō est eadē habitudo eē pmo.
 licz posset esse ad duo includētia se ad
 vnū pmo ad reliquū pte et si non pmo.
 Ad quartū patet q nō habet duas
 diffinitōes fm ppriā ratiōem sed vnāz
 talē et aliā fm ratiōem sui generis et for
 te nō sunt simpliciter dicēde due diffi
 nitōes. quia illa que est eiū fm rōem
 sui generis est pars diffinitōis que est
 eiū fm ppriā ratiōem suā. iuxta hoc
 patet ad secundā rōnem pcedēt qōnis
 Ad primā ratiōem in oppositū cōce
 dēdū est spēm relatiui referri ad corē
 latiuū sui generis sed nō pmo neq; eē
 est corēlatiuū generis diuersūz simplr

a pmo corēlatiuo speciei sed forte i eo
 includitur quia fm Arist. 2° topicorū
 fm relatiuis est cōsequētia in seipso ita
 q si ad relatiuū ex una parte sequatur
 relatiuū ad corēlatiuū pmi sequit cor
 relatiuū secūdi. ex quo videt seq q cor
 relatiuū primū generis sit supi⁹ ad cor
 relatiuū spēi sicut et genus ad speciem.
 quod manifeste dicitur in 4° topicorū
 septima cōsideratōne de relatiue oppo
 sitis. Ad aliud dicendū q species
 pmo referat ad genus sed p ratiōem sui
 generis quod est vniuersale referat ad
 indiuidua. sicut omne vniuersale dicit^r
 ad illa de quibus pdicat et ita non pmo
 ad utrūq; et illorū corēlatiuorū alterūz
 vt genus includit corēlatiuū primum
 alteri⁹ ut vniuersale. et ita nō potest esse
 nō exīte reliquo corēlatiuo pte uel eē
 primū corēlatiuū ad non pmi sed pte
 vel dēpēdet uel ipm includit uel aliqd
 includit quod ad ipm dēpēdet. vnde
 nunq; pmi potest esse reliquo non ex
 istente licet quādoq; sit eouerso. pmo
 autē corēlatiuo nō existēte reliquo qd
 perse sed nō pmo est eiū corēlatiuūz
 existēte nō oportet primū esse. quia po
 sito pmo pte corēlati et nō pmario iclu
 dit ratiōem reliqui. Ad aliud dico q
 similis referat pmo ad minus simile et
 omne magis et minus fm illā formā
 sed perse et nō pmo referat ad corēlatiūz
 sui positiui et corēlatiuorū eiū alterūz
 vt minus simile icludit reliquū ut sile
 per Aristotilē secūdo topicorū. in fine
 quod fm magis uel minus inest et sim
 pliciter inest. Contra quedā supposi
 ta in hac questōne. videt enī q nihil sit
 perse pmo relatiūz ad aliud fm illud
 quod supaddit generi. quia nulla oia
 in genere relatiōis est perse relatio. si
 cut nec in alijs generibus pdicat gen^o
 de aliqua oia per e. igit nullā oia in
 genere relatiōis dicit ad pte relatiuū
 quia relatiuū perse nō dicit nisi a relati
 one perse. igitur nec spālia relatiua per
 differētiā pprias quas superaddunt

generi et ita non primo sed oia secundum genus
Ad hoc potest dici concedendo quod nulla
differetia per se sit relatio. tamen species
constituta per differetiam est per se relatio et
ita denominative dictum a specie potest
referri ad aliquod proprie relatiuum primo
licet nullum denominative dictum a oia
sit tale. **N**otandum pro questione precedenti
quod sicut in diffinitione unius per se relatiui
debet poni alterum ita in diffinitione rela
tionis a qua dicitur illud relatiuum oportet poni
alia relatio sibi correspondens ut relatiuum
dictum ab alia relatione. ut in diffinitione
paternitatis debet poni filiatio. quia re
latio est essentialiter habitudo ad aliud.
et impossibile est percipere habitudinem sine
termino ad quem est et omne illud oportet
poni in diffinitione sine quo diffinitum non
potest concipi. quia diffinitio exprimit comple
tum intellectum diffiniti ergo in diffinitione
relationis oportet terminum ad quem est
poni. magis tamen videtur relatiuum ut filia
tionem ponendam esse in diffinitione relati
onis ut paternitatis quam relatiuum ut filium
quia filius est simul natura cum patre
et pater est naturaliter posterius paterni
tate sed nullus posterius videtur ponendum
in diffinitione prioris. **S**ed ad istud
posset dici quod pater non est posterius pater
nitatem posteritatem opposita illi simul
tati que est in relatiuis. sicut enim illa re
latiua simul sunt et non sunt. ita pater et
paternitas simul sunt licet paternitas
sit prius patre quia simplici et formale et
quod est posterius aliquo opposito modo
isti posterioritati nihil prohibet poni in
diffinitione prioris hoc modo. si hic esset
hic diceretur quod correlatiuum sicut filius con
uenientius ponitur in diffinitione relationis
ut paternitatis quam relatio ut filiatio. quia
correlatiuum immediate significat termi
num habitudinis. **C**ontra istud essen
tia relationis est absoluta in suo genere
Tum quia quodlibet videtur esse absolu
tum in suo genere. quia quodlibet in suo
genere habet modum quid et modum quod
est modus absoluti. **T**um quia omne

ens autem est absolutum ante partem. ille enim
videtur esse differentie immediate diui
dentes ens secundum quod descendit in predicame
ta. x. sed relatio non est compata quia non
refertur igitur est absoluta. igitur ad nihil
aliud in suo genere dependet. **C**onfi
militer arguitur de relatiuis quia essentia
relatiui est a relatione formaliter. et ita
si relatio absoluta et essentia relatiui esset
absoluta ergo non dependet ad aliquid
suo genere igitur non debet diffiniri per
aliud. **I**tem si relatio dependet ad aliud
ut ad relatiuum illud aliud erit terminus
dependencie istius sed terminus est poste
rius eo cuius est sed hoc est falsum quia
relatiua sunt simul natura et etiam rela
tiones a quibus relatiue dicuntur. **A**d
primum istorum potest dici quod relatiuum est
absolutum in suo genere hoc est in pa
ratone ad suum genus. quia suum genus di
citur de eo absolute sed non oportet quod
sit ita absolutum in suo genere quod ad nihil
aliud in genere dependeat. **C**um osten
datur ipsam esse absolutam ad primum pro
batorem dicendum quod quodlibet habet mo
dum quid in suo genere hoc est genus
eius predicatur de eo in quid et ita absolute
sed ex hoc non sequitur ipsum esse omnino
absolutum. **A**d aliam probationem dico
quod absolutum et compatum ut diuiditur ens
sunt id quod ens in subiecto et non ens in
subiecto. et sic concedo relationem esse com
paratum quia est ens in subiecto non tamen
comparatum ut relatiuum dicitur compatum
ad terminum sed est comparatum ad terminum
cum hoc tamen stat quod in diffinitione eius
oporteat terminum poni. quia comparatio
ad terminum non potest percipi sine termino
De relatiuo autem manifestum est quod ei
essentia non est absoluta nisi respectu sui
generis quia eius genus predicatur de eo
absolute et in quid simpliciter autem essen
tia eius est ad aliud se habere nec sequitur
eius essentia esse absoluta etiam si relatio
esset absoluta quia quod inest principio
formali non oportet inesse composito
cuiusmodi illud est terminus sicut si forma

fit simplex non sequit̃r essentiã cõpositi
que est p formã esse simplicẽ uel aliter
cõcesso q̃ relatio sit absoluta. ut pbat̃
supius dupliciter et q̃ nō depēdeat ad
aliud in genere relatiōis nō sequitur
ip̃m nō esse diffiniendū p aliud in suo
genere quia est cõparatio ⁊ depēdētia
ad aliud quorū neutrū diffinit̃ sine ter
mino. ¶ Ad aliud dico q̃ non omnis
termin⁹ depēdētie est posteri⁹ eo cuius
est p̃cipue quādo est mutua depēdētia
sicut est in relatiuis p̃se. ¶ Notandū
q̃ solutio illi⁹ questōis uera est de re
latiuis equipantie quādo diffiniūt in
singulari. quia eorū esse est ad aliud se
habere. diffinitio enī debet indicare eē
diffinitū sed quādo diffiniunt̃ i plurali
nō oportet in eorū diffinitōib⁹ eorū cor
relatiua poni. tūc enī tā s̃bm relatiōis
q̃ eius correlatiuū exprimūt̃ p idem
nomē sumptū in plurali. ¶ Si argua
tur cōtra hoc igit̃ aliquid diffinitur p
idē sibi specie nō uidet̃ incōueniēs hoc
cōcedere ut p additamētū quando est
relatio s̃m eandē formã specie. sic nec
est incōueniēs de alijs relatiuis pcedē
aliquid diffiniri per aliud specie q̃d tñ
nō est p̃us diffinito. uel diceret aliquis
q̃ simile differt a simili cui referē sp̃e
quia opponit̃ sibi ⁊ omnis oppositio ē
s̃m formã licet similitudo in hoc et in
illo sit eadē specie. sed hoc nō uidet̃ q̃
forma existente eadē specie sint aliqua
diuersa s̃m illā formaz.

*De p̃cipuo
qualitatis*
Qualitatē autem dico s̃m quā
uales ē. ¶ Queritur p̃mo
utrū sp̃es qualitatis cōuenien
ter assignēt̃r. ¶ Nō uidet̃ nullū mul
tiplex habet sp̃es. sed qualitas est mul
tiplex p̃ Aristō. in littera. q̃litas ē eorū
que multipliciter dicūt̃r. maior patet
quia gen⁹ p̃dicat̃ uniuoce per Aristō.
in diffinitōe uniuocorū. ¶ Itēz cuiusli
bet unius generis sunt tm̃ due species
p̃me. qualitas est unū gen⁹. igit̃ nō h̃z
quatuor p̃mas sp̃es. nec uidet̃ ille sp̃es
s̃balterne. quia nulla s̃baltera cōtinet̃.

maior pbat̃ sic. omnis diuisio generis
est p differētiã cōtrarias per Aristō.
in. x. metaphi. ⁊ boetiū in libro diuisio
nū. sed tantū unū vni est cōtrariū. ut p
bat Aristō. in eodē. x. igit̃ tantū sunt
due p̃me differētie diuerse cuiuslibet
generis. igit̃ tantū due sp̃es cōstitute
per illas. ¶ Itēz impossibile est duas
sp̃es eiusdē generis p̃dicari de eodem
sed habet̃ ⁊ dispō que assignāt̃ p̃ prima
specie. ⁊ passio ⁊ passibilis qualitas que
assignāt̃r p̃ tertia p̃dicat̃ de eadē qua
litate ut de calore ⁊ frigore et p̃similib⁹
que Aristō. enumerat in p̃ma specie ⁊
tertia. igit̃ p̃ma sp̃es ⁊ tertia non sunt
due. p̃batio ma. omnis differētia s̃m
sp̃em est cōtrarietas p̃ Aristotilē in. x.
metaphi. ⁊ cōtraria nullomō p̃dicāt̃r
de eodē. minor etiã pbat̃ ratōe. q̃ eadē
qualitas s̃m eēntiã pōt inferre passioz
sensui. ⁊ ita esse passibilis qualitas ⁊ eē
faciliter ⁊ difficulter mobilis a subo.
⁊ ita esse habet̃ uel dispō. ¶ Ad oppo
sitū est Aristō. ut manifeste p̃z in lra.

Iuxta hoc querit̃ an p̃ma sp̃es
qualitatis sit habitus et dispō
¶ Nō uidet̃ quia aut hec sunt
duo aut nō. si sic igit̃ nō sunt tm̃ quatuor
sp̃es Etia nō omis habitus eēt dispō
quod est cōtra Aristō. hic ⁊ in quinto
metaphi. si nō igit̃ incōueniēter ponit̃
copulatio inter illa. quia copula⁹ uult
esse int̃ diuersa. Etia incōueniēter po
neret̃ eorū differētia p̃ facile mobile.
⁊ difficulter mobile. quā ponit̃ Aristō
quia illa cū sint opposita nō sunt eadē.
¶ Itē habitus est unū gen⁹ g̃nalissimū
igit̃ nō sp̃es qualitatis. ¶ Itē q̃ ponūt̃
in hac specie ut sciētia uirt⁹ ⁊ h̃ modi.
sunt relatiua per Aristō. sup̃ in caplo
de relatōe. ⁊ in quarto topicorū in m̃lā
cōsideratōib⁹ de relatiue oppositis. ⁊ si
illa sint ad aliquid igit̃ genus eorum
quod est habitus est ad aliquid. conse
quētia patet per Aristō. q̃rto topicorū
p̃ma consideratōe de relatiue oppositis
igit̃ non est sp̃es qualitatis. ¶ Itē

Arguitur 4° quinto metaphi. dicit Aristot. q^d dispositio
est ordinatio partium in habere partes.
sed ordo partium non est species qualitatis.
igitur nec dispositio est species eius.

3° *Contra 2° spec.*
argta.

Primum

Ad oppositum est aristot.

Extra hoc queritur an secunda
species qualitatis sit naturalis
potentia uel impotentia. *Non*
videtur quia potentia per se refertur ad actum
quolibet species qualitatis est aliquid for-
ma absoluta. et patet ad minus de hac
specie. quia duricies et mollicies que hic
enumerantur sunt forme absolute. Item
per aristot. quarto topicorum. prima conside-
ratione de privative oppositis. privatio
autem aut non est in eodem genere aut non
est in eodem genere primo cum potentia.

Secundum

*Per hanc argu-
it de primis
in 3° spe.*

Item potentia est transcendens quia est
prima differentia entis igitur non est species
qualitatis. Item potentia et impotentia
non sunt subalterna manifestum est quia
neutrum de neutro predicatur. igitur sunt due
prime species. et ita non ambo in secunda
specie. *Ad oppositum est aristoteles*

4° *Contra qualita-
tem 3^{am} spec.*

Primum

Secundum

Extra hoc queritur an tertia spe-
cies qualitatis sit passio et pas-
sibilis qualitas. *Non* videtur
quia passio est unum generalissimum.
Item autem hec sunt duo passio et passibilis
qualitas aut non. si sic igitur non sunt unica
species qualitatis ut tertia. si non sequitur
inconuenientia. primum quod aristot. male
assignat eorum triam dicens illas esse pas-
siones que cito transiunt et permanentes
esse passibiles qualitates. secundo sequitur
quod male copulantur adinuicem. ostenditur
etiam quod sint idem quia omnis passio est qualitas
quia secundum ea quales dicimur per qualitatis
notificationem et infert passionem sensui
igitur omnis passio est passibilis qualitas.
et e converso. probatur quia quanto metaphi.
dicit aristot. quod passio dicitur qualitas secundum
quam aliquis dicitur alterari. sed omnis passi-
bilis qualitas est talis quia secundum eam est
alteratio per se igitur omnis passibilis quali-
tas est passio et e converso. Item probatur
quod nulla sit qualitas passibilis e contrario

tertium

quo Aristot. intelligit. dicit enim qualitas
non esse passibilem quia subiectum aliquod
ab ea patitur sed quia facit passivum in
sensu. prout utrumque est falsum. primum quia
secundum aristot. septimo philosophorum. igitur
ad hoc quod subiectum recipiat talem qualitatem
oportet ipsum alterari et ita pati ab agen-
te habere eandem qualitatem specie. igitur
talis qualitas infert passionem subiecto
recipienti ipsam. *Secundum* sit falsum probatur
quia quia omnis passio est motus et omnis
motus est in tempore. Tunc quia omnis
passio est cum abiectioe contrarii quod omnis
motus per aristot. in quinto philosophorum. sed
in mutatione sensus a sensibili non est abiectio
contrarii. quia sensus est summe
dispositus ad recipiendum species sensibiles
Ut utrumque assumptum patet per locum a ma-
iori. quia medium immutat in instanti et
sine abiectioe contrarii quod tamen minus
videtur dispositum ad speciem sensibiles quam
sensus. *Ad oppositum est aristoteles.*

Occurrit iuxta hoc de quarta
specie utrum forma et circa aliquid
constans figura sit quarta species
qualitatis. *Non* videtur quia forma secundum
quod patet per differentiam eius quam assignat
in principio sex principiorum compositis est omni-
accidens. igitur non est species qualitatis.
Item forma non est secundum se ens sed principium
eius. ens autem secundum se dividitur in x. genera per
aristotilem in quanto metaphi. ergo forma
in nullo genere est ut species. Item
figura est quantitas quia est superficies
igitur non est species qualitatis. Item
autem hec sunt idem aut non. si non male po-
nuntur una species qualitatis cum sint
due. si sic male copulantur adinuicem.
Ad oppositum est aristoteles

Extra hoc queritur an iste quatuor
species convenienter ordinentur.
Non videtur quia inter omnia
accidentia quantitas primo inheret subie-
cto igitur ille qualitates que immediati
consequuntur quantitatem sunt priores
naturaliter cuiusmodi sunt qualitates

quarte speciei. igitur ille debet esse prima
naturaliter. **I**tem secundum Aristotelem. tertio
topiconum. prius est illud quod est a natura eo
quod non est a natura. sed qualitates se-
cunde speciei sunt a natura qualitates alia-
rum specierum non igitur secunda species debet
esse prima. **I**tem qualitates elementorum
dicuntur prima qualitates quia eas conse-
quuntur omnes alie qualitates sed ille
qualitates sunt tertie speciei. igitur tertia
species deberet esse prima. **I**tem habet et
dispositio presupponit omnes alias quali-
tates ut patet inductive. prius enim natu-
raliter est homo figuratus habens quali-
tates sensibiles et potentiam naturalem ut
impotentiam per se sciens vel uirtuosus. igitur
prima species deberet esse ultima. **I**tem
potentia naturalis est principium operandi
immediate consequens formam substantialem
habitus autem mediate scilicet quod propinquius
est priori est prius secundum Aristotelem. tertio topi-
conum igitur potentia prior habitu. hoc etiam
patet quia potentia naturalis est imme-
diatum subiectum habitus uel dispositionis
ut potentia intellectiva scientie subiectum
prius naturaliter est accidens cuius est substantia.
Ad oppositum est Aristoteles.

Queritur iuxta hoc an species
qualitatis sufficiat enumerare
non uidetur quia potentia aie
videtur esse qualitas quia secundum eandem aia
dicuntur qualis sed illa in nulla specie alia
potest esse quod in secunda et non est in ipsa
Tunc quia secundum qualitates in secunda specie
dicitur aliquid posse faciliter agere uel
difficiliter pati sed potentia anime non
est ad agere faciliter vel difficiliter pati
sed ad agere absolute. Tunc quod impossibile
est aliquam speciem alicuius generis esse secundum
alterius speciei illius generis. sed potentia est
secundum habitus qui est in prima specie. igitur etc.
maior probatur. Tunc quia dicitur Aristoteles. quarto
topiconum. quarta consideratio post consi-
derationem de oppositis quod in eodem sub-
iecto nata sunt fieri genus et species. sed genus non est
natum esse in alia eius specie ut in subiecto
per ipsum in. xi. consideratio sequenti scilicet natum

est tantum dici de specie. igitur nec aliqua
species generis nata est fieri in alia eius
dem generis ut in subiecto. Tunc quia dicitur
Aristoteles. 15. consideratio quarto topiconum. quod
si aliquod superius predicatur de subiecto in quod
et inferius predicatur de illo subiecto predicabitur
de eo ut genus igitur cum generalissimum predicatur
de qualibet sua specie in quid si aliqua
species eius dicatur de hac specie dicetur de ea
ut genus igitur nulla alia est in hac ut in
subiecto. **I**tem ira et cetera et huiusmodi
sunt qualitates quod secundum eas aliquis dicitur
qualis et in nulla alia specie sunt nisi
in tertia. sed ibi non sunt quod secundum qualitates
tertie speciei potest fieri alteratio secundum istas
non quod iste sunt in aia per Aristotelem. in lra. sed aia
non alteratur quod non est quanta et ois motus
secundum qualitatem presupponit quantitatem.
Item pulchritudo aut decor uidetur quali-
tates propter qualitatis et in nulla ista
rum specie igitur sunt plures. probatur enim. quia
magis uidetur esse in quarta specie et ibi
non sunt quia suscipiunt magis et minus
quod negat aristoteles. de qualitatibus quarte
speciei. Ad oppositum est aristoteles. Ad
primam potest dici quod aristoteles. non assignat
species qualitatis propter tertiam rationem
ad primam questionem que confirmatur sic
quia iste species. 4. non sunt subalterne
nam de nullis duabus earum potest uere
dici quod quidquid est in una est in alia uel
e contrario. ergo si iste essent species essent
non subalterne et tales diuersas predicari
de eodem est impossibile sed has possibi-
le est predicari de eodem. quia possibile est
eandem qualitatem essentialiter esse radi-
cata in subiecto et ita habitum et esse prin-
cipium naturale faciliter operandi uel non
faciliter et esse per se obiectum sensus. et
propter primam rationem ad tertiam questionem
est assignare modos eius quod patet
per litteram eius antequam hec enumeret.
dicit enim qualitas eorum que multiplici-
ter dicuntur. i. multis modis. et in fine
his enumeratis dicit et fortasse quidam
alij apertum modi sed qui maxime dicuntur
hi sunt. **E**st autem differentia inter species

2. ira et cetera
non sunt in illis q.

Disputat. Scotus Arc.
no. ponere species quali-
tatis sed modos. et id
propter 3. questionem
nisi 3. et 4. in argum. 2. 3.

Quare sit diffinitio inter
speciem et modum

Solutio ad arguta
2^a Questio: 3^a

Ubi dicitur in 3^a
cap. quod dicitur in 3^a
et modus generalis et
ubi dicitur quod modus
specialis.

Tertia Sectio de
2^a questione
Habitibus quatuor sunt
acceptio. 3^a

Dispositio accipitur
habetur. 3^a

modum. quia species super illud cuius est
addit differentiam essentialiter modum differ-
rentiam accidentalem. et ita licet isti modi
dicant diversam habitudinem qualitatis
ad subiectum penes hoc quod est esse per
manens uel non. esse a natura uel non
esse sensibile uel non. que tamen omnia
non variant qualitatem essentialiter quia
omnes iste habitudines uel plures possunt
esse in eadem qualitate secundum essentialitatem
Ad primum argumentum in contrarium mul-
tipliciter non intelligitur. id est equivoce sed
multis modis et est manifesta differen-
tia inter significata que faciunt multipli-
citate primo modo et inter modos qui sunt
differentie accidentales et faciunt multipli-
citate secundo modo. Ad secundum et
tertium patet. Ad auctoritatem aristoteli.
in contrarium sumendum est quotiens dicit
species pro modo speciali. et quotiens dicit
genus pro modo generali. et hoc forte
dicitur quia isti modi nec sunt generalis-
simi nec specialissimi sed generales et spe-
ciales in comparatione ad diversa. nec ista
expositio multum extorquet litteram. quia
inter media intelligenda sunt secundum ea que
ponuntur in probemio et epilogat mul-
tipliciter et alii modi. Ad secundam
questionem dicendum quod habitus uno modo
significat aliquid transcendens secundum quod ab
eo dicitur habere denominatiue quod disti-
nguitur inferius in fine libri. Secun-
do significat habitudinem mediam inter
habentem et rem habitam que est velut
actio media inter agens et patiens et sic
est decimum generalissimum. Alio modo
significat idem quod forma positiua. et
sic sumitur inferius in oppositiōe prout
nullo istorum modorum fuit hic sermo de
habitu. Sed quarto modo secundum quod habitus
significat qualitatem radicatam in subiecto et
difficiliter mobile. dispositio autem aut
sumitur absolute. et tunc est superius
ad habitum hic secundum quod dicitur ubi ponitur
conuenientia inter dispositiōem et habi-
tum in quinto metaphisice. capitulo de

habitu. Alio modo sumitur cum perficiōe
et tunc distinguitur contra habitum primo
modo posset secundum modum poni disposi-
tio. secundo modo sumendo oportet similitudinem
ponere habitum et dispositiōem. Alio
modo dicitur quod dispositio significat qua-
litatem que de sua natura est facillime mo-
bilis a subiecto et habitus illa que secundum
suam naturam est difficiliter mobilis. sed
istud est contra aristoteli. quia tunc nullus
habitus esset dispositio. Aliter dicitur quod dispo-
sitio se habet ad habitum sicut imperfectum ad
perfectum. Contra autem ista imperfectio est
in essentia qualitatis aut informando
subiectum neutro modo est. non in essentia
quia essentia mensurat instanti igitur eque
perfecta est siue diu maneat in subiecto
siue non. nec informando subiectum quia
si essentia breuiter manens est eque perfecta
in subiecto sicut diu manens sicut nunc
omni sunt. igitur eque perfecte de nominat
subiectum. Ideo dicendum est ut prius.
quod dispositio secundum unum significatum forte est ita
generale sicut qualitas secundum aliud signi-
ficatum sicut primus modus qualitatis
per se sumptum ipsum cum habitu constituit
primum modum qualitatis. Exemplum
est in porphirio. porphirius diuidit differ-
rentiam in facientem alteratum et aliud. et tunc
dicit omnem differentiam facere alteratum
igitur in diuisione oportet intelligere al-
teratum per se et in secunda propositiōe alteratum
absolute. Ad primum argumentum per
qualiter sunt duo et qualiter non. Ad
secundum patet equiuocatio habitus.
Ad tertium dico quod nullum quod est in hoc
modo secundum illam significatiōem secundum quam est
essentialiter qualitas est per se in genere
relatiōis siue ut relatio siue ut nomi-
natiue dictum a relatiōe sed si sic hoc est
secundum aliam significatiōem. Ad quartum
dispositio est equiuoca secundum quod significatiōem
quod positio quod est generalissimum
et secundum quod significat speciem qualitatis.
Ad aliam questionem dico quod potentia vel
impotentia non significat aliqua que esse

tialiter sunt in genere qualitatis s^c po
 tētia tantū significat modū qualitatis
 absolute s^c m q^d est p^ricipiū opatōnis et
 impotētia significat modū qualitatis
 s^c m q^d illa est p^ricipiū difficulter agēdi
 vel patiēdi faciliter. qualitates autem
 que s^c sunt sunt forme absolute et non
 nominant^r nominib^{us} nominatib^{us} eas
 absolute sed in cōpatōne ad opatōnes
 quarū sunt p^ricipia s^c m q^d dicit aristo.
 inferi^r qualia autē q^d ualitudinib^{us} non
 sunt noia imposita q^d forte nō concipi
 mus illas nisi p^r p^ratōem ad opatōes
 1^a Ad argumēta p^rma ratio est conce
 denda q^d potētia et impotētia nō s^cgn
 spēs qualitatis s^c modos eēntie p^r p^rpa
 tionē ad opatōem. Ad secūdu patz
 q^d impotētia nō est spēs qualitatis illa
 etiā qualitas q^d s^cest impotētie ut hic su
 mitur est forma positia sicut mollicies
 2^a Ad tertiū cōcedendū q^d isti duo sūt
 eque p^rmi modi quorū neutriū s^c altēo
 continet^r et ita de quolibet alio modo. et
 ita loquēdo p^rcise p^rnt p^rcedi octo p^rmi
 modi qualitatis sed s^c m aliquā unā ra
 tionem generalē cōueniūt inter se illa
 duo que enumerātur i aliquo unomō
 s^c m quē nō cōueniunt cū alijs que enu
 merātur in alio modo ut naturalis po
 tētia uel impotētia in hoc q^d ē eē inatū
 et esse p^ricipiū opandi unde illud possz
 ponī secūdu mod^{us} generalis et ita in
 omnib^{us} alijs modis. Ad aliā rōem
 patet quia potētia equiuoce sumit^r s^c m
 q^d est differētia entis et s^c m q^d significat
 p^ricipiū faciliter agēdi. Ad quartā
 questōem dicēdū q^d passio est equocu
 s^c m q^d distinguit^r in q^dnto metaphi.
 in multa significata sed hic sumit^r s^c m
 q^d significat qualitatez s^c m quā est alte
 ratio et tūc uel sumit^r absolute uel cum
 p^rcissione absolute sumptū est p^ruertibi
 le cū passibili qualitate uel superius ad
 ipm. p^rcise sumptū distinguit^r p^rtra pas
 sibile qualitatē put passibilis qualitas
 dicit illa a qua aliquis dēnoiat dēnoia

tione significāte p^rmanentiā forme in
 subiecto. absolute igitur terti^{us} modus
 est passio que dicit^r p^ratōez qualitatis
 ad subiectū natū alterari s^c m eam vel
 compationē qualitatis ad sensum cui
 infer^r passionē ut patebit rationando
 ad argumenta. Ad primū igitur ar
 gumentū dicendū q^d passio equiuoce
 est effectus actōnis s^c m q^d dicit auctor
 sex p^rincipiorū et s^c m q^d est qualitas s^c m
 quā est alteratio. Ad secūduz dico
 q^d passio distinguit^r p^rcise cōtra passi
 bilem qualitatē et sic intelligenda ē illa
 distinctio et differētia quaz ponit^r A^rist
 et tamen possunt poni unus modus q^d
 habent certam ratōnem generalez sic
 predictū est de secūdo modo. et absolu
 te loquēdo de utroq^{ue} sunt cōuertibilia
 quia omis passio est qualitas et ita s^c m
 eam dicimur quales. sed tūc ad dictū
 A^ristotilis quando dicit s^c m passionē
 non dicimur quales. hoc intelligēduz
 est uel quia non illo dēnominatiuo q^d
 sumitur in passibili qualitate quod de
 nominat subiectū per modū distātis.
 ut a rubore causato per uerecūdiāz nō
 dicitur aliquis rubicūdis. quia illud
 dēnominatiuū notat permanentiaz hu
 ius forme cum subiecto pro tempore
 tamen pro quo inest ille rubor potest
 dici rubens uel rubens que notant ab
 solute talem formam ut est in subiecto.
 Uel dictum A^ristotilis sic est intelli
 gendum q^d non dicimur quales a pas
 sionibus. quia ab illis non sumuntur
 cōmuniter dēnominatiua sed si sume
 rentur posset habens passionem dēno
 minari ab illa sicut habens passibilem
 qualitatem dēnominatur ab illa Ad
 aliud dico sicut dicit A^ristotiles. q^d q^d
 litates tertie speciei non dicuntur pas
 sibiles. quia inferunt passionē suis
 subiectis. nulla enim forma nata est
 agere in suum subiectum. sed dicūtur
 passibiles. quia aliquomodo inferūt
 passionem sensui.

B. absolute sumpta
 passio sola et spec
 qualitatis quia includit
 passibile tanquam subiecti
 et inferit. sumpta a.
 passione ut per sit
 distinguitur a passione.
 Soluuntur argta.

1^a

2^a

Applicatur A^rist^o 1°
 modo.

Etiam uerecūdiāz rubore
 aliquis potest dici rubicūdis
 pro quo siliunt inest ille
 rubor. sed non pro quo for
 bet permanentiā.

Applicatur 2° modo.

3^a

Re: ad 1^m arg^o
passibilis qualitas
aliqua alteratur in
forma vel habet
formam

Re: ad 2^m arg^o
passibilis qualitas
esse in forma passibilis
non necesse est

NB. passio non
est in forma
de causa qualitat

Sentia Scoti de
C. quinta.

Forma et figura du
accipiuntur. 2° mo
do de accipiuntur

Pr. de forma
authoritate Porphy.

Soluntur arg^{ta}
Ad. 3^m et 2^m
et 3^m

4^m homo
huius in p^{er}sona
quia superius in
p^{er}sona p^{er}sona
p^{er}sona p^{er}sona
ad 3^m et 2^m p^{er}sona
p^{er}sona p^{er}sona
p^{er}sona p^{er}sona

Cum arguitur contra primum membrum dico
quod passibilis qualitas inducitur per altera
tionem et ita subiectum patitur ab aliquo al
terate sed non a forma quam recipit sed ab
aliquo habente eandem formam specie.

Cum arguitur contra secundum membrum dico
quod passibilis qualitas efficit quandam
passionem in sensu non ueram sicut dicitur Aristoteles
et qualis sit illa passio distinguitur in secun
do de anima.

Notandum etiam quod iuxta
hoc quod inferre passionem sensui non est de
essentia qualitatis secundum quod habetur in secundo
de anima, capitulo de uisibili. in principio
quod esse uisibile non est de essentia coloris
sed passio eius. igitur passio uel uidetur
passibilis qualitas que denominat quali
tatem in quantum infert passionem sensui non
nominat essentiam uel speciem qualitatis
sed modos. et hoc ualet per solutionem prime
questionis.

Ad quidem quod dicitur
quod forma unomodo est transcendens secundum
quod sumitur in principio sex principiorum.
Aliomodo est exterior dispositio rei aiate
uel decem lineatio. similiter figura uno
modo significat superficiem inclusam uel
terminatam lineis. Aliomodo ipsam termi
nationem uel clausuram superficiem. hoc duo
secundum duo significata non pertinent per se ad
genus qualitatis sed secundum alia duo et secundum
illa sunt subalterna ita quod omnis forma est
figura et non e converso. uel per se loquen
do sunt duo dispersa.

Quia forma habet
secundam significationem per se per porphyrium
capitulo de specie. qui dicit quod species uno
modo dicitur forma uniuscuiusque. ubi
forma significat idem quod decor siue exte
rior dispositio rei aiate per exemplum eius.

Id est. Species pami digna est impio. et secundum
quod dicitur in quarto ethicorum. quod perui
pnt esse formosi et commensurati. id est decem
lineati. Ad prima duo argumenta
patet per equiuocationem illarum duarum
formarum. scilicet forma et figura que dicta
est prius.

Ad tertium dicendum quod si for
ma est decem lineatio et figura clausio
terminatio superficiem. tunc absolute sum
pta sunt subalterna sed cum precisione

sumpta sunt diuersa. si autem figura sit
exterior dispositio rei aiate sunt om
nino diuersa. conuenienter tamen possunt
poni unusmodus qualitatis. quia super
addunt essentie qualitatis hanc rationem
unam generale quod est exterius dispo
nere uel constare circa aliquid et non uidetur
que ratio si accadat essentie qualitatis
non mirum est hec duo non constituisse speciem
qualitatis sed modum.

Ad omnes istas
quidem rationes sustinendo quod Aristoteles. enu
meret species qualitatis et non modos tamen
potest dici quod iste differentie facilius mobile
uel difficulter esse principium operandi uel
non inferre passionem sensui exteriori dispo
nere subiectum sunt due accidentales
qualitatis quibus tamen Aristoteles. utitur per
differentias essentialibus. quia differentie
essenciales sunt ignote et ita ille forme
que subsunt primo istis differentijs sunt
quatuor species qualitatis. et iste modus
dicendi non multum differt a priori nisi in hoc
quod secundum primum modum non oportet concedere
istos quatuor modos coseque per se distinctas
speciem qualitatis quoniam plures possint esse
eidem qualitati secundum speciem. hoc secundum modum
dicendo oportet ad minus concedere has
trias quantum ad accidentales esse proprias
quatuor distinctis speciebus qualitatis ita quod
sicut illarum specierum una non dicitur de alia neque
ambe de aliquo eodem. ita et istarum triarum
nulla dicatur de alia neque duo de aliquo
eodem. quod proprium dicitur uulter de eo cui est
et terminum.

Dicendum est hic secundum modum
sicut prius ad 4. rationes precedentes conce
dendo has trias esse accidentales quibus hic
assignantur tria forme quas iste ordo conse
quuntur tanquam proprietates earum sunt essentiali
ter qualitates.

Sed ad distinguendum
has trias ab inuicem potest dici quod tria for
ma que figura est exterior dispositio rei
triarum passio que passibilis qualitas est per se
immutari sensus tam potentia natura
lis que impotentia uniuersaliter est na
turale principium agendi uel patiendi.
et iste tres differentie dicuntur ita di
stincte quod nulli qualitati eadem insint.

Prima autē species nō videt̃ sumi per aliquā differentiā positiuā distinctā ab his tribus. sed p̃ priuatōnem cuiuslibet istorū ita q̃ illa qualitas que sibi inest nulli istorū differētiarū s̃bet̃ que ē. q. tantū qualitas. quia nulla differentia nota quā supaddit qualitati est neq̃ essentialis nec p̃prie accidētalis dicta in prima specie qualitatis. ¶ Iste ei differentie faciliū mobile a subo l' difficultē nō sunt distincte ab alijs quin possint dici de eadē qualitate de qua aliqua illarū differētiarū dicūt. ¶ Sed adh̃ qualitati existēt in p̃ma specie iste differentie accidūt et p̃ has distinguūt habitus et dispõ p̃cise sumpta ab inuicē. ¶ Iste p̃z i exēplo sciētia uirt' et sanitas radicata uel nō radicata in subiecto et huius neq̃ sunt exteriores dispositio nes rei neq̃ p̃se sensibilia neq̃ innata p̃cipia opandi uel patiēdi neq̃ ē alia oria positiua nota quā ita supaddunt qualitati ergo uidētur tantū esse qualitates ut p̃ illā p̃cisionē distinguant̃ ab alijs speciebus que supaddūt differētiā notā et tamē inter illas que sunt prime speciei radicatae et nō radicatae ē oria. p̃ faciliū mobile et difficultē. ¶ Cōtra distinctiōem specierū arguit̃ sic. alia qualitas in tertia specie est innatū p̃cipiū opandi uel patiēdi ut caliditas in igne frigiditas in aqua. igit̃ eadem qualitas est in tertia specie et. ¶ Ite a naturali potētia pugnādi ul' currēdi dicūt aliquis pugil uel cursor et etiam ab arte currēdi dicūt talis s̃ a diuersis qualitati bus non dicūt de nominatiōe idēz quale igitur qualitates secūde speciei et p̃me non differūt. ¶ Ite figura que ponitur in quarta specie est p̃se sensibilis s̃m aristotilē in secūdo de anima igitur infert passionē sensui et sic passibilis qualitas igitur quarta species et tertia nō differūt. ¶ Ad hoc pōt dici q̃ differūt species que distinguūtur p̃ accidētales hic assignatas differētia sed nec ille sunt differētie p̃pe sp̃erūz

nisi sumatur cū p̃cisione. ¶ Qualitas sic diuidit̃ alia ē dispositio interior alia exterior extēior figura et sic ē q̃rta sp̃es interior autē passio sensibilis et sic est tertia species. si interior dispositio et nō passio sensibilis aut est innatū p̃cipiū opandi et sic secūda species. aut interior dispositio non innatū p̃cipiū opandi et sic prima species. ¶ Intelligēdū ē semp p̃ istas differētiās accidētales differētiās essentielles specierū. sic p̃z qualiter una species includit differentiam p̃uatiuā respectu alterius speciei et sic semp una p̃fectior species debet sumi cum p̃cisione respectu inferiorūz. ¶ Ad primā igitur ratōnem dicendū q̃ calor ignis est in tertia specie qualitatis quia passio sensibilis est. et nō in secūda quia non est tantū innatū p̃cipiū opandi nisi cū p̃cisione differētiarū tertiē speciei et quarte. sic autē est prope secūde speciei. ¶ Ad secūdū dico q̃ pugil uel cursor et uniuersaliē oia qualia dicta a qualitati bus p̃me speciei et secūde equiuoce dicūt. quia de eodē pōt affirmari ut dicūt a q̃litati bus p̃me sp̃ei et negari ut dī a q̃litati bus secūde sp̃ei et ecōuerso. et idē uniuoce sumptū nō pōt de eodē affirmari et negāi quod p̃z exēplariter in alijs. q̃ aliq̃s sanatus s̃m naturalē potētiam pōt eē eger s̃m habitū. ¶ Ad tertiū dicendū q̃ figura est de numero sensibilū cōiū et illa sūt p̃se sensibilia nō tñ inferūt passiōz sensibus s̃ tñmō diuersificāt modū imutādi sensus a sensibili p̃po qd̃ s̃sibile solū infert passionē sensui et cetera in tertia sp̃e sunt sola sensibilia p̃p̃a s̃ 2° mō dicēdo pōt aliq̃modo saluari ordo sp̃erū. q̃ p̃ma sp̃es est cōissima. q̃cūq̃ ei q̃litas nō h̃ns aliquā oriam alicuius aliā sp̃ez pōt poni in hac prima specie post hāc secūda p̃or ē alijs q̃ cōsequit̃ naturā rei tan q̃ suā cām et tertia post hanc quia quātus de eius rōne non sit inesse a natura cōmuniū tñ disponit subiectū in p̃fundo et in sup̃ficie q̃rta ē

*Qualitas
per se et p̃ sp̃es.*

*soluatur arg̃ta.
3° q̃ calor ignis
qualitatis p̃me quia passio
sensibilis ē et sic innatū
p̃cipiū opandi nō ē in 2° sp̃e
ut ē innatū p̃cipiū
p̃me operantis.*

Ad 2°.

Ad 3°.

Re: secundum illas
fieri possunt species et
non modis ad 2.
3.^a argum. 2.^m

Soluntur argta
6.^a et 7.^a
3.^m

ultima p puatione omnium istarum nec ei
est color in genere qualitatis ceteris spe
ciebus. i. plures species qualitatis con
tinens licet forte pluribus subiectis insit
nec est innatum. quia figura potest variari
circa subiectum nulla facta variatione in natu
ra nec est dispositio in profundo sed tantum
exterior ideo rationabiliter ponitur postrema
sed secundum hanc uiam dicendum quod conuenienter
distinguntur species qualitatis non prime
forte quia sunt tantum due sed proxime
primis et secundum sumendo intelligendo per istas
differentias illas qualitates quarum iste
sunt proprie licet accidentales secundum hoc patet
ad secundam rationem prime questionis. ¶
Ad primam uidetur dicendum sicut dictum est
prius. ¶ Ad tertium dicendum est quod nulla
qualitas eadem est in una specie et in alia
nec etiam aliquae duarum specierum dicuntur de
eadem qualitate cum arguitur quod eadem qualitas
potest inferre passionem sensui et esse facilius
mobile et difficulter. dico quod facilius mo
bile et difficulter non sunt differentie proprie
prime speciei nec essentielles nec accidenta
les nisi determinentur ad qualitates que
non habent aliquam differentiam alteri speciei.
cuiusmodi prius dicte sunt qualitates
prime speciei esse. possunt autem ille differentie
faciliter mobile uel difficulter inesse ali
cui qualitati habenti aliam differentiam alte
rius speciei. sed et ex hoc non sequitur illam
qualitatem esse in prima specie nisi ille dif
ferentie essent ad minimum proprie prime speciei.
¶ Ad argumenta sexte quodis que sunt
contra ordinem specierum. ¶ Ad primum dicendum
quod species qualitatis non ordinantur secundum hoc
quod est immediatus consequi quantitatem uel
substantiam sed secundum alias rationes predictas.
scilicet secundum maiorem comitatem in genere quali
tatis et secundum naturaliter inesse et disponere
in superficie et profundo et eorum opposita et
secundum omnes has aditiones debet quarta species
esse postrema. ¶ Ad secundum dico quod illa
species que est color in genere qualitatis
id est addens super rationem qualitatis licet
non sit a natura debet poni prior species al
tera que non est ita color. ¶ Ad tertium

dico quod qualitates tertie speciei non sunt
tantum qualitates elementorum sed omnes
qualitates que sunt per se imitative sensus.
quarum quedam sunt elementorum et non insunt
a natura. unde ex positate qualitatum
elementarum uel ex inherencia naturali earum
in elementis non potest concludi generalis
positas omnium qualitatum tertie speciei
ad alias. quia oportet medium sufficiens
esse ad concludendum idem esse rationem coloris
omnium qualitatum tertie speciei. ¶ Ad
quartum dico quod qualitates prime speciei
licet non primo insint subiectis sed alie precedunt
eas tamen hec species coloris est ceteris
minus supaddens qualitati et forte plu
res species inferiores continens. ¶ Ad quin
tum patet per hoc quod licet illa qualitas que
dicitur naturalis potentia immediatus per se
quod formam substantialem quam illa que dicitur
habitu non tamen est ita coloris sicut illa et
ideo non debet poni prior species. ¶ Ad
alias questionem potest dici quod non enumerantur
hic omnes species qualitatis sic et aliter. ¶
dicit in littera. sed species magis famo
se quia nec iste sunt prime species nec forte
due diuiduntur. id est genus primo et alie due
aliud genus. Sustinendo tamen quod suffici
enter enumerentur potest responderi ad
rationes. ¶ Ad primam potest dici quod potentia
anime est in secunda specie qualitatis lo
quendo de qualitate cui attribuitur illa
ratio secundum quod est principium operandi. ¶ Ad
primam propositam in contrarium dico quod
non tantum potentia que est in secunda specie est
tantum ad faciliter agendum sed et illa que
est ad agendum absolute dummodo sit in
natura. ¶ Ad aliam rationem dici potest quod
ira et dementia. et huiusmodi sunt in
prima specie et forte omnes qualitates
anime. ¶ Cum dicitur quod ista enume
rantur in tertia specie dico quod passio et
passibilis qualitas sumpta precise dis
feruntur per has differentias accidenta
les facilius mobile et difficulter per se
quas etiam differunt habitu et dispositio et
id quod sunt in prima specie possunt numerari et tamen
quia participat illam differentiam que non

est ppe tertie. sicut ecouerso in prima
specie enumeratur calor et frigus que
tamē uere sunt in tertia specie ut p hac
mutuā enumeratōnem spērū insinuet
Aristoteles has differētiās faciliū mo
bile et difficulter nō tm nō eē eēntiales
s nec esse ppias alteri aliarū spērū sed
accidētaliter distinguerēt passionem a
passibili qualitate et dispōem ab habitu

Ad tertiū dico q de cor et pulchritu
do loquēdo de pulchritudine corporali
que est cōueniēs membrorū dispositio
sunt in quarta specie qualitatis. **C**ū
arguit cōtra hoc quia qualitates quar
te speciei nō suscipiūt magis et minus
et hec suscipiūt. dico q nō ab omnibus
qualitatibz quarte speciei negat Arist.
suscipe magis et minus sed a quibsdā
sufficit eni hoc ad ppositū suū quod est
hac ppetatē suscipe magis et minus.
non inesse omni qualitati illis autē in
quarta specie nō inest que sunt qlitates
mathematicorū qz ille sunt priores mo
tu et magis et minus nō habēt fieri nisi
ubi et motus. **N**otandū qz rāz et dēlnz
asperū et lene unomodo significāt extē
sionē partiū qualitatiuarū. et sic idē cor
pus compilsum et nō compilsum potest
esse rarū et dēsum ut patz de lana et spō
gia. **A**liomodo significāt extēsiōem
partiū materie pout rarūz dicit quod
multū habet de forma et parū de matēia
et dēsum ecouerso. p mōmodo hec forte
significat positionē quia dicūt ordinez
partiū in toto et in loco. secundomodo
forte significāt qualitates. et sic patet
solutio cōtrouersie que est de istis inter
autōrē hic et in quarto phisicorū. caplo
de uacuo. et autōrē sex picipiorū quōd 8
sunt qualitates et quōd passiones.

Cir
ca notificatōem qualiū uidet qz in no
tificatōne qualitatis sit circulus. pmo.
eni dicit qz qualitas est fm quā quales
esse dicimur. et secūdo qualia dicuntur
que denominatiue dicūtur a qlitatibus
et sic mutuo utrūqz p alterū notificatur
sed forte pma notificatio est per nobis

notius secūda p notū simpliciter neutra
tamē notificatio est diffinitio. **N**otā
dum etiam qz Arist. dicit qualia dici
denominatiue a qualitatibus ubi non
sunt nomina imposita qualitatibus ut
est de qualitatibz secūde speciei. uel ubi
nominibz existētibz impositis nō sumū
tur directe ab eis denotiatiua ut a virtu
te dicit aliquis studiosus. ubi tm istud
quale ab alia qualitate directe sumitur
ex quo patet qz denotiatiua in nullo par
ticipāte ad significatū debēt differre a
suis picipalibz sed tātūmodo forte in
modo significādi et in fine uocis.

Iuxta pma ppetatez que est recipere
cōtraria notandū qz in qlitatibz medij
inter cōtraria est unū extremū cōiū
cōtrarietate trāsumptiue dicta que est
differētia fm speciem et similiter cōtra
rietate ppe dicta sed diminuta. **C**ū qā
aliter nō posset esse motus ab extremo
in mediū uel ecouerso. cuius oppositū
habēt ab Arist. in quinto phisicorū. qā
mediū aliquid participat utriusqz extre
mi et ita utriqz extremo contrariat incō
plete pro eo quod habz in se de reliquo
sed nihil est eis ptrariū cōtrarietate cō
pleta et ppe dicta. qz eodēmodo ptrariat
utrūqz extremū medio et nō pnt contra
riari duo eidē cōtrarietate completa et
pfecta quod dicit. x. metaph. **I**uxta
secūda ppetatē que est suscipe magis
et minus. **N**otandū qz eēntia qlitatis q
significat in abstracto nō suscipit magis
et minus fm qz dicit in littera qz iusticia
non dicit magis iusticia nec grāmatica
grāmatica. et hoc qz essentia qualitatis
sicut et cuiuslibet forme est indiuisibilis
p auctōrē sex picipiorū in picipio. et idi
uisibile nō suscipit magis et minus s de
nōtiatōe dēa a qbusdā qlitatibz suis susci
piūt magis et min⁹. vñ aliqz dī iustior
vel grāmaticior altero ut dī i lra. et ita
īpa forma in informādo subm suscipit
magis et min⁹ nō i eēntia qz unū s fm pl⁹
pticipat formā qz aliō. **C**on⁹ s a magis
et min⁹ pōt aliqd mutari p Arist. 5. phisic.

*De ppetatibz
qualitatis. 1a*

*et de NB quomodo
qualitates suscipiant
magis et minus
in abstracto
non suscipit
magis et minus
fm suis
substantiis.*

*Argta. contra hanc
propositiōem. 1a
quod e subtile argum.*

2^m
sed nulla mutatio est ab eodē specie in
idē specie. igitur magis et min^{us} nō sunt
in qualitate eiusdē spēi et nō sunt nisi in
qualitate eiusdē spēi. quia nō est cōpa
ratio nisi sūm aliquā formā eandē specie
sūm *Aristo. in septio phisicorū.* igitur ab
solute in qualitate nō sunt magis et mi
nus. ¶ Itē hoc mō uidet eē pcedēdū
q^{uo}d quātitas suscipit magis et min^{us} quia
sūm esse eius in sūbiecto naturali pōt eē
pfectū et impfectū licet nō sūm suā esse
tiā et eomodo ponit de qualitate. ergo
ambo p^{er} similitudinem suscipiūt magis et mi
nus. et hec p^{ro}p^{ri}etas negāda est a quanti
tate sūm *Aristo.* p^{ro}p^{ri}us igitur a qualitate.

3^m
¶ Itē si simpliciter seq^{ui}tur simpl^{iter} et magis
sequit^{ur} magis p^{er} *Aristo.* secūdo topico
rū. sed ad albu^m sequit^{ur} q^{uo}d sit albedine al
bū igitur ad albū sequit^{ur} q^{uo}d sit magis al
bedine albius. igitur si forma in sūbiecto
suscipit magis et minus et in se suscipit
magis et minus. ¶ Itē omne magis
sūm aliquā formā est p^{er} se relatiuū ad mi
nus sūm eandē formā igitur forma sūm
quā iste referūtur est p^{er} se relatio igit^{ur}
sūm nullā qualitātē dicūt^{ur} p^{er} se magis
et minus. p^{ro}sequētie patet q^{uo}d relatiuū nō
dicūt^{ur} p^{er} se nisi a relatōe et quia nulla qua
litas est p^{er} se relatio. ¶ Itē albi^{us} et minus
albū sunt relatiua suppositiōis et suppo
sitiōis quia nō eōparāt^{ur} ut māifestū
est. s^{ed} relatiua suppositiōis et suppositiōis
differūt specie quia sunt oppōita. ergo
nulla qualitas eadez specie suscipit ma
gis et minus nec diuersa specie ut pro
bat p^{ri}ma ratio igit^{ur} et. ¶ Itē probō q^{uo}d
si qualitas suscipiat magis et minus ali
quomodo q^{uo}d suscipiat sūm eēntiā. si eni
suscipiat magis et min^{us} sūm esse eius in
sūbiecto uel sūm quodcūq^{ue} aliud. sit illō
a. aut igit^{ur} a est de eius eēntia uel nō. si
sic et a est aliquod essentie eius. igit^{ur} sūm
eēntiā suā suscipit magis et min^{us}. si nō
et a suscipiet magis et min^{us}. quia aliter
nō posset qualitas sūm ipm suscipe ma
gis et minus. aut ergo a suscipit magis
et minus sūm eēntiā et habetur p^{ro}positūz

quia parī rōne primū suscipit magis et
minus sūm eēntiā quia quātum ad hec
idē iudiciū uidet^{ur} esse de omni forma ac
cidētali. si a suscipiat magis et min^{us} sūm
aliquid aliud a sua eēntia sit illud b. et
sic pcedēdo uel infinite erūt forme ac
cidētales quarū una suscipit magis et
minus sūm aliā uel stabit ad aliquā for
mā accidētale que suscipit magis et mi
nus sūm eēntiā. igitur parī ratōe uidet^{ur}.
standū in p^{ri}mo. quia idē iudiciū est in
oib^{us}. Si pcedat p^{ro}p^{ri}us has rōes q^{uo}d q^{uo}litas
speciei sūm eēntiā suscipit magis et min^{us}.
quia sūbiectū aliquod sūm p^{er}fectionez
graduz participat eandē eēntiā specie
et aliud sūbiectū sūm minus p^{er}fectū q^{uo}d
¶ Cōtra aut iste grad^{us} et ille sunt inter
eēntiā aut nō. si sic et iste gradus est di
uersus ab illo igit^{ur} hec essentia diuersa
ab illa. p^{er} aliquid quod est inter eēntiaz
igit^{ur} magis differt a min^{us} specie. hec ul
tima cōsequētia patet. tū quia omis di
uersitas essentialis diuersificat species
tū quia essentia p^{ri}mo est speciei nō indi
uidui. alioquin indiuiduū posset habē
diffinitōem specialiorē diffinitōne spēi
igitur differētia in essentia nō est sola
differētia numero sed specie. ¶ Sex ra
tionū positarū p^{ro}tra p^{ro}p^{ri}etate si secūda
et tertia et sexta cōcedāt^{ur}. quia iprobāt^{ur}
nō p^{ro}p^{ri}etate absolute sed sūm modum
intelligēdi eam tūc intelligendū est q^{uo}d
sicut similitudo est relatio p^{ro}p^{ri}e funda
ta sup^{er} essentia qualitatis. ita magis et
minus. fundamentū autē magis est eē
speciei sub p^{er}fecto gradu qui gradus
est aliquid absolutū de genere q^{uo}litas
licet ipsum cōsequatur respect^{us} sūm ma
gis ad aliū impfectū in eadem specie
quē consequit^{ur} relatio minus. quando
igit^{ur} dicūt^{ur} *Aristo.* et bo^{us}. in contrarium
q^{uo}d iusticia nō dicūt^{ur} magis et min^{us} a iusti
cia sed aliquis dicūt^{ur} iustior altero intel
ligendum est q^{uo}d essentia speciei in se cō
siderata abstrahendo a suppositis non
habet in se magis et minus. q^{uo}d ipsa sic
p^{ro}siderata est indifferēs ad oēm gradū

sed ipsa in vno supposito ē pfectior se
ipsa in alio supposito et ut est in suppo
sito sic denominat aliud quia p se suppo
siti eius nō est subm sed qualitas in h
subo nō igitur iusticia abstracte intelli
gendo sed iustū. i. hec iusticia ut deno
minat istud subiectū est maior alia.

Solutio Ad primū argumētū de motu respon
deo inter duo supposita eiusdē speciei
esse motus p se nō in quātū eiusdē spēi
sed in quātū aliquomodo opposita. et
hec oppō in pposito nō est p relatiōes
tantū. quia motus nō est p se ad relati
onē fm Aristo. quito phisicorū. sed ē
per aliquos gradus absolutos in hoc
illi qui sunt de genere qualitatis q op
ponūtur in quātū minus habet ratiōez
medij respectu alterius nec tamen ista
relatio medij est causa mot⁹. sicut nec
relatio minus sed illud quod subest si
cut fuscū est extremū motus nō fuscū
in quātū mediū sed in quātū extremū
a quo opponitur termino ad quē et nō
opponit nisi aliqua relatiōe. *Respondet*
pma ppō est vera prout in quātū corre
spōdet secūdomō p se nō pmo. *Ad*
quartū et quitū de relatiōibus pz. qrtū
etiā argumētū pōt fieri de tertia pprie
tate qualitatis eodem modo sicut hic
vnde cōcedēdū est cū magis referat ad
minus loquēdo de istis formis nō de
illis que subsunt ergo forme fm quas
dicūtur magis et minus sunt relatiōes
verū est fm quas p se pmo modo non
secūdo. *Similiter* ad quitū. iste re
lationes maioritas intētionis et mino
ritas remissionis que sunt pprie quali
tates opponūtur specie sed non funda
menta sicut simile et dissimile fundant
in eadē qualitate specie. cōfirmat totū
hoc qā tota pfectio absoluta in magis
albo. i. quicūq; gradus albedinis i ipo
pōt remanere destructo respectu magi
posito q nō sit ad minus ad qd posset
vici sicut tota albedo est in subiecto que
pus fuit licet nulli dicatur similis fm
eaz sicut pus dicebat. vñ ista pprietas

debet intelligi inesse qualitati fm apti
tudinē. *Sed* de quito argumēto nū
quid albius est in genere relatiōis. vñ
q nō qā tūc albius nō significaret idēz
qd albū. *Itē* magis videt eē modus
significādi in albiore. *Itē* qd tētiaret
motū p se in eadē specie a minori i magi.

Contra aliquid est albius cū pus nō
fuit p solā mutatiōem in alio ergo dic
relatiōem tantū. *Itē* magis albū dicit
formaliter relatiōem tamē fundatā i h.
ergo albius. *Respondet* sūt essentiaz
sub tali gradu qualitatis vñ ē. q. spēs
albi qd ē indēs ad omnē gradū relo
est pa? huius nec est de significato nec
forte de mō significādi nōmis sed cum
gradus ponit de significato tunc relo
potest psequi esse de modo significādi

Quere rñsionē ad argumēta. *De*
tertia pprietas qualitatis que ē q fm
eā dicit aliqd sile l' dissile. *Notandum*
q sile et dissile licet sint ppria generi q
latis sunt tñ ut spēs in gñe relōnis.
h ē ut denōtiatiue dicta a spēs relatiōis
quia similitudo est p se relo et simile per
se relatiū. sic intelligendū ē de pprijs
aliorū generū que nō sunt in illo genē
ut spēs. *Cōsimiliter* sunt intelligenda
fm aptitudinē. licet ei aliqd fm aliquā
qualitatē quā habet nō dicat sile non
eo minus cōuenit hec pprietas illi qli
tati. quia fm illā qualitatē aliqd natūz
est dici sile alteri.

Recipit autē facere et pati et
Standūz q recipere cōtraria
et magis et minus non insunt
actioni et passioni nisi ratōe termiorū
ad quos cum tam actio q passio spēm
accipiat a termino ad quē fm q habet
in quinto phisicorū. ab eo etiā accipiet
contrarietate. et similiter magis et mi
nus. *Notandū* q de istis duobus et
de alijs quatuor subsequētibus breui
ter pertrāsīt Aristotiles. uel quia spe
cies eorum in quas essent diuidenda
fm q sūt gñia nō sūt note nec passiōes
eorū q insunt eis fm q psideat a rōne

*pprietas 3a
et quid circa illa
notandum.*

De his aut passionibus que insunt eis
sunt et nāle eorum plenius determinat in li-
bris nālibus et metaphice de actione et
passione in 3° phicoz et in de gñatione
de qñ et vbi in 4° phicoz in hoc. n. qñ d
terminat ibi de loco et tēpore inotescunt
enim ppetates loci et temporis. de pō-
ne et habitu aliqñtulū 5° metaphice et
ita determinatio hic habita de istis suffi-
ciēs est quātuz ad logicū ē.

Quociens aut solet oppōi ē.

Circa istud querit an oppō sit
accēs reale uel itentionale q
reale videt quia metaphice est tñ cōsi-
derare ens et accidentia realia enā acci-
dentia. n. entis ut pñderatur a rōe per-
tinēt ad cōsideratōez logici s metaphi-
cus pñderat oppōez ut p 3° metaphi.
igit oppō est passio realis. **I**te oppō
est spēs dñtie et dñā diuersitatis et di-
uersitas est passio realis ergo oppō q
genus nō est verius ens suis spēbus.
Ite oppō eēt nō exñte intellectu igit
nō est accidēs itentionale añs p 3° induc-
tiue eēt. n. mutua actio inter calidū et
frigidū et motus inter illa nō exñte in-
tellectu igitur et pñetas. **S**imilr eēt
aliquis pater et aliqñ filius nō existēte
intellectu q genuisse et genitū eē nō de-
pendēt ab intellectu igit et rlatie opposi-
ta. **S**ilr eēt carētia habitus i apto na-
to habere habitū igit et pñatie oppoita.
Silr et pñdictio q illa sequit ad qmēq
oppōem igitur illa pōt eē sine intellectu
qēq alia sic manēte. **A**d oppoitus
accēs nō habet vñs eē q suū sñiectuz
s oppōes fundatur in itentionibz ut i sñ-
iecto igit nō sunt realia s tñ intētona-
lia mior patet inductie. **R**eferūtur. n.
spēs et genus aduicem pñdicūt genus
et nō genus et sic de alijs oppoitis. **I**te
in solis accidentibz possibile est aliqd
pñdicari de seipo denoiatiue s hoc possi-
bile est in oppōibz igitur ē. pñō maio.
pñdicatio denoiatiua de aliquo ē pñdica-
accētis de sñiecto s nullū accēs nisi i-
tentionale pōt esse in aliq sui ut in subo

pñbatio mior ois diuisio ē inter oppoi-
ta s oppō diuidit in pñietatez oppōem
pñatiua et hñius igit hec opponūt g
et oppōes opponūt. **I**te nihil rea-
le inuenit in oibz gñalissimis s oppō et
eius spēs inueniūtur in oī gñe igit ē.
mior patet q pñdictio sñ eandē rāōez
inuenitur inter hoīem et nō hoīez et iter
albū et nō albū q sñ hanc rōez et mōi
nō est mediū sñ se. **C**onsilr videt
de pñietate que in diuerb gñibz repitur
sñ hanc rōem maxima distātia forma-
rū que nate sunt fieri mutuo circa idē

Exta h qñtur vtz diuisio op-
pōnis in hec qñtuor scz relatiāz
oppōem contrariā cōtradictō-
riam pñatiua sit cōueniens videtur q
nō quia omis diuisio est per oppoita p
Boeciū libro diuisionū hec nō igitur
ē. probatio mioris quia hec diuisio ē
inter oppōnes et nulla oppō oppōitur
pñbatio quia si sic igitur opponitur per
aliā oppōem et sic erit procedere in infi-
nitū in oppōibus igitur diuisio est insuf-
ficiēs cū nō fiat in illas oēs oppōnes.
Ite ubi vñū videtur sequi ad aliud
diuisio est insuficiēs s pñdictoria sequit
ad omia alia oppoita igitur ē. mior p 3°
q oia alia oppoita includunt pñdictorie
oppoita. **I**te relatiue oppoita vñtur
de eodē igitur nō sunt oppoita añs p 3°
quia sicut arguitur capitulo de quātita-
te hoc est magnū ad hoc et hoc est pñū
ad hoc igitur hoc est magnū et parū
igitur si ille modus arguendi valeat
possunt duo relatiue oppoita i ferri ab
solute ex seipis positīs in pñtatione ad
diuersa intelligit. n. **A**risto. p magnū
et parū relatiue oppoita ut ibi patet.
Ite pñatiue oppoita vñtur de eodē
igitur nō sunt oppoita probō añtis q
p **A**risto. in secūdo topicoz in pñtatie
oppoitis tenet pñā i seipo igitur si ad
uisum sequitur sensus ad cecitate seq
isensibilitas s sequitur uisus igit pñus
igitur ois uidens est sentiēns quia ab
abstractis tenet pñā pñe ad concreta

quia sequitur si surditas est insensibilitas
igitur surdus est insensibilis igitur si idem
sit uideretur et surdus igitur idem erit sensibilis
et insensibilis et per se opposita de eo
dem. hoc idem patet in alio exemplo. quia
sequitur iste est similis huic igitur est similis et
dissimilis illi igitur est dissimilis. patet
per se quia relatiuum positum respectu cu
iuscunque infert seipsum simpliciter quia nullus
terminus distrabit a ratione relatiui simpliciter

Item contraria dicuntur de eodem igitur non
sunt opposita. ante per se. Tunc quia in medio
dicto per participationem est natura utriusque
extremi aliter non differret a medio dicto
per abnegationem etiam aliter non esset motus
ab utroque extremo in medium sicut me
dium dictum per participationem denominatur ab
utroque extremo. Tunc quia scutum cuius
medietas est alba et medietas nigra est
coloratum igitur album uel nigrum uel medium
per se patet per Aristotelem. secundo topicorum. quod
quid est in genere uel denominatur a genere
necesse est esse in aliqua specie uel deno
minari ab aliqua. non est medium ut mani
festum est. si album pari ratione nisi gratum igitur contra
ria dicuntur de eodem. **A**d primam probationem
dicere quod natura extremorum imperfecte
est in medio et ideo medium a neutro extremo
denominatur. **C**ontra utrumque extremum est ali
qua forma ergo simplex per auctorem sex
principiorum in principio. simplex ubi est secundum
se totum est. ergo si utrumque extremum secundum
aliquid sui est in medio secundum se totum est in
medio. **R**espondetur ad secundam probationem quod
scutum non est coloratum sed colorata.

Contra igitur est hoc coloratum et illud. quia
per philosophum plene non est nisi singulare gemi
natum sed per se est falsum quia tunc esset multi
plicatio subiecti et accidentis. **I**tem contra
dictoria opposita dicuntur de eodem arguitur
non sunt opposita. probatio autem quod contra
dictorie opposita sequuntur ad quaecunque
alia sunt omnia alia dicuntur de eodem sicut omnis
est igitur et contradictoria. **I**tem si opposi
tio perueniunt diuidatur igitur est oppositum secundum
diuisionem et propter hoc diuisionem est subiectum
opponis quia diuisionem opponit alicui ut

indiuisionem vel collectionem igitur idem respectu
eiusdem est secundum et accidens quod est inconueni
ens ergo etc.

Ad oppositum est aristotelem. et boetius in commento super aristotelem. in libris
topicorum. quotiens ei docet considerare de
oppositis docet inspicere tantum ad hoc

Ad primam quodam potest dici quod oppositum
equiuocum est quod in uno sensu sumpta per
equiuocum de contrarietate et oppositione
relatiua. in alio sensu dicitur uniuoce de
contradictione et per se oppositione. primo
modo est ens et species in genere relationis
sicut inueniatur in alijs generibus hoc non est
ut species sed ut passio. 2º modo est intentio
quia et alter extremum eius est tantum ens
secundum considerationem rationis.

Ad primam
argumentum dicendum quod metaph. distinguit
multa multiplicia in quanto. non quia secundum
omnes sensus sunt entia uel passio realis
entis sed secundum alios et alios sensus. forte
ponit ut excludat a proposito ita et de op
positione cuius una species est ens et species re
lationis et alius sensus adiungit ut a pro
posito forte excludatur.

Ad aliud dico quod
oppositum in uno sensu potest dici de con
trarietate et oppositum relatiua est species orie
non autem potest dici de contradictione et priua
tiua oppositum quod ens et non ens contradicunt
et tamen non differunt nec sunt diuersa. quia
diuersitas est oria entis et oria similiter

Ad tertium procedendum quod contrarietas
et relatiua oppositum essent intellectu non existerent
non autem per se oppositum nec contradictio.
quia alterum extremum in illis oppositis
puta negatio et per se quod est ex
tremum negationis est tamen ens secundum rationem
quod de negatione patet. quia licet illa
dicatur de aliquo ente ut non homo dicitur
de alio tamen secundum rationem qua contradicit
homini non est ens nisi rationis. per hoc patet
quod licet contraria maneant non existerent intel
lectu non oportet contradictoria manere secundum
quod sunt contradictoria. quia negatio albi
prout contradicit albo non est in nigro
quia ut contradicit est dicibilis de ente et
de non ente. si dicatur quod ad nigrum saltem
sequatur negatio albi ut contradicit albo.

et ita contradictoria sunt si contraria sunt.
Dico quod non existeret intellectu non est prout
Similiter prout licet sit negatio ha-
bitus in subiecto tamen tamen modo opponitur
habitu ratione negationis et illa non est ens
nisi tantum secundum rationem. Ad argumenta
in oppositum ad primum dico quod contrarietas
et relatiua opposita sumpta in illo sensu in
quo sunt species oppositas non sunt in sub-
iectis intentionalibus licet forte contrarie-
tas secundum alium sensum putat dici esse in prout
bus secundum qualitatem et quantitatem earum sit
intentionale et in subiecto intentionali ut in
prout. alia autem duo ut contradictoria
et prout opposita prout esse in subiectis inte-
tionalibus. Ad secundum dico quod maior
potest negari quia etiam in accidentibus realibus
comparatis uidetur aliquid predicari de seipso
denotatiue cuiusmodi sunt opposita
Contra impossibile est in rebus aliquid
esse in eadem specie ut in subiecto et predi-
catio denotatiua est proprie de subiecto.
Vel potest dici quod cum dicitur opposites oppo-
nuntur illud quod denominat opposites
non est oppositum realis sed intentionalis. et
ita non idem denominat se. Contra con-
trarietas et relatiua opposita diuiduntur oppo-
sitione ut genus ergo sunt species opposite
igitur oppositum earum est aliqua realis quia et
utrumque extremum est ens. Ad tertium
dico quod contradictio et prout opposita
prout uniuoce inueniri in omni genere et
simpliciter contrarietas et relatiua opposita for-
te ut passiones non ut species. Ad secun-
dum quidem dicendum quod diuisio oppositionis
in illa quatuor est conueniens quia oppositum
realis eorum que sunt in eodem genere aut igitur
unum illorum dependet ad aliud et sic est oppositum
relatiua. aut non et sic est oppositum contraria.
Oppositum habens alterum extremum non ens
quod dicitur de opposito prout et contradi-
ctoria. aut habet extremum non ens quod
nullum secundum sibi determinat. et sic est contra-
dictio. aut quod determinat sibi aliquod secundum
et sic est prout oppositum. et sic per sufficientiam
Ad primum argumentum potest dici quod non
omnis diuisio est inter opposita proprie

loquendo quia non diuisio generis in species.
ut in genere substantie. et ita contraria et relati-
ua diuiduntur opposita ut species et alia licet
in alio sensu opponantur ut species et species ui-
dentes non oportet nisi esse contrarias
transumptiue quod contrarietas non est opposita
ut hic loquimur sed forte intentio coram omni-
bus dispensatis. diuisio autem multiplex
nullomodo proprie oportet opponi et ita
nec contrarietas contradictoria. Vel aliter
hoc non ualet ad prout quod nulla opposita
harum potest determinare hec omnia diuiden-
tia nec aliqua seipsum in prout ad aliam
in uno sensu diuidit in contrarietas et
relatiua opposita in hac diuisioe et omnia
dicuntur dispensata et ita contraria transumptiue
Intelligendum tamen quod diuisio oppositas
in hec absolute est diuisio uocis in signi-
ficatiues. si opposita sumpta in uno sensu
diuidit in contrarietas et relatiua oppo-
sita ut genus in species in alio sensu sum-
pta simpliciter est generale. prout diuisio iparum
in utroque sensu sunt opposita ut contrarietas
et relatiua opposita sunt forte. contraria lo-
quendo de contrarietas transumptiue sumpta
que est omnia secundum speciem si non oportet diuide-
tia in uno sensu opponi diuisiue op-
positum in alio sensu. Ad aliud di-
co quod diuisio oppositas est in istas intentiones
ut unum membrum illorum non sequitur ad aliud
quod non sequitur. hec sunt contraria igitur sunt
contradictoria sed prout est inter illa que
subsunt ut sequitur album et nigrum igitur album
et non album et in illa non est diuisio nisi per
accidens. Contra hoc loquendo de inte-
tionalibus omnia sunt relatiue opposita quia
contradictorium de contradictorio contra-
dictorium. et contrarium contrario contrarium et
sic de alijs. Respondeo contradictorium est rela-
tiuum per accidens sicut homo est albus. con-
tradictio autem non est relatiua opposita diui-
sio autem sic oppositas in abstracto uel in co-
creto sumpto essentialiter non prout illo quod
potest denotare. quia tunc quale non ui-
deretur in denotatiua specierum suarum
cuius illa possint de eodem predicari et de se
mutuo licet per accidens. Ad aliud dico

q̄ relatiua nō sunt relatiue opposita ni
si in cōpatōne ad idē z sic nō p̄nt ferri
ex seip̄is posit̄is in cōpatōne ad diuar
fos terminos licet relatiua absolute pos
sint inferri. qualiter aut̄ rō aristotilis
ualeat de magno z de puo dictū ē sup̄.

Cōtra hoc aristotiles in p̄n^o huius
capli ubi dat oriam inter cōtraria z re
latiue opposita. dicit q̄ in relatiue oppo
sitis unū fm se dicit ad aliud z nō in cō
trarijs. z idē dicit assignādo oriam inf̄
relatiua oppōem z cōtraria z duo rela
tiue sumpta in cōpatōe ad idē ut pater
hui⁹ z fili⁹ hui⁹ nō dicūt adinuicē sed
ip̄a absolute sumpta igit̄ intelligit rela
tiue opposita esse relatiua absolute.

Ad hoc pōt dici q̄ in relatiue opposit̄
sunt duo oppō z relatio supaddita rōe
oppōis oportet sic opposita accipi in cō
paratiōe ad idē q̄a hoc ē ḡnale oib⁹ op
positis sumi in cōpatōe ad idē rōe orie
supaddite oppōni que est relō oportet
illa fm que est oppō referri adinuicēz.
Dictū igit̄ aristo. est itelligēdū de ip̄is
formis inter quas est oppō q̄ ille refe
runt adinuicē quia in h⁹ differūt forme
hic opposite a formis oppositis in alijs
ḡnibus oppōis. in oib⁹ tamē oportet
opposita referri ad idēz z idē aristo. q̄n
debit distinguere hāc oppōem ab alijs
nō posuit illā cōditōnem in q̄ h⁹ cōuenit
cū alijs in rōe oppōis in ḡnali s̄ illaz in
qua hec distinguit ab alijs. Ad aliō
pōt dici q̄ in puatiue oppositis nō tenz
p̄ntia in seip̄o nisi in cōpatōe ad subm
proximū. uerbi gr̄a si seq̄t hoc ē uidēs
ergo hoc est sentiēs. nō sequit̄ eodem
ordine in puatiue oppositis hō est cec⁹
igit̄ hō est insensibil⁹. q̄ si sic cū ulteri⁹
sequat̄ igit̄ hō est nō sensibilis ab affir
mativa de p̄to puato ad affirmatiua de
p̄to infinito. p̄ aristotilē z boeciū in 2°
p̄iermenias. z p̄ aristotilē i p̄mo porū.
z ulteri⁹ sequit̄ est nō sensibilis igit̄ nō
est sensibilis p̄ ip̄os p̄us seq̄ret a p̄mo
ad ultimū est cec⁹ igit̄ nō est sensibilis.
vbi manifeste est fallacia p̄ntis. pōt tñ

dictū Arist. in 2° topicor̄ intelligi de s̄b
iecto p̄mo habit⁹ inferioris z sue pu
uatiōis ut forte si seq̄t ocul⁹ est uidēs
igit̄ oculus est sentiēs. similiter sequitur
ocul⁹ est cec⁹ uel homo cec⁹ fm oculuz
igit̄ ocul⁹ ul⁹ homo fm oculū est insen
sibilis. Rō orie est quia puatio est ne
gatio habit⁹ in apto nato ad negōnez
inferioris absolute uel in s̄bo remoto
nō sequit̄ negatio habit⁹ superioris abso
lute uel in s̄biecto remoto s̄ ē fallacia
cōsequētis a p̄positiōe habēte plures
causas ueritatis ad unā tamē ad nega
tōem habit⁹ inferioris in s̄bo p̄rio illi⁹
habit⁹ sequit̄ negatio habit⁹ superioris i
eodē s̄biecto quia in illo s̄biecto nō est
habit⁹ superior natus haberi nisi q̄ bit⁹
inferior nec mirū est respectu alicuius
s̄biecti puatiuū habit⁹ inferioris i ferre
puatiuū habit⁹ superioris resp̄cū alteri⁹
nō quia cōsequētia nō est inf̄ icōplexa
sed inter p̄pōes. Tū quia omis illatio
ptinet ad tertiā opatiōem intellectus.
sicut igit̄ scōa opatio intellectus q̄ est
compō z diuisio supponit p̄mā que est
indiuisibiliū itelligētia z nō est compō
nisi in talib⁹. ita tertiā opatio p̄suppōit
secundā ita q̄ in illa nō erit aliqua illa
tio nisi in cōpositis uel diuisis. Tū q̄a
omnis p̄sequētia est reducibilis i silo
gismū nihil autē est aīis uel cōsequēs
in silogismo nisi p̄pō igit̄ nihil ē extre
mū in p̄sequētia nisi tale. Ad aliud
dici pōt sicut dicit aristo. in 4° metaph
capitulo de medijs. ubi probat p̄cipa
liter q̄ mediū cōponit̄ ex cōtrarijs. q̄a
mediū est magis unius extremi et mi
nus alterius. quia mediū dictū p̄ parti
cipatiōem paticipat utrūq̄ extremū
im̄fecte z uirtualiter neutruz tamen
simpliciter z ideo denominat̄ a neutro
simpliciter. Ad primū in cōtrarijs
dico q̄ sicut est cōpositio essentialis ex
materia z forma cōpositio quātitatiua
que est ex partib⁹ integralib⁹ z compo
sitio fm gradus p̄fectōis. ita p̄ oppo
sitū ē simplicitas z simplicitate oppōita

pinis duobus modis compositionis est forma simplex. sed non omnis forma est simplex simplicitate tertio modo. quia in aliqua eadem forma sunt diuersi gradus perfectionis et uirtutis que compositio non repugnat simplicitati essentie forme.

Ad exemplum de priuatiue oppositis si concedatur hec consequentia dissimilis illi igitur est dissimilis quod uidetur propter relationis rationem in dissimili. Dicendum est tunc quod dissimile absolute sumptum non opponitur simili absolute priuatiue. sed utrumque si non secundum idem ad idem ut similis et dissimilis eadem in albedine. et sic non possunt ista duo dici de eodem uel aliter neganda est ista consequentia est dissimilis illi igitur est dissimilis quia ad consequens sequitur igitur non est similis quod non sequitur ad antecedens. tunc ad propositum illam relationem respectu cuiusque termini inserit seipsum absolute. concedatur quantum est ex ratione relationis sed potest prohiberi ratione negationis quando in eodem coniungitur negatio cum relatione. sic est in relationis priuatiuis cuiusmodi est dissimilis. Ad secundam probationem de contrariis si concedatur scutum huiusmodi est coloratum potest dici quod non sequitur igitur est album uel nigrum. quia in illa consideratione que accipit dicitur Aristoteles. quod quiddam denominatiue dicitur a genere uel habet genus oportet denominatiue dici a specie uel habere speciem. et per hoc inuit duplicem modum denominandi in accidentibus. unum secundum esse alium secundum inesse. quorum duplicem modum tetigit in principio secundi quod igitur genus denominat aliquam speciem denominabit uel secundum esse uel secundum inesse et ita est uere concedendum quod scuto inest albedo uel nigredo uel color medius. sed non sequitur ergo scutum est album. quia in accidentibus non tenet ab inesse ad esse secundum Aristoteli in principio secundi. Aliter potest dici quod scutum non est coloratum. quia uerum est dicere quod nullo colore est coloratum. quia illi uniuersalis quolibet singularis est uera quia opposita que libet est falsa. nec tamen est concedendum

quod sit colorata quia forte sicut coloratum dicit unitatem in forma et in subiecto. ita colorata dicit pluralitatem in utroque et neque est unitas in utroque neque pluralitas in utroque sed unitas in subiecto pluralitas in accidente. Ad aliud dico quod non est inconueniens duorum accidentium intentionaliu utrumque esse in utroque ut in subiecto quia quodlibet intentionale preter hoc quod est modus intelligendi alterius est intelligibile per se quando est modus intelligendi habet rationem accidentis quando est intelligibile est quid et potest intelligi sub aliquo quod est modus intelligendi eius cuius tamen prius fuit modus intelligendi. et ita potest respectu eiusdem esse intellectum et modus intelligendi. et hec est causa quare in accidentibus intentionalibus potest idem predicari de se denominatiue quia idem potest esse intellectum et modus intelligendi sub extranea ratione sumptum et ita sub extraneis rationibus potest significari in concreto et in abstracto. sic patet quod hec diuisio tantum est oppositiois que est in incomplexis. quia unomodo intendit aristoteles de oppositis in libro perimeneas. ubi distinguit oppositum in enuntiationibus. Patet etiam eius diuisio sic. quia primo est equiuoci in equiuocata. et uniuoci in utroque sensu in uniuocata. Nota dum quod contrariorum quedam sunt immediata quorum alterum necesse est inesse omni susceptible. alia sunt mediata quorum non necesse est alterum inesse. et mediatorum quedam habent media per participationem que media aliquid habent utriusque extremi. quedam habent tantum media per abnegationem. Mediatorum etiam quedam habent plura media quedam tantum unum. et quedam media nomiata quedam innomiata. Pro secunda diuisione tamen intelligendum quod nulla dicuntur contraria mediata prope nisi que habent medium per participationem. medium enim per abnegationem inuenitur in omnibus preterquam in contradictoriis. sed forte in aliquibus contrariis mediatis medium non nominatur nisi per abnegationem

extremorum. ut in bono et malo et cōsimilibus. Tercie diuisionis et q̄rte cāssi gnā in quarto metaphis. capitulo qm̄ autē unū cōtrariū ē. que est q̄ ali quādo negatōes cōtrariorū cadūt sup̄ aliquid unū determinatū eiusdē ḡnis cū extremis et tūc pōt esse unū mediū nominatū sicut negatio maioris ul' minoris determinate cadit sup̄ hīs eādē quātitatē et ideo illorū est unū mediū nominatū quia est equale. quādo autē negatōes cōtrariorū nō cadunt sup̄ ali quod unū susceptiū tūc nō est unum mediū sed uel omnino remanet inno minatū uel plura media innōiata quādo negatio extremorū cadit sup̄ plures formas eiusdē ḡnis ut ē in colorib.

Querit utrū aliqua sint contra ria immediata. Et nō uidetur quia si aliqua essent talia igit̄ eorū nō essent media. s̄m se igit̄ essent cōtradictoria. probatio p̄me p̄sequētie quia si eorū esset mediū s̄m se eēnt mediata. probatio secūde cōsequētie quia cōtradictoria sic diffiniūt ab Aristotē. in p̄mo posteriorū. **C**ōtradictio est oppositio cuius nō est mediū s̄m se igit̄ tur que habēt hanc diffinitōem sunt cōtradictoria. **I**tem s̄m Aristotē. in l̄ra cōtrariorū immediatorū necariū unūq̄ iest susceptibili sed nulla sunt talia. igit̄ tur ē. probatio minoris. quia de quibz cūq̄ cōtrariis oportet ubi alterū non inest a natura arguā sic. nō necessario est hoc inesse susceptibili nec necesse est illud igit̄ neutriū necesse est inesse. ambe singulares sunt uere igit̄ et uis. quia illa vniuersalis sufficiēter induci tur per duas singulares. igit̄ eius con tradictoria est falsa alterū necesse inest ē. **I**tem inter cōtraria immediata si q̄ sunt pōt esse mot' sed mobile dum est in motu sub neutro terminorū ē ergo possibile est subiectū esse s̄b neutro cō trariorū immediatorū. probatō secūde p̄positōis. Tūc per Aristotē sexto phisicorū. mobile dum est in motu p̄ti

est in termino a quo. p̄ti in termino ad quē. Tū quia si mobile esset in ter mino a quo simpliciter nō moueretur quia tunc incipet motus. si esset simpli citer in termino ad quē nō esset motus quia tūc terminaret motus. **I**tem si possibile esset fieri mutatiōem inter cō traria immediata ut manifestū est mu tetur sortes a sanitate in egritudine cū duratiōis sanitatis in forte sit aliquis terminus sit ille ultim' termin' a. et p̄i mus termin' initialis egritudinis b. aut igit̄ b. et a. sunt unū instās et tūc idē in uno instāti esset sub duobz p̄trariis aut sunt duo instātia. igit̄ inter illa est tēpus mediū in quo non est sanus nec eger. igit̄ illa sunt cōtraria mediata et sic de quibz dā alijs. **A**d oppositū ē **A**risto. **A**d. q. dicendū q̄ aliq̄ sunt maxime distātia in eodē genere quorū alterum necesse est inesse susceptibili ergo aliqua sunt cōtraria immediata. cōsequētia per locū a diffinitōne. quia questio si est nō scit demonstratiue nisi p̄ quid est per Aristotē. in secūdo posteriorū. **A**d primū argumentū dico q̄ illud non ē mediū s̄m se pōt intelligi dupli citer. uel q̄ sit negatio medij simpliciter uel modus negatiōis. p̄ cōuenit cōtra riis immediatis. secūdo mō cōuenit cō tradictoriis et ponit in diffinitōe eorū. quia sola cōtradictoria nullomodo ha bent mediū quia s̄m se inest ei non ha bere mediū. omnibz autē alijs opposi tis aliquomodo cōuenit habē mediū. **A**d secundū cōcedo hāc p̄positōez esse falsam. necesse ē alterū p̄trariorū immediatorū inesse susceptibili prout alterū ē signū particulare. quia p̄ticu laris nunq̄ est uera nisi singularis sit uera. **P**ro cōtā tāmē modo loquēdi in telligendū q̄ alterū cōiter sumitur pro hoc uel illo. et illud ē distinguēdū s̄m cōpositiōem et diuisionē cum sic dicitur necesse ē hoc uel illud inesse subiecto in sensu cōpositiōis ē p̄positio uera et est propositio de disiuncto predicato.

in sensu diuisionis et est fallacia et sic sumitur quando li alter sumitur ut est signum particulare primo intelligitur. et est confusus intellectus quando dicimus necesse est alterum contradictoriorum esse verum et huiusmodi. secundum tamen quod pertinet ad virtutem finonis est proprium particulare. Ad tertium dico quod toto tempore motus est sub forma priori et in ultimo termino motus sub forma posteriori et ita semper sub altero. Ad primam probationem dico quod forma secundum quam est motus suscipit magis et minus et secundum illud gradum secundum quem est terminus a quo motus non manet in motu quia in toto motu remittitur magis et minus sed semper essentia termini a quo manet. et ideo intelligendum est dictum Aristotelis. sic hoc est terminum a quo participat secundum aliquem gradum remissum et continue accedit ad terminum ad quem. Similiter patet ad aliam probationem quia dum sub forma est in termino a quo secundum illud gradum secundum quem est terminus a quo non incipit moueri quando subiectum est in termino ad quem secundum illud gradum secundum quem est terminus ad quem tunc finitur motus.

Ad quartam dico quod impossibile est accipere ultimum instans sanitatis seu alius forme permanentis in subiecto in quo terminus duratoris forme precedens est secundum terminus forme subsequens in quo terminus est forma subsequens et non precedens ut determinat in octauo philosophorum. Prior vero et habet. et. Notandum quod specialis ratio istorum oppositorum non est fieri circa idem quia hec conuenit alijs oppositis nec est ratio eorum fieri circa idem ordine quodam. quia non conuenit omnibus proutue oppositis nisi intelligatur secundum naturam scilicet quod sit aliquod secundum aptum naturae proutue habere habitum quod dicatur prout et ita forte est de contrariis. quia in omnibus subiectum naturaliter prius ordinatur in extremum perfectius quam imperfectum sed ratio generalis istorum oppositorum est forma et careria forme in subiecto apto nato. et per hoc principaliter distinguuntur

a contrariis ubi neutrum extremum est sola careria reliqui sed aliqua forma posita.

Notandum est etiam illa sententia Aristotelis. si priuari et proutio idem essent de eodem predicaretur. quia ex hoc sequitur uniuersaliter denominatiuum et abstractum non esse idem.

Similiter notandum est illud dictum quod eadem est oppositio in concretis et in abstractis. Notandum quod differentia quam assignat Aristoteles inter proutue opposita et relatiue quod non omnia relatiue opposita dicuntur recipere secundum eundem modum referendi sed solum ea que per se mutuo referuntur. unde illa differentia est forte quedam relatiuorum ad proutue opposita sed per differentia est uniuersaliorum. hoc ualet pro intellectu tertie proprietatis relatiuorum. que est omnia relatiua dici ad conuertentia hoc est mutuo adinuicem. que proprietas in aliquibus relatiuis uera est secundum eandem rationem referendi ubi utrumque extremum est per se relatiuum ad aliud in alijs non sic ubi unum extremum per se refertur ad aliud et aliud non ad ipsum nisi per accidens. Vel aliter potest dici quantum ad propositum quod licet non omnia relatiua dicantur recipere tamen omnia relatiue opposita dicuntur recipere. quia illa relatiua ubi non utrumque dicitur per se ad aliud non sunt relatiue opposita quia non sunt ab eo in eodem genere. scibile enim non est in genere relatiuis nec ut relatiuum nec ut relatio per se. et ita de alijs relatiuis ad quod alia dicuntur per se et non conuerso. et secundum hoc hec differentia inter relatiue opposita et priuatiua est generalis. Quoniam autem neque ut contraria. et. Notandum quod dupliciter assignat Aristoteles differentiam inter contraria et priuatiue opposita. una sumpta. quia a diuisione contrariorum tale. contrariorum immediatorum nunquam necesse est alterum inesse susceptibili sed proutue oppositorum semper necesse est alterum inesse postquam subiectum natum est ea suscipere. ergo priuatiue opposita non sunt contraria mediata. Immediatorum necesse est semper alterum inesse

susceptibili. q̄a semp susceptible eorū
est natum ea suscipe p̄uatiue opposito
rū non est necesse alterz inesse quia nō
semp subiectū natū est ea suscipe. ergo
p̄uatiue opposita nō sunt cōtraria ime-
diata. p̄ter hec adiūgit unū membrū q̄
in utrisq; cōtrarijs accidit aliqñ unum
extremū inesse a natura quod nō acci-
dit in p̄uatiuis.

Et hoc potest queri utruz possi-
bile sit aliquorū cōtrariorū unū
determinate inesse a natura ali-
cui subiecto. **N**ō uidetur quia dicit
Aristo. in secūdo topicorū. q̄ si alicui
subiecto assignat aliquod predicatum
inesse si cōtrariū predicati nō possit in-
esse nec p̄positū inest igit nulli subiecto
inest unū p̄trariū immediate. **I**tem
cōtraria nata sunt fieri circa idē. ergo
nō inest alicui nisi quod natum est
suscipere alterū igit neutrū determinate
inest. **I**tem hoc uidet sp̄aliter in illis
quibus exemplificat aristō. ignis enī
nō uidet determinate calid⁹ neq; aqua
frigida quia omnē generatōez p̄cedit
alteratio igit generatōem ex igne p̄-
cedit alteratio ignis per quā inducunt
qualitates aque sed in tota alteratōe
manet forma ignis. quia per aristō. in
octauo phisicorū. in tota trāsmutatōe
manet subiectū sub forma priorī. ergo
ignis pōt manere ignis et nō esse cali-
dus et ita de omnibus trāsmutabilibus
fm̄ illas qualitates quas habēt. quia
generaliter fm̄ cōtraria uidetur posse
fieri mutatio. **A**d oppositū ē aristō.
Ad q. dicendū q̄ possibile est in ali-
quibus extremis unuz cōtrariū inesse
a natura alicui subiecto quod ad min⁹
patet de speciebus cōtrarijs in genē ubi
est p̄prie cōtrarietas que cōstituūtur p̄
differētias p̄prias cōtrarias et utriq;
determinate inest sua differētia ita q̄
non est possibile oppositaz inesse sicut
patet in passionibus q̄ aliquod subiectuz
fm̄ suā naturā est p̄cipiū p̄ se alicui⁹
passiōis habētis cōtrariū cui⁹ passiōis

cōtrariū nō pōt inesse cum ipsa passio
sequat forma subiecti. **A**d primum
argumentū dicendū q̄ cōsideratio **A**nt
intelligenda est fm̄ aptitudinē nō fm̄
potentiā quia si unū cōtrariūz insit reli-
quū aptū est inesse. nō tamē oportet q̄
possibile sit reliquū inesse. **A**d secū-
dū dicendū q̄ illa diffinitō est uera fm̄
generalē ratōem cōtrariorū q̄ quātuz
est ex hoc cui inest unū cōtrariū natuz
est ei inesse reliquū sed nō oportz q̄ sit
idem de quibuscunq; cōtrarijs cōpatis
ad quodcūq; subiectū. nisi forte loquē-
do de illo subiecto fm̄ gen⁹ q̄ subiectuz
aliquod fm̄ suā p̄priā rōnem determinat
sibi cōtrariū unū hoc nō est ex ratione
cōtrariorū nec ratōe generis talis sub-
iecti. forte hec secūda p̄ticula additur
pro speciebus que determināt sibi aliq;
differētias cōtrarias determinate q̄
licet forte sit et a p̄te specierū et differētia
rū nō tamē inest speciebus p̄ nām gēis.
Ad tertiū potest cōcedi q̄ q̄litates
elementorū nō insunt eis a natura neq;
determinate q̄a forme substantiales eorū
pōt manere sub oppositis qualitātib⁹
ut patet in alteratōe p̄cedēti corruptio-
nē elementorū. in illis tamē exemplifi-
cat aristō. quia fm̄ cōm conceptiōem
ille uidetur cōsequi inseparabilē formas
elementares. **V**el aliter pōt dici q̄ que
libet qualitas fm̄ aliquem gradum de-
terminate inest suo elemēto et fm̄ illuz
nunq; amittit in trāsmutatōe licet fm̄
p̄fectissimū gradū possit amitti q̄a fm̄
illū gradū nō cōsequit inseparabilē formā
ignis. **V**el aliter q̄ iste qualitates
cōsequūtur formā ignis in suo p̄fectis-
simo esse quale esse nō habet in trāsmu-
tatione cum tēdit ad corruptiōnem.
Ampli⁹ et in cōtrarijs. **S**ecūda dif-
ferentiā ponit Aristō. inter cōtraria et
p̄uatiue opposita. inter cōtraria ē mu-
tua trāsmutatio inter p̄uatiue opposita
non. quia ab habitu pōt fieri trāsmuta-
tio in p̄uatōem ecōuerso nō.

Iuxta hoc potest queri. Utrū
a priuatione possit fieri regres-
sio in habitum. **¶** Sic uidetur
quia sūm **A**risto. primo phisicorū. pua-
tio et forma sunt duo picipia trāsmuta-
tionis ita q̄ priuatio est terminus a q̄
et forma terminus ad quē. sed a fīnino
a quo ad terminū ad quē est trāsmuta-
tio igitur et. **¶** Item hoc patet in exem-
plo. tenebra enī opponit̄ luci priuatiue
alioq̄n illuminatio medij eēt cū motu
et successione. quod improbat secundo
de anima. cōsequētia patet quia unum
cōtrariū non abicitur et reliquū nō acq̄-
ritur sine motu sed a tenebra ad lucez
possibilis est regressio manifestum est
igitur et. **¶** Item omniū cōtrariorū
alterū includit priuatiue oppositū alteri-
us per **A**risto. decimo metaphi. et hoc
non obstāte inter cōtraria est trāsmu-
tatio igitur et inter priuatiue opposita.
¶ Ad oppositū est **A**risto. **¶** Ad istud
dici potest q̄ loquēdo generaliter de
priuatiue oppositis non est impossibile
vniuersaliter a priuatione esse regressuz
ad habitū. quia sic loquēdo priuatio di-
citur esse carētia forme in subiecto q̄n
aptum natū est habere et a tali priuatione
possibile est esse regressum ad formaz
Unde illud dictū **A**risto. est ueruz de
aliqua priuatione pticulariter. ideo p̄ma
differētia quā ponit **A**risto. inter con-
traria et priuatiue opposita est generalis
Ista secūda est pticularis. **¶** Ad saluan-
dum igitur dictū **A**risto. distinguitur
priuatio tripliciter. vnomodo sic. q̄daz
est priuatio que est carentia forme ad
quā non ordinat̄ subiectū nisi mediāte
habitu. **¶** Aliā ad quā ordinat̄ nō mediā-
te habitu. **¶** Aliomodo sic. quedā pua-
tio priuat habitū sūm habitū et sūm potē-
tiam. alia priuat tantū actuz. **¶** Tercio
modo sic. priuatio quedā est cuius ha-
bitus inest a p̄ncipio innato cuiusmōi
est cecitas. quia uisus est a p̄ncipio in-
triseo. **¶** Alia est priuatio cui⁹ habitus
inest a p̄ncipio extriseo ut tenebra in

medio. **¶** De priuatione quocūq̄ istorū
modorū p̄mmodo dicta intelligit **A**ri-
stodomo nō. uidetur tamen p̄ma
distinctio esse minus cōpetēs. q̄ nullū
subiectū uidetur ordinari in priuationem
mediāte habitu. uel intelligetur sic q̄
subiectū non est natū recipere priuationem
nisi prius recipiat habitū. hoc enī est
manifeste fallum. quia aliquis nō p̄s-
videns pōt esse. uel sic intelligitur nisi
prius natus sit cecus recipere habituz
et sic distinctio nulla. quia sic omne sub-
iectū ordinatur in priuationem mediāte
habitu. ratio autē quare **A**risto. intel-
ligit de primo membro et nō de secūdo
est manifesta ex ipsi⁹ uerbis diffinitio-
nis. quare autē possit intelligē de p̄mo
membro tertie diuisiōis et nō de secūdo
causa est quia quādo habitus qui est a
p̄ncipio intriseo nō inest tūc i subiecto
non est p̄ncipiū sufficiens illius habit⁹
et cum natura trāsmutabilis semp ten-
dat in nō esse nō est possibile illud p̄nci-
piū recuperari in subiecto et ita nec ha-
bitū illum induci. si igit̄ priuatio talis
habitus aliquādo inest impossibile est
postea habitū illum inesse. sed quādo
habitus est a p̄ncipio extriseo ut lux
in medio a corpore luminoso tunc licet
priuatio aliquādo inest possibile ē tamē
ab illo extriseo habitū induci. **¶** Ad
argumēta patet. quia argumēta p̄ma
procedūt de priuatione unomodo. et ar-
gumenta ad oppositū de priuatione alio
modo. quare sicut dictū ē illa differen-
tia non est generalis inter priuatiue op-
posita et cōtraria. multa enī sunt oppo-
sita ubi unū est tantū carētia alterius
in apto nato que nō possunt aliter op-
poni nisi priuatiue et tamē nō habēt hāc
p̄petatē puta lux et tenebra que si eēnt
cōtraria nō posset alterū expelli et alter⁹
induci sine motu et ita nō possz mediuz
in instātū illuminari. cuius oppositum
habetur in secūdo de anima. possibile ē
enim iniustū facere alia opera iustit̄.
quia iniustitia nō. necessitat ad faciendū

iniuste licet inclinet et per frequenter iuste
agere potest acquirere habitum iustitie.
igitur potest ab iniustitia transmutari ad
iustitiam. **A**lter potest dici ad questionem
quod inter contraria mutuo est motus proprie
dictus quia utrumque est aliqua natura po
sitiva nec potest expelli nisi in tempore. sed
a privatione in habitum nunquam est motus
ratione privationis quia materia subiecta
privationi tantum habet carentiam forme
et cum hoc tamen stat quod summe sit dispo
sita ad suscipiendum formam. et ita non oportet
illam moveri ad illam sed statim presente
agente recipere illam sine motu. secundum hoc
est dicendum quod hec differentia est univer
salis inter contraria et privative opposita

Ad primum argumentum potest dici quod
a privatione que est principium in formam
non est motus proprie dictus nisi quan
do privatio coniungitur contrario.

Ad secundum patet ex illis exemplis
qualiter non est motus a privatione in
habitum. **A**d tertium non sequitur non
esse motum inter contraria quia non est
inter privative opposita quia extremum
ignobilius contrarietatis non tantum est
privatio reliqui sed cum hoc est aliqua
forma positiva. et ideo non potest expelli sine
motu.

Omnis uero tanquam affirma
tio et negatio etc. **H**ic assignat
Aristoteles differentiam inter
contradictorie opposita et omnia alia.
quia in omnibus aliis non oportet alte
rum extremum esse verum alterum falsum
in his autem oportet vel quia nullum aliorum
necessario vel inest et aliud falsum. sed in co
tradictoriis alterum vere inest alterum
falsum. et sic loquitur de contradictoriis in
complexis. vel quod nullum aliorum opposi
torum est verum vel falsum quia inco
plexum et contradictoria sunt complexa
secundum istum sensum magis videtur intel
ligere ibi omnino ante que sine compli
one dicuntur verum neque falsum est. et om
nia alia que dicta sunt sine complexione
dicuntur alia. id est a contradictoriis. et tunc

intelligendum quod contradictio de qua hic
loquitur non tantum sit in complexis quibus
hic loquitur principaliter de oppositio
incomplexorum quia contradictio forte
in voce inuenitur in propositionibus et in
terminis. non sic forte in aliis oppositi
onibus quod ista est magis intentionalis.
est enim simpliciter intentionale. **A**d
igitur postea quod licet subiecto existente opor
teat alterum contrariorum immediatorum
esse verum de illo non tamen hoc oportet sub
iecto non existente. sed in contradicto
riis siue subiectum sit siue non sit semper
alterum est verum de subiecto et alterum
falsum. quia siue forte sit siue non semper
hec est vera forte. languet vel forte. non lan
guet.

Ex hoc queritur. **A**trum
in negativa subiectum stet pro
ente et pro non ente indifferen
ter. **R**espondeo sic videtur quia ista forte. non
languet non esset vera. forte non existeret
nisi subiectum staret pro non ente. quia
aliter sensus esset fortes qui est non lan
guet. et eius contradictoria est falsa forte
te non existente. et sic duo contradicto
ria essent simul falsa. **R**espondeo ad istud
quod quando terminus supponit non ha
bens plura supposita sicut terminus dis
cretus possibile est tale subiectum stare
pro non ente sed hoc non est possibile
de termino communi. **C**ontra hoc po
natur unum hominem esse hec est falsa
omnis homo languet. **A**d solutio
nem huius questionis oportet prescire
quid significatur per terminum et que
sunt eius per se supposita. quia ex hoc
esset concludendum pro quibus per se
supponit terminus in oratione. in om
ni enim propositione affirmativa siue
negativa supponit pro eius per se sup
positis. et ideo de hoc forte fiet intentio
in libro periarmentias. ubi illa sunt ma
gis propria.

Contraria vero etc.

Standum quod quatuor ponit
Aristoteles. proprietates

cōtrariōrū. **P**rima est q̄ semp bono
p̄trariat malū sed malo quādoq; malū
quādoq; bonū que intelligēda est non
solū de istis formis bonū z malū. quia
ista sola inter se cōtrariātur et nūquāz
malū malo ratōe forme mali sed de his
que subsunt quia aliquādo illud quod
est malū cōtrariat ei quod est malum.
sicut z in p̄positiōibus aliquādo illud
quod est falsum cōtrariatur ei quod ē
falsum. quia ambo cōtraria possunt eē
simul falsa. **S**ecūda est. vno contra
riorum existēte nō oportet reliquū esse
vt omnibus existētibus sanis sanitas
est z non egritudo. uel si forte absolute
sumpte nō sint cōtrarie nisi in cōpositi
one ad idem subiectū ut sanū et egruz
circa fortē cum impossibile sit ipa siml
inesse eidem s̄biecto. impossibile ē uno
existēte reliquū esse. primū forte est ue
rius quia forte inter se sunt contrarie.
probatio. quia ex se maxime distant in
eodē genere. **C**ōtra hāc p̄prietatez
in de celo z mundo. habet si unuz cōtra
rior est in natura z reliquū igitur uno
existēte oportet reliquū esse. **A**d hoc
potest dici q̄ illa p̄positio non est uera
de esse in actu tantu sed de esse in actu
vel esse in potētia. z de cōtrariis que
mutuo se expellūt circa idem subiectū
quia tūc si unū cōtrariū est s̄biectū eius
est z si subiectū eius est igitur reliquū
cōtrariū ē in potētia quia illud s̄biectū
est in potētia ad alterum cōtrariū.
Tertia p̄prietates est. q̄ hñt fieri circa
idem specie uel genere. que notāda ē.
quia licet alicui in specie repugnz unū
cōtrariū ut albedini cōgregatiū. tñ
illa cōtraria habēt fieri circa idē genē.
vt circa colōrē qui est in diuersis specie
bus quia sic tātū est idem genere. et
hoc ualet pro eo quod p̄us dictū est q̄
lit diffinitio cōfiriōz sit intelligēda.
Quarta p̄prietates est. q̄ contraria uel
sunt in eodez genere uel in contrariis
generibus ut sunt genera alioz. z isto
est intelligendū de generibus primis

semp enī cōtraria sunt in eodē genere
primo nisi sint forte trāscendētia. z tūc
equiuoce sunt in diuersis generibz. ut
forte bonū z malū prout sunt trāscen
dentia sunt h̄ modi. put autē accipiūt
in moribus sunt genera morz. **I**ntel
ligendū tamē q̄ p̄mōmodo put scilicet
bonū. cōuertitur cum ente nihil dicit
simpliciter malū nec sic bonū z maluz
cōtrariātur sed tātūmodo dicit bonū
z malū in cōpatōe ad aliud. q̄. s. deficit
a p̄fectōe entitatis alteri.

Prius autē alterz altero dicit zc.

Occurrit utrūq; Aristō. cōueniē
ter assignet modos p̄oris. **N**ō
nō uidetur quia multo plures
assignat in quinto metaphi. puta prius
in loco. prius s̄m cognatōem. p̄us s̄m
motū. z plures alios igitur zc. **I**te
quot modis dicitur unū oppositorum
tot z reliquū sed simul opponit ei quod
est prius z non habet quicq; modos sed
tantū quatuor p̄ r̄ Aristō. ibidē igit zc
Item nihil est prius s̄m tēpus igit
p̄mus modus incōueniēter ponitur.
probatio antecedētis. quia prius ē qd
est p̄ncipio p̄p̄inqui per aristō. quinto
metaphi. sed nullū est p̄ncipiū in tpe.
quia est infinitū per Aristō. in octano
phisicorū. **I**te secūdus modus incō
ueniēter assignat. probatio quia cōse
quētia est inter p̄positiōes sed prius de
quo hic loquitur est in incōplexis igit
cōsequēs a quo nō cōuertit cōsequētia
non debet dici prius aliquomodo. alle
tamē ponitur secūdus modus prioris
Item a parte integrāli non cōuer
titur consequētia ad totū ut patet in ex
emplo Aristō. duo sunt igit unū est
z nō ecōuerso. ergo pars integrālis ē
p̄or toto secūdomodo prioris. h̄ hoc ē
falsum. quia s̄m Aristō. septimo me
taphisice. in diffinitione aliquarū par
tiū integrāliū cadit totum. sed diffini
ens p̄us ē diffinito p̄ Aristō. 6. topicoz.
Ite uidet q̄ ad totum integrāle non
sequit pars cuius oppositū dicit in līa

Tū quia omnis bona cōsequētia est re-
ducibilis ad silogismū sed illa nō. pro-
batio quia si ista cōsequētia domus est
igitur paries est reducet in silogismū
hec ppositio domus est non posset esse
minor. quia predicatū eius nō debet eē
predicatus cōclusionis igitur oporteret q
esset maior sed paries cum sit subiectū
cōclusionis directe est minor extremi-
tas et domus cuz sit subiectū maioris est
medius terminus oporteret igitur ad
reductōnem illius psequētie assumere
talem minorem paries est domus. et ita
vniuersaliter in alijs totis integralibz
et partibus. sed omnis talis minor est
impossibilis. qz per Ar. in quarto topi-
corum. nullomodo pars et toto predi-
catur. igitur omnis talis consequentia te-
nens uirtute talis minoris ē inutilis.
Tum quia cōsequētia alicubi tenens
vbique tenet sed totū integrale respectu
alicuius predicatorum non infert pte puta
respectu huius quod ē maius parte ul'
componi ex ptibus uel esse talis figu-
re uel talis igitur nusqz infert. Itē
hoc secūdomodo dicit Ar. genus eē
prius specie et hoc est falsum. probatio
Tum qz i pmo de anima. vltē aut nihil
est aut posterius est. Tum quia genus
et species sunt correlatiua p porphirius
igitur sunt simul natura. Item quitus
modus uidet male poni ubi causa dici-
tur prior causato et esse rei prius ueri-
tate sermonis quia causa et causatū re-
ferunt signū et signatū referunt igitur
causa et causatū sunt simul natura. et si-
militer esse rei quod est signatū et ueri-
tas sermonis quod est signum. Ad
oppositū est Aristo. Ad. q. dicendū
fm aristo. quinto metaphi. caplo de pū
in principio. generalis ratio prioris in
omnibus modis est esse ppinquū prin-
cipio. quotcūqz igitur modis potest sumi
pncipiū cuius distinctio pz in principio
quinto metaphi. et quotcūqz modis pōt
aliquid esse propinquius pncipio quo-
cūqz modo sumpto tot diuersis mo-

dis dicit prius. sed hoc pōt pluribz mo-
dis accidere qz hic enumeret ut mani-
festum est ibidē in quito. igitur hic nō
ponūtur omēs modi pōis sed quātuz
sufficit ad ppositū. sed forte sol' secūd'
modus qui est in cōsequēdo est hic ad
propositū fm quē modū genus dicitur
prius specie in uno predicamēto. et forte
quitus qui est in causando qā substantia
est causa omniū accidentiū. Alij tres
modi qui sunt tēpore ordine et honore
ponūtur nō ut pncipaliter intēti sed ut
per illos manifestētur modi pncipaliē
intēti. Ad primū argumētum dico
qz in quinto metaphi. distinguit prius
inquātū est differētia entis. hic autem
pncipaliter fm qz est passio eorū que
sunt in generibz predicamētorū inquātū
cōsiderant a ratōne et sic sumptū habet
omnino diuersos modos. unde qz pnci-
paliter intendūtur hic ibi omittūtur
et ecōuerso. cōcedo igitur qz non ponit
hic omēs modos pōis nec forte illos
ad quos omnes sunt reducibiles suffi-
cientes tamē ad ppositū enumerat et
quosdā alios ad illorū manifestatōem

Ad secūdum dico qz oīo tot modos
habet simul quot et prius. sed non ponit
aristo. omnes eius modos uel qz suffi-
ciēter habēi possunt per modos pōis
uel quia sufficit sibi ponē illos modos
simul qui sunt ad ppositū que sunt inf-
que est cōsequētia mutua cū neutrum sit
causa alteri et ut species condiuidētes
ex opposito idem genus quorū utrūqz
opponit secūdomodo pōis qui est pnci-
palit' ad ppositū et adiūgit simul tēpe
et per hoc reliqui innotescant. Ad
aliū dici pōt sicut dicit Ar. qnto meta-
phi. ca. de p. qz prius et posterius sumūt in
tēpe p pōem ad pns nūc signatū s ecō-
trario in preteritis et futuris. quia in
preteritis remotius ab hoc nūc ē prius
in futuris ppinquius huic nūc ē prius.
Ad quartū dico qz aliquādo est conse-
quētia inter pponēs tamē ratōne incō-
plexorum et tunc illud incōplexum in

Ad aliud dico q̄ in solis tribus generibus. scilicet quātitate qualitate et ubi est proprie motus ut distinguitur per mutationem subitam sicut probatur quito philosophorum.

Cū arguitur in contrarium tot sunt species motus quot et entis. Commentator addit acquisiti per motum et illa propositio sic particulariter sumpta satis est utilis ad propositum Aristotelis. ibi et tamen res istorum trium generum per se acquiruntur per motum proprie dictum. Item iuxta hoc potest argui quod inconueniens distinguitur hic motum cum motus sit passio naturalis et ita impertinens logico. Ad quod potest responderi quod motus in quantum ei est principium est materia uel forma siue in quantum egreditur a principijs corporis naturalis sicut passio a principijs sui subiecti pertinet ad considerationem naturalem. In quantum est quod transcendens repletur in diuersis generibus per reductionem finem quod est ad res diuersorum generum sic pertinet ad considerationem logici considerationis generalissima.

Est autem simpliciter verum. Notandum quod quot sunt species motus tot et quietis et lumen do ambo ut differunt in eodem genere opponuntur per se. Spatiū autem motui per se opponitur quies specialis non illa que est in termino ad quem quia illa est salus et perfectio motus. sed que est in termino a quo ut de albatōni per se opponitur quies in nigredine. Motui autem ad unum terminum contrariatur motus e contrario qui est ad terminum contrarium. et quieti in contrario uno contrariatur quies in alio contrario ita quod motus spatialis habet per contrario alium motum et per se per se opposito quietem. similiter quies habet per contrario aliam quietem et per se per se opposito motum. Quod si quis ponat quietem contrariam motui non esset possibile vitare inconueniens scilicet plura contrariari eidem uniuoco quod est contra Aristotelis. primo topicorum et 4° metaphisicorum. non est autem inconueniens eidem unum contrariari et aliud eidem per se opponi.

Abere autem multis modis dicitur verum. Notandum quod quotcumque modis aliquid dicitur esse in alio

tot modis potest dici illud aliud habere idem quod in eo est. Sed tamen octo modi habere hicet octo modi eendi. in quarto philosophorum non sunt idem nec forte omnes isti reducibiles ad illos nec e contrario. Pro hac distinctione intelligendum quod sicut quecumque genera accidentium equiuoce sunt in substantia ita substantia ea habet equiuoce. Quos igitur modos primos ponit Aristoteles. quibus substantia dicitur habere qualitatem et quantitatem et alios duos iuxta predicamentum decimum quod est habitus ut habere ea que circa corpus sunt finem totum uel finem partem. per hos quatuor modos primorum generum accedentium et ultimi generis dantes intelligere modos alios habere finem alia genera intermedia. et adiungit alios quatuor modos habere. ut partem. partem. possessionem. et cohabitationem. per quos possunt alij modi pores innotescere. nec enumerat omnes modos habere sed famosiores et precipue de numero illorum qui sunt ad propositum. Pro his omnibus notandum de equiuocatione habitus quod habet quatuor primos sensus qui dicti sunt prius. et quarto sensu sumptus habet hanc totam distinctionem.

Notandum etiam per tertio modo quod habitus ut est generalissimus non habet ut dicitur quito metaphisicorum. quod tunc esset processus infinitus. scilicet est habitudo media inter habere et adiacetia corpori que habet per illud habitum. si enim habet ut est generalissimum habere hoc esset per alium habitum et pariter ille haberet per alium et sic in infinita essent entia quod est inconueniens. quia tunc nullum esset primum ens cuius oppositum probatur in quito metaphisicorum. et aliquid per se per se in fine. xij. metaphisicorum. sicut entia non uolunt male disponi. non est autem bonum pluralitas principatum. unde igitur princeps qui est deus benedictus in secula seculorum Amen.

Expliciunt quæstiones Johannis Scoti super libro predicamentorum Aristotelis.

Primum oportet cōstitūere quid sit
nomē quid verbū &c.

¶ Ircā sūbiectūz hui⁹
libri notādū q̄ boe
tius ponit illō esse
interpretatōnem qd̄
etiā indicat interp
tatio hui⁹ nominis
piarmenias s̄ si rō

interpretatōis sit hec uox articulata pla
ta cū imaginatōe significādi tūc inter
ptatio dicit̄ de incōplexis & cōplexis &
nō est pprie sūbiectū hui⁹ libri cum liber
iste mediū teneat ordinē inter librum
predicamentorū & librū porū quorum
alter est de his q̄ ptinēt ad p̄mā opati
onē intellect⁹ alter de his que ad tertiā
Iste liber ergo est de his que ptinent
ad mediā. siue autē ratio p̄dicta sit rō
interpretatōis siue fm̄ alios alia sp̄alior
scz uox articulata. plata cū imaginatio
ne significādi esse aliquid uel nō esse.
nō erit interpretatio ppriū sūbiectū hic
cuz nulla pars logice sit de uoce ut de
sūbiecto sicut dictū est in p̄n⁹ predica
mentorū. quia oēs passiōes sūbiectorū
in logica eis eq̄līter inessent nulla. etiā
voce exīte. ergo enūtiatio hic cōueni
enter pōt poni sūbiectū & hoc enūtiā.
in mēte. quia illa causat̄ ex secūda opa
tione intellect⁹. quia oīa que hic deter
minant̄ ppter ip̄am determināt. puta
p̄mo de partib⁹ eius integralib⁹ nōie &
verbo. & de eius genere qd̄ est oratio.
deinde quid ip̄m est. & de diuisiōe eius
in suas p̄mas spēs & cōsequēter de ei⁹
pprietatib⁹ oppōne scilz & habitudine
& ceteris hui⁹modi. Si autē iste p̄pe
tates insunt enūtiatōi in uoce hoc nō
est p̄mo sed inquantū est signūz eius
enūtiatōis que est in mēte. Con
tra hoc sūbiectū de bet esse cōe omnib⁹
que determinātur in sciētia. nō sic est
enūtiatio cum hic determinet̄ de nōie
& uerbo de quibus enūtiatio non predi
catur. Item auctoritas boeci est in
contrariū qui dicit hunc librum esse de

interpretatōe. Item q̄ nō est enun
tiatio in mente. probatio quia illi⁹ non
sunt partes scilicet nomē & uerbū cuz
utrūq̄ sit uox sed enūtiatōis sunt ille
partes de qua hic determinatur. Ad
primū si intelligatur illa maior de uni
uersalitate predicationis qualis est to
tius vniuersalis in suas partes falsa ē
in omni nāq̄ sciētia cuiusmodi sūbiectū
est compositū necesse est de terminare
de partib⁹ sūbiecti de quib⁹ tamen sū
biectū non predicat̄ sed si aliquomodo
sit uera maior debet intelligi sūbiectūz
sic esse cōmune quia eius cognitio p̄n
cipaliter querit̄ in sciētia in cognitōe
omniū aliorū inquantū illa alia deter
mināt̄ ppter cognitiōem p̄ncipalis
sūbiecti. Ad secundū dico q̄ de ml
tis dicitur sciētia esse quoz non quod
libet est p̄ncipale sūbiectū ut dictū est
in porphirio. Ad tertiū dico q̄ sicut
nomen & uerbum in uoce sunt partes
enūtiatōis in uoce sicut ip̄a in mēte
sunt partes enūtiatōis in mēte que
enim p̄cipiūt̄ ab intellectu in prima
ei⁹ opatiōe cōponūt̄ in secūda lz nec
hec nec illa exp̄mant̄. Deinde cū dī
q̄ tā nomē q̄ uerbū est uox uel ē uerū
de his fm̄ q̄ nobis magis inotesunt.
quia sic debuerūt eoz descriptiōes assi
gnari & p̄ illas patet descriptio eoz p̄
ut sunt in mēte. uel aliud ē dicē nomē
esse uocē & esse in uoce. quia uox forte
pōt esse eēntialiter nō in uoce hoc est
nō exp̄ssum sicut & ip̄m exp̄ssūz & p̄mo
modo ponit̄ in diffinitōe nōis.

Sūt ḡ ea que sunt i uoce. hic p̄mittit
Añ. breuē tractatū de uocib⁹ significa
tiuis. ideo pōt queri.

Itz nomē significet rem uel
spēm in anima. & intelligitur
questio nō de nominib⁹ ip̄sib⁹
ad significādūz similitudines uel spēs
sed de quocunq̄ alio nomine cuiunq̄
imposito. ut de isto nomine homo. ani
mal. & hui⁹modi. utruz homo signifi
cet naturam humanam uel sp̄ciem.

forte

difficile. quia in hac orōe scripta homo
 ē aial pmo nūūf uoces. qā ille primo
 significat h nō ppter hoc est illa orō
 scripta. falsa. videt ergo dicēdū ad istō
 q quātūcūq; p idē multa significēt
 quoz unū significat inquātū ē signū
 alteri? si illud pponat in orōe cū alio nō
 est ppo signoz sed sigtoz ultimoz q
 nō sunt signa z p orōem platā nō signi
 ficat ppo spēs sed rez sicut nec p enun
 tiatiōem scriptam significat ppo uocū.
 sed reruz. Ad pbatōem de siligilmo
 dici pōt q supposita accipiēda sunt in
 siligilmo pfecto sub medio q ad ultiz
 significatū eius z sic res ut considerat
 a rōe ē suppositū rei. Ad ultimā pba
 tōem dicat q spēs intellectiua licet nō
 pmo sed p reflectōem. z q impō est ad
 placitū pōt uox imponi ad significādū
 illud imediate itellectū p reflectōem
 sicut z illud pmo itellectu. Ad pba
 tiōes pbates spēs intelligibiles nō in
 telligi. Ad primā negat similitudo sen
 sus ei cū sit uirt^{us} mālīs nō pōt se reflec
 tere supra suū actūz neq; supra id quo
 cognoscit suū obiectū z iō spēs sensibi
 lis nō sentit h itellect^{us} ppter sui imāli
 tatē pōt se inflectere supra suū actum z
 supra spēm qua cognoscit suū obiectū
 z etiā supra seipm. z ita omia alia a suo
 pmo obiecto pōt cognoscē p reflectio
 nē. Ad aliā pbatōem cōcedo spēm
 aliud eē ab illo quod cognoscit p illaz
 idest a pmo obiecto. qz illi^{us} ē spēs. sed
 cū hoc stat ipam spēm eē aliqō intelli
 gibile aliud a pmo obiecto. Ad etiā
 dico q spēs nō pgnoscat p aliquā spēs
 qz soluz illud quod pmo cognoscit ab
 intellectu scz primū obiectū itellect^{us}
 quod ē q quid est rei mālīs pgnoscat p
 spēm i itellectu. oia alia cognita per re
 flectionē z p discursuz cognoscūt sine
 propa spē. Ad rōes adductas in te
 nēdo partē oppositā dicat q res pmo
 significat nō tñ fm q existit. qz nec sic
 pse intelligit h fm q pse pcpit ab itel
 lectu hoc ē ipa eēntia rei q significat p

obiectū mptm

diffinitōem que est pmo obiectū intel
 lectus. ut uult auctoritas 4. metaphi.
 pus adducta. nec tñ hoc totū ppositū
 significat quod ē res ut intelligit quia
 illud est ens per accidēs z oia noia que
 significat res alie^{as} gñis significat ens
 pse. solū ei ens pse ē in gñe. Ad oēs
 auctoritates in cōtrariū dicat q p spēs
 vel passionē uel cōceptū uel quodcūq;
 aliud in alijs auctoritatib; significatur
 res ut intelligit ad dēnotādū q res ut
 existit nō significat. Si autē aliquis
 dicat aliqd manifestius p hac lra An.
 negat qz in hoc nō exponit an. Ad
 idē de ppoē z diuisiōe itellect^{us} dico q
 cōpō ē illaz rez nō tñ ut exntū h ut in
 telligūt. z iō dicat uitas z falsitas circa
 cōpōem z diuisiōē itellect^{us} q illa cō
 positio ab intellectu cāt z ē in intellectu
 ut cognitū in cognoscēte nō aut ut ac
 cidēs in sbo. z ita pcedo de ptib; ppoīs
 q sunt in intellectu simplici ut pgnitū
 est in cognoscēte. z illomō sunt res in
 itellcū nō spēs sole. Ad aliō dico q
 res intelligit pmo z nō spēs nisi per re
 flexionē. Ad illā pbōnem de itellcū
 itelligibili dictū ē quō d; intelligi sup
 libz porphirij. Ad aliud pōt negari
 ista pna nihil itelligit nisi p spēs. ergo
 nihil significat nisi p spēm. si ei p utro
 biq; sumat cālter qz intelligē z signifi
 care nō ordinat adinuicē sicut cā neces
 saria z effect^{us}. h significare psupponit
 intelligē sicut illud sine quo nō. q aut
 ē cā sic psuppositi nō oz q sit cā sic pre
 supponētis h tñ psupponit ei sicut ad
 illud cuius ē cā. sic spēs psuppōit signi
 ficatōi. Cōcessa aut ppoē q nihil signi
 ficat nisi p spēm siue li p sumat cālter
 siue psuppositiue nō seqt ulterius spēs
 significari. qz illa ppoē ppter qō zc.
 intelligit de cā efficiēte z uniuoca pse
 z totali cuiusmodi nō est spēs respectu
 significatōis. illaz viar eligat q uidet
 pbabilior. Pro pma z ptra secūdā ē
 pcpue secūdā auctoritas hic in lra. et
 argumēta de uitate z falitate pponis.

¶ Pro secūda et cōtra primam precipue
est ista rō. qz res pmo intelligit et tpe et
natura q̄ intelligat spēs p reflectōem
ergo in illo pōi pōt intellectus ei nomē
imponē qd nomē tñ rē significat q̄ nō
est necesse oē nomē significare spēm.

Cōtra utrāq; magis tñ ptra primā
est vis de nōib; ipōitis ad significādū
singularia. Iē ei pōt saluari fm uia;
secūda qz. s. singularia aliquomō intel
ligant licz nō pmo. nō tñ pōt saluari
fm pma uia qz illa nullomō faciūt spēs
in intellectu. ergo nōia eis imposita nul
lomodo significāt spēs intelligibiles
in mēte. Cōsiliū cōuenit arguere de
nōib; ipōitis ad significādū figmēta
quia tā illa q̄ singularia licz faciāt spēs
in v̄tute imaginatiua nō tñ in intellectu
qz tātū nat. est recipe spēm sui obiecti
qd est quidē rei mālīs alior; autē;
nō cū una potētia nō sit receptiua dua
rū formaz eiusdē gnis. Cōtra secū
dā uia est arguēdū qz oīs ppō eēt falsa
vbi s̄biecto aliq; act. realis denotatur
in esse. qz si nomē significet rē ut intel
ligit tūc tale p̄dicatū attribuere ei ut
intelligit et sic ei nō inest q̄. ¶ Non
insit ei sic pbo qz ei ut intelligit insunt
p̄dicata intētionalia et mediū p̄patū ad
p̄dicata intētionalia et realia sumit sub
extraneis rōib; qz sic sumēdo mediū
in silogismo si cōcludat aliqua p̄clusio
fiet fallacia accētis. pma uia v̄ p̄babi
lior fm auctoritates secūda fm rōes.

Verit̄ vtz facta trāsmutatōe
circa rē que significat fiat trāsmu
tatio in significatōe uocis
¶ Sic boetius in libro diuisionū. cū res
nō sit s̄biecta uocis erit uox nō significa
tiua et ita pus fuit significatiua qñ fuit
res ergo. ¶ Itē in trāsmutatōe s̄bali
res amittit nomē et diffinitōem. q̄ res
trāsmutata nō hz nomē quod prius.
Habuit ergo nomē qd significat pus
ipam nō significat ipam nūc. ¶ Item
destructo vno correlatiuor; destruitur
aliud. ex libro p̄ntor; s. signū et signatū

sunt correlatiua ergo destructa re que
est signatū destruit uox iquātū ē signū
rei. ¶ Itē qd nō intelligit nō significat
nō ens nō intelligit ergo nō significat
probō maius. significare p̄supponit
intelligē. probō mi. oē itelligibile facit
spēm in intellectu nō ens nō facit spēs
in intellectu ergo. ¶ Probātō mi. tū
qz destructa cā destruit effectus spēs est
effectus res est cā spēs ergo destructa re
destruit spēs. Tū qz destructo signato
destruit signū res ē signū. q̄ destructa
ea spēs destruit. Ad oppositū ē Alfi
in libro p̄ntor; caplo de s̄ba. dicens qz
eadē oio oratio qñq; est uera qñz falsa
igit dictiōes ordīs q qñq; ē uera qñq;
est falsa idē significat et tñ in re q̄ signē
p ipas dictiōes est trāsmutatio ut patz
de hac ordē sor. sedet. qz qñ hec ē uera
et falsa circa sedere est trāsmutatio q̄ in
significādō nō mutata facta mutatōe in
re ¶ Itē multi sunt acti ut dormire cur
rere. qui qñq; sunt qñq; nō sunt. si
ergo uox illa significans mutaret p̄pē
mutatōnem in istis uox imposita istis
multotiēs esset nō significatiua et itē
significatiua. et p p̄ns oporteret ipam
multotiēs imponi ad significādū.
¶ Itē nullo currēte hec nō esset falsa ali
quid currit. qz currere nō significaret
idē qd significat qñ cursus est. ¶ Itē
manifestū est ex modo loquēdi qz eun
dē intellectu p̄stituit uox plata in nob
qñ res significata ē et qñ nō ē. alioquin
nō dicerem hāc eē fallam sor. ē sor. nō
ex̄nte. ergo cū significare sit intellectus
cōstituere ergo p uocē idē significat.

¶ Itē secūdo posterior; nō entia cōtin
git significare et intelligē q̄ nō entitas
rerū nō infert non entitatē significati
uocis. Dicēdū ad qdē qz facta trāsmu
tatio in re fm qz existit nō sit trāsmu
tatio in significatōe uocis. cuius cā
ponit qz res nō significat ut existit sed
vt intelligit p ipam spēm intelligibilē
s̄ siue sit siue nō sit cū tā res ut intelligit
q̄ species maneāt itransmutata facta

ad qmz

transmutatōe in re ut existit. qz p eadem
spēm cognōscim⁹ essentia z eandē sciē
tiam habemus de ea quando existit et
quādo nō existit. quia pr Aristō. pmo
posteriorū. de his que frequēter sunt
possumus habere demōstratōem etiā
quādo nō sunt uel fuit z pr eandē sciaz
sicut z quādo sunt seqt qz res ut signi
ficant^r per uocē nō transmutant^r qlicūq;
transmutatōe facta in re ut existit. et p
consequēs nec uox significās transmu
tabiliter in significādo. Ad primaz
auctoritatē littera boecij talis est si nul
la res sit subiecta quam significat uox
significatiua esse nō dicit^r ubi sit nō pre
dicat secūdu sed tertiu adiacēs. si nul
la res sit sic q nulla res sit subiecta quā
uox significat. idest significata p uocē
z. z sumit^r ibi res nō tantū p exntibus
sed etiā pro re que intelligit^r q dicer^r
si nihil significet per uocē uox nō dicit^r
significatiua. Ad secūdu intellect⁹
illius accidētis pōt esse talis in transmu
tatōe sūtātiali rei singularis in qua
scz abicit forma sūtātialis res singula
ris transmutata amittit nomē z diffini
tiōē speciei quia nō manet in specie q
fuit pūs ergo nomē speciei amittit suū
significatū nō sequit^r quia illud nomē
nullū suppositū significauit nec etiam
nomē indiuidui si quod esset ei p priuz
impositū admittit p priū significatū.
sed tantū transmutat a forma spēi in qua
fuit pūs. Ad primā rōem est pcedē
dū q destructo signato destruit^r signūz
sed licet res destruat^r ut existit non tñ
res ut intelligit^r z ut est signa destruit^r.
Ad aliā maior pncipalis pōt negari
ad probatōem. significare sic p suppo
nit intelligere q omne significatū pūs
intelligebat^r alioqn ei uox non ifuisset
imposita sed postq; imposita est potest
illud significare ad quod imposita est
licet a nullo intelligat^r. Alteri⁹ pōt
dici ad minore q est falsa qz p Aristō.
secūdo posteriorū. nō entia contingit
intelligere. Ad pbatōz illi⁹ minori

maior minoris est falsa. de omnibz alijs
pter qz de pmo obiecto intellectus. vl
terius etiā minor illius pōis si intelli
gat sermo fieri de nō exnte pōt negari
qz nō exns pōt itelligi p spēm nō quaz
facit sed quā fecit in intellectu. quia illa
spēs pōt manere eadē nūc que pūs.

Cū obicit^r q non qz cā destructa zc.
Ista pōt tñ intelligenda est de cā rei
in esse z in fieri. res autē fm q existēs
tñ est cā spēi in fieri. Cū secūdo dī
destructo signato destruit^r signū. dico
qz res fm q existit nō est signū p spēm
intelligibilē in aia sed res fm q intelli
git^r et in isto modo nō destruit^r. Cō
tra solutōem questōis si uox significet
idē re exnte z nō exnte ergo qd signifi
cat^r est idēz. pna pz quia omnis actiua
vera pōt transmutari in passiua ueraz z
vlteri⁹ pūs significabat^r res exns nūc
nō exns. ergo exns z nō exns sunt idē
quod est falsūz. Ad illud est facilis
rñsio q nec pūs significabat^r p uocem
res exns nec nō res nō exns lz res ut
intelligit^r cui extraneū est existere uel
non existere fm q significat^r.

Et quēadmodum nec littere zc.

Verit⁹ de oria quā assigt^r Arist.
inter lrās z uoces ex una pte.
z passidēs z res ex alia parte.
hoc ē q uoces z lrē nō sunt eedē apud
oēs. res autē z passidēs sunt eedē apud
oēs. Nō sit cōueniēter data pbat^r qz
si passidēs sunt eedē apud oēs cuz ou
cant in cognitōem rez ergo apud oēs
sunt eedē res cognite ergo omēs sunt
eque sciētes. Itē alique sunt res apō
aliquos que nō sunt eedē nūero apud
oēs nec specie ergo zc. Itē cōpatio
apud diuersos utētes nō diuersificat
aliqd fm se ergo lrē z uoces apō quos
cūq; utētes sunt eedē nālī. Itē illud
qd est a nā ē idē apud oēs s uox signiua
est signū nāle ergo idē signū apud oēs.
pbatio minoris cuiuslibet vtutis nālīs
ē aliquod instrumētū nāle. sed uirtus
interpretatiua ē vtus nālīs bōi cū bō sit

animal sotiale volēs alij expmēre qđ
 apud se est. ergo uox significatiua que
 est instrumētū illi uirtutis est signum
 nāle ergo nāliter significat. Ad op
 positū ē A. A. Ad. q. dicendū qđ oria
 ē cōueniēs quia passiōes inquātū sunt
 signa rēs inquātū sunt significata
 sunt eedē apud oēs. nāz eadem passio
 in anima apud quoscūq; cōcipiētes re
 presentat eandē rē qz eadē similitudo i
 anima semp est eiūsdē repñtatiā sicut
 est similitudo sensibilis in sensu littere
 r uoces in se eedē nō sunt eedez apud
 omnes inquātū sunt signa qz nec eadē
 littera apud oēs repñtat eandē uocēz
 s uel aliā uel nullā. nec eadē uox apud
 oēs significat eādem passiōem sed uel
 aliā uel nullā. Ex hoc p3 res r passi
 ones esse signa nāliter qz apud omnes
 uniformiter significāt r significāt r qđ
 est a natura est idē apud oēs. lra aut et
 vox nō sunt signa a natura qz non sunt
 eedē apud oēs inquātū significāt aut
 significāt. nec intēdit aī hic assignare
 eoz differētiā nisi inquātū sunt signa
 r signa. Ad pma rōnem dicit qđ licet
 oēs eodē modo simplicia p̄cipiat non
 tñ eodē modo cōponūt r diuidunt. vñ
 tertio de anima dicit qđ intellect⁹ circa
 qđquid est nō decipit nisi s̄m accidens
 r hoc est s̄m ipsos nō in absoluta app
 hēsiōe sed in cōponēdo qđquid est cuz
 altero. Cōtra saltē sequit qđ oēs erūt
 eque sciētes quātū ad apprehēsiōem
 simplicē r ita erūt oēs eque sciētes dif
 finitiue quia diffinitio ē uia p̄gnoscedi
 simplr s̄ hoc manifeste ē falsuz. multi
 eni sciūt aliqua simplicia de quibus ali
 nihil apprehēdūt. Quod autē addit de
 tertio de aia nō est ad ppositū. Est eniz
 iste intellect⁹ aī. ut patet in nono me
 taphi. in fine ubi loquit de eadē mā ul
 intellect⁹ oio cōcipit qđquid est l' nihil er
 r ita nō decipit circa ipm qz deceptio p
 supponit aliquā cognitōem r aliquē er
 rorem nō aut in intellectu qđ intellect⁹
 cōcipiat cē qđquid est cū cōtingat alicui

qđquid est nihil cōcipe. Itē p3 rñsio
 ad illud qđ dictū ē i rñsioe qđ passiōes
 nō sunt eedē apud oēs in se. s̄ inq̄tuz
 sunt signa rēz. ois eni passio eadē in se
 apud cuiuscūq; mētez fuerit eadē rē re
 p̄sentat. Ad aliud de rebo p3 s̄l'r qđ
 res inquātū significāt p passiōez sunt
 eedē apud oēs. Ad tertiu cōcedo qđ
 eedē l're manēt in se in p̄patōe ad quos
 cūq; utētes sed nō manēt signa earū dē
 vocū apud oēs qz nō significāt eadē apō
 oēs nec etiā ē incōueniēs eas sic uaria
 ri apud diuersos imponētes cuz fiant
 signa ex ipōe qđ diuersa ē apō diuersos

Ad aliud dico qđ uox significatiua
 nō ē instrūm uocis interpretatiue in hoīe
 s̄ guttur r pulmo qđ cōcurrūt ad forma
 tiōem uocis. sicut si nāliter hō uelit su
 gere nociua nō sequit oē illud cē nāle
 instrūm quo fugit nociua puta uestimē
 ta uel arma uel huiusmodi. s̄ tñ nā illa
 dedit ut instrumēta nālia qđ hō s̄ posset
 sibi p̄pare ut man⁹. nā p man⁹ hō pōt
 oia illa p artē p̄pare r sic p rōnem r in
 strumēta nālia formādi uocē pōt hō ali
 qua imponē que sūt signa ad placitū r
 nō naturalia siue conceptus.

Nomē est uox significatiua.

Verit̄ circa illā pticulā s̄n tpe

Utrū termin⁹ cōis impositus
 ad significādūz uerā nām cui⁹
 aliqua supposita eēnt aliqua nō dicat
 vniuoce de exñtib⁹ r nō exñtib⁹. Qđ nō
 uidet qz qđ equocāt in supiori nō uniuo
 cāt in inferiori. s̄ supposita exñtia r nō
 exñtia equocāt in ente qđ ē supi⁹. qđ in
 termino cōi qđ significat inferi⁹ ad ens.
 maior p3 qz de qbuscūq; dī inferi⁹ vñ
 uoce r supi⁹. minor patz qz exñtia sunt
 entia alia vō nō entia uel solūmō entia
 in potētia. Itē p̄tio uniuoca ē p̄dica
 tio eēntialis aliē nō distiguēt a dēnōia
 tiua p̄tiōe. s̄ tñm cōis nō p̄t eēntialit̄
 de his r de illis ergo nō uniuoce. mior
 patet qz p̄tio eēntialis uerissime fit cū
 hoc vbo ē s̄ istomō nō p̄tur de supposita
 non existētib⁹ ut ostendetur post.

Verit̃ ppter h̃ de ṽitate illius
h̃o ē h̃o cesar est cesar ⁊ in isto
casu uidet̃ q̃ sint false q̃ ex eis
seq̃t̃ g̃ cesar ē g̃ h̃o ē. quod oñd̃i quia
nec ē oppositū in adiecto nec p̃tio fm̃
acc̃ns ut uidet̃ q̃ p̃tur eē s̃be. p̃ns ē fal
sum g̃ ⁊ añs. Itē ex istis seq̃t̃ g̃ cesar
ē h̃o g̃ cesar ē aial q̃ p̃ne sunt de in intel
lectu illoꝝ añcedētiū et hec p̃na sūt fal
sa g̃ ⁊ añcedētia. Itē qñ affirmatiua
ē uera oꝝ eē unionē in re q̃l̃ significat̃
p̃pp̃em. s̃ hic cesar ē cesar nulla est
ṽnio in re cū s̃bm ⁊ p̃tū nō sint aliq̃ res
g̃ ⁊c. Ad oppositū nulla p̃p̃o ē ṽior
illa in qua idē p̃tur de se ille sunt tales
Itē 4° meta. h̃ ē h̃. sic argutū ē. s̃. Itē
5° me. ca. de fm̃ se. bois m̃l̃te sūt cāe q̃
re h̃o ē h̃o nulla ē cā Itē 7° meta. q̃rē
q̃re h̃o ē h̃o nihil ē querē q̃ nihil ē cer
tius q̃o poss̃z supponi in illa q̃oe i qua
illud ē dubiū. Itē par̃. in 2° pierme
nias ois negatiua ē pacc̃ns uera. et h̃
modi reducūt ad aliā affirmatiua p̃ore
vera ⁊ hoc maxie ad illā in q̃ idē p̃r de
se g̃ ṽitas illi^o bonū nō ē malū reducūt
ad ṽitate illi^o bonū ē bonū. cū g̃ hec sit
va cesar nō ē a fin^o ⁊ multa alia sic cōue
nit remouere a cesare seq̃t̃ q̃ cōtingat
ip̃m uere affirmari de seipo. Itē per
ratōnem si negat̃ illa sor. ē sor. p̃cedit̃
illa sor. nō ē sor. ⁊ ulterius seq̃t̃ g̃ sor. est
nō sor. talis ei p̃na tenet in oib̃ ubi p̃ta
affirmatiua sūt opposita p̃tradietōia
huiusmodi sunt p̃ta simplicia ut dicet̃
inferi^o. ⁊ ulterius sor. ē nō sor. g̃ nō sor. ē
sor. p̃ cōuersiōem ⁊ ulterius ex p̃uertē
te ⁊ cōuersa q̃ p̃cludūt arguit̃ silogisti
ce sic. nō sor. est sor. sor. ē nō sor. g̃ sortes
ē sor. p̃mis̃se aut̃ sunt uere p̃ illuz q̃ ne
gat ergo hec cōclusio simpl̃ est uera.
nec obstat huic silogismo q̃ non sunt
nisi duo termini reales. q̃ hic sufficit
si sint tres termini fm̃ rōem. ut patet
in silogismo exp̃ositorio. sor. aut̃ in pro
posito habet rōem duoz scz maioris ex
trem̃itatis ⁊ minoris. Itē in omni
silogismo ex oppositis p̃clu^o ē ip̃possibil̃

ex secundo priorū. sed siue res sit siue
nō sit hic est silogism^o ex oppositis in
secūdo tertie. nullus homo est albus.
aliquis homo est albus. ⁊ sequitur eē
aliquis homo non est homo. ergo si
conclusio est impossibilis siue res sit si
nō sit ergo eius opposita est necessaria
ois homo est homo siue res sit siue nō
Itē siue res sit siue nō hec sunt cō
tradietoria sor. currit sor. nō currit. uel
ois homo currit nō ois homo currit.
ergo s̃biectū in utraq̃ est idē s̃ idēz uē
pōt p̃dicari de seipso cū hoc ṽbo ē g̃ ⁊c
Respondet ad istud ⁊ ad q̃dā rōnes
scz boeciū ⁊ alioꝝ que hic ponūt ut cū
dicat̃ sor. est sor. quia hic nō p̃tur sor. tm̃
s̃ illud totū ens sor. quia res bui^o ṽbi ē
cū eo quod specificat ip̃m p̃nt̃ quādo
p̃tur tertiu^o adiacēs. sed s̃biectū est sor.
absolute nō aut̃ ens sor. ⁊ ideo in talib̃
p̃p̃oibus nō p̃tur idē de se iquāuis hec
respōsio icludat difficultatē de re ṽbi
quādo p̃tur tertiu^o ṽtrū scilz sit ps p̃ti
de qua forte dicet̃ post. Tñ ad p̃positū
pōt argui sp̃aliter sic. esse quādo p̃tur
tertiu^o p̃dicat quod in alio est hoc ē eē
eius q̃o specificat ip̃m. ergo hic sor. est
sor. p̃tur esse sor. ⁊ illud est idē sorti siue
enī sor. sit siue nō sit. ergo affirmatiua
vera. Cōfirmat̃ rō p̃ hoc q̃ tales p̃po
sitiōes cōcedūt esse uere nō ens est nō
ens. ⁊ chimera est chimera ppter hoc
solū q̃ esse p̃dicati est idēz s̃bo. Ad
p̃mā istaz q̃onū dici pōt q̃ rō cois uel
suppositi nō attribuit̃ ei ut existit s̃z ut
p̃cipit̃ apud intellectū q̃ ponere aliqd̃
existere fm̃ q̃o sibi attribuit̃ rō cois h̃
est ponere ideas sicut plato posuit igit̃
cōe fm̃ q̃ habet rōnem cois est nā put
cōcipit̃ sub rōe dicibilis de pluribus ⁊
ita suppositū est nā cōcepta apud intel
lectū sub rōe nō dicibilis de pluribus.
sed possibile est apud intellectū eodem
modo cōcipe nām ut dicibilis ē de plu
rib̃ ⁊ eadē ut nō dicibilis ē de plurib̃
siue utraq̃ existat siue neutra siue que
cōcipit̃ ut nō dicibilis de plurib̃ non

existat et illa que concipiuntur ut dicibilis de pluribus existat in alijs suppositis. scilicet in natura concepta ut hic intelligitur per se in natura concepta absolute. ergo alia ab existentibus sunt simpliciter supposita finini cois. Assumptum scilicet quod res extrinsecus eodem modo concipiatur sicut quando non est extrinsecus. patet quod de his que frequenter fiunt et quando non existunt possunt fieri demonstrationes per analogiam primo posteriorum. ergo et illa possunt scribi diffinitive quia cognitio demonstrationis presupponit cognitionem diffinitivam ergo possunt simul concipi apud intellectum per eandem speciem. Est ergo vis rationis in hac natura humana concepta ut hec eodem modo se habet ad naturam humanam conceptam secundum rationem dicibilis de pluribus siue natura concepta ut hic existat siue non ergo equaliter habet rationem suppositi quando existit et quando non.

Quia ista noia cesar antixps et huiusmodi imposita sunt ad significandum supposita hominis. id est nam concepta ut hanc cum splendorem significet facta qualicumque transmutatione in existentia rei ut dictum est in solutione questionis tertie sequitur quod si significet suppositum hominis. si autem sint imposita ad significandum simul totum de quo dicitur aristoteles in capitulo quod circa idem est generatio et corruptio tunc nec significat suppositum hominis quando existit et quando non existunt. suppositum enim per se est eadem natura cum suo coisumpta a quodam modo determinationi non sicut totum simul se habet ad nam speciem. sed homo iste ad minimum si significat vere suppositum hominis. Ad primum argumentum patebit responsio ex solutione questionis sequentis.

Ad secundum patet quod non est ratio suppositi significare particulariter quod suum cois universaliter. sed natura concepta apud intellectum ut hec que quidem significat per uoces non est uox significans cum suppositum nature concepte apud intellectum ut est dicibilis de pluribus et hec natura ut sic concepta est idem essentialiter nec sic concepte non tamen quod ratio concipiendi cadat in unione que fit cum hoc verbo est. cum dicitur in argumento non ens non est idem nec uere. Dico quod non ens ut

concipitur apud intellectum potest esse idem alicui quod in alijs suppositis est uerum ens sed inquantum est in eo est non extrinsecus sicut et ipsum ut patebit postea. Ad alio patebit cum queritur utrum terminus cois supponat et distribuatur ubicumque pro omnibus suppositis eius. Ad secundam quidem possunt tales propositiones concedi esse vere quia ad uerificationem propositionis affirmatiue sufficit unio extremorum hoc enim solum significat propositum affirmatiue sed talis est in proposito. in intellectu ei subiecti includitur per se intellectus predicati. hoc dico si cesar et huiusmodi nomina imponantur ad significandum supposita hominis tunc enim patet ueritas talium propositionum ex solutione precedentium quoniam et ex argumentis etiam factis per hac parte. quod et quibusdam tacitis in solutione sequentis questionis et specialiter ex quadam auctoritate aristotelis primo posteriorum de omni est et. ut de homine animal. si enim uerum est dicere hominem uerum est dicere animal si tunc alterum et alterum. ex qua auctoritate patet quod ad necessitatem propositionis sufficit necessaria concomitantia extremorum ita quod posito uno ponatur alterum licet neutrum necessarium existat. Idem patet quod aliter nulla propositio esset de inesse simpliciter in qua preteritur cois de supposito suo quia non esset semper uera et nihil potest assumi sub medio in maiori de necessario nisi suppositum cois. ergo nulla maior de inesse potest sumi secundum maiorem de necessario regulariter. hoc est contra aristoteles primo posteriorum. Ad primam responsionem dico quod hic cesar est homo non preteritur extrinsecus de non existente sed humana natura concepta ut dicibilis de pluribus de eadem natura concepta ut hec. Non hoc cesar est non extrinsecus homo est extrinsecus homo predicatur de cesare quod preteritur extrinsecus de non existente. Dicitur dum quod hic est fallacia accidentis quod homo secundum quod comparatur ad preteritum huiusmodi. scilicet prius de cesare est extrinsecus huic preterito extrinsecus. et ita inquantum comparatur ad hoc preteritum scilicet est illud de quo homo preteritur est extrinsecus huic predicato existens. medio autem comparato sub extraneis rationibus ad extrema est fallacia accidentis.

Cōtra saltē incōueniēs est illud quod
 est existēs p̄dicari de eo quod est non
 ex̄ns quia illorū nō est unio in re. ergo
 falsa est oratio significās ea verificari
 Dico q̄ homo s̄m q̄ unū cesari est per
 accidēs nō ex̄ns sicut cesar nō ē ex̄ns.
 quia pro nullo supposito existēte attri
 buit cesari. natura enī cois ut saluat in
 aliquo supposito n̄ ē min⁹ ens illo sup
 posito. Cōtra aliqua supposita hōis
 sunt ex̄ntia aliqua non ergo homo est
 equiuocū illis. quia enti ⁊ nō enti cum
 sint cōtradictoria nihil ē uniuocū cōe.
 Dico q̄ existere ⁊ nō existere. cum sint
 extranea nē ut significat per terminuz
 nō faciūt equiuocatōem in termino.
 Ad secūdū p̄ncipale dico q̄ hic cesar
 est homo p̄dicat esse p̄ccidēs. quod
 quidē intelligit dupliciter uel sic idest
 s̄m aliquid extraneuz. uel sic idest s̄m
 aliquid cui⁹ esse de s̄biecto nō ponit esse
 simpliciter de s̄biecto. et utroq; modo
 erit in p̄posito. naz esse hominis de ce
 sare extraneū est ei quod ē esse quādo
 p̄dicat secūdū. Tū illud esse qd dicit
 p̄dicatiōem hominis de supposito suo
 eodē modo se habet qualicūq; trāsmu
 tatione facta circa esse quādo p̄dicat
 secūdū. Similiter secūdō modo est
 secūduz accidēs. nam esse hominis ut
 dicit de sorte nō necessario ponit esse.
 Cōtra hoc sequit cesar est albus ḡ
 cesar est. ergo p locū a maiori sequitur
 cesar est homo ergo cesar est. si enim
 esse accidentis quod est minus uerum
 ens ponit esse simpliciter. multo magi ē
 s̄btātie qd est uerissimuz eē ponit esse
 simplr uer. Itē esse uel est de eēntia
 vel necessario p̄ns eēntia cuiuslibz ge
 neris ergo ⁊ hois cū homo significet
 uerā essentiaz. s̄ si utroq; modo fuerit
 ad hominē sequit esse. Itē i p̄ncipio
 secūdi posteriorū dicit q̄ si est uere
 scibile quia est uere queribile ergo est
 necessariū predicari esse de quocūq; et
 pse. ergo sequit ad quodlibet. Itē in
 eodē secūdo. nō contigit scire quid est

ignorantē si est. s̄ sciēs hoiez diffinitie
 vel q̄ genus p̄dicat de ipso scit qd est.
 ergo oportet p̄scire si est ergo sequit si
 est animal q̄ est. Dico q̄ s̄m neutrū
 intellectū p̄dictū p̄dicat eē secūdū acci
 dens cesar ē albus. quia accidens reale
 siue p̄ccidēs cuiusmodi est albus nulli
 s̄biecto inest nisi ex̄nti ergo eius eē de
 s̄biecto necessario ponit eē absolute
 Cū p̄bat cōsequētia quia eē substantie
 est uer⁹. uerū est eē s̄btātie existentis
 sed esse specificū p̄ s̄btātia nō ē uerius
 esse h̄ esse existere q̄ esse specificū per
 accidēs. esse ei q̄n p̄dicat tertiū p̄dicat
 ymonez extremorū que necessaria est
 s̄btātie ad s̄btātia sine existētia extre
 morū nō aut accidētis ad s̄btātia non
 ex̄ntē. Ad aliud maior est uera de eē
 ut scilicet existit sic nō ponit p̄dicari de
 sor. sed ut intelligit. ⁊ sic ei existē extra
 neat Ad aliud dico q̄ si est ut sumit
 secūdo posteriorū nō p̄ existere sed p̄
 esse ens ⁊ habēs essentia ut ens est no
 mē quia oportet scire aliquid essentiaz
 h̄re p̄scire eēntia. ⁊ p̄m ptinet ad
 qdē si est. secūdū ad quid est. Si aut
 auctoritas intelligit de existere hoc nō
 est nisi aptitudinaliter. nihil enī habz
 essentia nisi qd aptū natū est existere.
 manifestū est autē q̄ pōt sciri qd ē uox
 licet nesciat aliquā uocē actu existere.
 puta cū aliquis nihil audit actu. Ad
 tertiū p̄ncipale dico q̄ mortuū ⁊ uiuū
 p̄nt actualiter sumi uel aptitudinalit.
 p̄mō sunt accēntia eēntie hois sigte
 p̄ hoc nomē hō ⁊ sic pōt cōcedi q̄ cesar
 nō est hō uiu⁹ s̄ mortu⁹. ⁊ quia mortuū
 illomodo nō diminuit ab hoie nec in
 fert nō hoiez. nā diminutio alic⁹ p̄ alio
 sicut p̄pō inter illa dz eē rōe sigtoz. hō
 aut nō icludit i suo sigto oppositū mor
 tui h̄mō sumpti. s̄ si sumat h̄ aptitudi
 nalit forte sic sūt orie i gñe s̄be eedē isū
 aiātū ⁊ iaiātū ⁊ sic mortuū diminuit ab
 hoie ⁊ h̄ ē falsa cesar ē hō mortuus hec
 aut uera cesar ē hō uiu⁹ nec seq̄ ḡ uiuit
 sicut nec seq̄ est risibilis ergo ridet.

Quia patet quod cesar est homo mortuus.
quia fuit homo put fuit dicit actus co-
pletus et terminatus. neque si fuit predicat
tertium adiacens non ei terminatus est in eo
esse hominem cum adhuc sit hominis autem
fuit predicat secundum adiacens tunc potest prece-
dere quod ipse fuit homo quia in eo existere
est terminatus. usus tamen concedit hanc
propositionem cesar fuit homo et non est quia
visum est magis ferre intellectus ad existentiam
quam ad non existentiam et de celare non est verum
quod est homo ex his si fuit cum homo de sui
significato non importat hominem existentem
unde in multis significatio sermonis
repugnat usui et e converso. Ad secun-
dam patet quod quicquid sequitur est verum ergo vivit
distinctio predicta per in simili de bipede
quo frequenter utitur Aristoteles. pro differentia
essentialem hominis. cum tamen dicat in quito
topiconum. non est omnis homo habens
duos pedes ergo secundum aptitudinem est dif-
ferentia hominis vel ad minus non dicitur de omni
homine secundum actum. Contra hoc si cesar non
vivit et vivere viventibus est esse secundo
de anima. ergo non est et si non est ergo non
est ens. esse enim quando predicat secundum
adiacens predicat quod in se est et si non est ens
ergo non est homo per locum a superiori ad
inferi negando. Ad istud concedenda
est hec propositio cesar non vivit et hec similiter
cesar non est de esse existere et ulterius
est non ex his quia illud ens predicat per e
quando predicat secundum sed ens sumptum
pro existente non est superius ad hominem. unde
lolet antiquis dici quod ens potest esse partici-
pium vel nomen. ens participium significat
idem quod ex his quia tenet significatur
verba a quo descendit. ens nomen forte
significat habere essentiam. id dividitur in
decem genera et sic concedendum est quod cesar
est ens loquendo de illo ente non de ente
quod est participium. Ad quartam trans-
mutatio non cadit circa rem nisi secundum quod ex-
istit sic autem non habet rationem suppositi sed
ut concipitur apud intellectum per modum non
dicibilem de pluribus. vult ergo auctoritas quod
res secundum quod existit in transmutatione ibi

non habeat formam quam prius habuit sed
ex hoc non sequitur quod prius fuerit supposi-
tum alicuius compositi et nunc non esse eius supposi-
tum quia circa illud nulla facta est transmu-
tatio substantialis. intelligitur ergo aucto-
ritas tantum de re que per se transmutatur
que est res ut ex his. Ad quantum si prece-
dat omnem minorem in uniformi et contin-
genter esse impossibile nihil contra aristotem.
quia non eo minus esset forma silogistica
bona quam docet aristoteles. si sit aliquod supposi-
tum in potentia ad formam termini quod non
est per se suppositum tamen tale suppositum
potest sumi sub et esset minor vera. Ad
sextum qualiter illud dictum in libro priorum
sit intelligendum dictum ibi est. Ad aliam
quodam concedere sunt omnes tales for-
est for. for. est homo propter rationes pre factas.

Ad illam partem questionis quod una est illa
scilicet que est de silogismo ex oppositis potest
reduci ad solutionem precedentis questionis scilicet
quod in secundo priorum dicit aristoteles. quod non tamen
est silogismus ex oppositis ubi aliquid
affirmat et negat de eodem simpliciter sed et
ubi aliquid affirmat de superiori veliter
et negat idem ab inferiori ut e converso
et exemplificat in quarto secunde sic. omnis
disciplina est studiosa non omnis medicina
est studiosa. Tertio similiter in propo-
sito esset hic silogismus ex oppositis.
omne animal est album non omnis homo
est albus et sequitur ergo non omnis homo est
animal ergo hec consequentia est impos-
sibilis etiam homine non existente quoniam non eo
minus est silogismus ex oppositis ergo
eius opposita est necessaria. Si dica-
tur non existere tale rationem inferioris
ab homine ratione animalis sequitur quod illa ratio
sibi infuit secundum quod existebat vel ad minus
quod dependebat ab existentia rei. et per rationem non
erat illa ratio simpliciter ab operatione intellectus.
intellectus enim in sua operatione non dependet
ab existentia rei cum et diffinitiones et demon-
strationes fiant de non existentibus. mul-
to magis non existentibus potest attribui
iterationes secundas quod omnes ab intellectu canuntur.
Consimiliter illa ratio quod fiebat ad primam

quo ad ppositū enī nō est differētia de
 determinatōe cōtrahēte z diminūte
 staret ergo homo hīc in sūiecto p ho
 mine diminuto p mortuū z ita hec eēt
 vera homo est mortuus ad quā sequit̃
 per Aristo. ergo homo est nōhomo qz
 mortuū per ipm secundo pīermentias.
 includit oppositūz hoīs ad quā sequit̃
 cōtradictio. ergo duo ptradictoria ab
 solute sine determinatōe ut significāf
 per hec noīa homo z nōhomo pdicarē
 tur de seīnuicē. **¶** Si hec sunt incōueni
 tia sequit̃ qd illud quod est illud qd est
 a parte unī extremi nō posset cōtrahē
 illud quod est a parte alteri extremi.
 sed cōpositio se tenet ex parte pdicati
 ut dicit̃ post. ergo tēpus qd est circa
 cōpositōem nō pot refrigere subiectū.
 Tū quia cōtingit intelligere actū mē
 suratū tempe pnti inesse subiecto pro
 supposito quod fuit uel pro omnibus
 que fuerūt sunt z erūt fm intellectū lz
 sit falsum. ergo z cōtingit significare
 hoc sed impossibile est significare hoc
 si tēpus pns circa pdicatū faceret sub
 iectū tantū stare pro suppositis q sunt.
 ergo illa ipotēsis interimit finē sermo
 nis qui est ut per eum possit omis intel
 lect̃ l' pcept̃ noster significari.

¶ Extra hoc querit̃. Utrum in
 propositione de pterito stet sub
 iectū tātū pro illis que fuerūt
 z de futuro tātū pro illis que erūt. **¶**
 sic per illas duas ratōes factas ad pre
 cedentē questōem de cōpositōe. **¶** Item
 sequit̃ homo qui fuit ergo homo fuit.
 quia oppositum consequētis quod est
 nullus homo fuit. nō pot stare cum an
 tecedēte cū repugnēt iplicatōi. Eodē
 modo arguit̃ de futuro. **¶** Item nisi sub
 iectū staret in illa de pterito pro illis q
 fuerūt. hec ppositio homo fuit eēt fal
 sa posito qd omnes nunc exntes essent
 in pīstātī sui cē z multi alij pcessissent
 eos. et si illa esset falsa tunc hec esset
 vera nullus homo fuit. ergo sequitur
 nullus homo qui fuit fuit. qz oppositū

cōsequētis nō potest stare cū antecede
 te. sed istud consequēs est falsū null̃
 homo qui fuit fuit. quia ei cōradictō
 ria est uera ergo z antecedens ex quo
 sequit̃. ergo cōradictoria uera. due ul
 time ratōes tantūmodo probāt qd sū
 iectū nō stet pro pteritis z futuris non
 qd tantū pro illis. Et ad idē est secūda
 ratio facta ad primā partē precedētis
 questōnis. **¶** Ad oppositū qd nō tātū
 probāt due ultime ratōes ad oppositū
 pcedētis questōnis. **¶** Item si possz stare
 illa de pterito pro pteritis illa eēt uera
 albū fuit nigrū. ergo z sua de presenti
 aliquādo fuisset uera qd falsūz est cūz
 pdicet̃ oppositū de opposito.

¶ Extra hoc queritur. Utrum in
 omni ppositōe in qua nō addit̃
 termino cōi aliquod ptabes
 immediatū distribuat̃ terminus cōis p
 quibz scūqz eius suppositis simpliciter
¶ Nō uidet̃. quia tūc maiore exntē
 de inesse ut nunc. z minori de cōtingenti
 esset silogism̃ utilis imo ut uidet̃ regu
 latus. quia pro quocūqz supposito acci
 pere mediū in minori uirtute ptingēt
 pro eodē distribuet̃ in maiori cōsequēs
 est falsum cōtra Aristo. pmo priorū.

¶ Item in hac acceptōne quod est. aut
 stat subiectū in illa pro omnibz ple sup
 positis z tūc quelibet de cōtingenti z qli
 bet de inesse in qua ponit̃ impossibile.
 cum nullus actus possit idē cōtingēt
 inesse suppositis cuiuscūqz orie tepis.
 aut tantū pro existētibz z tūc cū in sua
 de inesse stet pro omnibz suis suppositis
 ppositūz poterit uniuersalis de contin
 genti esse uera. et tamen sua de inesse
 impossibilis. **¶** Item maiore existēte
 de necessario et minori de contingenti
 esset silogism̃ regulatus. quia que
 cūqz sumūtur sub in minori pro illis
 fieret distributio immediate. **¶** Item
 ad hoc sunt omnes rationes que pro
 bant. qd terminus communis fiet in
 aliqua propositione tantum pro sup
 positis vnius differētie tepis. quia nō

erit vera cesar est hō. s. q. hec sit vera
cesar est cesar pbo quia hec ē uera chi
mera est chimera. similiter nō ens est
nō ens cesar aut est nō ens ergo zc.

Preterea nulla p̄tio est uerior illa in
qua idē p̄tur de se s. hic p̄tur idē de se g.
Itē in silogismo ex oppositis seq̄r ipos
sibile sed ex his cesar est hō cesar nō ē
homo sequit̄ cesar nō est cesar s. hoc ē
impossibile ergo oppositū uerū. Ad
aliā partē p̄ncipalit̄ ubi est ponit̄ p co
pula significat ut nūc s. m. philosophū
ergo si cesar est hō est nūc hō. Itē cū
hōiem necario cōcomitē uiuere intel
ligere sentit̄. si cesar est hō uiuit intel
ligit̄ et sentit̄ sed hec omnia sunt falsa et
impossibilia cū cesar est corruptus.

Rnde dicit̄ q. p̄ma p̄pō est falsa p̄p̄
rōes positas. nullus ei est hō nisi nē sit
hō. hoc nō cōp̄tit cesari. Ad argumē
tū p̄mū dicit̄ q. quādo dicit̄ philosoph⁹
q. termin⁹ significat hoc est nō ē intē⁹
sua dicere q. quidq. significat̄ p aliqd
hoc p̄tur de eo in p̄nti cū esse. s. uolens
p̄bare p̄ncipiū loquit̄ ibi de cōtradictio
nis dicēs q. si illud quod significat̄ p
vnū cōtradictoriū est reliquū nō est cū
diuidat̄ omne quod est. v. l. forte si hoc
nō dicat̄ l. z uerū sit pōt dicit̄ q. tm̄ uelit̄
p illud uerbū illud q. s. g. p dictiōem
hoc est ei⁹ significatū. ul. si forte itēdat̄
de hac p̄tiōe. s. q. si significat̄ q. hoc p̄f
de illo uerū est si in p̄nti s. in p̄terito bñ
p̄tur hō de cesare. Ad secūdū quidē
negat̄ p̄na quia cū cesar significet̄ uerū
suppositū et ita est q. cū suppositū nō ē
requirit̄ q. p̄tū sit nō ex̄ns ergo cesar i
vtraq. stat p nō ex̄nte. hō aut cum de se
habeat supposita ex̄ntia. iō q. n. simplr
p̄ferit̄ in p̄nti stat p ex̄ntib. homo aut
ex̄ns nō est de intellectu cesaris et ideo
nō sequit̄ s. bñ sequit̄ s. b. tpe cōp̄tēti.

Aly dicūt q. hec est falsa cesar ē cesar
sicut ista cesar est homo. quod ostēdi
pōt sic. cū enī cesar significet uerā rem
quia vniuoce significat modo et p̄s.
dicere ergo q. cesar est cesar est dicere

quod p̄s fuit vera res est modo vera
res quod falsum est. P̄dōt etiā sili mō
ostēdi sic. hic bos uiuus statim mactād⁹
nō est uerum dicere iste bos cras erit
bos quia cras erit mortuus per positū
ergo cū uenerit illud futurū et sit p̄s
nō possuz uere dicere iste bos est bos
Idē dicendū est ibi cesar ē cesar quia
singularis est illa sicut ista. Itē alio
modo sic duplex est mutatio. scilicet
s̄b̄stāntialis et accidētalis. accidētalis ē
in qualitate uel in quātitate l. loco tal
mutatio nō interimit̄ subiectuz nec fit
ibi p̄ destructiōe s̄biecti. vnde in t̄nsmu
tatione s̄b̄stāntiali s̄bm̄ desinit̄ eē seipm̄
quia si de⁹ oppositū nō corrupet̄. quia si
nō desinit̄ esse nō seipm̄ desinit̄ esse.

Ad rōes et p̄mo ad p̄mā que adducit̄
pro simili dicendū q. nō est simile. q. a
illud quod significat chimera l. nō ens
vniformiter se habet ad omē tps. ideo
in omni tpe p̄nt̄ esse uere sed ita nō est
de cesare illa enī res quā cesar s̄ḡt nūc
nō est nec habet suū tēp⁹ in omni tpe.

Ad aliud q. nihil nō dicit̄ esse idem
sibi. vnde cū boeci⁹ dicat q. vior p̄tio ē
quādo idē de se p̄tur uerū est q. n. idem
quod est aliquid p̄dicat̄ de se. q. a. nihil
nō dicit̄ idem esse sibi. vnde quia cesar
est nihil ideo nō dicit̄ idēz sibi. Ad
aliud q. regula philosophi de cōclōne
silogismi ex oppositis ē intelligēda ubi
aliquid est actu s̄biectū termino. quia
tūc sequit̄ q. idē de se negat̄ q. ē impos
sibile. Nota q. signuz a pte p̄dicati
cadit in idēptitatē p̄dicati. quia ens in
omni p̄positiōe est simpliciter p̄dicatū
et quod addit̄ est rei ipius specificatio.
et quidquid ipm̄ specificat̄ p̄dicatur cū
ip̄o uerbo. a parte autē subiecti nō est
aliquid sic specificatū. ideo nō cadit in
idēptitatē cū subiecto. Et si obiciatur
q. omnis p̄positio una cōuertit̄ et tunc
quod est p̄dicatū fit subiectū. si ergo ē
pars p̄dicati erit pars s̄biecti. Rndet̄
q. uerū est nō in rōe signi s. ut māliter
teneat̄. ut omnis homo est ois homo.

conuertit aliquod ens ois homo est hō
Item nota qd nō est negatiua nō puer
titur p accns qd ad uerā puerfionez re
qritur qd puerfēs tātū capiat de verita
te puerfē qd tū est possibile in trāspōfīd
terminis s nō est ita si puerfāt ulis ne
gatiua in pīcularē negatiuā qd in trans
positis terminis pōt plus cape. tenet
tū pīa p mediā puerfionē simplicē.

Ista questio est quedā additio nō
de mente scoti.

Querit rty terminus cōis pos
sit restringi. r dicēdū qd sic r rō
qrdā est qd pō qua pōit res
verbaliter fīgta cū subiecto tempe pre
senti mēsurat r eadem mēsa qua men
surat pō necessariū est extrema men
surari r ideo subm qd est alteruz extre
mum nō excedit in supponēdo supposi
ta tps quo mēsa. **C**ontra que nō
se consequūt ad intelligere non psequū
tur se ad fīgre. nunc autē qui intelligit
pōem aliquoz extremoz pīentē non
est necesse qd coitelligat extrema illius
pōis eē pītia possu enī pīcipalit con
ponere que sunt futura qd pītia alicu
pōis ad extrema necessario nō refert
Item illud nō est pīcipiū restricti
onis tīmini qd nō est pīcipiūz intelligē
di ipius. nunc autē tīmin pīgītus non
ē pīcipiū intelligēdi subm qd illud qd ē
pīcipiū intelligēdi alterius in ideoz ex
tremū cadit cū ipo qd a pte pīdicati ca
dit nō restringit subm r cū dicī hō ē
albus si enī sic ista eēt pīa ois hō ē alb
p eisde enī suppoit tīmin in idēfinitaz
vbi. **I**tem tpus est accns absolutum
vbi. ideo nō requirit sbam a pte sbi sb
cōformitate tps. **I**tem si sic cū dico b.
pōt eē a restringeret b ad supponēdū p
pītib tīn qd ē falsum. nō ei sic dicēdo
restringit. **A**liq aliter dicūt qd cā restri
ctionis accipit a parte finis sermonis
sermones ei iuētī sunt ad hoc qd nōs
cōcept alīs expmēre possum. Sicut
si intelligat hoc pīntialiter huic inesse
hoc alq significare possum s nō alit nisi

p uerbū pīntis tps. ergo ē necesse sic
restringi. **C**ōtra cū finis s mōis nihil
sit aliud qd eius significatio. dicē ergo
qd termin restringit qd hoc exigit eius
finis ē dicere qd termin restringit quia
hoc significat sed non h significat nisi
qd termin restringit nec restringit nisi qd
hoc significat ergo termin restringit qd
restringit r ita pīit qd manifestari debet

Item licet s mōnes inuētī sint ut alijs
pcept nōs expmām nō tīn quēcūq
cōceptū indrīnter p quēcūq sermonē
expmēre possum s dēterminatū pceptū
p dēterminatū sermonē. sicut l3 secus
sit inuētā ad scidēdū tīn nō dī frustrari
licet hoc scidēre nō possit. similiter licz
termin sbiect uerbo de pīnti nō signi
ficet pīteritū inē sbiecto p bis qd pīntia
liter sunt a fine suo nō frustrat. qd hoc
p alīū sermonē significari pōt. **I**tem si
ppter hāc cām dicī distingui ut alijs
significem pcept nōs frustrat finis.
quia possum intelligē sbz ut abstractū
ab omni tpe r ut sic itellēm uolo signi
ficare aliquid sibi pīntialiter inē. sed si
restringit ad supposita pīntia qd itellētū
alijs significare nō possum. qd in signi
ficādo ali pīstituit intellect. **I**tem finis
sermonis ē rei significare intellectūz
cōstituerē sed res significata p tīminū
noialē nullā oriam tps pīernit ergo
talē intellectū cōstituit. **I**deo dī alit
qd ideo termin restringit qd alia supposi
ta qd pīntia nō sunt sb terminio qd tīminū
in supponēdo non supponit nisi p suis
suppositis. **C**ōtra nō plus exigit ad
suppositū qd ad illud cui ē suppositum
nūc aut illud cuius ē suppositū nō inclu
dit eē cū abstrahat ab eē. ergo de rōne
suppositi nō erit eē qd tunc plus inclu
deret suppositū qd illud cuius eēt sup
positū. **I**tem illud quod ē r illud quod
nō ē sb eadē rōe ad intellectū ueniunt.
qā intellect ab eo quod nomie fortel
significat pōt abstrahere rōem homis
sicut ab eo quod significat noie celsi.
ratio ergo sic abstracta ab utroq cum

abstrahit apud intellectū est indiuisa.
 ergo terminus significans hanc rationem signi-
 ficat aliquid cōe vniuocē illis duobus. q̄
 p eadē rōem quā unū erit suppositus et
 reliquū. Ideo adhuc dicendū q̄ terminus
 supponēs uerbo de pnti restringit. et cā
 est actualis inherētia pti ad subiectus
 nā actualitas inherētie exigit terminū
 supponere p his p quibz hāc actualita-
 tē pōt dēterminare. nūc aut terminus
 supponēs p suppositis actualē inherētia
 eorū terminare nō pōt nisi p his q̄ sūt.
 uerbi grā calefactibile ut ad calefactio-
 nē refert terminus calefactōis est solus.
 p his in quibz derelinquit dīspō que p
 talē factōem generat. ideo calefactibi-
 le ut ad calefactōem refert solū p cale-
 factis supponit. ideo calefactibile s̄m
 se ad calefaciēte nō dicit sicut uult cō-
 mētator s̄ actualiter ad calefaciētes in
 actu dicit p calefactis et p alijs solū po-
 tētiā eodē modo ex pte ista si cōsi-
 derem s̄m ut est terminus alicui inherē-
 tiē et ut hec actualis inherētia sibi ad-
 iacētita q̄ s̄m rōe ei cōsidēt nō supponit
 p alijs nisi p quibz actualē inherētia
 dēterminare pōt. et hoc est satis possibi-
 le sic p̄siderare. q̄ actualis inherētia a
 pto incipit et ad subiectū terminat. et q̄
 possibile est cōsiderare terminū s̄m rōe
 illi quod terminat ad ipm qui si sic cō-
 sideret s̄m rōne illius accipiet et ideo s̄m
 termino sic supponēte nō cōuenit acci-
 pere aliquid nisi illud de quo pōt termi-
 nus actualiter p̄ri. et talis sumptio s̄m
 p̄gnoscat p supponēm s̄m ex quo sumi
 nō pōt sub respectu talis inherētie nisi
 illud de quo terminus p̄factualit̄ euidēs
 signū est q̄ terminus respectu talis inhe-
 rētie p alijs non supponit. ideo ab hec
 respiciēs **Aristo.** in libro porū dicit q̄
 maiore existēte de inesse nō posset sumi
 sub minor de cōtingētī et hoc regularit̄
 nā cū sumo minore de cōtingētī sumo
 aliquid p quo nō supponit terminus in
 actuali inherētia illius de inesse et illud
 pōt aliter patere. nāz sicut significatur

pōlit aliquid inherē subiecto nō exigit
 subiectū supponere respectu talis inherē-
 tiē p his que actu sunt et hoc quistā in-
 herentiā terminare potest indifferent
 uel p his que actu sunt uel p his que
 cōtingūt. et sic dico q̄ b pōt esse a. quia
 hec est potētiā inherētia alicui ad
 aliquid et nō actualis et ideo s̄m hanc
 inherētia terminas pōt equalit̄ suppo-
 nere pro his que sunt et que erūt. iō b.
 pōt esse a. illa est multiplex s̄m p̄pōem
 et diuisionem. **Sed cōtra** s̄ actualis
 inherētia dēpēdet ex eo q̄ actu inheret
 s̄ actus inherēs nō pōt terminū restri-
 gere igit nec eius actualis inherētia
Ite si dicat animal loquit̄. inheren-
 tia huius actus ad animal restringet aial
 pro animali loquēte et sic hec eis uera
 omne animal loquit̄. **Ite** actualis
 cōpositio extremorū nō restringit extre-
 ma ergo per eadē rōem nec actualis
 inherētia **Ad** primū dicendū q̄ actus
 actualis cū potētiā sine actuali inhe-
 rētia restringere nō potest subiectus nec
 actualis inherētia cū illo actu immedi-
 atius tñ restringit subiectū p actualē
 inherētia q̄ p actū cuius est q̄ actus
 cuius est nō est ita immediatē subiecto
 adherēs sicut actualis inherētia. quia
 actualis inherētia est in subiecto sicut
 paternitas in filio et etiā sic ignis sine
 calore calefacere nō potest sicut actus
 actualis alicui sine actuali inherētia
 restringere non potest et calor sine igne
 nō calefacit sicut actualis inherētia in
 termino supponēte sine actū nō restri-
 git. **Ad aliud** dicendum q̄ actualis
 inherētia alicuius actus inherētis nō
 requirit in termino supponēte alia ne-
 cessaria nisi supposita actu existentia.
 et quia s̄m animali sunt multa supposita
 quātū est ex pte actualis inherētie nō
 restringit animal nisi ad animal in actu
 et q̄ aial in actu pōt esse indifferēter lo-
 quens et nō loquēs ideo nō magis re-
 stringet ad loquēs q̄ ad nō loquēs ideo
 sic dicēdo de aial loq̄ est oīo fallā.

Ad tertiū dicēdū qđ actualitas pōis
 potest esse sine actualitate extremorū. z
 hoc qđ pñtialitas cōpōnis ad cōpōnem
 refer. nō ad extrema. pōt enī cōpō esse
 pñs cuius extrema sunt futura s; actu
 alis inherētia non pōt esse sine actuali
 tate inherētis qđ ab eius esse dēnoiaf
 inherētia actualis uel potēialis. iō nō
 est sile hinc inde. ¶ Si obiciat ad pñci
 pale qđ termin⁹ supponat p nō exñtib⁹.
 qđ terminus p illo supponit ad qđ seq̃r
 s; ad nō exñs sequit̃ qđ sequit̃ antixpus
 currit ergo homo currit. antixpus est
 nō exñs. Dicendū qđ non sequit̃ ut po
 sito qđ antixps sit homo qđ pz reducē
 do illā cōsequētā ad formā silogismi z
 tūc p oppositū antixps est ens. z iō hō
 supponit p eo qđ nō sequit̃ nisi sit ens.
 ¶ Vel pōt dici qđ si aliqd sequit̃ ad aliud
 rōe illi⁹ in se ut homo ad hominē hunc
 qui est sic est maior uera. si aut̃ ratōe ad
 iūcti qđ tñ ad iūctū exigat qđ sit cum tñ
 in ueritate nō sit nō sequit̃ qđ terminus
 s; eodē pto supponat p illo. ¶ Itē cū
 dicat si terminus restringētur a pte sub
 iecti. hec eēt bona cōsequētia homer⁹
 est aliquis ut poeta ergo homer⁹ est
 hāc cōsequētia negat philosophus.
 dico qđ ad actualē inherētia eē alicui⁹
 ad aliquid quod de se esse habeat seq̃r
 actualis inherētia ei⁹ cui inheret tale
 esse ut cū dicat sor. est. hic copulat̃ esse
 sortis. qđ quiddā est sor. de se habet z nō
 habet ab alio ideo requirit̃ sor. esse ut
 ppō sit uera. s; quādo copulat̃ esse ali
 cui inesse quod quidē esse nō hz de se.
 sed in alio actualis inherētia talis esse
 nō exigīt qđ illud cui copulat̃ principa
 liter sit sed qđ illud sit pñcipaliē in quo
 habet tale esse. ut sequit̃ pater uiuit in
 filio nō est necesse qđ paf sit siue uiuat
 sed fili⁹. adhuc qđ rō sit uēa sic cū dicat
 homer⁹ est poeta non intelligit̃ signifi
 cari nisi qđ homer⁹ sit in sua poesi. et iō
 sufficit ad ueritatē pōis qđ poesis ei⁹
 sit. z hoc quia esse nō copulat̃ homero
 p se sed p alio qđ tñ dērelinq̃tur ab ipō

z ideo illud aliud p actualē inherētia
 huius uerbi est exigīt esse. ¶ Itē cū
 dicat qđ significare aliquid alicui inesse
 pñcipaliter nō est significare illud cui
 hoc inesse significat̃ esse pñs. quia si
 dicat. homo est cursurus. hic unī pre
 dicatū cū subiecto potētaliter z tamē
 nō est necesse qđ illud cui unī pñs sit
 qđ potest esse uera p antixpo qui nō est
 ¶ Dicat qđ est differētia iter actualē inhe
 rentiā alicuius actus z actualē pōez
 extremorū. quia aliquid potest actuali
 ter cōponi cū aliquo z tamē actualiter
 nō inheret sibi sed tñ per ppōitōem de
 pñti nō plus significat̃ nisi extremum
 inesse quod etiā potest dubitari per qđ
 significatur actualis inherētia que est
 causa restrictionis.

Expliciunt questiones Scoti
 super libro per yermenias.

*Incipiunt. q. clarissimi doctoris anto-
ni andree sup sex pncipijs guilberti.*

Amens reliquias
dedit eis. luc. xxiij.
Liber iste agit et tra-
ctat de illis sex prin-
cipijs que in libro
pdicamentorum Arist.
dimisit et breuiter de

terminauit et hoc ppter causas que ibi
fuit assignata. Idcirco de autore huius
libri qui de illis sex hic plurius tractat
potest accipi uerbum pns et ad ostendendum
perfectiorem huius libri describitur autoritas
in generali. in persona que fecit. qualitas uitalis.
in materia que sufficit. modalitas ordinata
in forma que allicit. comoditas fructu-
alis. in fine in quem dirigit. primum probat
operatio generosa. sumpsit enim tantum opus
ut doctor autenticus ut scriptor ueridicus
ut doctor autenticus quod intelligi potest
Ysaie viij. sume tibi librum gratum et scribe
in eo stilo hominis. Sume tibi librum
gratum in excellentia in sententia. stilo ho-
minis in eloquentia. Scripsit enim non
stilo nimis subtili ut angelico. nec stilo
nimis rudi ut asinino. sed stilo mediocri
cuius rudibus et pueris ut humano. Se-
cundum probat recollectio copiosa reli-
quias. i. sex pdicamenta ab Arist. relicta
ex breuitate ab hoc autore descripta cum
ueracitate ab autore recepta. cum seduli-
tate scilicet in mente et armario intellectus
ut autor iste possit dicere id Iudith p-
lx reges colligebat sub mensa mea ci-
borum reliquias. Quid p lxx. collectores
nisi auditorum designatur uniuersitas.
Tertium probat traditio gloriosa dedit
tradidit ordine debito suato ut pncipi
erigantur altius. ut infimi attrahantur
dulcius. ut uterque instruat citius. unde
ps. declaratio sermonum tuorum illuminat
et intellectum dat paruulis. Quartum probat
directio gaudiosa eis. i. auditoribus ut
scilicet dirigant in sciam logicalem et hic
est finis ppiquus. in sapientiam spiritualem

scilicet theologicam ad quam sicut ad per-
fectionem cetera omnes scie ordinantur. et hic
finis remotus. in letitia eternali. et hic
est finis ultimus beatitudo scilicet celestis
Dicat ergo iste autor illud idem. uerba
que dedit mihi de eis. tu da a que pcta
bona pcedunt et da scilicet ordinare directe
vitam eternam Amen.

Non notitia subiecti presupponit
in scientia. id est de subiecto oportet
per cognoscere quid est et quia est.
ex primo posteriorum. ideo ante expositio-
nem questionis huius libri unam moueo quod est
scilicet utrum iste liber sit de sex pncipijs
i. sex pdicamentis ut de subiecto. Videlicet
quod non. nam idem non est subiectum diuersorum
librorum. sed de istis sex designat in libro
pdicamentorum quia de omnibus. x. agit ibi.
igitur. **M**axime probat quod aliter subiectum
non esset adequatum scientie illius libri.
Preterea unius scientie unum est subiectum
primo posteriorum. sed ista sex non sunt unum
subiectum quia nec unum diffinibile quod cum
hec scientia sit una non est de istis sex. Pro
ista etiam parte sunt argumenta facta in
pncipio pdicamentorum scilicet de subiecto
illius libri que et similiter solutiones.
Ad oppositum est autor iste determinas
hic de istis sex. Unde iste liber intitu-
tur sex pncipiorum. **R**espondeo quod ea que
dicta sunt in libro pdicamentorum de libro
faciunt etiam omnia fere pro ista questione
ideo illa supponendo hic breuiter pertran-
sibo hoc modo. Primo tangam unam
opinionem. secundo aliter dicam ad quodam
tertio remouebo triplicem dubitationem.
Quantum ad primum est una opinio que
dicit quod subiectum huius libri est forma ac-
cidentaliter extrinsecus adueniens. **C**on-
tra uel hic accipit forma pro re prime
intentionis uel secunde. non primo modo
quia sic considerare de forma spectat ad
philosophum realem et non ad logicum. nec
secundo modo. quia tunc esset negatio
addendo extrinsecus adueniens maxime cum
sit respectus rationis. Preterea quero
quid intelligit per extrinsecus adueniens

1 ad 2^m
vel esse extra quidditatē substantie et
hoc nō. cū nouē predicamēta sint extri
secus adueniētia & quibz omnibz non
agit in hoc libro. vel quia est respectus
diuisus cōtra absolutū. Secūdo non
tantū ista sex sed etiā relatio & genere
relatōis est forma extrisec^a adueniens
de qua nō agitur in hoc libro. **Quātū**
ad secundū notandū q̄ ista sex sicut et
omnia pdicamēta possunt dupliciter
cōsiderari. vno modo pro re substrata
intentōi & inquātū sunt entia. Alio mō
inquātū cōsiderātur a ratōe siue inquā
tum aliqua p̄p̄etas causata ab intel
lectu eis attribuit. p̄mō modo conside
rat & eis metaphisic^a cuius subiectuz
est ens inquātuz ens. secūdo modo cō
siderat & eis hic & in pdicamētis. oñ
dūtur enī & eis passiones sibi inherē
tes inquātū sunt generalissima. puta
inquātū in suas species diuidūt et ille
vlt̄erius in alias & nihil est supra ea q̄
descendat in illa p̄ differētias que oia
comptūt eis inquātū generalissima.
vnde si & aliquibz alijs que istis gene
ralissimis insunt inquātū sunt entia
hic & determinat̄ puta suscipe magis et
minus & cōtrarietatez habere uel non
& huiusmodi hoc nō est p̄ncipaliter ad
p̄posituz sed ad maiore cognitōnem
istorū quantū ad predicata intētionalia
sed cū ista sex uel omnia & cē non sint
subiectū unius sciētie realis uel meta
phisice nisi inquātū reducūt ad unum
quod est subiectū scilicet ens. & sic op̄z
dicere in p̄posito q̄ scilicet maior est
vnitas eorū in aliqua p̄p̄etate causata
ab intellectu q̄ forte inquātuz sunt en
tia. aut nō minor. & cū hec sciētia nō sit
una unitate analogie. op̄t ergo assi
gnare aliquod intētionale quod sit cō
mune istis & uniuocū et subiectum p̄
mum hic. quia & solo tali perse cōside
rat logicus & id pōt dēdīari pdicamē
tū uel generalissimū uel p̄ncipiū quod
idem est. quia oēs p̄p̄ietates que p̄se
demonstrāt hic & istis determinātur

inquātū habet ratiōem pdicamēti uel
generalissimi uel p̄ncipiū. **Ex** pdcis
cōclūdo conelarie p̄mo q̄ idē est sub
iectū hic & in libro pdicamentorū. nec
differūt nisi sicut pars & totū. quia ibi
agit & omnibz mō p̄mo exposito hic
aut & sex illoz t̄m. secūdo q̄ & substan
tia quātitate qualitate actiōe passiōe
quādo situs vbi habit^r hic nō determi
nat & ibi nisi paccidēs. q̄ t̄m modo fm
aliquid quod est in eis fm accidēs. s.
aliquid intētionale. nō est autē incōne
niens illa t̄m cōsiderari paccidēs a lo
gico que metaphisic^a p̄siderat p̄se. **Ad**
maiorē euidētia aut q̄siti notādūz
q̄ p̄ncipiorū quedā sunt substantia q̄daz
accētia. sba aut est pdicamētū. accētia
aut quedam sunt absoluta ut quātitas
qualitas. quedam sunt respectus ut
relatiua &c. **Respect^r** aut quidā ē extri
secus adueniēs quidā uero intrisecus
Dicit^r aut respect^r intrisec^a adueniens
ille qui necessario seq̄r ambo extrema
posita in actu uel q̄ idē ē necario p̄seq̄
suū fundamentū posito termino ita q̄
positis extremis statim innasct̄ necario
talīs respect^r ex nā rei. **Exēplū** posito
h̄ albo & illo necario seq̄r similitudo & oēs
isti respect^r p̄tinēt ad gen^r relatiōis q̄
ē unū de .x. p̄ntis & quo nō agit in hoc
li. **Dicit^r** aut respect^r extrisec^a adueniēs
q̄ nō necario cōseq̄r extrema & abo po
sita in actu. **Exēplū** posito actio & pas
sio puta igne & p̄bustibili nō necario
seq̄r actio p̄bustiva nec pa^r q̄ impediri
pōt p̄p̄ distantia extremorū uel alio
mō. **Sil^r** ē & ubi & q̄n positōne & bitu
quāuis sp̄alis difficultas sit & q̄n. nā
positis extremis. s. tpe & motu v̄ p̄seq̄
necario ipm q̄n h̄ & hoc dicit̄ ifra ca^o
& q̄n. **Rō** aut̄ isti diuisiōis. s. ō resp̄cū
pōt eē ista. q̄ null^r respect^r pōt eē mag
itum^r alicui extremo uel fundamēto q̄
q̄ necario ipm seq̄r posito t̄mino q̄ddi
tatiue enī & formalit̄ null^r respect^r ē idē
fundamēto. sil^r n^r respect^r pōt eē mag
extrisec^a fundamēto q̄ q̄ nō p̄seq̄r ipsuz

necario eē posito terminio. **E**x p̄dictis
igit p̄z q̄ illa sex p̄ncipia de quibz agit
autor p̄ tato nō sūt sp̄s relōis q̄ relō
dicit respectū intrinsec' aduenientē. ista
aut sex dicūt respect' extrinsec' adueniē
tes ip̄i fūdamēto. **Q**uātū ad tertiū
est p̄mū dubiū q̄liter iste liber se hēat
ad libz p̄ntoz. **R**es. h̄z se sic p̄s ad totū
q̄ ibi tractat de oibz p̄ntis hic aut de
sex tm̄ nec p̄pter hoc sup̄fluit iste. q̄a
hic de istis sex magis explicite et vlti
cte agit q̄ ibi ē. **S**ecūdū dubiū quia
liber iste intitulat sex p̄ncipiorū et nō p̄n
toz cū hic tractet de sex p̄ntis. **R**es. idē
est hic et ibi s̄biectū. gen' ei ḡnālissimū
est p̄ntū et est p̄ncipiū suaz sp̄ez ut ait
porphir' ca. 2. de ḡnē. **A**d distiguēdū ḡ
aliquomō hūc libz a libro p̄ntoz et ne
eēt cōfusio aliqualis in nomie si uterq̄
dicere libz p̄ntoz uocat' est liber iste
sex p̄ncipiorū h̄z oia sint p̄ncipia et p̄nta
nā. x. p̄nta sunt decē rez p̄ncipia. **T**er
tiū dubiū est quis fuit autor hui' libz.
Res. diuersimode dicūt. quidā dicūt q̄
fuit ari. q̄ uidet ex mō p̄cedēdi hoc n̄
credo. **A**lij dicūt q̄ fuit alfarabi' cōpo
sitor libz de causis hoc potuit eē sed nō
affero. **A**lij dicūt q̄ fuit gilbert' pone
tan' sed hoc nō cōstat mihi tamē repu
to magis esse uerū. ideo de cā efficiēte
nō est multū curādū. **A**d argumētū
ad p̄mūz dico sicut s̄bm differt a s̄bo
sic liber a libro uel scia a scia et ecōuerso
q̄ secātur scie quēadmodū res. sicut ḡ
s̄bm huius libz se habet ad s̄bm p̄dica
mētoz ut p̄s ad totū sic liber ad libz.
et scia ad sciam. s̄biectū ergo hic et ibi
nō est oio idem nec oio diuersū. **A**d
secūdū p̄z ex p̄dictis q̄ p̄mū s̄biectū h̄
est aliquid unū et uniuocū istis puta ge
neralissimū uel p̄ntū uel p̄ncipium ad
quod ista reducūtur.

Querit vtrū ois forma sit sim
plex in essentia. **A**rguit q̄ nō.
nullum diffinibile est simplex
forma diffinit' hic ḡ ē. maior p̄z q̄ ois
diffinitio h̄z p̄tes cōiudentes p̄tibz

diffinitū. et metaphi. iō p̄cept' diffinitū
est resolvable in duos cōcept' quorū
vnus est q̄litiatiū alter quidditatiū
ex 8. metaphi. cōceptus ergo diffinitū
est p̄posit' ex duobz. **P**reterea aliqua
forma recipit magis et min' ergo nō ē
simplex. antecedēs patet de qualitate
et agere et pati ex libro p̄ntoz. p̄ntia
probat' quia omne tale est diffinibile et
habet p̄tes intēsiue. nullū igit tale est
simplex. **P**reterea omis quātitas est
diuisibilis ex quinto metaphi. caplo de
quātitate. sed ois quātitas est forma ḡ
aliqua forma est diuisibilis et p̄ p̄ns nō
simplex. **C**ōtra est autor in littera.

Respondeo et p̄mo p̄mittā unā diuisiōem
que est q̄ cōpō est multiplex quedā est
ex p̄tibz eēntialibz puta ex mā et forma
quedā ex p̄tibz quātitatiū uel itēgra
libz. quedā ex s̄bo et accēte. q̄dā ex gradi
bus eiusdē forme. exēplū p̄mi ut homo
ignis. exēplū secūdi aia corp'. exēplū
terty lignū album. exēplū q̄rti albedo
intēsa. et quia quot modis dicūt unum
oppositoꝝ tot et reliquū ex p̄topicoꝝ
ideo s̄l'r pōt accipi oppositū ad p̄dcōs
modos. **S**ecūdo dico ad q̄dēz s̄m
q̄tuor breues p̄clones. **P**rima est q̄
ois forma ē simplex simplicitate q̄ op
ponit' p̄pōi eēntiali. hāc oīdo sic q̄ si n̄
ḡ forma p̄pōita eēt ex aliq̄ forma et mā
et seq̄rēt duo incōueniētia. p̄. q̄ illa for
ma informabit māz p̄ p̄tē nō se totā q̄
mā q̄ ponit' p̄s ei' nihil pōt informare
secūdo q̄a q̄rat' de illa forma forme an
sit simplex et p̄pōita si p̄pōita eēt p̄cess'
in infinitū i p̄pōit. si simplex ḡ pari rōe
stādū ē i p̄ma forma q̄ ipa eēt simplex
Preterea illud q̄o formalit' ē accēs nō
ē formalit' p̄ncipiū māle s̄ ois forma ē
formalit' et eēntialit' accidēs. mā autem
est p̄ncipiū materiale ergo ē. **S**e
cunda cōclusio nō ois forma ē simplex
simplicitate opposita cōpositiōi quāti
tatiue sed aliqua est sic simplex. prima
p̄s patet de quātitate ut arguit' i oppo
sitū. secūda patet de omni qualitate

Tertia cōclusio q̄ omnis forma est simplex simplicitate opposita cōpositiōi ex subiecto et accidēte. hoc satis ē p̄babile. Tū q̄a omne sic cōpositū ē resolutibile in subiectū et formā accidētalem. Tū quero de illa forma in quā resolutur. uel est simplex istomodo uel non. si sic ergo pari ratōne et p̄ma forma. et habet p̄positū. uel si nō ergo p̄cessus in infinitū sicut p̄us. Tū quia omne tale cōpositū est p̄se termin⁹ mot⁹ aut mutatiōis sed nulla forma est huiusmodi q̄ nulla forma ḡnatur p̄se sed pacch̄s ex septio metaphi. sed cōpositū solum est huiusmodi in omni ḡne mutatiōis ut ibidē dicit. nō enī generat asinum sed lignū asinū. ergo nulla forma est tale cōpositū. **Q**uarta cōclusio est q̄ nō oīs forma ē simplex simplicitate opposita cōpōi ex gradib⁹. quod p̄z q̄ multe forme intēdunt et remittuntur quod sit s̄m ḡdū eiusdē forme. Ex p̄dictis p̄cludo q̄ itē? autoris est formā eē simplicē simplicitate t̄m opposita cōpōi eēntiali ex subiecto et accidēte. in aliq̄ enī forma sunt partes quātitative. in aliqua etiā eadē forma sunt diuersi gradus p̄fectiōis et uirtutis que cōpositiō non repugnat simplicitati in eēntia forme. **A**d primū in oppositū dicendū q̄ p̄pō requisita ad diffinitū est illa que est ex genere et oria sed illa nō repugnat simplicitati forme. r̄na ei res simplex pōt cōstare ex realitate generis et realitate orie que p̄nt esse i tertio una simplex res. **A**d secūdū et tertiu p̄z ex p̄dictis in corpe q̄ōis ex secūda et t̄tia p̄clusiōe. **D**einde cum dicit quoniā autē fortasse cōtingit in alijs. exponit aliā particulā ostendēs a quo distiguat forma hic diffinita per hoc quod est esse inuariabile. quia ab anima humana q̄ utiq̄ simplex est ideo ad oriam illi additū ē inuariabili eēntia cōsistens. nā anima humana uariat et alterat a cōtrario in cōtrariū ut a tristitia in gaudiū et ecō? **C**irca illā litterā occurrunt dubia.

Primū de supposito an scilicet anima rationalis sit simplex uel cōposita ex mā et forma. **S**ecūdū de exēplo an sc̄z aia alteret a gaudio in tristitiā. quod **A**risto p̄mo de aia uidet de risorie excludē qui inquit dicens animā gaudere aut tristiari dicit eā texere uel edificare. **T**ertū de quesito et p̄posito. nā omne illud q̄ recipit intētiōem et remissiōem uariat s̄m magis et minus. sed plures forme sunt huiusmodi ergo uariabiles. **Q**uartum quia cū aia humana sit forma corporis mirū uidet quōd sepa a diffinitōe forme dubiū est. ergo de qua intēdit. **R**espōdeo ad primū q̄ licet de matēia ista sint dicta multa a diuersis. unde in littera dicit fortasse. teneo tamē q̄ aia rationalis sit simplex in eēntia simplicitate opposita cōpositiōi ex materia et forma. **Q**uod p̄bo sic q̄ si nō ergo aia nō posset informare corpus. cōsequēs est falsū. cōsequētia p̄bat sic. sint ille partes essentiales ex quib⁹ cōponitur a. b. ita q̄ a sit actuale. b uero p̄tēntiale uel ecōuerso una ergo erit p̄fectibilis ab alia puta a ab. uel ecōuerso. **T**unc sic illa potētia receptiua et p̄fectibilis a ba alia nō pōt esse magis expēdens q̄ materia ignis uel alterius corporis. sed quia materia ignis nō potest inesse alicui ip̄m informādo. ideo tot⁹ ignis nō pōt inesse alicui ip̄m informādo. ḡ similiter nec anima pōt esse forma uel actus p̄mus alicui. quia sue p̄ti essentiali. i. potētie et materie repugnat iformare. **A**d secūdū dicendū q̄ aristot. uult p̄mo de anima q̄ ille passiōes sint totius cōpositi puta hominis et nō p̄tis scilicet anime. quod utiq̄ uerū est de anima coniūcta corpori tamē anima se parata potest gaudere et tristiari. ut dicit autor. **A**lter potest dici q̄ **A**ristoteles loquit ibi euz p̄cisiōe. et tunc uerū est q̄ anima non gaudet aut tristat quin et totus homo. gaudere ergo et tristiari cōuenit anime ut subiecto immediato toti autem homini cōuenit per animā

Sicut color aliter et aliter puenit sup
ficiem et corpori. dico toti homini accipiendo
totum categoricam in finem et ego.

Ad tertium aliquid potest intelligi variari
duplex uel ut secundum uel sicut terminus primo
modo nulla forma variatur et sic intelligit
autem sed secundum non potest nam terminus
formalis quo omnis generatio est forma
et hoc modo procedit Aristoteles. forma enim non
alteratur ut quod sed est illud quo et secundum
quod secundum alteratur. **A**d quartum oportet dicere
quod hic terminus diffinitio forma accidentaliter intelli
bili et remissibili ut dicit quedam opinio
nisi quod hic diffinitio sola forma naturalis redu
cibilis de potentia materie secundum accidentem
talis qualis non est anima humana. et de hoc di
cet aliquid amplius postea. **D**einde
cum dicitur. **S**ed quoniam ut aiunt quidam.

Exponit tertiam particulam diffinitionis ost
dens quare additum sit propter contingens uolens
quod per hoc distinguatur forma hic diffinita
ab anima mundi. id est intelligentia que mouet
celum. quia licet illa sit simplex in eentia
non tamen est propter contingens quod nullo in alteri
componitur. dicit ergo quod quod ut quidam aiunt
ea anima mundi est subiecta simplicitati. id est
simplex eentia. nulli autem uariationi. id est
variabilis sicut et forma. id est dissociata. id est
distinguitur habet. scilicet formam que intendit ab
omnibus. scilicet anima mundi quod subiectus si quis sint.
addit. scilicet in diffinitione propter contingens. quia
anima mundi nec in se est composita nec adue
nit composito. scilicet celo ut forma materie. quia
non est forma materiam informans. **C**irca
istam litteram occurrunt dubia. **P**rimum de
supposito an. scilicet intelligentia sit simplex in
eentia. uidetur enim quod non. quia in omni eo
quod mouetur oportet imaginari materiam et me
taphysice. **I**ntelligentia autem angelus
potest moueri et mouetur sepe et localiter ut
nunc suppono. **S**ecundum iuxta hoc an
sit variabilis. uidetur quod sic quia sicut anima
alteratur a gaudio in tristitia ita uidetur
quod possit angelus. saltem manifestum est quod est
variabilis circa actum et habitum intellectus
et uoluntatis puta. ab una intellectioe uel
uoluntate ad aliam et ab ignorantia ad sciam

Suppono enim hic et uerum quod angelus
potest perficere in scientia accipiendo notitiam a
rebus. **T**ertium est an intelligentia sit com
poni contingens. uidetur namque secundum Aristotelem.
secundo celi et mundi. et commentatore ibidem
et 12. metaphysice. et auicenna nono me
taphysice. quod celi sunt animati et non alia anima
quam intellectiua ergo aduenit componi cum
sit forma et actus corporis ergo etc.

Respondeo ad primum dico quod intelligentia est
simplex in eentia simplicitate de qua nunc
est sermo. quod probatur sic. quia si esset com
posita ex materia et forma uel illa materia
est eiusdem rationis cum materia corruptibili uel
alteri. non primum quia sic intelligentia esset
corruptibilis et variabilis. quocumque enim
habet materiam unigenam sunt adiuncte
transmutabilia. materia ei est illud quo
res potest esse et non esse. **N**ec secundum quia
tunc ponitur due materie prout quod nullus
philosophus diceret. **I**dem argumentum
concludit de anima rationali quod non sit com
posita ex materia et forma. **A**d argu
menta dico quod equiuocatio est de materia
prout est altera pars compositi ut dicit
subiectum generaliter. in omni ergo quod
mouetur oportet imaginari materiam. id est sub
iectum quod subicitur motui et hoc modo
concedo materiam in intelligentia. est enim
subiectum multorum actu. **A**d secundum
concedo quod intelligentia variatur et subiectie
sicut arguitur. et ideo per hoc etiam disti
nguitur a forma que hic diffinitur. autem
autem iste loquitur more antiquorum phi
losophorum qui posuerunt intelligen
tias quosdam deos simplices in essentia
inuariabiles omnino. ideo signanter
dicit ut aiunt quidam. **A**d tertium dico
quod celi non sunt animati nec intelligen
tia est anima eorum. **A**ristotiles commen
tator et auicenna uel sunt negandi uel ex
ponendi hoc modo quod loquitur de anima
secundum positionem qua anima est motrix non
qua est forma. et illa est intelligentia pro
pria respectu huius orbis coniuncta huic
ut propria motrix et talis non est nisi unus
ca unus.

Querit vtrū diffinitio de forma
hic data sit bene assignata.
Arguit qd nō forma nō est dif-
finibilis ergo nec ista est cōueniēs ei⁹
diffinitio. patet cōsequētia. antecedēs
probat. **T**ū quia forma est trāscēdens
nā est cōmune omnib⁹ pdicamētis acci-
dentū. nihil aut est cōmune generalis-
simis nisi extra genus et per cōsequens
trāscēdēs sed nullū trāscēdēs po-
test diffiniri quia nec habet differētia
sola aut species diffinit⁹ ergo &c. **T**ū
qz forma que hic intendit⁹ est cōmunis
substāiali et accidētali. substātie autē et
accidēti nihil est cōmune. vniuocum et
solum vniuocū est diffinibile ex libro
pdicamētōrū qz vniuoca eādē habēt
rōem equiuoca solū nomē ergo &c. **P**reterea
ista diffinitio dat p copulā
omnis aut talis diffinitō ē increpāda
ex sexto topicorū. **P**reterea hic nō
ponit⁹ genus nec differētia forme ergo
diffinitio nulla. antecedēs quo ad dif-
ferentiā pbat quia differētia ē quedā
forma et forme nō est forma ergo &c. **P**reterea
arguit etiā ptra diffinitōis
pculas sicut prius in sententiādo.
Ad oppositū est autor qui vocat eam
diffinitōem. **R**nde iuxta dubia que
tāgit pma ratio. primo uidendū est an
forma sit pprie diffinibilis. secūdo an
forma substāialis aut accidētalis ul⁹ cō-
munis ad utrāqz diffinit⁹. tertio de ppo-
sito an ista notificatio cōueniēter assi-
gnet⁹. **Q**uātū ad p^mū videt⁹ dubiū
ppter argumentū factū qd forma cois
istis gⁿalissimis nō sit ppe diffinibilis
qz cū sit trāscēdēs nō hz gen⁹ nec priam
nec p⁹ns ē spēs q sola ppe diffinitur.
autor aut vocat hāc diffinitōem tū nō
a ppetate diffinitōis s a pvertibilitate
qz pvertibilis ē cū forma. **S**z occurrit
dubiū qd de forma alic⁹ ppe exⁿ i gⁿe
dico qd pōt diffiniri qz lz nō sit in genē
nisi indirecte fm coordinatōem spērū
illi⁹ gⁿis tū in suo ordie pōt b⁹e genus
et priam p que diffinit⁹. vbi gⁿa sicut aia

diffinit⁹ et de aia est diffinitio qd ē actus
corpis organici phisici vitā habētis in
potētia. hoc aut forte nō est uer⁹ de om-
nibus formis ut de ultimis orit⁹ de
q⁹ nihil p⁹tur in qd nec ut gen⁹ de quo
al⁹s. **Q**uātū ad secūdū p ordinē dico
tria. p^mū dictū ē qd hic p⁹se nō diffini-
tur forma accētalis. pbat⁹ ois diffini-
tur est adequata suo diffinito qz pvertibil⁹
cū illo. s illa diffinitio nō inest adeqte
forme accētali. p³ qz etiā cōp⁹tit forme
sbalis. forma ei ignis sit a. est p⁹di cōtin-
gens simplici et inuariabili eētia con-
sistēs. p³ ergo &c. **S**ecundū dictū ē qd
nō diffinit⁹ hic forma sbalis p⁹se. qd
pbat⁹ p eādē rōem qz puenit eē forme
accētali put⁹ albedini. **T**ertū dictū ē
qd diffinit⁹ forma cois sbalis et accidētali
quod sequit⁹ ex p⁹dictis. **C**ōtra quia
aia humana excludit⁹ ab hac diffinitōe
in l⁹a q tū est forma sbalis. **R**nde ut
iā dictū ē. s. q forma hic diffinita ē ois
forma nālis educta de potētia materie
q nō est nata existerē p⁹se qualis nō est
aia humana iō excludit⁹. forma gⁿ cois
forme sbalis et accētali nāli hic diffinit⁹.
vt uidet⁹ fm intēdōem autoris. **Q**uā-
tū ad tertū dico qd cōueniē⁹ pōt. nā hic
ponit⁹ aliqd q⁹si gen⁹. s. p⁹tiges. i. act⁹ ad
ueniēs. qz etiā forma ē p⁹s ppositi et re-
fer⁹ aliquomō ad ipm iō pōt terminus
hui⁹ relatiōis p⁹di. i. cōposito qd seq⁹
simplici inuariabili eētia ē loco oriarū
et sepat formā hic intētā ab oi alio ut p
dictū ē. **A**d p^mū in oppositū pat⁹ ex
p^mo articulo s nego secūda pbatōez
cū d⁹ q sbē et accēti nihil est cōe uniuo-
cū. nā ens ē uniuocum istis. x. p⁹ntis ut
dixi sup p⁹phirū. **S**ily forma sbalis
et accētalis hnt⁹ p cōi uniuoco s qd est
act⁹ nā qlibz qdditatie et formalit⁹ ē act⁹.
Ad secūdū dico qd p illa copulata sim-
plici et inuariabili eētia o³ itelligi unū
circūlocutū et nō ē icōueniēs poni copu-
latōem ad circūloquēdū aliqd in diffi-
nitōe. orie eni ultime sunt nobis i⁹te.
iō o³ eas circūloq p m⁹ta copulatio

Ad tertium concludit quod non est propria diffinitio quod concessum est illud quod addit quod forma non est forma falsum est. una enim forma differt ab alia per aliquam oriam quod oria est forma cuius nec est processus in infinitum sed deuenit ad orias ultimas et formas quod seipis tollit distinguunt et se totis orunt.

Nota solutionem quodis secundum auctoris intentionem ut conuenienter exponitur in hoc stare quod figura incisio nis prebendit duo. scilicet materiam et formam quod apparet et sentitur. quantum ad materiam est a natura illa puta lapis uel lignum a natura est quantum ad formam que apparet et sentitur est ab arte quod per artem producit ad actum.

Ouerit utrum figura incisionis sit a natura uel ab arte. Videtur quod non ab arte per rationem auctoris. nam ostendit illud quod sit ab arte sit per appositionem et additionem partis ad partem sed talis figura non fit sic sed magis per motum et separationem partis a parte ergo non est ab arte ex quo sequitur quod sit a natura. quod illud cuius primum efficiens est uoluntas et agens a proposito non fit a natura. quia sunt oppositi modi agendi hic et ille ex secundo philosophorum. sed talis figura est huiusmodi ut patet ergo non est a natura sed ab arte. **R**espondeo primo inquiram qualiter illa figura preedit in materia antequam ad apprehensionem sensibilis reducat. secundo dicam ad illud quod queritur principaliter. Quantum ad primum est una opinio quod dicit quod talis figura preedit iam in materia actualiter sed coopta alijs partibus eiusdem materie puta lapidis aut ligni que partes remouent per actum artificis et figura apparet ita quod secundum hoc artifex nihil aliud facit nisi remouere partes prohibentes apperceptionem figure iam preexistentis in materia preacete forte huius opinionis est auctor nam dicit quod figura est a natura sed sentire actualiter et apparere est ab actu.

Contra istam opinionem arguitur. Tum quia omnis actio noua positua producta habet aliquod posituum per terminum nouiter productum illud non est sola separatio partium quia separatio non est nisi

quedam priuatio ergo est ipsa figura nihil aliud potest dari. figura ergo noui producit et per consequens non iam preexistit. Tum quia in eadem parte materie non possunt esse actu figure inconpossibiles nisi ponas figmentum et chimericum in natura sed in eadem parte materie possunt esse quęcunque figure in sensu diuisionis puta hominis bouis serpentis etc. que sunt omnino inconpossibiles ergo non sunt similes ibi et tamen essent secundum te. Tum quia figure extēse habent partem extra partem et impossibile est omnes partes simul actu esse sed talis figura de qua queritur est sic extensa ergo etc. sed in quacunque parte materie sit caput potest fieri pes uel manus et sic de alijs quod tales partes non preexistunt in actu. Dicitur ergo quantum ad hunc articulum quod talis figura preedit in materia tamen in potentia passiva et subiectiua sicut omnes alie forme et nullomodo in actu. **Q**uātum ad secundum primo premitte unam distinctionem. secundo triplicem conclusionem. **P**rimo sciendum quod naturale potest capi dupliciter actiue scilicet et passiuē potentia enim receptiua forme potest comperari ad formam quam recipit uel ad agens a quo recipit. primo modo ipsa est potentia naturalis uel uiolēta l' neutra. dicitur naturalis cum ad formam naturalem inclinatur. uiolēta si sit contra inclinationem eius naturalem. neutra si neque inclinatur naturaliter ad formam nec ad oppositam. Exemplum primi ignis ad moueri sursum. Exemplum secundi ignis ad moueri deorsum. Exemplum tertii sicut superficies se habet ad albedinem et nigredinem uel ad medius colorem quęcunque habet. Secundo modo per modo receptiuum. scilicet ad agens a quo forma recipit tunc est naturalitas quando receptiuum prepatur ad tale agens quod natura est naturaliter in premere tale formam in tali passo sicut non est naturalitas quando comparatur ad tale agens quod non est naturaliter impossibile illius forme in illud passum quale est agens voluntarium et a proposito siue creatum siue increatum et supernaturalē.

Ex predictis pcludo q nāliter accipit
equiuoce nam diuersis opponit. et illa
est una causa cognoscēdi multiplex ex
pmo topicoz. nāliter eni opponit uno
modo supnāliter alio modo libero et
volūtario alio modo uiolēto. ut patet
ex pdictis. nā ut nāliter attēdit a pte
pncipij actiui tūc opponit sibi liberum
vnomodo. et alio modo supnāle sed ut
attēditur a parte pncipij passiui tunc
opponit sibi uiolētū. ¶ Quātum ad
secūdū sit ista pma cōclusio figura inci
sionis nō est a natura pmonodo. pro
bat illa forma est a natura pmonodo
ad quā passum nō inclinā nāliter sed
figura incisionis est huiusmodi g. et.
probatio minoris. quia si sic g. passum
uiolēter est sub forma sibi incōpossibi
li quod est falsum quia lapis ul' lignū
sic recipit figurā a sibi sicut figurā ho
minis. ¶ Ex eadē rōe cōcludit q talis
figura nō sit uiolēta quia hoc est uerū
gāliter q quecunq forma nālit est in
mā ei' opposita et incōpossibilis est ibi
nāliter. cōpando ergo formā incisionis
ad māz pncise ipa nō est ibi naturaliter
nec uiolēt s. s. m. potētia neutraz quia
materia nō magis ad unam figuram q
ad aliam opposita sibi inclinā. ¶ Se
cunda cōclusio est ista figura incisionis
nō est a natura accipiendo nāle secūdo
modo. qd pbat sic illa forma nō ē a nā
secūdō mō que nō pducit ab agēte nā
liter talē formā in f. mēte. s. figura inci
sionis ē huiusmodi. qd pz qz artifex a
q inducit ē agēs libz et a pposito g. et.
Ex pdictis seqt q figura nullomō sit
a nā. vñ autor uidet hic simplr negād
siue itelligat q sit a nā qz pexultit actu
in mā siue ex h. q mā eius est ens a nā
vt cōiter exponit. qz pari rōe dom' eēt
a nā qd tñ certū est esse ab arte etiā per
ipm in lfa. ¶ Tertia cōclusio ē ista q
figura incisionis ē simplr ab arte. pbo
illa forma cui' pncipiū efficiēs ē agēs
a pposito et partē ē simplr ab arte sed
figura incisionis est huiusmodi g. et.

utraq pmissarū patet ex pdictis. Ad
pimū in oppositū dico q maior ē falsa
vñ accepta qz artifex nō tñ agit in ap
ponēdo s. qñq in remouēdo.
Querit vtrū vñ sit a nā uel ab
actu nro. videt q ab actu nro
vñ pmetator pmo de aia. intel
lectus agēs ē qui facit vltatē in rebus
s. pductio p intellectū ē ab actu nostro.
ergo et. ¶ Preterea nō a nā g. ab actu
nro. pna pz a nā etiā pz qz sic eēt ponē
vñ a se pata et ideas. ¶ Cōtra ē autor in
lfa. is. pmo p nā unā diffictōem. 2o
dicā ad qdē. ¶ Quātū ad pīmū sciē
dū q vñ ē nomē pcretū. nā sicut ab al
bedie dicat albū sic ab vltate vñ. Po
test ergo vñ sicut cetera cōcreta sumi
triplr. vnomō p sbo. i. p re pme inten
tiōis cui applicat intētiō vñ et hoc mō
vñ ē pīmū obiectū intellect' et ois scia
ē vñ. Alio. p re secūde intētiōis cāta
ab intellectu et applicabili reb' pme intē
tionis et sic loquitur ppe logic' de vñ.
Tertio mō sumit p aggregato ex sbo
et forma et illud ē ens paccēs. pgregat
ei res diuersas ex qbo nō sit unū p rle
et de tali nō ē ars qz de ente paccēs nō
ē scia qz nec ē diffinibile ex sexto meta
¶ Quātū ad secūdū sit ista pma pclu
vñ pmonō ē a nā. hec pbat sic oē pce
dēs nāliter actū rōis ē ens reale. s. vñ
pmonō ē huiusmōi g. et. pbo minoris
qz obiectū nāliter pcedit actū potentie
sicut cā cātū. s. vñ pmonō ē obm act'
intellect' g. et. de isto vñ pōt itelligi rō
auton qz pductōe siglar p nāz pducit
nā i singlī q ē vñ. isto i nā occlte opat
Secda p. vñ ē 2o acceptū ē ab actu nro
h. pz qz pducit p actū intellēs. Tertia
p. ē ista vñ ē ens pti a nā et pti ab actu
nro pz ex pdict. l. possz dici alii q vñ
3o ē ab actu nro. pbo ab codē pducit
totū p pōitū a q inducit ē min' formal' qz
totū catēgreumatice dī gñari sic tot'
ignis dī gñari ab iuicē ex forma ignis
s. forma uniuersalis pducit ab actu intel
lect' ex secūda pclōe. ergo totū vñ.

passio prioris. patet enim quia albedo
potest manere in subiecto post actionem
transientem. **S**ecunda conclusio sit ista
actio que est genus est forma vel respectus
hec sequitur ex prima. quia omne ens vel
est ad se absolutum vel ad aliud et respec-
tus sed actio non est ad se vel absolutum
ergo est respectus. **T**ertia conclusio sit
ista actio que est genus est respectus extri-
secus adueniens. probatio omnis respectus
qui non sequitur necessario extrema etiam
ambo simul posita in actu est respectus
extrinsecus adueniens. ut prius dictum est.
sed actio est huiusmodi. nam posito acti-
uo et passiuo non necessario sequitur actio
quia potest impediri vel per distantiam
vel per contrarium agens impediens etiam si
sint approximata ergo etc. **A**d maio-
rem evidentiam articuli ut appareat quis re-
spectus extrinsecus adueniens est actio.
Est notandum quod agens creatum produ-
cens aliquid habet unum respectum ad im-
minuz primum siue totale qui dicitur productum et ha-
bet alium respectum ad terminum formalem
qui dicitur formaeducta vel inducta. et
habet alium respectum ad subiectum isti-
us forme quod est ipsum passum vel
transmutatum. **A**utem isti respectus sint
distincti patet. **T**um quia sunt ad alios
et alios terminos ergo ipsi sunt alij. **T**um
quia respectus correspondentes eis sunt
omnino alij. **P**rimus enim respectus scilicet
producti ad producentem est sicut de pende-
tis ad illud a quo dependet secundum suum esse
simpliciter. **S**ecundus est de pendentis ad
illud a quo dependet secundario sicut primo
accipit esse componi. forma autem secunda-
rio et per accidens sexto metaphisice. **T**er-
tius transmutabilis ad transmutas
a quo accipit formam tantum et non suum esse
simpliciter. **I**storum autem respectuum ex
parte agentis duo sunt intrinseci adueni-
entes quia necessario ponuntur extremis
positis. sed respectus tertius qui est ad
passum est extrinsecus adueniens. quia
possibile est actiuum et passiuum esse et tamen
non habere respectum quod illud transmutet

et illud ab ipso transmutetur et potest impe-
diri ut dictum est. **A**ctio ergo cum sit re-
spectus extrinsecus adueniens est forma
liter. iste ergo respectus scilicet habitu-
do agentis transmutandi id ipsum scilicet
passum transmutatum. duo uero primi
sunt respectus de genere relationis. **Q**u-
antum ad secundum dico illam conclu-
sionem quod actio est in agente ut in subie-
cto et non in passio. probatio in eodem est
respectus et fundamentum. non enim proba-
bile est quod fundamentum sit in uno subie-
cto et respectus fundatus sit in alio sed
potentia actiua est fundamentum actionis
et potentia actiua est in agente ergo actio
est in agente. **P**roterea respectus op-
positi non sunt vniuersaliter simul in eo-
dem saltim ut idem licet actio et passio
sunt respectus oppositi. passio autem vni-
uersaliter et necessario est in passio ergo
non in eodem erit actio. et patet quod si eis
in passio esset in eo inquantum passum quia
passum non est agens. **P**roterea in
quocumque est formaliter aliqua forma
illud est simpliciter tale secundum illam formam
omnino enim irrationabile est quod forma
in aliquo sit formaliter et non denominetur
ipsum vel quod non constituat ipsum informatum
secundum ipsam habet per te actio est formaliter in passio
ergo passum est formaliter agens quod
est impossibile quia oppositum de opposi-
to. **D**ico igitur quod actio est in agente ut
in subiecto remoto. in forma autem scilicet
potentia actiua ut in fundamento primo.
Similiter passio que dicitur respectum
oppositum est in passio ut in subiecto et in
potentia passiuua ut in fundamento. **Q**ua-
tum ad tertium dico quod actio est nomen
multiplex et equiuocum. **U**nomodo di-
citur de operatione immanente prout intel-
lectio et uoluntio dicitur actio nono meta-
phisice et tamen in rei ueritate est quali-
tas et forma absoluta. **A**liomodo actio
dicitur respectum productum ad producentem
quomodo pater dicitur causa agens filij.
Tertio modo actio dicitur respectum
inductum ad inductum vel educentem ad

eductū quomodo calor dicitur causa caloris in ligno. et istis duobus modis est respectus intrinsecus adueniens et de genere relationis. Quartomodo dicitur respectū trāsmutātis ad trāsmutatū sicut in presenti descriptiōe sumitur actio secundum quā in id quod subicitur agere dicimur. et sic actio est genus distinctū et unū de decē predicamentis. Quintomodo actio sumitur pro re acta includēdo illum respectū quē exprimit hoc quod est ab alio ut dicitur tertio philosophorum. unde actio istomodo pertinet quātū ad illud cōnotatū ad aliud quod genus absolutū secundum quod passum trāsmutat putat secundum qualitatem uel quantitatem uel huiusmodi. Sed ille terminus ab alio qui formaliter importat per nomen actionis in ista quita significatiōe adhuc potest accipi equiuoce uel scilicet ab ut a pducēte aut inducēte: uel ab ut a trāsmutante. primomodo et secūdo pertinet ad genus relationis ut dictū est tertio modo ad genus passionis sicut et trāsmutatio passiva. Quātū ad quartū cōcedo quod non est diffinitio propria sed dicitur descriptio aut notificatio quā sic intellecta ut patet ex predictis est cōuenienter assignata. Actio est secundum quā ut per actum et formā actiua in id quod subicitur scilicet in subiectū uel passū trāsmutabile agere dicimur nos scilicet agētes. in qua descriptiōe ponitur subiectū quod est agens et terminus qui est passum. et ponitur aliqd loco generis secundum quā. scilicet formā. quia actio quidditatiue et formaliter est in forma.

Ad primum argumētū in oppositū dicitur quod esse principium pductiū cōtingit dupliciter uel ut quod uel ut quo. et hoc 2° adhuc dupliciter scilicet ut principium formale pductiū. alio modo ut actus pductiū exemplū primi ignis calefaciens respectū caloris geniti in ligno. exemplū secundi caloris in igne respectu termini eiusdem. exemplū tertij calefactio respectū eiusdem termini. dico igitur quod licet respectus non sit principium pductiū duobus modis est tamen tertiomodo ut actus pductiū. et talis

est respectus de genere actionis. **A**d secundū cōcedo quod actio est in agente. **A**d aristoteli. tertio philosophorum dico quod loquitur de actione hoc modo scilicet per re acta que est ipsa forma que inducit in passū per motū de illa cōcedo quod reperitur in passu.

Ad tertium dico quod quādo deus producit de nihilo non agit actiue de genere actionis sed de genere relationis que est perducētis ad pductū. **A**d quartū patet ex dictis quod non est diffinitio propria sed descriptio quedā aut notificatio.

Queritur utrum motus sit in genere qualitatis. **R**espondeo quod non quia motus est in genere quantitatis ergo non in genere qualitatis. patet cōsequētia quia idem non potest esse in diuersis predicamentis. probatio antecedētis per aristoteli. quinto metaphisice. capitūlo de quāto. tēpus est quātitas per motū ergo motus magis. et tēpus est quātitas per se quia species quātitatis cōtinue per Aristoteli. ergo motus est magis species quātitatis.

Preterea motus est in genere actionis uel passionis ergo non est in genere qualitatis. cōsequētia probatur ut prius. per antecedētis illud quod de alio predicatur in abstracto est idē illi eēntialiter sed ista est uera passio est motus et ista actio est motus ergo sunt essentialiter idē et per cōsequēs eiusdem generis. per minorem hec per se est uera patiens mouetur ergo passio est motus. et ista similiter agēs mouet ergo actio est motus. utraq; per se quētia tenet per locū a cōiugatiōe.

Preterea motus accipit formā specificā a termino ad quē quito philosophorum. ergo similiter genus huius per se terminus motus est in tribus generibus scilicet quātitate qualitate et ubi ex quito philosophorum. ergo motus est per se in illis tribus generibus non ergo tamen in genere quantitatis. unde quinto philosophorum dicitur quod tot sunt species motus quot entis acquisiti scilicet per motū.

Ad oppositū est autor hic in ista. **R**espondeo ideo secundum cōclusionē tertij philosophorum de quidditate motus sunt due famose opiniones

Una q̄ motus est fluxus forme. alia q̄ est forma fluens. et dicit q̄ prima est cōuenientior sed secūda uerior. si ergo teneat p̄ma opinio q̄ motus sit flux⁹ forme nō ipsa forma certuz est q̄ ē p̄se species quātītatis cōtinue. ut dicit ar. q̄nto metaphisice et hec etiā eodē mō potest poni in tertia specie qualitat⁹ nō p̄se et essentialiter. quia sic nihil idē est in diuersis generib⁹ sed pro quāto est sensibile cōe sicut et quies ut dicitur 2° de anima. Qualitas autē sensibilis facit tertiā speciez qualitat⁹. hoc autem modo uidet⁹ autor cōsiderasse motum cū dicit motus est quale sic et quietē.

Et per hec patet solutio ad p̄mū argumentū. Si autē teneat secūda opinio quā credo ueriorē scilicet q̄ motus nō est aliquid realiter nisi ipa forma fluēs sic nō potest poni in uno genere tātuz sed est in diuersis ut mot⁹ in quātitate est in genere quātītatis. Similiter ē de motu in qualitate et ubi. hoc modo uidet⁹ cōsiderasse motū aristotiles t̄tio et q̄nto phisicorū. et sic patet solutio ad tertiū argumentū. de quiete autē opposita motui dicendū est cōsequēter q̄ in eodē genere ponēda est in quo motus.

Ad p̄mū in oppositū et tertiū patz solutio ex p̄dictis. Ad secūdū nego antecedēs. ad p̄batiōem nego minorē bec enī est falsa passio est motus. similiter ista actio est motus. et quādo p̄batur p̄ locū a cōingatis a p̄cretis ad abstracta. dico q̄ talis p̄sequētia nō tenz in cōcretis dictis p̄ccidēs. nō ei ualz homo est albus ergo humanitas est albedo. ita hic nō sequit⁹ patiens mouet⁹ ergo passio est motus. quia prima est p̄ccidēs. tenet autē cōsequētia in predicatis p̄se. ut albū est coloratuz ergo albedo est color. quia in p̄ma est predictio p̄se in p̄momō. Sic ergo dicendū ad hāc questōem sequit⁹. passio autē est effect⁹ illatioq̄ actiōis. Notādū q̄ ut dicebat⁹ supra p̄pū est actiōis ex se inferre passiōem. eo ergo modo quo

actio efficit et infert ex se passionē eo modo passio est quid effectū et illatuz ab actiōe. quomodo autē actio inferat passionē dictū est sup̄ius. in hac descriptiōe ponit⁹ aliquid quasi loco generis scilicet effectus illatioq̄. exponēdo li q̄. i. ut sit sensus effect⁹ et illatio. Iterū sumēdo abstractuz pro cōcreto illatio idest illatū ponit⁹ ut suū correlatiū uel ut relatio opposita actiōis. passio autē et actio sunt respectus oppositi ideo debent se mutuo notificare quia oportet in utroq̄q̄ ratioibus utrisq̄ uti. si ergo in descriptiōe actiōis posita est passio implicite dicendo in id quod sibi ē. i. patit⁹. i. trāsmutat⁹ trāsmutatōe passiua sic in descriptiōe passiōis ponit⁹ actio sed explicite ut dictū est.

Contra hāc descriptiōem arguit⁹ sic. Tū quia nō est cōuertibilis cū diffinito. nā qualitas immo omnis forma terminās motuz est effectus illatioq̄ actiōis. agēs enī ut mouēs efficit formā ad quā ē mot⁹ ipsa actione ut actu p̄ductiuo ergo et.

Tum quia dat⁹ per copulā et ois talis diffinitio est increpāda s̄m Aristotile t̄tio thepicoz. Tum quia idez non ponit⁹ sibi copula quia copula est inter diuersa sed effectus et illatio actionis sunt idem ergo male ponit⁹ li q̄ pro et.

Ad p̄mū dicit⁹ q̄ sic intelligēdum est q̄ passio est effect⁹ uel illatio actiōis p̄mo et immediate. sed nō est sic de forma que terminat motū quia illa medi ante passiōe causat⁹. uerbi gratia calor in corpe nō causat⁹ p̄mo et immediate sed mediāte passiōe. ipsa autem passio causat⁹ p̄mo et immediate et hoc modo est intelligēda descriptio.

Sed cōn passum nō patit⁹ nisi quia recipit nouā formā. ergo prius ex natura rei habet formā q̄ patiat⁹ et p̄ cōsequēs q̄ habeat passionē quia causa prior est causato. ḡ forma ista p̄us est effectus actionis q̄ passio.

Cōfirmat⁹ quia quicquid est p̄us priorē est p̄us posteriorē s̄ passuz est p̄us passionē sicut fundamentū est

patius respē et vniuersalit' ois respēs
est posterior extremis. Similit' forma
que inducit est pōr passo ut actu pati
ens quia ut dictū est nō ē actu passum
nisi p formā ad quam trāsmutat' ergo
forma ista est pōr passiōe et p cōsequēs
pūs inest ut effectus actōis ergo.

Dicendū est ut pūs caplō de actōe. qz
passio est effectus actōis sic q actio
efficit ipaz nō ut quod nec ut pncipiū
formale quo sed sicut act' pductiuus
agens trāsmutat passum et trāsmutatio
passiua ē ipa passiō illata. passio ergo
est illatio et effect' actōis sicut respect'
opposit' psequēs formā ad quā passus
trāsmutat'. vnde in tali trāsmutatioe oī
imaginari trīs instātia l' signa nature
licet totū possit esse simul tpe et durati
one. in pmo signo est agens et passum
vt duo absoluta ante omnē actū puta
ignis et aqua. In secūdo signo forma
caloris inducit in aqua ab igne. In 3°
signo cōsurgit respect' passiōis i passo
et respect' actōis in agēte qz sūt respēs
oppositi et nō sunt forte in eodē signo
et innascunt' respect' pducē et pducti
inducē et inducti qui sunt de genere
relatiōis. **A**d pūm secūdū et tertiū
pōt dici q ista nō est vera diffinitio. qā
nullū gñalissimū pōt uere diffiniri cū
supra se nō habeat aliud gen' nec diffe
rentiā nec est ppe copulatio nec idēz
sibi copulat'. qz li q. nō debet intelligi
copulatiue s expositiue q. p. i. nō p et

Ad maiore euidentia b' capituli
de passiōe Querit' vtrū passio
sit genus distinctū ab actōe
Et uidet' q nō sit genus. qz id quod est
spēs alicui' generis nō est gen' gñalis
simū s passio est huiusmodi. nā species
q̄litas ponit passio et passibilis q̄litas
Preterea pncipiū nō est pncipiū sed
est pncipiū passiōis ut patz ex p̄dictis
ergo passio nō est pncipium ergo nec
gñalissimū **P**reterea actio et passio
sunt respectus oppositi ergo p̄tinētes
ad gen' relatiōis nō s sunt gñalissima.

Secūdo arguit' q nō est distinctus
genus. quia actū et passiū silia sunt
in gñe ex pmo de gñatōe ergo et actio
et passio. p̄na p3 p locū a cōiungatis.

Preterea cōtraria sunt in eodē genē
fm aristō. io. metaphi. s actio et passio
sunt cōtrario ergo **A**d oppositū est
autor hic in lra et ar. qui ponit decē gñā
qz tūc nō eēt decē. **R**ñdeo q de passi
one plura dicta sunt ca: de actōe. ideo
breuiter trāseūdo pmo uidendū si pas
sio est gñalissimūz? si sit distinctum ab
actōe. **Q**uātū ad pūm sit ista pma
cōclusio passio est gen' gñalissimū. p^o
id qd nō hz aliud supueniēs gen' ē ge
nus gñalissimū ex diffinitioe gñis gñā
lissimi data a porphirio. s passio ē hui'
modi ḡ et. mior p3 qz nō hz supueniēs
qz nō est ḡ et. **C**ōtra si forma ē quid
cōe supi' ptur de actōe et passiōe quali
tate et. ergo omnia habēt sup genus
pbat qz forma nō ptur de eis ut accēs
nec ut p̄pū. p3 nec ut spēs nec ut oria.
qz ptur in qd de eis ergo ptur ut gen'

Rñdeo forma est equocuz ut ē cōe
istis et ē trāscēdēs nullū aut tale ē gen'

Secūda cōclusio ē ista passio ē unū
gen' p̄ illud gen' qd fm unā rōem de
oibz suis inferioribz ptur ē unū gen' s
passio ē huiusmodi. S3 qē ista una rō
Rñdeo q est rō trāsmutabilis passiue
qz ois respect' trāsmutati ad trāsmutās ē
huiusmodi. Ex his patz ad argumēta
p̄tra hūc articulū **A**d pūm patz in
lra q equocat' de passiōe. passio eiz que
est gen' nulli' alteri' gñis ē spēs. **A**d
secūdū dico q maior sic absolute sum
pta est falsa. s̄stātia ei ē pncipiū oīuz
alioz nouē p̄ntoz. s si sic intelligat' q
pncipiū nō ē pncipiū in eodem genere
maior ē uera s minor ē falsa. passio eni
nō habz pncipiū in eodē gñe. **A**d ter
tiū dico q nō oēs respēs oppositi sūt
de gñe relatiōis s illi tm qui sunt in tri
secus adueniētes. actio autē et passio
sunt extriseci adueniētes ut sepx dēz ē

Quātū ad secūdū dico ista p̄clōez

q̄ passio est distinctū genus ab actiōe
quod patet ex precedētibus. Tū quia
est in alio subiecto et nūquā simul sunt
respectu eiusdē. Tum quia habēt disti-
ctas dēscriptōes. Tum quia habent
alias ratōnes predicādī de suis inferio-
ribus. Ad primū in oppositū dicen-
dū q̄ aristotiles ibi loquūt de genē phi-
sico et subicili. actiū enī et passiū com-
municāt in materia et subiecto sed non
sunt idem genere logico p̄dicabili de
quo querit in p̄posito. Ad secundū
dico q̄ actio et passio nō sunt r. spectus
oppositi p̄trarie sed relatiue. et dato q̄
essent cōtrarij largomodo nō tamē se-
quit q̄ sint in eodē genere quia cōtra-
ria possunt esse genera aliorū ut ibidē
in predicamētis ē. **Quando**

Q Circa capitulum de quando.
Querit utrū quādo possit cō-
parari. Videt q̄ nō quia nulla
relatio potest esse fundamētū relatōis
quia tūc procederet in infinitū s̄ q̄ndo
est relatio quia respect⁹ p̄patio etiā est
relatio patet. ergo nō potest fundari in
quādo nec per cōsequēs quādo potest
cōpari. cōpatiū enī cōpatiōe cōpatur
Cōtra est ipse autor in littera. Rñ
deo q̄ questio ista tāgit difficultatē an
relatio possit fundari i relatōe iō p̄mo
videndū est in quo relatio potest fun-
dari. secūdo ex his ad questōnem.

Quantū ad primū prima p̄clu⁹ est ista
relatio potest fundari immediate in sub-
stantia. p̄ materia et forma sunt causa
immediata omniū accidentiū. sed ois
causa fundat immediate respectū cau-
salitatis ergo respectu causalitatis fun-
datur immediate in substantia materie
et forme. Similiter pōt argui de causa
litate passiuā. quia aliqua substantia ge-
nerat et producit ergo fundat immedi-
ate respectū producti ad producēs uel
generas. Preterea calor immediate
depēdet a materia et forma et substantia
a p̄mo ente sed depēdētia est relatio.
ergo relatio fundat immediate i substantia

aliter esset processus in infinitum.

Secūda p̄clusio est ista. relatio potest
immediate fundari in qualitate et quā-
titate. hec enī ab omnib⁹ cōcessa est et
patet quinto metaphisice. capitulo de
ad aliquid ut simile et equale ē. Ter-
tia cōclusio est ista relatio pōt fundari
immediate in relatōe. p̄bo sic p̄nitas h̄
et ista filiatio sunt eiusdē generis uel
ratōis et fundāt reletōem p̄formitatis
nec ista cōformitas est idē q̄ p̄nitas.
quia cōformitas est de p̄mō modo rela-
tionis. paternitas de secūdo. Cōfir-
mat quia paternitas et paternitas sunt
idē specie idēptitas est relatio ergo re-
latio fundat in relatōe sed nec ista rela-
tio idēptitatis sicut nec diffōrmitas cū
sint de p̄mō modo sunt idē q̄ p̄nitas
et filiatio que sunt de secūdo modo.

Preterea certū est q̄ inter relatōes
est ordo et distinctio. s̄ ordo et distinctio
sunt relatōes ergo ē. Cōtra arguit
paternitas et paternitas fundāt cōfor-
mitatē que est relatio p̄ te. ita cōformi-
tas hec et illa cū sint eiusdē ratōis fun-
dabūt aliā cōformitatē et sic in infinitū.

Similiter pōt argui de diffōrmitate
ordine et distinctōe. Rñdeo q̄ standū
est in secūdo. nā aliqua relatio sic ē rō
referēdi q̄ non refertur. et sic est quo
q̄ non est quod. vna ergo p̄formitas
nō est cōformis alteri sicut nec albedo
est alba nec tristitia tristat. Quarta
cōclusio que sequit ex p̄dictis est ista.
relatio pōt fundari immediate in ente
probo omne ens omni enti cōpatū est
idē uel diuersum ex q̄rto metaphisice
s̄ idēptitas uel diuersitas sunt relōes
ergo fundātur in omni ente. Cōfir-
matur. q̄ omne ens uel est cā uel cātū
p̄us uel posteri⁹ uel simul que oia sunt
noia relatiua et dñt formalit̄ respectus
Quantū ad secūdū patz ex p̄dictis
q̄ nō repuḡt ipi ul' alicui cōpari q̄ pōt
fundare relatōem. Ad secūdum in
oppositū dico q̄ maior est falsa. q̄a s̄m
euclidē. p̄portionabilitas ē similitudo

duar. pportionū ergo sup pportōnem
que dicit formalit̄ relatōnem uel super
unitatē eius fundat̄ similitudo que etia
formalit̄ ē relatio. maiorē ergo habet
falsam illud argumētū et nō sequit̄ pro
cessus in infinitū q̄ stat in 2°. vlt̄ tertio
et tandē uenit ad absolutū sicut accēs
fundat̄ iaccēte puta qualitas in quāti
tate nec pcedit̄ in infinitū sed tandem
deuenit ad sūam.

Querit̄ vtr̄ hec p̄priet̄as ualeat
q̄ p̄p̄iū est ip̄i q̄n̄ esse in oī eo
q̄d incipit eē. Videt̄ q̄ nō. q̄a
angel' ul' intelligētia incipit eē et tñ nō
est in q̄n̄. p̄mobile ē pus nā motu q̄a
nō mēsurat̄ tpe s̄ euo. **S**ilr arguit̄
de aia q̄ uidet̄ se b̄re sicut angel'. et tñ
ibi dī q̄ ē in tpe et in q̄n̄. **P**roterea
p̄mū mobile incipit eē et tñ nō ē in q̄n̄.
p̄mobile est pus nā motu mot' ē p̄or
tpe tēp' est p' q̄n̄. q̄libet istaz pbat'. q̄
sūm et cā pus ē accēte mot' autē ē i mo
biliz tēpus in motu q̄ passio. tēp' ē cā
q̄n̄. q̄a p̄mo ad ultimū totū mobile ē
pus q̄n̄ s̄ pus nō est in posteriori ḡ.

Cōtra ē hic autor in l̄ra. **R**ndeō hic
p̄mittēdo unā p̄p̄em. s̄ q̄ eomodo q̄
aliqd est in tpe eodēmō sit in q̄n̄. s̄ est
p̄babile de se. **S**ed ad uidendū q̄n̄ ali
qd ē in tpe. **N**otādū q̄ ista q̄n̄q̄ se h̄nt
sūm quēdā ordinē in entibz. **P**rimuz ē
fluxus forme. s̄. ipe mot' quicūq̄ puta
dealbatio et illud eēntialit̄ mēsurat̄ tpe
q̄ nūbil' ē manet idē s̄ rō ēi' requirit̄ p̄tē
ēi' succedere p̄tē ēi'. **S**ecūdū ē forma
sūm quā p̄t actualiter esse fluxus p̄tis
post p̄tē puta ip̄a albedo. **T**ertiū ē for
ma sūm quā actualit̄ est flux' puta ip̄sa
albedo in fieri. secūdū et tertiū est eadē
forma licet sūm dispōem diuersaz acce
ptā et sūm illaz unomō acceptā est actu
mot' et aliomō acceptā ē actu q̄el. p̄mo
nō mēsurat̄ tpe rōe flux' annexi q̄daz
dicūt q̄ euo. **Q**uartuz ē p̄manēs in q̄
nō est nat' esse flux' puta celū et q̄cūq̄
mobile et etiā angel' si sit local' mobil'
et illud quartū nō mēsurat̄ tpe p̄se nec

sūm ip̄m est p̄p̄ie quies sicut nec mot'.
q̄ nō natuz moueri nisi paccēs. idē nec
quiescit. sed mot' et quies ē sūm aliqua
formā necario cōsequētē ip̄m et sic per
accēs tpe mēsurat̄. **Q**uitū est illud in
quo nō potest eē fluxus nec in aliquo
p̄nte ip̄m nāliter ut est de'. q̄d ei manz
inuariatū oīo idē dūz manet nullomō
mēsuratū tpe nec sūm se totuz nec sūm
p̄tē ēi' nec etiā paccēs tale nullomō ē
i q̄n̄. **E**x his p̄z ad q̄dēz q̄ q̄n̄ aliq̄mō ē
in omni eo q̄d incipit sicut tēp'. **A**d
argumēta p̄z ex p̄dictis q̄ tā angel' q̄
aia et q̄ celū aliq̄mō sūt in tpe et in q̄n̄.
licet sūm suū eē formale et quidditatiū
mēsure euo. **A**liter p̄t dici q̄ autor
loquit̄ sūm op̄idē an. qui ponit intelli
gētias et celū eē ab eterno et n̄ icēpisse
Ad illud autē de aia soluit̄ q̄ nō est sūle
de aia et de angelo. **T**ū q̄ etiā sūm **A**n.
iō de aīalibz. intellect'. i. aia est ab ex. i.
creata et p̄ducta de nouo nec sic ē ange
lus sūm eūcū angel' nō sit forma corpo
ris sicut aia idē magis est uariabilis sūm
tēpus q̄ sit angel'.

Querit̄ vtrū aia ul' intelligētia
occupat locum. **V**idet̄ q̄ sic.
nā q̄d determinat sibi locū est
in loco s̄ aia et intelligētia sunt b' mōi
ergo. maior patet quia sunt ubiq̄. ḡ in
aliquo loco determinate. **C**ontra est
autor hic in l̄ra. **R**ndeō p̄mo uidēdū
ē de loco corpis. et de loco angeli siue
aie. **Q**uātuz ad p̄mū notādū ē q̄ oī
corpi p̄ter ultimū celū q̄d nō h̄z extra
cōtinēs pueniūt sex. **P**rimū est esse
in loco actuali nō q̄ necario sit in loco
q̄ de' possz facere lapidē nō ex̄te alio
corpe uel facere illuz ex̄ uniuersum et
vtr̄oq̄ mō eēt in loco. nō ergo requirit̄
esse necario in loco s̄ tñ h̄et potentia
passiua qua possz eē in loco tñ de facto
oē corp' p̄ter ultimū ē in loco. **S**ecū
dū ē eē in loco determinato nō ei p̄t eē
in loco q̄n̄ aliud ultimū p̄tinētis quod
est p̄ximū cōtinēs faciat illud actu. q̄a
facit distare latera cōtinētis. secus est

Esse loco

Aliq̄ esse in tpe

de parte in toto que non facit superficiem
in potentia continente ipsam in actu. et ideo
pars in toto non est sicut locatum in loco
ex secundo philosophico. **Tertium** est esse in
loco equali. nam propter eandem quantitatem
qua facit locum in actu modo predicto
necessario exigit locum sibi equalem.

Quartum est esse in loco commensurationis et
hoc propter eandem quantitatem ita quod pars
superficiem potenti correspondet parti superficiem
continens et totum totum. **Quintum** est esse in
hoc loco determinate hoc vel illo et hoc
competit corpori ex determinato loco ipsum
locatum. **Sextum** est esse in loco natura
liter vel uolenter. et hoc competit corpori
inquantum corpus naturale. et hoc scilicet
inquantum habet formam substantialem determinatam et
qualitates determinatas natum est ab aliquo
locatum conservari et ab aliquo corrumpi. et
quoniam continetur ab ultimo illi quod est natura
ipsum conservare dicitur esse in loco naturali. quoniam
vero ab illo quod natum est ipsum corrumpere
dicitur esse in loco uolenter.

Quatum ad
secundum correspondens dicitur sex. **Primum**
dictum est quod angelus non necessario est in
loco. quia multo magis quam corpus posset
fieri sine creatore creature corporalis ul
ea facta posset fieri et esse extra omnes
creaturas corporales tamen in angelo est po
tentia passiva qua posset esse in loco.

Secundum dictum est quod non oportet angelum
esse in loco actuali quia non oportet eum
esse in aliquo continente indivisibili actu
existente. non ei facit latera continens dista
re et ideo non facit superficiem continens esse
in actu. **Tertium** dictum est quod non potest
angelus esse in loco quantumcumque magno.
quia hoc est proprium dei nec ut credo potest
esse in loco quantumcumque parvo in infini
tum potest tamen esse in puncto hoc pro nunc
supponat quia probare illud est difficile
et magis alteri speculatois. Est ergo
angelus in loco sic quia habet locum
determinatum. in loco tamen determinato
hoc modo est aliquis locus quo maio
re non posset habere et aliquis quo mi
nore non posset habere loquendo de loco

continuo. licet forte posset in puncto.

Quartum dictum est quod angelus non est
in loco commensurationis quia cum sit indivi
sibilis non habet partem et partem cum partibus
loci. **Quintum** dictum est quod angelus est
in hoc loco vel in illo quod non est ubique.
Nam angelus cum sit in potentia ad ubi
in corpore et non ex se determinatus ad hoc
ubi vel illud. tamen ab eodem agente re
ducitur ad hoc quod sit actualiter in loco
et in hoc loco vel in illo. illud uero est
creans et produces. **Sextum** dictum
est quod angelus non est in aliquo loco na
turaliter. quia tunc esset in aliquo loco
volenter quando scilicet esset extra locum
naturalem. et sic etiam aliquod corpus ha
beret naturalem habitudinem ad ipsum com
servandum. et aliquod corpus ad ipsum
corrumpendum. quod simpliciter est falsum.

Ex illo sexto dicto patet quod illa pote
tia que est in angelo ad essendum in loco
non est naturalis nec uolens sed est neutra
quia istud passum scilicet angelus non
inclinatur ex se naturaliter ad hunc locum
nec ad oppositum sed neutro habet se ad
ista sicut superficies que se habet ad albe
dinem et nigredinem. Sic ergo patet quo
modo angelus est in loco scilicet diffi
nitivum. Et per hoc ad questionem respondeo
per illud quomodo est quod diffinitivum et
quomodo non scilicet commensurationis
quomodo autem iste negat angelum et
animam esse in loco. Sed tunc occurrit
dubium illud ubi diffinitivum aut esse in
loco diffinitivum quod est et in quo genere
collocetur. **Secundo** per illud ubi
nihil aliud intelligo nisi assistentiam vel
presentiam angeli ad locum a quo utique con
tinetur. sed nec circumscribit sed nec com
mensurat. est autem in genere ubi per reducti
onem quod cum isto habet maiorem convenientiam et
similitudinem quam cum aliquo alio punctorum
Ad argumentum in oppositum patet
quod concludit per esse in loco diffinitivum et
determinativum. **Ad aliud in contrario**
loquitur de esse in loco commensurationis.

Idem corp' esse multis locis

Absequēter querit' rtrum sit possibile idē corp' esse simul in diuersis locis. Videtur q' sic nā in eodē loco pnt esse duo corpa sit ergo r idē corp' in diuersis locis. aūs pz de ferro ignito ubi sunt simul ferrū r ignis. pñā pz q' similis possibilitas t' impossibilitas uidet' eē hic r inde. Rōn est autor hic in lra r ar. q' rto p'fificorū. ¶ Rōn deo hic sunt due cōclūsiōes fm fidei ueritatē. ¶ Prima cōclūsiō ē q' de potētia dei possibile est duo corpa esse simul in eodē loco. qd pz. ¶ Tū q' xp'us fuit natus de v'gine matre ergo clauso claustro qd eē nō potuit nisi duo corpa simul eēnt. Tū q' xp's resurrexit clauso sepulchro. vnde mulieres dixerunt quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumēti quē tñ lapidē āgel' postea reuoluit. cōstat ergo in resurrectione corp' xp'i simul fuisse cū corpe lapidis. ¶ Tuz q' post resurrectionem intrauit ad discipulos ianuis clausis ergo qd p'. ¶ Tū q' celū ē corp' indiuisibile q' incorruptibile diuisio aut ē qdā corruptio sz corpa beatorū in celo cūpireo erūt sit cū celo r ecōuerso sine diuisione r cessio ne alicui' illoz. ¶ Secūda cōclūsiō est q' de potētia dei idē corp' pōt eē simul i diuersis. p' q' corp' xp'i simul ē in celo r in sacramēto altaris imo in pluribus altarib' sit sub sacramēto. ¶ ¶ Tretia legir' q' beat' ābroz' exis sit iter fuit sepulture beati martini turonis q' siml' fuit i diuers' locis. ¶ Itē sunt alie due cōclōes oppōite fm pbi autoritatē. vna q' de potētia nāli impossibile ē sit duo corpa simul eē. alia de potētia nāli impossibile ē idē corp' eē in diuers' locis. ¶ Rō p'me cōclōis assignat duplex. vna repugnātia q'titati dīmensionū. vñ ar. q' rto p'fificorū dicit q' dīmēsiōes sole sñ q'litati bus r passidib' faciūt distare. nā corp' cubicū facit distare fm qd d' ibi. quia ille dīmēsiōes spugnāt adiuicē una expellit aliā nec pnt sit eē. ¶ Intelligendū eni q' dupl'r pnt aliq' repugnare scilicet

formalit' vt v'tualit'. p'momō repugnāt duo cōnria puta caliduz r frigidū. z^o cā nālis repugt' effectui oppōito sui effect' ut ignis frigiditati. due q' dīmēsiō nes repugnāt nō p^o h' z^o q' repugnātia duaz dīmēsiōnū nō ē nisi p'p'f' siml' tatē loci quē replet unū corp' q'tū pōt replere. z^o si aliq' corp' repleret cū eo eūdē locū erit r'pugnātia q'titati p'mo nō formalit' h' v'tualit' rōe illi' effect' q' ē in loco repletio. ¶ Alia rō cōclōis assignat ordo uniuersū. ubi notādū q' i uniuersū ē ordo pueniētie. ordo de p'dētie. ordo duratōis zc. sit' v'o uniuersū sūt p'tigui r un' eē aliū. ex q' seq't. q' nec vacuū pos sit eē nec duo corpa sit ita q' utriusq' ē eadē cā rōalis. h' p'mā puto viorē. ¶ Rō secūde cōclōis assignat illa. q' nāl'r mutatio positua q'. facit nō pōt esse sine de p'ditia q' aliqd de p'dit' r h' ubi nate sūt eē iste due mutatiōes. qd iō dico q' ali cubi n' sūt nate eē ābe puta i illūinatiōe aeris ubi sic ē mutatio positua q' nulla ē de p'ditia. nullū q' corp' pōt eē i diuers' locis. q' nō pōt moueri ad unū ubi nō de p'dat aliō. quia igit' natura nō possz separe has duas mutatiōes ubi nate sunt esse ut in p'posito ideo nō pōt facē idem corpus eē in diuersis locis. bene ergo dicit autor in littera q' idē corp' non potest esse simul in diuersis locis nec plura corpa in eodē loco. ¶ Ad argumentū in oppositū nego aīcedēs ad pbatōem de ferro ignito iaz dictū ē in p'ncipio hui' libri q' nō imaginādūz est ignē r ferrū esse simul sed q' ferrūz est porosum multis poris i quib' ignis capitur. et sic duo corpa non sunt si mul.

Querit' vtrū vltimū celuz sit in loco. diuersi philosophi r cōmētatores diuersa dixerūt uolētes saluare illō celū r si nō p'p'e tñ ali q'mō eē in loco. Quidā ei ut auerrois dic' ipm eē in loco fm cētrū. ali'. s. the misti' p' ptes. ali' p' ultimā sui sup'ficiē. de quo magis spectat ad q'rtū p'fificorū

Repugnare formalit' virtutibus

quicquid sit de dictis eorum certum habeo
quod illo celum non est in loco proprie loquendo
pro rationem autoritatis. nam omne quod est in
loco circumscribitur ab aliquo corpore quod est
extra ipsum et ab eo distinctum et diuisum ut
patet quarto philosophorum. sed celum ultimum
non habet aliquod corpus extra se. quia non
iam esset ultimum ergo. **¶** Unde hic est
aduertendum quod corpora uniuersi sunt in
se ordinata ut continentia localiter et con-
tenta. terra enim continetur ab aqua. aqua ab
aere. aer ab igne. ignis a spacia lune. spacia
lune ab alia spacia. et sic usque ad ultimam
sicut ergo non est inconueniens dare in
uniuerso aliquod corpus ita continentur quod nullo
modo est locus continens alteri. puta terra.
ita nec est inconueniens dare aliquod corpus
quod est locus continens alteri. quod nullo modo est
in loco nec ab aliquo continentur et est ulti-
ma spacia sicut celum ultimum quod dicitur primum
mobile super quod est empireum ut tradunt
theologi et uerum est et ibi est locus beatorum
ultra quod non est neque locus neque motus neque
tempus. ut dicit aristoteles. **¶** De celo et mundo.

¶ Evidentia capituli positionis
Queritur utrum sit unum primum.
Arguitur primo quod non sit primum
nec unum generalissimum. nam omnis relatio est de
genere relationis sicut positio est relatio quod for-
maliter respectus. **¶** Et de genere relationis et pro-
prie non est generalissimum. **¶** Preterea illud
quod est differentia generis non est generalissimum sicut
positio est differentia generis quantitatatis ut dicitur in
primo. **¶** Positio non est generalissimum.

¶ Secundo arguitur sic quod non sit unum genus.
nam positio est respectus mutui sicut et ordo
ergo quia ratio ordo primum locati ad partes
loci facit unum genus ergo eadem ratio eadem
uerso ordo partium loci ad partes loci
facit aliud genus. **¶** Confirmatur quia actio
et passio faciunt duo genera que sunt duo
respectus oppositi ergo pari ratione in pro-
posito ordo et ordo qui sunt respectus oppo-
siti in proposito. **¶** Idem argumentum ualet
ad probandum ubi et quando et de habitu quod sint
duo genera. quia in his omnibus sunt respectus
oppositi ad instar actionis et passionis

ut ubi actum ex parte loci et ubi passionem
ex parte corporis locati. Sicut quando actum
ex parte temporis et quando passum ex parte rei tempo-
ralis. **¶** Item habere actum ex parte adiacentium corpori.
et habere passum ex parte corporis cui adia-
cent. **¶** Ad oppositum est autor aristoteles. aliter
essent plura generalissima aut pauciora quam
decem. **¶** Ratione hic sunt due conclusiones
¶ Prima conclusio est ista positio est genus
generalissimum. pro illud genus quod non habet
superueniens est generalissimum per differentias
data a porphirio sicut positio est secundum modum
igitur. nam nihil habet supra uniuocum nisi
ens quod non est genus. **¶** Et sicut dictum est
in porphirio hoc est de ratione generalissimi non
habere super se aliud genus esto quod paucas
et nullas habeat species sibi se sicut est
de quando ubi positio est habitu quod paucas
aut nullas habent sibi se species. **¶** Secun-
da conclusio est ista quod positio est unum
genus pro quod prout de omnibus suis inferioribus
habet unam rationem ergo est unum genus.
unitas enim generis est ex unitate rationis
predicandi. Si queratur que sit illa ratio una.
dico quod uel est ignota nobis sicut descri-
bi potest ut autor describit. scilicet ordo secundum
quem aliqua ordinantur in loco quia positio est
formalis ordo terminum in loco. **¶** Ad primum
in oppositum dico quod maior est falsa sic
accepta uniuersaliter. nam sola relatio et
respectus intrinsecus adueniens est de genere
relationis. positio autem non est respectus in-
trinsecus adueniens. **¶** Ad secundum patet
ex precedentibus quod positio predicamentum
non est differentia. unde equiuocatur in argu-
mento de positione. **¶** Ad tertium tangit difficul-
tatem an ens diuidatur sufficienter per decem
genera. quod non planum est. **¶** Ratione quod
in omnibus respectibus oppositis si unum
constituitur predicamentum oportet fieri
multas reductiones ut scilicet respectus
oppositus reducat ad genus oppositi
Sed quare actio et passio non redu-
cuntur ad unum genus et alius respectus
sic. responsionem quere si potes. **¶** *et non potes ubi incipit*

Habitus autem totius capituli de habitu. Queritur utrum habitus sit generalissimus aut predicamentum. Videtur quod non nam omne predicamentum est ens naturale. ens enim reale naturale diuiditur in decem predicamenta secundum metaphisice. sed habitus non est ens naturale sed ab actu nostro. Et hoc eim quod uestis aut quodcumque ornamentum additur corpori quod sit per actum nostrum dicitur aliquis habitus. Preterea duplex est habitus anime scilicet et corporis. sed habitus anime non est predicamentum sed pertinet ad primam speciem qualitatis ergo nec habitus corporis. Ad oppositum est autor hic et aristoteles in predicamentis. Respondeo: hic sunt due conclusiones. Prima conclusio est ista habitus est generalissimus. propter quod genus quod non habet superueniens genus est generalissimum secundum definitionem datam a porphirio causa de genere. si habitus est habet modum ergo etc. non enim habet supra se nisi ens quod non est genus etc. Secunda conclusio est ista habitus est unum genus propter illud est unum genus quod secundum unam rationem de omnibus suis inferioribus pertinet quod unitas generis est ab unitate rationis. si habitus est huiusmodi etc. Sed que est ista una ratio. Respondeo: difficile est habere et placita de istis intelligere propter eorum modicam entitatem. illa ergo una ratio generis notetur quod formaliter habitus quod est punctum est quidam respectus habituacionis quo corpus et partes corporis habent ea que adiacent. Ad primum in oppositum dico quod res cuiuslibet puncti est ens reale ad sui esse tamen punctum aliqua puncta peragere actum nostrum. uerbi gratia actio et passio sunt respectus reales tamen ad sui esse peragunt applicacionem actui et passui quod applicacio potest fieri ab actu nostro. Si uero potest esse terminus motus causatur a nobis. Tercia sessio et ois positio que est a consuetudine nature est huiusmodi. applicacio ergo extremorum potest esse ab actu nostro. ipse tamen respectus generis est natura rei. idem dico de habitu in proposito. Ad secundum dico quod equocat de habitu. quod habitus anime non est punctum sed est forma absoluta de prima specie qualitas.

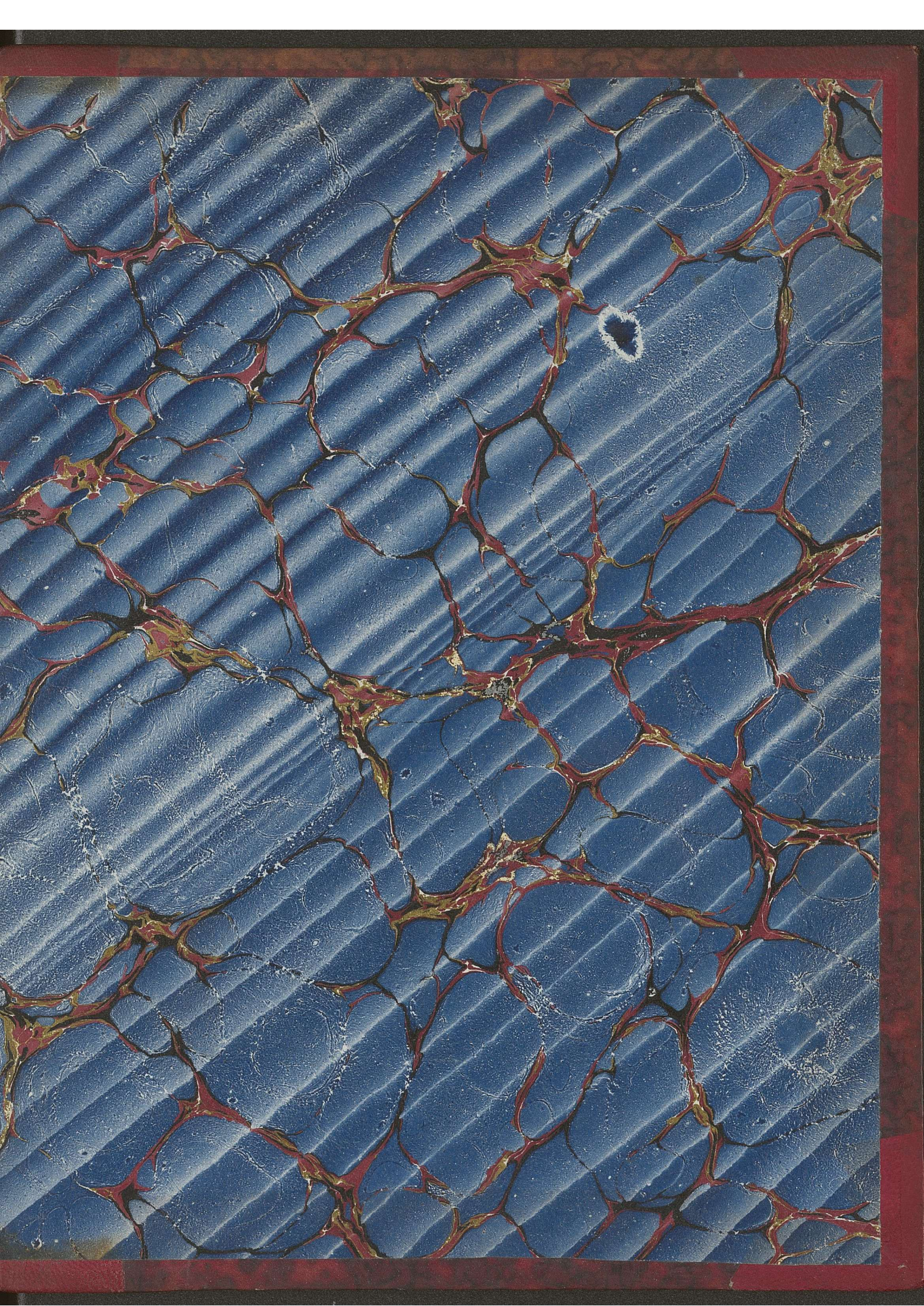
habitus autem corporis qui est predicamentum est respectus extrinsecus adueniens etc. Veriturque habitui essentia forme accidentalis sit dare gradum in trisechos essentielles secundum quod possit suscipere magis et minus. Videtur quod non quia forma est simplex et inuariabili essentia persistens. si illud quod habet gradum non est habet modum etc. Preterea 8^a meta. forme sunt sicut numeri. et sicut numerus stat in idem uisibili ita quod non potest addi vel diminui quod mutuet speciem sic est de forma ergo forma non habet gradum etc. Preterea si sic ergo una albedo est magis albedo quam alia. generis est falsum etc. et ans. propter quod tunc albedo inter se habebit aliquem gradum quem non habebit remissa. ergo magis albedo ut res. Non impossibile est aliquam formam concitare se alicui secundum magis et minus nisi in sua essentia habeat gradum alioquin secundum eundem gradum participaret in quocumque subiecto. si forma accidentalis concitat se. ergo in sua essentia habet gradum etc. Respondeo: quod de hac quod iam aliquid dixi punctis causa de qualitate. et multo plura de finibus in quodam quod ordinaria ratione breui punctis subiecto aliquem replicando quia dixi. ubi primo contra aliquos opiniones quod declarabo. 2° ad quod aliter respondebo. Quatuor ad primum ex premissis predictorum suppono quatuor conclusiones. tres contra tres opiniones per auctorem reprobatas. quia nec augmentum nec decrementum sibi l' accitibus vel uisusque est causa suscipiendi magis et minus. quarta pro contra opinionem auctoris. scilicet quod accessus l' recessus aut impo uocis est causa. hec quatuor conclusiones patet ex predictis. Quia 2° est ista forma accidentalis non suscipit magis et minus secundum dispositionem in subiecto aut secundum esse in subiecto remanente ei essentia inmutata. hac per bo sic. illud. scilicet dispositio aut esse in subiecto. aut est idem cum essentia uel non. si idem habetur propositum. quia cum ista dispositio sit maior uel minor ergo essentia forme cui ponitur esse idem si non est idem quod de illo alio utrum secundum suam essentiam suscipiat magis et minus uel non. si sic habetur propositum. si non ergo est processus in infinitum.

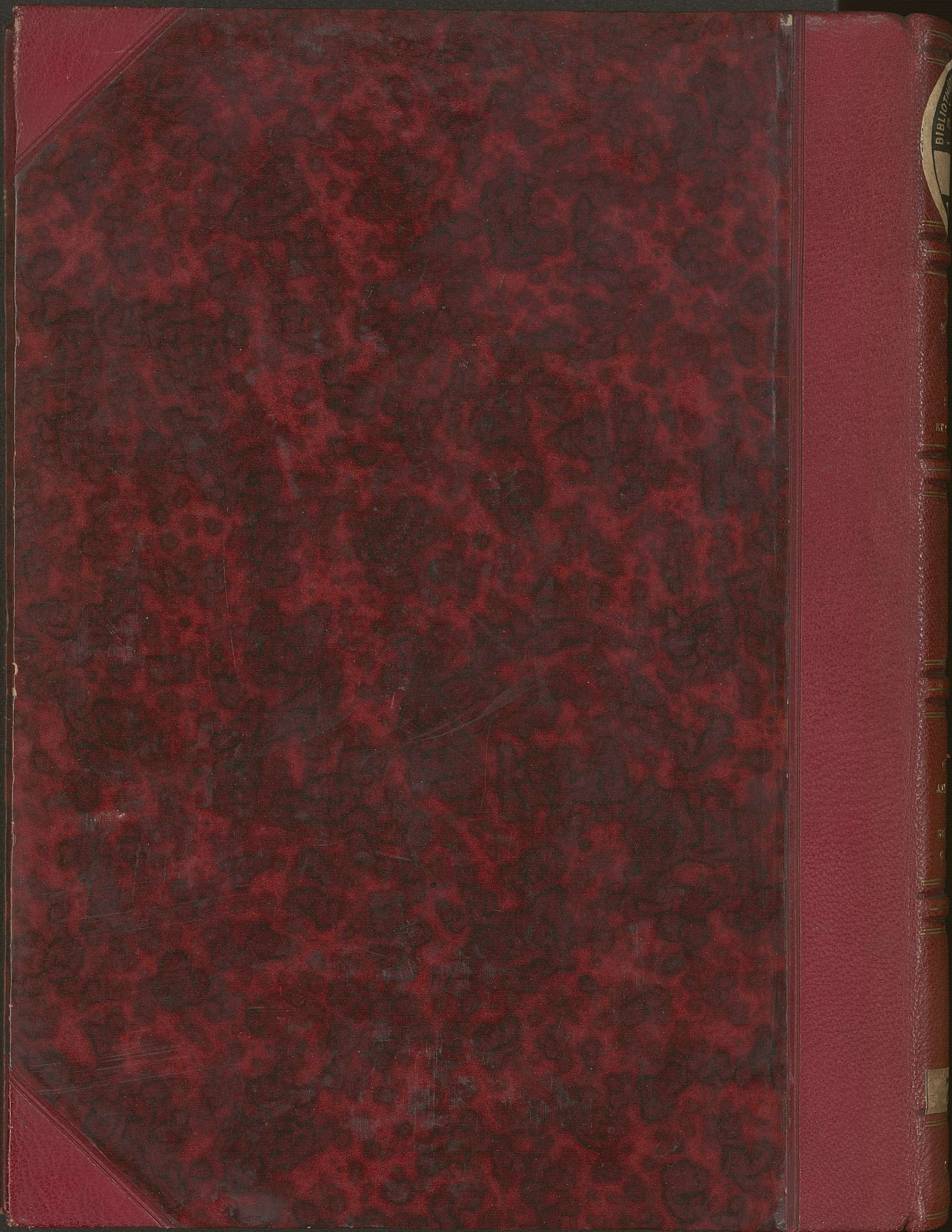
Preterea habito termino fm rōem
qua termin' cessat mot' quia habitibus
pntibus in materia cessat motus & ge
neratio ex pmo de gñatōne sed p te in
pncipio calefactōis habet calor fm ra
tionem qua est terminus calefactōis
ergo in pncipio cessat motus iste. qd
est manifeste falsum. probo omne qd
mouet habz aliquid de termino a quo
& aliquid de termino ad quē ex 6° phi
sicorū. ergo in pncipio calefactōis in
ipo calefactibili est aliquid de essentia
caloris. si ergo essentia caloris nō susci
pit magis & minus sequit' qd in pno est
calor pfectus fm quē modū est termi
nus motus. **S**exta cōclusio est ista
radicatio forme in materia nō ē ratio
suscipiēdi magis & minus. hāc ostēdo
sic ista radicatio uel est aliqd distinctū
ab ipa forma radicata uel nō. si non ha
betur ppositū. quia cū ista radicatio sit
maior & minor. ergo ipa forma si est ali
quid distinctū uel est forma absoluta
uel relativa. si absoluta similiter habet
ppositū. si relativa similiter h' ppositū.
quia forma aliqua fm suā essentia reci
pit magis & minus. **P**reterea si sic
ergo ubi forma est magis radicata ibi
subiectū est magis tale. consequēs est
falsum. naz fm medicos febris ethica
est magis radicata qd tertiana tamen
tertiana est intērior. & ideo tertionari'
est magis febricitās. similiter uerecū
dus est quādoq; rubicūdior: & tamē ru
bor est minus in eo radicans qd i alio
minus rubeo. ut est sanguine' natura
liter. **Q**uantū ad secundū dico ad
questōem & pte affirmatiuā scilicet qd
forma accidentalis de qua querit habet
tales gradus. **D**ico etiā qd ratio pccisa
suscipiēdi magis & minus est latitudo
gdū in forma siue qd idē ē illimitatio
forme que participat. probatio huius
impossibile est formā picipari fm ma
gis & minus nisi in se sit aliquatit' illimi
tata quoniā oppositūz predicati infert
oppositū ibi. va eni qd nō sit illimitata

quomodo picipabit fm aliū et alium
gradū. **S**i ergo querit qui sunt isti
gradus forme. assigno talem ratiōem
gradus formarū de quibus loquimur
nūc est portio pfectionalis forme speci
fice extra eius cōceptū quidditatiūz
formā specificā infra suū cōceptūz cōn
tialiter includēs inclusa realiter intra
cōceptū indiuidui uagi uage & signati
signate portio quia nō tota forma fm
omnes gradus extra cōceptū quiddi
tatiūz quia species abstrahit ab omni
tali gradu & tamē de omnibz pdicatur
sicut supius de inferiori iclusi realiter
quia omne indiuiduū talis forme iclu
dit aliquē gradū illius forme eomodo
quo accipit indiuiduū uagū uel deter
minatū. **A**d primū in oppositū dictū
est in pncipio huius libri quia dicitur
esse forma simplex p oppositū ad cōpo
sitū ex materia & forma. tamē habere
dictos gradus sue simplicitati non re
pugnat. **A**d aliud dico qd loquit' de
forma fm suū eē specificū qd abstrahit
ab omni gradu et de quidditate forme
fm qd exprimit' per diffinitōem &c
Ad secundū nego psequetiā. ad pma
probatōem dico qd bene sequit' qd erit
albedo maior non magis. quia magis
dicit' de participatibus ipm non autē
de ipsa forma que participat. Amen.

Inis questionū libri sex pncipioz
Antony Andree doctoris subtilis vi
scipuli foeliciter adest.

J. SCOTI
QUESTIONES
SUPER
PORPHYR.
PRÆDICAM.
ET PERIERMEN

CUM
QUESTION.
ANT. ANDREÆ
SUPER
SEX PRINCIP.
GUILBERTI

7939

S.L.E.A.

